

CARLOS FUENTES

KAYGI VEREN
DOSTLUKLAR

öykü

Çeviri: PINAR SAVAŞ

CARLOS FUENTES
KAYGI VEREN
DOSTLUKLAR

Can Yayınları 1975

Inquieta compañía, Carlos Fuentes

© 2003, Carlos Fuentes

© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında

yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mayıs 2011

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Emrah İmre

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1313-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

CARLOS FUENTES

KAYGI VEREN
DOSTLUKLAR

ÖYKÜ

İspanyolca aslından çeviren

Pınar Savaş

Carlos Fuentes'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Artemio Cruz'un Ölümü, 1981

Deri Değiştirmek, 1983

Yanık Sular, 1985

Körlerin Şarkısı, 1986

Sefer, 1993

Diana / Yalnız Avlanan Tannıça, 1996

Cam Sınır, 1998

Laura Diaz'lı Yıllar, 2001

Inez'in Sezgisi, 2003

Kendim ve Ötekiler, 2003

Koca Gringo, 2004

Kartal Koltuğu, 2010

CARLOS FUENTES, 1928 yılında México’da doğdu. Amerika Birleşik Devletleri’nde Columbia, Harvard, Princeton ve başka üniversitelerde ders verdi; çok sayıda deneme ve senaryo yazdı. Bir süre Meksika’nın Fransa büyükelçiliğini yaptı. Fuentes’in romanları arasında en önemlilerinden olan *Terra Nostra* Venezuela’da Romulo Gallegos Ödülü’nü kazandı. 1987 yılında, İspanyol dilinde yazan yazarlara verilen en büyük ödül olan Cervantes Ödülü’ne değer bulundu. Fuentes’in öteki kitapları arasında *Yanık Sular*, *Koca Gringo*, *Deri Değiştirmek*, *Artemio Cruz’un Ölümü* vardır.

PINAR SAVAŞ, 1966 yılında İstanbul’da doğdu. Saint Benoit’dan sonra Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü’nden mezun oldu. İspanyolca ve İngilizceden Türkçeye yaptığı çevirilerin yanı sıra, kitapları yayına hazırlıyor, çeşitli gazete ve dergilerde kitaplar hakkında makale ve tanıtım yazıları yazıyor. Çevirileri arasında Gabriel García Márquez, Umberto Eco, Carlos Fuentes, Ernesto Sabato, Javier Marías ve Marcela Serrano’dan yaptığı çeviriler sayılabilir.

İçindekiler

Tiyatro Âşığı	11
Annemin Kedisi	45
Dostlar	83
Calixta Brand	121
Uyuyan Güzel	155
Vlad	201

TİYATRO ÂŞIĞI

Harold Pinter ve Antonia Fraser'a

Pencere

1

Wardour Sokağı'nın sonunda küçük bir apartman dairesinde oturuyordum. Wardour, Londra'nın ticaret, televizyon ve sinema yayınları merkezidir, benim görevim tek bir amaca ulaşmak için bir yönetmenin talimatlarını izlemekten ibaretti: Anlatımın akıcılığını ve filmin teknik açıdan kusursuzluğunu sağlamak.

Pelikül. Dün gümüş nitrat, bugün selüloz asetat olan, günümü sürekliliği sağlamak için dijitalize ederek; karışıklıkları, çirkinliği, en kötüsü de filmin yaratıcılarının deneyimsizliğini bertaraf etmek için eleyerek geçirdiğim o "deri" parçacıklarının kırılğanlığını anlatmaya sözcüğün kendisi zaten yeterlidir. Belki sözcüğün İspanyolcasına kıyasla daha teknik ya da soyut olan İngilizcesi daha iyidir. *Film*, zar, hassas deri, sis, örtü, belirsizlik anlamına gelir. Sözel fantazilerden kaçınmak ve filmin işimdeki anlamını kendime özetlemek için bu sözcüğü sözlükte aradım: selüloz ve emülsiyondan oluşan esnek rulo. Ar-

tık öyle değil. Artık adı Beta Dijital.

İspanyolca “pelikül” dediğim zaman sözcüğün akademik anlamından (“sinematografik baskı için hazırlanmış selüloit bant”) uzaklaşmıyorum kuşkusuz, ama kendimi insan teninin kırılğan, yüzeysel bir anlamından, görünümün bu ince giysisinin imgesinden de ayıramıyorum (ya da ayırmak istemiyorum). Başkalarının bakışlarının karşısına çıktığımız deri, bizi baştan aşağı kaplayan bu örtü olmasa, iskeletten – kafatasından öte zırhı olmayan, fani iç organlarımızın ortalığa dökülüp saçıldığı açık, geniş bir kasap dükkânından ibaret olurduk. Ölümün ebediyete göstermemize izin verdiği şey kafatasımızdı. *Alas, poor Yorick!*

Günümün büyük kısmını isim kaplıyordu. Açıkça hiç arkadaşım yok dememek için böyle söylüyorum, az arkadaşım vardı. İngilizler pek dışa açık değillerdir. Belki de – bu konuyu araştırıyorum – *foreigner*’e bu kadar çok, böylesi fazla küçümseyici takma ad adanmış bir başka millet yoktur: *dago, yid, frog, jerry, spik, hun, polack, russky...*

Ben İrlandalı O’Shea soyadıyla kendimi savunuyordum, ta ki Latin Amerika’da İrlanda ve İskoçya lehçelerine ait birçok isim olduğunu açıklamaya mecbur bırakılana kadar. O’Higgins, O’Farril, O’Reilly ve Fogartylerle doluyduk. Komşu adalı, İrlandalıymış gibi yaparak İngilizleri kandırabilirdim elbette. Hayır. Dönek bir Meksikalı olmak iğrenç. Olduğum gibi ve olduğum şey olduğum için kabul edilmek istiyorum. İşimde kolaylık ve ofiste aşinalık sağlaması gibi nedenlerle Larry O’Shea diye bilinen Lorenzo O’Shea, XIX. yüzyılda Amerika’ya göç eden Anglo-İrlandalıların torunu ve Meksikalıdır. Yirmi dört yaşlarında burslu olarak sinema tekniği okumak için Büyük Britanya’ya geldim ve alışkanlıktan ya da tercihinize göre ataletten, İngiltere’de sinema dünyasında birisi olacağım hayaliyle burada kaldım.

Mücadelenin farkına varamadım. Şimdiki yaşıım olan otuz üçe gelene kadar sinema ve televizyon dünyasında hüküm süren dizginsiz rekabetin farkına varmadım. Yabani mizacıım, yabancı kökenlerim, belki de dile getirmesi hoş olmayan bir istençsizlik beni kurgu masasına ve yalnız bir yaşama mahkûm etti çünkü aynı nedenlerle *party*'nin, pub yaşantısının, sporun, *royals*¹ ve oraya buraya gidip gelmelerine duyulan hayranlığın bir parçası olmak istemedim... bakışlarımı dokuz saat AVID'e diktikten sonraki özgür yalnızlığı kendime ayırdım.

Aynı nedenle sinemaya gitmekten de kaçınıyorum. Bu, burada adlandırdıkları şekliyle “otobüs sürücüsünün tatili” –*busman's holiday*– yani tatilde de işteyken yaptığını tekrarlamak olurdu.

Tercihim tiyatrodur. Tüm kartlarımı masaya açıyorum meraklı okur, çünkü kimseyi kendimi şaşırttığım dan ya da yanılttığım dan daha fazla şaşırtmak ya da yanıltmak istemem. Dünyanın hiçbir kentinde Londra tiyatrosunun kalitesi ve oyun sayısı yoktur. Haftada en az iki kez tiyatro izliyorum. Pratik anlamda maaşıımın sine malarda, yolculuklarda, lokantalarda harcayacağım kısmını tiyatro bileti almaya harcıyorum. Doyumsuz hale geldim. Sahne bana ruhumun ihtiyaç duyduğu (gözlerimin dayattığı) *canlı mesafeyi* sağlıyor. *Oradayım* ama yanılsamanın kendisi beni sahneden ayırıyor. Ben senaryonun “dördüncü duvarıyım.” Oyun canlıdır. Bir tiyatro oyuncusu beni filme çekilmiş, el sürülemez, her zaman aynı olan, edisyondan geçmiş, kesilmiş, yeniden kesilmiş ve hatta elenmiş, ama her zaman aynı olan imgenin köleliğinden kurtarıyor. Burada farklı olan birbirine eş iki tiyatro temsili olmamasıdır. Bazen sadece oyundaki irili

1. (İng.) İngiliz Kraliyet ailesi. (Ç.N.)

ufaklı farklılıkları görmek amacıyla aynı oyuna dört kez gittiğim olur. Yorumu gün be gün değişmeyen bir oyuncuya henüz rastlamadım. Oyununu cilalıyor. Kusursuzlaştırıyor. Dönüştürüyor. Sıkıldığı için güdükleştiriyor. Belki başka şey düşünüyor. Başka bir oyuncuya bakan oyunculara da, sahne arkadaşlarıyla o zorunlu göz temasından kaçınanlara da dikkat ediyorum. Oyuncuların geride bıraktıklarını, terk ettiklerini, kulisteki özel yaşantılarını ya da sahnede mahremiyetlerinin arzulanmayan bir biçimde kuşatılışını düşünüyorum. Oyuncunun sahneye çıkmadan önceki tek mecburiyetinin işemesi ve fermuarını çektiğinden emin olması olduğunu kim söylemiş?

Shakespeariden kanon, Ibsen, Strindberg, Çehov, O'Neill ve Miller, Pinter ve Stoppard. Benim kişisel, en yoğun ve işin can sıkıntısının dışındaki yaşamım onlar. Beni yukarı çıkarıyorlar, besliyorlar ve heyecanlandırıyorlar. Beni *boşa yaşamadığıma* inandırıyorlar. Tiyatrodan çıkıp salon, arka oda, banyo ve mutfaktan ibaret küçük daireme Electra, Coriolano, Willy Loman ya da Bayan Julia aracılığıyla yoğun bir yaşamışlık duygusuyla dönüyor, başka bir dostluğa ihtiyaç duymuyorum. Bu bana ertesi gün yataktan kalkacak ve işe gidecek gücü veriyor. Wardour Sokağı'ndan bir adım uzaktayım. Ama büyük tiyatrolar bulvarının, Shaftesbury Bulvarı'nın da komşusuyum. Bu benim gibi yalnız gezen biri için mükemmel bir alan. Sınırları belli küçük bir ulus elim altında. Yaşamak için toplu taşıma araçlarına hiçbir zaman ihtiyaç duymamışımdır.

Sakin bir şekilde yaşıyorum.

Dairemin penceresinden bakınca tek gördüğüm karşı dairenin penceresidir. Soho'daki caddeler arasındaki sokaklar son derece dardır ve insan bazen karşı binada yaşayan komşusuna eliyle dokunabilir. Bu nedenle sokak

boyunca bu kadar çok perde, jaluzi, hatta eski moda kanatlı panjurlardan vardır. Uzun uzun birbirimizi gözetleyebildik. İngiliz muhafazakârlığı buna engel. Hiçbir zaman bu işe niyetlenmişliğim yoktur. Kavgaya eden bir çifti, oynayan ya da ödev yapan çocukları, ıstırap çeken bir ihtiyarı gözetlemek beni ilgilendirmez... Bakmıyorum. Bana bakan yok.

Özel yaşantım “kamusal” yaşantımı yineliyor ve düzenliyor, böyle de denebilir. Şunu demek istiyorum: Evimde de sokakta yaşadığım gibi yaşıyorum. Dışarı bakmıyorum. Kimsenin bana bakmadığını biliyorum. İçine gömüldüğüm bu *körlük* benzeri durum, ne bileyim, mahremiyet, ilgi yoksunluğu ya da dikkatsizlik ve hatta saygı hoşuma gidiyor...

2

Onun ortaya çıkmasıyla her şey değişti. Fazlaca dikkat etmeden öylesine baktığımda ilk olarak benimkinin karşısında bulunan dairedeki ışığı fark ettim. Sonra perdelerin açık olması dikkatimi çekti. Son olarak da dairenin içindeki kişinin dalgın adımlarını gözledim. Ben de dalgın bir tavırla kendime şöyle dedim:

“Bir kadın.”

Bu yeniliği çok geçmeden unuttum. O dairede yıllardır oturan yoktu. Bana gelince, iş saatlerimi dolduruyordum. Sonra tiyatroya gidiyordum. Ancak geri dönmeye, gecenin on birine doğru, evimdeyken komşu pencereye ışığın parıltısını fark ediyordum. “Komşum” benimkilere karşılık gelen odalarda geziniyor kendi kişisel alışkanlıklarına göre bir görünüyor, bir kayboluyordu.

İlgimi çekmeye başlamıştı. Sürekli uzaktan onu izliyordum; geziniyor, yatağını düzeltiyor, mobilyaları itip çekiyor, televizyonun karşısında oturuyor ve bir duvar-

dan ötekine başını önüne eğerek sessizce geziniyordu. Tüm bunlar gecenin on birinden, yani ben teatral yolculuğumu bitirdikten sonra ya da yediden, yani iş dönüş saatimden sonra oluyordu.

Gündüzleri ben işe giderken karşıdaki dairenin perdeleri kapalı oluyordu, ama gece, eve geri döndüğümde her zaman onları açık buluyordum.

Kadını daha iyi görebilmek için ister istemez pencereye yaklaşmasını bekler oldum. Gecenin on birinde, ışıkları söndürüp uyumaya gitmeden önce bir önceki günün işleriyle meşgul olması normal, diyordum kendi kendime.

Yavaş yavaş bir merak kafamı kurcalamaya başladı. Görebildiğim kadarıyla kadın yalnız yaşıyordu. Perdeleri kapattıktan sonra birini içeri almıyorsa elbette. Perdeleri sabahları kaçta açıyordu? Ben sekiz buçukta işe giderken kapalı oluyorlardı. Merakım üstün geldi. Sıradan bir perşembe günü hasta numarası yaparak işyerimi aradım. Sonra pencereimin önüne yerleşerek onun da kendinin-kini açmasını bekledim.

İnce perdelerin arkasından birçok kez geçti gölgesi. Bedenini gözümde canlandırmaya çalıştım, perdelerini aralaması için yalvardım.

Saat sabah on birde dualarım kabul oldu ve onu nihayet yakından görebildim.

Perdeleri araladı ve kollarını açarak bir süre öylece durdu. Beyaz geceliğini görebildim, kolsuz ve çok kısaydı. Diri ve genç kolları, temiz koltuk altları, memelerinin ayrımı, kuğu boynu, sarışın başı, uyku nedeniyle karma karışık saçları ama kendini çoktan güne vermiş, sarı saçlarıyla tezat oluşturan kapkara gözleri hoşuma gitti. Kaşları yoktu, yani tümüyle aldırmaştı. Bu ona gerçekdişi, tuhaf bir görünüm kazandırıyordu kesinlikle. Bakışlarımı derin dekoltesi sayesinde görünür olan memelerine

indirmem, nitelemeye cesaret edemediğim bir *yumuşaklığa* sahip olduklarını keşfetmeme yetti: Muhteşem bir yumuşaklık, sevgili, anaç belki de, ama her şeyden öte arzulanır, arzunun yumuşaklığı, buydu işte.

Pencerenin pervazı yirmi beşinden büyük göstermeyen genç kadının yalnızca büst kısmını gösteriyordu. Bedeninin başka tarafını göremiyordum.

Gördüğüm bana yetmişti. O anda bir daha asla penceredeki yerimden ayrılamayacağımı biliyordum. Kesintiler olacaktı. Kazalar, belki. Evet, beklenmedik aksilikler, ama bunlar asla kader arkadaşı olarak onu keşfetmemle anında doğan ihtiyaçtan daha kuvvetli olmayacaktı.

Saatleri, programı nasıldı?

Ancak gece gündüz penceremin önünden ayrılmayarak anlayabilirdim. Başta kendimi işime vermeye, onu sadece geceleri yedi buçuktan sonra ya da on birde görmeye razı olmaya çalıştım. Daha sonra tiyatro aşkımı feda ettim. Her gece saat yediyi biraz geçe aceleyle daireme dönmeye başladım. O saatte ışıklarını yakmış, hamaratlıkla dairesinin içinde hareket halinde oluyordu. Ama on ikide perdelerini kapatıp ışıklarını söndürüyordu. Onu tekrar görebilmek için ertesi gün on bire kadar beklemem gerekiyordu. Bu da o saate kadar işe gidemem ya da on birden sonra işyerinde kalamamam anlamına geliyordu.

AVID ve dijital çözümlerinin yanına dokuzda varmaya ve on birde bir bahane bulmaya yeltendim. Ne olduğunu siz tahmin edin. Bunun üzerine hastalık izni istedim. Doktor raporu karşılığında bir ay izin verdiler. Rapor için Miquis adlı İspanyol doktoruma, yani her zamanki aile hekimime başvurdum; bu üçkâğıdı yapmasını istedim. Direndi. Benden bir açıklama istedi. Bense şöyle demekle yetindim:

“Aşk için.”

“Aşk mı?”

“Genç bir kadını fethetmem gerek.”

Dostane bir suç ortaklığıyla gülümsedi. Bana raporu verdi. Nasıl vermezdi ki? Bu konuda biz İspanyol asıllılar birbirimizi tam anlamıyla anlarız. Bizim için aşkın önüne engeller çıkarmak sahte hastalık raporu vermekten daha beter bir suçtur. Latinlik, haseti kusursuzluğa erdiren bir alıştırma olmadığı zaman, kendini kültürel anlamda üstün hissederken emperyalist topraklarda ikinci sınıf muamele görüldüğü duygusuyla beslenen bir suç ortaklığıdır.

Artık tüm günümü penceremde, genç kadının ortaya çıkmasını bekleyerek geçirebilirdim. Adını bilmiyordum. Binasının zillerinde sadece erkek adları ya da şirket unvanları vardı. Hiçbir kadın ismi yoktu. Tek bir zilin etiketi boştu. Orada olmalıydı adı, ama yoktu. O dairenin zilini çalmak üzereydim. İşaret parmağım havada, tam zamanında durdum. Kontrol dışı bir içgüdü ona *bakmanın* hazzıyla yetinmem gerektiğini söyledi. Kendimi beceriksiz ve yararsız, zile basarken, bir bahane uydururken gördüm. Ne diyecektim ki? Onu bir başka dine döndürmek istiyordum, var olmayan bir paket getirmiştim, ben bir ulaktım ya da iler tutar tarafı olmayan gerçek, komşusuydum, onu tanımak istiyordum ve tabii muhtemel yanıt şöyle olacaktı:

“Bağışlayın, sizin kim olduğunuzu bilmiyorum.”

Ya da: “Beni rahatsız etmekten vazgeçin.”

Ya da belki: “Bir gün, belki. Şimdi meşgulüm.”

Beni kapısından uzaklaştıran bu nedenlerin hiçbiri değildi. Yüreğimi kaplayan bir iç bulantısıydı. Onu sadece pencereden görmek istiyordum. Ben penceredeki genç kadına âşık olmuştum. Soho’nun daracık bir sokağıyla benim sesimden ve dokunuşumdan uzak, ama ona sabit-

lediğim kendi bakışımın gizemi sayesinde bana yakın olan bu dokunulmaz, sessiz güzelliğin hayalini bozmak istemiyordum.

Ve onun bakışı, benimkimden daima ayrı, günün ve gecenin belli saatlerinde kendi ev işleriyle meşgul, geceyarısından gün ortasına kadar görünmeyen... Benim gözlerim sayesinde benimdi, işte o kadar.

Durum buydu. İşe gitmeyi bıraktım. Tiyatroya gitmeyi bıraktım. Tüm günü açık pencerenin önünde geçirmeye başladım. Aylardan ağustostu ve hava boğucuydu, genç kadının kendi çerçevesinde belirmesini bekliyordum. Bazen namevcut, bazı bazı uzaktı, seyrek olarak bakışıma yaklaşıyordu. O uzun ve uyuşuk yaz günlerinde bakışlarını bana hiç yöneltmedi. Görünmez göğे bakıyordu. Fazlasıyla görünür sokağa bakıyordu, ama bana bakmıyordu.

Yaptığımdan korkmaya başladım. O bana bakmazken onu izlemekten büyük zevk alıyordum. O bana bakmazsa, ben onu ısrarla izleyebilirdim. Cezasız kalarak. Muhteşem yaratığımda ne görmüyordum ki? Arkasında mırıldanan vantilatörün uçuşturduğu uzun, sarı saçları, benim gözlerimde parıltılı dalgalarla yıkandıkları görünmez, harika bir ırmağın sularında çalkalanıyordu. Ve gözleri, ne kadar kara olsalar da denizin yeşilinden, göğün mavisinden daha sıvıydılar. Onu taktığım isimle bu "güzel su perisinin" gözlerinde denizin ve göğün cinsel olarak birbirlerinde eridiği bir geceyi hayal ediyordum. Bana uzağın, görünmezin ilişkisini sunmasıyla hazzım ve arzum, sahip olmaktan çok izlemekten ibaret olsa da, onu engeller olmaksızın gözlemenin keyfiyle artıyordu...

Onun bana olan doğal ve kayıtsız, benden habersiz uzaklığı şimdilik arzuladığım *kusursuz* ilişki değil miydi?

Onunla herhangi bir gündelik ilişki, şirketten ustalıkla kopardığım maaşın keyfini çıkardığım bu namevcu-

diyet ayı boyunca boyun eğdiğim idealleştirmeden daha mı çok zenginleştirecekti beni?

Arzularımla, onların gerçekleşmelerinden daha iyi yaşamayacak mıydım?

Çektiğim zorluk –uzaklık– bu isimsiz kadının yüreğimde doğurduğu aşkın, esrimenin, erotik tutkunun en büyük iyiliği değil miydi?

Su perim benim.

Teni, dokunuşu, kuşkulu öpücükleri ona tümüyle bakmama –ona sahip olmama– olanak sağlayan mesafeden daha fazla tatmin edebilir miydi beni?

Tümüyle mi? Hayır, söylediğim gibi pencereden bakmak için ne kadar uzansa da pervaz memelerinden aşağısını kesiyordu. Gerisi, göğsünden aşağısı aşkımın sırrıydı.

Aşkım benim.

Ona bu ismi takmaya cesaret etmemin nedeni adını bilmemem değil, benim için başka bir şey olmaması, hiçbir zaman da olmayacak olmasıydı: Aşkım benim. Söylenip hissedildiği zaman, gerçek olduğu zaman, ki ilk seferde daima öyledir, kendilerinden önce, kendilerinden daha güçlü ve kesin bir duygunun eşinin ve benzerinin asla tecrübe edilmediğini belirten iki sözcük. Aşkım benim.

Boş bir amfora hayal edin, benimki gibi genç bir yaşam, sevgi dolu bir yakınlık yok, erkek ya da kadın cinsel ilişki yok, pornografi ya da mastürbasyon gibi bunların yerine alacak ve beni kendi gözümde düşürecek ikame-ler yok. Cizvitlerce eğitildim ama iffet hakkındaki vaazlarıyla beni kandırmalarına izin vermedim, öğütlediklerini kendilerinin bile uygulamadığını bilirdim. Orucun haşinliğini kendi irademle, kendi irademi denemek için kendim dayattım. Bazen genelevin çekiciliğine boyun eğdim. Neden sadece örnek olmak amacıyla rahip olma-

dım? Çünkü Londra'da hayvani güdülerimi bastırmak için gerekli ulvileşmeye ulaştım.

Tiyatro. Sadece duygusal değil, cinsel arınmam da tiyatroydu. Tüm erotik enerjimi, tüm libidomu tiyatro koltuğunda bırakıyordum. Erkeklik gücüm dağılıp gidiyordu. Sahne heyecanı aracılığıyla cinsel organımdan karnımın altındaki sinir düğümüne, oradan da yüreğime çıkıyor, bir kraliçe gibi başımın içine kurulmak için onunla birlikte atıyordu. Başım artık *izleyici* değil, olmazsa olmaz bir katılımcı olarak tiyatronun heyecanını yaşayan sahnenin kenarındaki *oyuncuydu*. Seyircisi de mevcuttu. Eserin seyircisi bendim. Benim varlığım olmasa yapıt boş bir tiyatrodan oynanacaktı.

Bu teatral heyecanı aşkımın saf görüntüsüne, penceredeki genç kadına nasıl aktaracağımı ve bu görsel bağın beni tümüyle tatmin edeceğine kendimi nasıl inandıracığımı varın siz anlayın. Bir süre önce edit ettiğim bir film sahnesinde, minik bir çiçek kendisini kesmek üzere olan adamdan bunu yapmamasını istiyordu. Birkaç günlük bir haz için onu yok olmaya mahkûm etmemesini diliyordu. Ben de onu gözlerimin topraklarından sürmekle aşkımın solmasını istemiyordum.

Anlayacağınız, penceredeki genç kadınla takıntılı ilişkimin aşırı derecede saf, gerçek niyeti işte bu minvaldeydi. Benden onunla konuşmamı, temas kurmamı, onu dinlememi isteyen kişiliğimin bu vicdansız düşüncesiyle mücadele etmem de gerekiyordu kuşkusuz.

O namevcut bakışını bana doğru çevirmek üzere olduğunu sadece bir kez hissettim. Müthiş bir korkuya kapıldım. Ani bir hareketle pencereden çekildim ve ürkekçe kendimi perdeyle örttüm. Görünmez bir örümcek gibi hareketsiz durduğum yerden, stratejimin boyutlarını açıkça görmek istedim. Bir hamamböceği gibi perdelerin gizleyici karanlığına sindim, arzuladığımdan daha

korkak, korktuğumdan daha korkaktım. Korkudan korkar olmuştum.

Belki de korkum boşuna değildi. Tekrar pencereye döndüğümde sevdiğimi başını çiçeklerle taçlanmış halde gördüm. Pencereye yaklaşıp uzaklaşarak dairesinde geziyordu. Daha yakına geldiğinde gözlerini kapattığını ve dua eder gibi dudaklarını kımıldattığını açıkça gördüm...

3

Günler geçiyor, hiçbir şey arzumun pınarını kurutamıyordu. Kadının benim olması (benim arzumun olması) yasaktı sanki. Odamın ışıkları yanıp sönüyordu. Işığı yaktığı, perdeleri çektiği ya da güneş onu aydınlattığı zaman ona baktığım gibi, o da sadece onu gözlemediğim zaman mı bana bakıyordu acaba? Bu soru aklımı kurcalıyordu. Asla beni görebileceği zaman bakmıyordu bana. Beni gördüğü zamanı ben bilmeyecek miydim?

Aldığım kararı önceden anlamışsınızdır. Onun bakışlarını bana yöneltmesini bekleyerek hiç uyumayacaktım. Başta uyku saatlerimi onunkilere göre ayarlıyordum. Gecenin on ikisinden sabahın on birine dek perdelerin arkasında kayboluyordu... Ama bir gün ölümcül bir kuşkuya kapıldım. Ya o uyku saatlerinden bakışlarını bana yöneltmek için faydalanıyor ve sadece kapalı perdelerle karşılaşıyorsa. Belki de o kadar temkinliydi ki, sadece onunkine çeviremeyeceğim zamanlarda benim bakışımı arıyordu.

Bu kuşkumu doğrulayan bir şey yoktu. Bu nedenle kuşku bir bilmeceye dönüştü ve beni sürekli gözetlemeye mahkûm etti. Uzun lafın kısası, gece gündüz pencere pervazının tam merkezine yerleştim, su perimin benim bakışımın çekimine boyun eğeceği ve bana kendisinininkini sunacağı anı kaçırmamaya kararlıydım.

Şunu da eklemem gerekir ki o sıralarda beynime bir tür mantıksızlığın mantığı yerleşmişti. Şöyle açıklayayım: O bana boyun eğiyordu. Onun davranışlarını öncelleyen bendim. Ben, sadece ben onun bakışını bana yöneltmesini engelleyebilirdim. Ben kendi işkencemin yaratıcısıydım. Ben, sadece ben ona şunu emredebilirdim:

“Bak bana.”

Kendime şunu soruyorum: İhtiyaç da sabır ya da iyilik kadar övgüye değer mi?

İspanyol doktorum bana uykusuzluğumu doyurmayaya yetecek dozda diazepam vermişti. Her şeye karşın beni mantıklı biri olarak değerlendiriyordu. Yalnızlık İspanyol asıllıları korkutmaz. Biz onu işleriz, geliştiririz, kitaplarımızın başına –kitap adı olarak– koyarız. Yalnızlıktan ölen Latin yoktur. Bu işi İskandinavlara bıraktık. Yalnızlığı rüyayla yerinden edebilir, dostluğun yerini hayalle doldurabiliriz. Böylelikle barbitüratları bırakmam sevdiğimin takıntılı penceresinde olanları bir an bile kaçırmamak için kurtarıcı bir gözetlemeye koyulmama yetti. Eğer bu gözlem bana ihanet ederse doktor amfetamin verecekti.

Elbette ki bu sürekli gözetleme programına uymam mümkün değildi. Bazen uyuklarken başım düşüyordu, bazen derin uykuya dalıyor, bir karabasanın yerimden sıçratmasıyla uyanıyor, uyuyakaldığım için zihnen kendime işkence ediyordum, pencerede belirmiş ve beni uyurken görmüş olabilirdi, doktora ziyaretimi erteliyor (kim ertelemes ki?), bu korkuları kesif bir sessizlikte yaşadığım inancıyla telafi etmeye çalışıyordum ve bu öyle bir sessizlikti ki neredeyse bakışlar bile gürültü çıkartacaktı. Bana bakarsa, çanlar gibi gürültülü gözleriyle beni uyandıracaktı. Belki kaderimiz sadece bundan ibaret olacaktı. Birbirimizi uzaktan görmeye mahkûmduk belki.

Pencere aşkımla, su perimle yaşamımın yirmi beşinci günü doluyordu.

Bir gece –güneşin saatleri uygun düşmediği için böyle olup olmadığını bilmememe karşın– kendini gözleniyor hissetmesin diye ışıklarımı söndürmüştüm genç kadın penceresine yaklaştı. Her zamanki gibi ona baktım. Ama bu kez, ilk kez, sadece dudaklarını oynatmakla kalmadı. Önce onları birleştirdi. Hemen ardından sessizce kımıldattı ve bir böğürtü kopardı.

İneğinki gibi bir hayvan böğürtüsüydü bu, aynı zamanda da rüzgârın güçlü uğultusu gibi esaslı ve sinirli bir aşığın kızgın haykırışı gibi korkunçtu.

Böğürdü.

Böğürdü ve ilk kez bana baktı.

Beni taşa çevireceğini sandım.

Ama o Medusa değildi.

Bu vahşi ve sızılı böğürtünün eşlik ettiği bakış, terk edilmişliğin, imdat dilemenin, deliliğin bakışıydı.

Ses içimden öylesi bir güçle geçti ki, gözlerimi kapatmak zorunda kaldım.

Açtığım zaman karşı pencere kapalıydı. Perdeler çekilmişti. Ve daire, o andan itibaren, boş kaldı.

Kadın gitmişti.

Senaryo

4

Rutinime geri döndüm. Zihin sağlığım beni neredeyse bir ay pencereye yapıştıran hastalıklı takıntımı arkamda bırakmamı söylüyordu. İtiraf etmek zorundayım ki, gözcülük alıştırmaları insanın melekelerini keskinleştiriyor. Yenilenmiş bir görev duygusuyla işe geri döndüm. Bu üstlerim tarafından hem fark edildi hem de (isteme-

ye istemeye olsa da) takdir gördü. Biz Meksikalıların akli fikri şapka gölgesinde uzun saatler siesta yapmakta olan tembeller olduğumuz önyargısına sahip olduklarından sebatlı çalışmam dikkatlerini çektiyse de, İngiliz ketumluğu bunu övmelerine engel oldu. Hepi topu bir, *Right on, old chap*, dediler.

İşyerinde takdir belgeleri beklediğim yoktu. Benim hazzım yeniden tiyatroya kavuşmaktaydı ve şimdi, aşk takıntım dağıldıkça, sahnenin karşısında oturma ve tiyatro yapıtı olan o söz ve hayal göğünde yükselme arzum artan bir coşkuyla geri döndü. Her zamanki gibi, 2003 yılının o yazında da yok yoktu. Ibsen ve Strindberg modaydı. Ian McKellen Lyric'te¹ bir *Ölüm Dansı* ediyordu, oyunda Strindberg'in dehası çekilmez bir evliliğin hırçın tartışmasıyla başlıyor ve tüm beklentilere ters düşerek karı kocayı –Frances de la Tour– uzlaştırıyor, bu hırçın çiftin asıl yüzünün aşk, maskesininse nefret olduğunu ortaya çıkartıyordu. Michael Sheen'in Camus'nün *Caligula*'sını diriltişine hayran kalmak için Donmar'ın sıralarına yükseldim, sanki onu ortaya çıkartan aynı ışıkla, iktidarın ışığıyla kör olacaktı.

“Geri döneceğim,” der canavar Sezar öldükten hemen sonra, “Ben canlıyım.”

Her zaman geri dönerler çünkü aslında bir tanedirler. Zorbalık çok başlı bir canavardır. Başlarından birini kesersin yüz tanesi çıkar, diyordu Corneille *Cinna*'da.

O yaz üçra Almeida'ya Natasha Richardson'u, Ibsen'in *Denizden Gelen Kadın* adlı oyununda izlemeye gittim. Gündelik yaşamını karada, istisna olan diğer yaşamınıysa denizde yaşayan bir kadının çifte rolüydü. Sadece sükûnette, eşinin bedeni tarafından korunduğunda

1. Lyric Opera House. (Ç.N.)

huzur buluyordu... Kent merkezindeki Wyndhams'da Pirandello'nun *Size Öyle Geliyorsa Öyledir* adlı oyununu izledim. Kişisel bir heves olarak delilik üzerine Joan Plowright'ın parlak bir çalışmasıydı. Ama hemen hiçbir Ralph Fiennes'ı İmparator Caligula'nın gibi çok korkulan başka bir dirilişte alkışlamak kadar zevk vermedi, köktenci, uzlaşmaz Brand, hiçbir şey Tanrı'nın mutlak arzusunu tatmin edemediği için her şeyin cezalandırdığı, mahkûm ettiği protestan rahibi. Ibsen'in dehası, derin politik sezgisi, hasmı Brand'le onunkinden daha beter bir hoşgörüsüzlükle çatışınca dramatik bir biçimde ortaya çıkıyordu. Bu yapıtı Kuzey Amerika'nın köktenciliği nedeniyle Irak'ın işgal edildiği, zapt edildiği o trajik günlerde izlemek beni büyük cürümleri ve cezasız kalan suçlularıyla XXI. yüzyılın XX. yüzyıldan daha kötü olacağına ikna etti çünkü Caligula'nın Roması'ndan beri ilk kez günümüzde mütecavizin görünür bir hasmı yok. Caligula bir gölge gibi *Brand*'in sahnesinden geçti.

Sözün kısası 2003 yılının bu tiyatroyla dolu yazı benim için geri kalan her şeyin yerini tuttu. Savaşın felaketleri. İşin rutini. Ve penceredeki kadının ortadan yok olması. Dikkatinizi çekerim: O artık "genç kadın", "kız" değildi, artık "benim aşkım" değildi. Artık avangard bir teatral rol dağılımında olduğu gibi "kadın" olmuştu o. Cortâzar'dan alıntılırsam, biliyordum ki bir daha asla Su Perisi'yle karşılaşmayacaktım...

Brand benim en sevdiğim tiyatroda, Picadilly'ye iki blok ötedeki Royal Haymarket'te oynanıyordu. Britanya tiyatrosunu kesintiye uğramamış çok zengin bir gelenekle birleştirirsek, bunu bu tiyatro binasından daha güzel görünür kılan ve doğrulayan bir başka mekân var mıdır? 1720 yılında bir marangoz inşa etmiş, 1821'de ünlü John Nash yenilemiş ve sahnesinden Ellen Terry ve Marie

Tempest, Ralph Richardson ve Alec Guinness geçmişti. Tiyatroya olan doymak bilmez açgözlülüğüm nedeniyle ilginç veriler toplarım. Matine geleneği burada başlamış, tiyatrodaki elektrikle ışıktandırma ilk burada kullanılmış ve orkestra çukurundan ilk bu tiyatrodaki –olaylı bir biçimde– vazgeçilmiş.

Bu ayrıntılarla okurun aklını dağıtıyorsam tek nedeni sahneye duyduğum tutkuyu ispatlamaktır.

Evet, ben tiyatro aşığıyım.

Ibsen'in oyununun çıkışında ilanı gördüm.

Yakında Haymarket'te başrolünü Peter Massey'nin oynayacağı bir Hamlet gösterime girecekti. Sevinçle yerimden sıçradım. Fiennes, Mark Rylance ve Michael Sheen ile birlikte Massey, onlardan daha genç olmasına karşın, İngiliz sahnesinin en ümit vaat eden oyuncularından biriydi. Er ya da geç tiyatro dünyasının en prestijli rolünü oynayacaktı. Bu zamanda ödülleri kucaklamak için Barrymore'u, Gielgud'u, Olivier'yi, Burton'ı, O'Toole'u geçmeleri gerekiyordu... Yapıt ne zaman sahnelenecekti acaba? Gişeye sordum.

"Prova yapıyorlar."

"Ne zaman sahnelenir?"

"Ekimde."

"O kadar var mı?"

"Yönetmen çok titiz. Eseri en az üç ay önceden prova ediyor."

"Şimdiden gala için bilet alabilir miyim?"

"Yapıtı önce sponsorlar sonra da eleştirmenler izler."

"Biliyorum. Peki ben ne zaman izleyebilirim?"

"Ekimin üçüncü haftası."

"Massey'den başka kim oynuyor?"

Gişe memuru gülümsedi.

"Bayım, Massey yıldızsa bu yeter de artar. Geri kalan oyuncularını tanıtmıyorlar."

“Peki onlar, bu kadar kendini beğenmişliğe katlanıyorlar mı?”

Gişedeki sevimsiz adam omuz silkti.

O kadar arzuladığım huzurumu yitirdim. Günlerimi anlaşılabilir bir sabırsızlık ele geçirdi. Beklenti beni yiyip bitiriyordu. Hamlet rolünde Massey! Bu bir düştü. Daha bu genç oyuncuyu alkışlamak için bilet almışlığım yoktu. Parlak kariyeri başlayalı bir yıl kadar olmuştu. Ibsen’in yeniden sahnelenen *Hortlaklar* adlı oyununda, Massey, XIX. yüzyılın ölümcül frengisinin yerini XX. yüzyılın daha az korkutucu olmayan AIDS’inin aldığı modern bir uyarlamada, lanetli Oswald’ı canlandırıyor-
du. Hem izleyiciler hem de eleştirmenler Peter Massey’nin genç Oswald’ın ajandasını değiştirmesindeki, suçlu anneye hastalıklı oğlunun dramını eriteceğine derinleştirmesindeki zekâ ve duyarlılığı ağız birliğiyle göklere çıkarmışlardı.

Biletimde belirtilen ekim gecesi erkenden Royal Haymarket’e geldim. Eğer mümkün olursa içeri yalnız girmek, bu görkemli tiyatroyla, üç kat koltuklarıyla, sahenin azametli altın yaldızlı çerçevesine bakan dört balkonuyla, kral mavisi perdesi ve sahenin tam üzerinde yer alan zafer dolu armasıyla, armadaki *Dieu et mon droit* –aslan ve tek boynuzlu atla– kendimi bir kılmak istiyordum. Altın çerçevenin iki yanındaki mermerler o anda görünmeyen Elsinore’un mazgallarının ve Hamlet’in babasının hayaletinin gecesinin üzerinde yavaş yavaş yükselecek olan perdeye eşlik eden beklenti dolu sessizliğe bizi hazırlamak için gizemini damıtan sahneye daha da güç katıyorlardı.

Shakespeare bilgelikle başrol oyuncusunu ilk sahnede çıkarmıyordu. Hamlet mazgallarda yoktu. Ondan önce hayalet çıkıyordu ve bu hayalet de babasıydı. Hamlet ikinci sahnede, zorba Kral Claudius’un ve Prens

annesi Gertrude'un sarayında ortaya çıkıyordu. Burada Laertes'e Fransa'ya dönme izni verilmesi söz konusuydu. Hamlet tek başına kalıyor ve ilk büyük tiradını atıyordu, ki bu tirat aslında antifeminist bir yergidir. *Zayıflık, senin adın kadındır* – ve de anti-anaç.

Ah bu kaskatı bedenim erise
Eriyip de bir çiy damlası olsa...

Kendi annesini ensest çarşıflarının arasında keyif sürmekle suçlar ve sadece bundan sonra, Flamlet zorba krala ve hain annesine karşı kendi gerekçelerini iyice ortaya koyduktan sonra, arkadaşları içeri girer ve babasının hayaletinin kalenin duvarlarında gezdiğini söyler. Hamlet hiddetle dışarı çıkar ve sabırla gecenin gelmesini bekler.

Ardından boş sahneye Laertes ve kardeşi Ophelia girer.

Bir idam mahkûmu gibi koltuğuma çivilendim. Sırtımı koltuğun arkalığine gömdüm. Bacaklarımı önümdeki koltuğun sırtına yaslayacak kadar istemsizce uzattım. Kızgın bir bakış bana bakmak için döndü. Ben orada değildim. Yani toprakta, bir kalenin kulelerinde, bir sahilin kayalarında yetişen bir ağaç nasılsa öyleydim demek istiyorum. Yüksek sesle bağırmadığım için izleyiciler bana müteşekkir kalmalıydılar.

Genç kız, penceredeki kadın, kayıp aşkım Laertes'in yanında sahneye girdi.

Oydu, ondan başkası olamazdı. Benim koltuğumla sahne arasındaki mesafe benim penceremle onunki arasındaki dar alana göre büyüktü, ama yirmi beş günlük yoğun gözetlememin ardından tüm duyularım yanılmış olamazlardı.

Benim sevdiceğim Ophelia'ydı.

Tek fark önceleri alınmış, şimdi boyanmış olan kaş-

larıydı. Nedenini anladım. Maskesi boş bir kumaşa benzeyen bir yüz gerektiriyordu. Ben o kumaşı tanımıştım. Şimdi de maskeye bakıyordum.

Genç oyuncunun ilk sözcüklerini dinlemedim, onları ezbere biliyordum, bana söylüyordu, elbette öyle, bunu duymadan bile biliyordum çünkü kulaklarım heyecandan duymaz olmuşlardı.

OPHELIA: Ondan kuşku duyuyor musun?

Kiminle konuşuyordu? Laertes'le mi? Benimle mi? Erkek kardeşiyle mi? Âşığıyla mı?

Okur nasıl bir heyecanın kölesi olduğumu anlayacaktır, öyle ki, kalkmak ve tökezleyerek sıradan çıkmak, arkama bakmaya cesaret edemeyerek koridorda koşmak, sokağa çıkmak, girişteki sundurmanın aptalca saydığım –altı taneydiler– sütunlarından birine yaslanmak için –iyi karşılanmayan– özürler dilemek zorunda kaldım ve titrek adımlarla evime kadar yürüdüm...

Evde, ellerimi ensemeleştirip yatmış ve sakinleşmiş bir halde, kendime büyük bir yalınlıkla heyecanımın –kendinden geçmemin?– normal olduğunu söyledim. Komşu kızla ilişkim son derece yoğun yaşanmamış mıydı? Hiçbir zaman yaşanmayan, tüketilmeyen aşk tüm aşkların en yakıcısı, en lanetlisi değil miydi? Bu aşkın tutkuyu günahın sıcaklığına varacak kadar tutuşturması kilise rahipleri için de geçerli değil miydi? Dini bilgelik, Meksika'daki okulumdaki Cizvitlerin vaazları şöyle derdi: Seks yapılırsa önce teskin eder, sonra alışkanlığa dönüşür ve alışkanlık beraberinde can sıkıntısını getirir... Haklı oldukları noktalar vardı.

Bununla birlikte, hiçbir akıl yürütme hızlanan kalp atışlarımı teskin edemedi, kararımın üstesinden gelemedi:

“Yarın sakinleşeceğim ve yeniden tiyatroya gideceğim.”

Hayır. Oyun çok başarılıydı ve onu görebilmek için

ekimin sonuna kadar, on gün beklemek zorunda kaldım. Kararım  rk t c yd : Kasımın ilk haftası için pe  pe  be  gecelik bilet aldım.

5

Sonraki dört haftanın olaylarını atlıyorum. Atlıyorum çünkü hiçbir ilginçlikleri yok. Öngörülebilir bir rutinin tutanağı sadece (evet, ~~ben~~ Garcia M rquez okuruyum). Ev, i , yemekler, uyku, temizlik, komşu pencereye kaçamak bakışlar; rutin, ruh halimdeki çalkalanmanın farkında bile değildi.

D   ncelerimi düzene sokmaya çalışıyordum. Ophelia, artık onu böyle adlandırabilirdim, elbette rolünün provasını yapmak üzere evine kapanmı tı. Dikkatini içine vermişti, aklının başka yere gitmesine ne zamanı vardı ne de arzusu. Kendi penceresi bir duvarsa, benimki nasıl olmayacaktı ki? Şimdi artık ku kum yok, ben onun dördüncü duvarı, ilk izleyicisiydim.

Tiyatroda olduğu gibi o zorunlu yanılısama tarafından birbirimizden ayrılmı tık. Bir yorumcu (tuluat ı bir komedyen değilse) heterojen bir seyircinin kendisini izlemesini kabullenmek zorunda değildir. Oyuncu, yapıttaki varlığıyla karşısındaki izleyici arasına görünmez bir perde çekmek zorundadır.

Farkına vardım ki *Hamlet*'teki rolünün provasını yapan Ophelia'nın görünmez izleyicisi olmu um. Onu izledi imi biliyordu, ama kendi oyuncu mesafesini mahvetmeden, sahneyle ilgili yanılısamayı yıkmadan bunu kabullenemezdi. Ben onun kusursuz kobayı olmuştum. Fena halde Meksikalı olan a a ılık duygum bir karar eşliğinde fokurdayarak su yüzüne  ıktı. Bilet aldığım tarihlerde tiyatroya gidecektim. Ophelia'yı dikkat ve saygıyla izleyecektim. Ve ancak bu küçük bedeli ödedikten sonra

ne yapacağıma karar verecektim. Kendimi ondan arındırabilir, onu olduğu gibi, profesyonel bir oyuncu olarak kabul edebilir. Ya da kulisteki odasının kapısını çalarak kendimi tanıtabilirdim.

“Ben sizin komşunuzum. Hatırladınız mı?”

Olabilecek en kötü şey kapıyı yüzüme çarpmasıydı. Bu beni âşıkane hayallerimden kurtarır, iyileştirirdi.

Böylece kasımın dördünde Royal Haymarket’e döndüm. Yerim onuncu sıradaydı. Sahneden uzaktı. Mavi perde kalktı. Zaten bildiğim şey oldu. Beyaz yaz tülleri, altın yaldızlı sandaletler giymiş Ophelia sahneye çıktı, sarı saçları serbest bırakılmış, ama gevşekçe örülmüştü; oyunun başındaki masum, prenze sadık ve sağduyulu Ophelia’yla oyunun sonundaki deli Ophelia arasındaki gidip gelmelere yön veren simgesel bir ayrıntıydı bu.

Oyun hakkında çıkan yazıları hararetle okumuştum. Hepsi Peter Massey’nin yıldızlara yaraşır oyununa ölçüsüzce övgülerle dolup taşıyordu, ama diğer oyuncular hakkında tek bir söz edilmiyordu.

Bu sessizliğin nedenini sormak için günlük gazetelerden birinin gösteriler bölümünü aradım. Sorum ilk arayışında alaycı bir gülüşle, öbür ikisindeyse sinsî bir sessizlikle karşılandı

BBC’nin İspanyolca bölümünde çalışan Bolivyalı bir gazeteciye bana şunu dedi:

“Görünüşe göre şirketlerle gazeteler arasında söylenmemiş bir anlaşma var.”

“Zımnî bir anlaşma mı?” diyerek bariz bir Meksikalı kibriyle bu Yukarı Perulun kelime dağarcığını zenginleştirmeye yeltendiğimi itiraf etmeliyim.

“Neyle ilgili bu anlaşma?”

“Massey’nin kibri.”

“Anlamadım.”

“Kendini beğenmişlikten haberin yok mu, canım?”

Bolivyalı benden öç alıyordu. “Massey ancak basın ondan başka kimseden söz etmemeyi kabul ederse oynar.”

“Ne küstahlık!”

“Evet, o bir diva...”

Bunu biraz hasetle dokundurarak, sanki Şili’nin Bolivya’ya denize ulaşma izni vermemesinden şikayet eder gibi söyledim.

Bu nedenle tiyatro programında,

HAMLET
rolünde
PETER MASSEY

ibaresinden başka eserin icrasının saygınlığına ilişkin bir şey yoktu.

Şunu söyleyebilirim ki tiyatroya ikinci ziyaretimde ve ilk iki sahne oynanırken –Elsinore Sarayı’nda hayaletin ortaya çıkışı ve Hamlet’in monoloğu– tüm dikkatimi toplamış, içim giderek Laertes ve kardeşi Ophelia arasındaki konuşmayı beklerken ıstırap içindeydim. İlk dizeler şöyleydi:

OPHELIA: “Kuşku duyuyor musun?”

Ama oyuncunun ağzından hiçbir söz çıkmadı. Sadece sessizce dudaklarını oynattı. Laertes sanki onu duymuş gibi, Ophelia’ya ihtiyatla Hamlet’in duygusal havailiğinin analizini yapmaya devam etti. Hamlet tatlıydı ama geçiciydi, bir anlık parfümdü... Kuşkusuz Peter Massey bu sözlerden kıvanç duyuyordu. Şeytan götürsün.

Ophelia’nın şöyle demesi gerekiyordu: “Başka bir şey yok mu?”

Oyuncu –benim su perim, Ophelia– ses çıkarmadan dudaklarını oynatıyordu. Laertes uzun uzun kendi kendine söylendi ve ben ikinci kez beceriksizce tiyatrodan kaçarken kendime neden bu yorumda Ophelia’nın dilsiz

olduğunu kimsenin yazmadığını sordum. Oyuncu gerçekten dilsiz miydi? Yoksa bu aktör ve yönetmen Massey'nin güçlü, avangard veya belki de sapkın bir kaprisi miydi? Elbette ki izleyici bu alışılmadık durum hakkında yorum yapacaktı. Trajedinin kadın kahramanı hiçbir şey söylemiyor, sadece dudaklarını oynatmakla yetiniyordu.

Yeniden kendimi sokakta bulunca sütuna yaslandım ve programı gözden geçirdim:

HAMLET
rolünde
PETER MASSEY

Biraz daha aşağıda:

YÖNETMEN PETER MASSEY

Daha da aşağıda:

İzleyicilerden bu *mise-en-scène*'deki devrimci yenilikler hakkında yorum yapmamaları rica edilir. Bunu yapan hainlikle, Britanya tiyatrosunun geleneklerine ihanet etmekle yargılanacaktır.

Hain! Büyük Britanya'daki tiyatro tutkusu göz önüne alınır ve bu tutku dedektif romanlarına duyulan tutkuyla birleştirilirse, izleyicilerin epeyce bir bölümü –ve basın, gazeteleri sattıran gizemden son derece memnun kalarak– bu kaprisli, kendini beğenmiş ve zalim yönetmenin oyununu oynayacaktı kuşkusuz.

Yine de bazılarının söyleneni yapmayacağını düşündüm. Birden fazla pub'da, The Boltons'da yenilen birden fazla yemekte Massey'nin cüreti hakkında yorumlar yapılacaktı: Ophelia'yı susturmak istiyordu.

İşyerimde hiç kimse oyunu izlememişti. Bolivyalı bir kez daha beni sabırsızlıkla yanıtladı. Bir daha onu rahatsız etmeyecektim. Denize sonsuz çıkışı olan bir adada yaşamamanın keyfini çıkarıyor olmalıydı. Onunla "Titicaca!"¹ diyerek dalga geçtim ve bundan pişman oldum. Bolivya beni sinirlendirir, klostrofobi duymama neden olur, ama bunda Bolivya'nın suçu yok... Asabiyet beni ele geçirdi. Sakin bir şekilde Royal Haymarket'te üçüncü *Hamlet*'ime gitmeliydim.

Hamlet babasının hayaletiyle konuşuyor. Ophelia ile konuşmuyor. Ophelia babası Polonius'un öğütlerini dinliyor, ama kendisi sadece dudaklarını oynatıyor.

Farkına vardım ki Ophelia yapıtta sadece az konuşmakla kalmıyor. Aynı zamanda edilgen bir karakter. Babasının ve kardeşinin derslerini dinliyor ve yarı giyinik-ken Hamlet'in odasına yaptığı ziyareti anlatacağına sahneyi oynuyor. Yarı çıplak Hamlet –Massey zarif ve genç bedenini sergilemekten zevk duyuyordu besbelli– sevdiğimin yüzünü okşuyor, iç çekiyor ve istenmeyen bir giyim eşyasıymış gibi onu bir kenara bırakıyor. Massey yapabildiği her yerde monoloğun yerine eylemi geçirmiş.

İçimden nefret ve haset taşıyordu.

Ophelia üçüncü perdeye kadar zaten tek bir replikten başka bir şey söylemeyecekti.

OPHELIA: Umarım.

Birkaç saniye sonra, "olmak ya da olmamak" ile bir tavuskuşu gibi şişinecek olan zorbaya bu cümle için bile izin vermiyordu. Monolog bitince sahneye "tatlı Ophelia" çıktı, ona "su perisi" demeye cesaret eden bu kendini beğenmiş ve kudretli diva böylelikle her şeyi elimden alıyordu; ona "su perisi" diye hitap ediyor, söylevleriyle

1. Peru ve Bolivya arasında bir göl. (Ç.N.)

günahlarının hatırasını övüyordu, ama bu Hamlet *benim* Opheliama sanki yapıtın gerçek hayaleti oymuş gibi konuşuyor, sorularına ve yanıtlarına oldu bitti gözüyle bakıyordu. Hamlet sadece kendi sesinin duyulmasına izin veriyor, genç kızsı tıpkı benim penceresinin önünde yaptığı gibi sessizce dudaklarını kımıldatmakla yetiniyordu, Hamlet durmadan tumturaklı sözler ederek sözcüklerini benim Opheliama sessizliğinin üzerine boca ediyordu, ta ki Kral Claudius'un "vicdanının ele geçirdiği" oyuncular sürüsü sahneye girene kadar, daha sonra Hamlet annesini ziyaret edip zor kullanıyor ve geçerken uğrayıp Ophelia'nın babası Polonius'u kılıçtan geçiriyordu. Hamlet Rosencrantz ve Guildenstern'in önerilerini dinleyerek Fransa'ya doğru yola çıkıyor ve perde ilk bölümün üzerine kapanıyordu.

Arada bardan bir bardak şampanya aldım ve dinlenen izleyicilerin yorumlarına kulak misafiri olmaya çalıştım. Oyun dışında her şeyden söz ediyorlardı. Canım sıkılmış ve kaygılanmış bir halde bir kez daha tiyatroyu terk ettim, ertesi gece yine, ama bu kez aradan sonra gelecektim. Yanıtı olmayan sorular kafama üşüşmüştü. Ophelia'nın sessizliği sadece yönetmenin bir kaprisi miydi? Massey herkesin Ophelia'nın sözlerini zaten bildiğini mi varsayıyordu? Aslında Ophelia bu yapıtta gerçekten de öyle az şey söylüyordu ki! Elimde olmadan gülümsedim. Leydi Macbeth'i susturmaya kalkışın bakalım! Benim Opheliama sağır mıydı? Öbür oyuncular duyuyor muydu? Belki de sadece dudak okuyordu. Neden hiçbir sözcük söylemeden pencereden pencereye mimle konuşmayı denememiştim? Peki bana yanıt verseydi ne diyecektim?

Ophelia'nın sahnede dilsizlerin işaret dilini kullanmadığını fark ettim çünkü dilsizlere değil genel izleyiciye hitap ediyordu. Ophelia'nın büyük sahnesinin sırası gel-

mişti; babasını kaybettiği ve belki de Hamlet'in onu öldürdüğünü bildiği için delirecekti. Şimdi deli Ophelia'nın şarkı ve anlaşılması güç şeyler söylemesi gerekiyordu.

"Gerçek aşk nasıl ayırt edilir?"

"Baykuşun "fırıncının kızı" olduğunu söylüyorlar."

"Kim olduğumuzu biliyoruz, ama ne olabileceğimizi bilmiyoruz."

"Yarın Aziz Valentin günü."

Bitirirken de, dokunaklı biçimde herkese iyi geceler dilemesi gerekiyordu.

Hayır, ağzından tek bir sözcük çıkmadı, ama Peter Massey'nin dehasını kabul etmekten başka çarem de yoktu. Sessizlik öteden beri Ophelia'nın deliliği idi. Eylemleri sözcüklerini ortaya çıkarmalıydı, çünkü sözcükleri düşüncelerinin dile gelmesinden başka bir şey değildi ve bir düşüncenin anlaşılması için illa söylenmesi gerekmezdi.

Kafamın içinde müzik, çanlar duymaya başladım, eminim ki Ophelia'ya da aynısı olmuştu.

Ophelia Hamlet'in hayaletiydi, onun dişi ikizi!

Aniden ayağa fırladım ve bağırdım:

"Ophelia! Şarkı söyle!"

İzleyicilerin sesleri beni şiddetle uyarak susturdu. Bir bıçak gibi –Hamlet'in çıplak hançeri gibi– keskin ve süratli bir, "Şşşşşt!" beni susturdu.

Bunalarak, utanarak, hayretler içinde tiyatrodan çıktım. Sadece bir biletim kalmıştı. Bir sonraki gününki.

Beşinci günün temsilinde ilk sırada oturuyordum. Delilik sahnesi gelene kadar dikkatime, bakışıma, Ophelia'dan çalınan sözcükleri içimden sessizce tekrarlamaya yoğunlaştım.

İşte bunun üzerine mucize oldu.

Sessizce şarkı söylüyordu.

O an bir daha asla geri gelmeyecek.

Gitti. Gitti. Tanrı ruhuma acısın!

Ophelia dosdoğru gözlerime baktı. Dediğim gibi ilk sırada oturuyordum. Belki de Ophelia her gece böyle veda ediyordu, deliliğinin tüm korkunçluğunun izini kalabalıktan tek bir kişiye bırakmak için izleyicilerden birini seçiyordu.

O gece bu ayrıcalıklı izleyici bendim. Ama Ophelia'nın o bakışının sahne yönetimince öngörülmediğini anında anladım. Bakışını bana dikmeye devam etti ve ben de ona karşılık verdim. Bu bakışta onun için duyduğum tüm tutku, birbirimizi hiçbir zaman fiziksel olarak sevmemiş olmanın tüm hüznü bir mesaj olarak ona ulaşıyordu.

İzleyiciler durumun farkına vardı. Salonda sinirli bir hareketlilik yaşandı. Şaşkın mırıltılar yükseldi. Perde ara vermek için merhametsizce indi. Eve döndüm. Bir sonraki perdede Ophelia'nın ölmesini görmek istemiyordum. Görmek istemiyordum çünkü çıldıran Peter Massey o gece onu gerçekten öldürebilirdi zira oyuncu sahne anlaşmasını bozmuş ve bir izleyiciye yönelmişti.

Bana.

Sadece bana.

6

O gece düşümde bağıramayan bir kadına tecavüz ettiğimi gördüm. Bağıramıyorsa, ona sahip olmaktansa neden onu öldürmüyordum ki?

Gerçek korkum temsillerin biteceğini ve Ophelia'nın sonsuza dek yaşamımdan çıkıp gideceğini bilmemden kaynaklanıyordu. Zorba Massey yapıtına ilgiyi canlı tutmak için temsillerin sayısını sınırlar, asla iki aydan fazla oynamazdı. Bana kalırsa teatral ateşin yavaş yavaş sönmesine dayanamıyordu. Coşkusu vicdansızdı, yani tanrı-

lar tarafından ele geçirilmiş bir adamdı... Her mesleğin kendi tanrıları vardır, ama en cömertleri ve en talepkârları tiyatronunkilerdir. Ya her şeyi verirler ya da hiçbir şey vermezler. Tiyatroda ortalama diye bir şey yoktur.

Yapıtı son kez izlemek zorundaydım. Ama bilet yoktu. En azından temsilden önce boş tiyatrodan oturamaz mıydım? Latin Amerikalı bir öğrenciydim (öksüzdüm, üçüncü dünyalıydım). Beni asıl ilgilendiren, mekân olarak tiyatroyu özellikle de boşken, izleyici ve temsil yokken keşfetmekti. Yalnız titreşimlerini çözümlemek istiyordum. Demiryolu raylarının trenin etkisini karşılamak için daralıp genişlediğini söylerler ya, öyle... Cambridge'den eski hocam, Stephen Boldy *bona fides*'im¹ konusunda güvence vermek için tiyatroyu aradı, ben de kalan üç günde elimde bir not defteri ve Penguin Yayınları'nın *Hamlet* metniyle, çıt çıkarmadan tiyatronun bir köşesinde oturdum.

Aslında hiç umudum olmadan –*I hope against hope*–² yönetmeni ve oyuncularını sahneye getirecek beklenmedik bir prova, son anda oyunda bir ince ayar umuyordum.

Ophelia'yı bekliyordum.

Öyle olmadı ve son gösteri geldi çattı. Adet olanı yaptım, oyunu üçüncü kattan ayakta izlemek için bilet aldım. Oradan ilk perdede boş olan yerleri belirledim. Bu koltukların sahipleri asla ikinci perdede gelmezler. Şansıma ilk sırada boş bir yer vardı. Gidip oturdum. Perde kalktı.

Bilmiyordum. Ama kuşkulanıyordum. Peter Massey Ophelia'nın ölümünü kardeşi Laertes'e Kral Claudius'un ağzından ileticeğine, oyuncular sahnede konuşurken or-

1. (Lat.) İyi niyet, dürüstlük, hüsnüniyet. (Ç.N.)

2. (İng.) Umutsuzca umut ediyordum. (Ç.N.)

kestra çukurunda bir alan açmıştı. Bu tiyatronun içinde bir ırmaktı ve Ophelia'nın ölü bedeni ölüm çiçekleri eşliğinde yüzerek geçiyordu; papatyalar ve ısırganlar, peygamber çiçekleri ve dedos de muerto'lar¹, iri menekşeler; yüzen geniş etekler; bir denizkızına benzeyen Ophelia balçığının ağırlığı altında batıyordu...

O anda koltuğumdan sahneye fırlayarak sevdiğimi kurtarmak, Ophelia'yı sudaki ölümünden çekip almak, ona sarılmak, onu öpmek, benim umutsuz soluğumla kaçak soluğunu geri vermek, onunla ıslanmak, Ophelia'nın gerçekten ölmüş, boğulmuş olduğunun farkına varmak istedim. O, son temsil gecesinde ölmüştü.

Yemin ediyorum ki niyetim bu değildi. *Stage down*'un² çalkalanan sularında yüzen Ophelia (kraliçenin Laertes'e bilgi verdiği şekilde) "eski şarkıları" söylüyordu ama bu kez sesi çıkmıyordu, sonra elini o akışkan teatral havuzdan dışarı uzatarak bana saçından aldığı bir peygamber çiçeğini verdi, elime verdi, sahnede olanlara öylesine dikkat kesilmiştim ki, gidişini izlemeden önce su perimin bana yaptığı sunuyu alma görevimi ihmal edemedim. Nehrin ağıtı eşliğinde, üzerinde denizkızı elbisesiyle sudan ve balçıktan mezarına doğru yol alıyordu.

Sadece ellerimin arasındaki çiçeğe dikkat kesilmiştim. Bakışlarımı sahneye kaldırıncı Peter Massey'nin sahnenin o genç Jüpiterinin küstah, nefret dolu bakışlarıyla karşılaştım, kaba sarışın güzelliğini, lanetli ergen bedenini, ince belini ve güçlü bacaklarını, önü açık gömleğini gördüm, bana öfkeyle bakıyor, olan oyunu son derece orijinal bir şekilde sahnelemesinin bir parçasıymış gibi numara yapıyordu, ama o şeytani zorba bakışların-

1. (İsp.) Görünümü nedeniyle ölüparmakları diye anılan bir mantar türü. (Ç.N.)

2. (İng.) Sahne altı. (Ç.N.)

dan bunu öngörmediği, Ophelia'nın benim değil de onun su perisi olduğu, çiçeğin verilmesinin, Ophelia'nın ruhu-na gerçekten *sahip olmakla* ilgili sahne projesinin bir parçası olmadığı anlaşıyordu.

Bana sessizce, "Tanrı öldüyse," diyordu Massey'nin katil bakışları, "yerine sadece Şeytan ve Melek kaldı. Her ikisi de benim. Sen kimsin?"

Temsil sona erdi. Alkışlar gürledi. Selam vermeye sadece Peter Massey çıktı. Sanki diğer oyuncular yoktu. Tek var olan, kendi iktidarını güçlendirmek amacıyla başkalarına efendilik eden bu zalim ve hakim yarı-ergen adamın ölçüsüz kendini beğenmişliği, kendine duyduğu aşkı. Bakışlarında sevgi yoktu. Zorbanın adsız ve öngöremediği, kuşkulandığı isyankâra duyduğu nefret okunuyordu bakışlarında.

Elimde çiçeğimle tiyatrodan çıktım, Peter Massey'ye, boş zaferine, teatral yeniliklerine sırtımı döndüm. Onu yaşlı, yalnız ve kaçık hayal etmek istiyordum. Unutulmuş hayal etmek istiyordum onu.

Yapamadım. Massey fazlasıyla genç, güzel, güçlüydü. Royal Haymarket'teki bu son temsilden sonra Ophelia'ya ne olacaktı peki? Yarın –hayır, bu gece– sahne dekoru sökülecek, gardıropta asılı kostümler olası görünmeyen bir başka fırsatı bekleyeceklerdi. Teatral yanılsama buydu işte: serap, kandırma, kendi kendisinin hayaleti.

Kulise gitmek istediğimi hissettim. Tam zamanında kendimi tuttum. Ophelia'nın gerçekten ölmüş olabileceği fikri beni ürkütüyordu. Peter Massey'nin devrimci realizmine kurban edilmiş olabilirdi. Bir gün Massey de Ölüm denen o vahşi çavuşun zehirli hançeriyle tırmalanarak ölmeye cesaret edebilecek miydi? Bu arada aylarca yapayalnız provalarda gizlenen isimsiz kahramanlarını öldürmeye devam mı edecekti?

Su perimin tiyatro temsiline ve kişisel kaderin aynı

ve bir olduğu fikrinin uzağında, sözsüz rolünü ezberleyerek dairesinde gezinmesini hatırladım.

Araştırmak istemedim. Belki Peter Massey'nin, kendi yaşamımı yöneten bu genç ve vicdansız yönetmenin günün birinde benimki ya da daha başka, yeni bir Ophelia'yla yeniden *Hamlet*'i sahnelemesini beklemeliydim. İkinci fırsatımda oyuncunun soyunma odasına yaklaşacak ve onu görecek, olanı bizzat söyleyebilecek cesareti bulabilecek miydim? Kapıyı açıp da tanımadığım bir kadınla karşı karşıya kalabilecek miydim? Penceredeki genç kadının kaşları alınmıştı. Sahnedekinin kalın kaşları vardı. Onları eşleştiren yanılmış olabilir miydim? Gizlice gerçekten benim olmasının karşılığında su perimin dört yüz yıldır Ophelia rolünü yorumlayan oyuncuların görünmez grubuna sonsuza dek dahil olmasını kabul edebilecek miydim?

7

Bugün gazetelerde çıkan habere aldırmayın. Ophelia ısırganlar ve peygamber çiçekleri arasında yüzerek geçerken, Ophelia rolünü yorumlayan oyuncuyu kurtarmak, onu öperek soluğunu geri kazandırmak, onunla ısınmak ve hatta Ophelia'nın gerçekten ölü olduğunu, kendi umutsuz soluğuyla Hamlet'in kahramanına kaçak soluğunu geri veremediğini fark etmek için çılgına dönmüş bir izleyicinin ilk sıradaki koltuğundan sahneye fırladığı kesinlik kazanmadı.

Ophelia'nın final gecesi gerçekten öldüğü de öyle.

Uydurma bir dilde sözcükler haykıran (İspanyolcaydı) bu çılgın yaratığın izleyicilerde telaşlı bir şaşkınlık yarattığı ve oyuncular –Claudius ve Laertes– inanmazlıkla donakalmışken Ophelia'yı sudan çekip çıkardığı da kesinlik kazanmış değildir. Bu deli boğulmuş Ophelia'yı

taşırken Danimarka Prensi ve Kuşku'nun karanlık simgesi Hamlet'in bu kez tüm şüphelerinden kurtulmuş olarak dekoru destekleyen ahşap panellerin arkasından fırladığı, monoloğun çıplak hançerini havada savurarak kaçık yabancıyı –kesinlikle İngiliz değildi– sırtından hançerlediği de kesinlik kazanmamıştır.

Ophelia ve yabancı birlikte sahneye düşmüşler.

Söylenene göre oyun hiçbir şey olmamış gibi devam etmiş. İzleyiciler Peter Massey'nin orijinallğine öyle alışkınmış ki. Aslında repertuvarda adı geçmeyen bir oyuncu olan izleyici –herkes Massey'nin sadece kendisine değer verdiğini biliyordu– Ophelia'nın cesedini kurtarmak için fırlayınca –beklenmedik oyuncu mu, yabancı mı?– sırtından hançerlenmiş.

Çiçek

8

Okur bir gün Royal Haymarket'ten Wardour Sokak'ına döndüğümde beri karaladığım bu kâğıtları okursa, merdiveni ağır ağı çıktığımı, daireye girdiğimi ama ışığı yakmadığımı bilecektir.

Pencereden önümdeki binaya da bakmadım. Orası benim için sonsuza dek kapalı, karanlık ve boştu artık.

Annemin doğum günü hediyesi olarak Meksika'dan yolladığı Talavera¹ işi küçük çiçek vazosunu aldım.

Peygamber çiçeğinin uzun sapını şefkatle vazoya yerleştirdim. Ophelia'nın varlığının biricik kanıtıydı bu çiçek.

Ona bakmak için oturdum.

1. Meksika'ya özgü bir tür el sanatı, genellikle beyaz ve sırlı seramikten yapılmaya süs eşyalarıdır. (Ç.N.)

Burada kalacaktım, öleceği o korkunç ana kadar çiçeğın bana eşlik etmediğı bir saniye bile geçirmek istemiyordum. Ophelia'nın çiçeğı Ophelia'nın ömrünü uzatıyordu.

Onu izledim; tazeydi, güzeldi, maviydi, o gece de, ertesi gece de.

Aylardır ona bakıyorum.

Çiçek solmuyor.

ANNEMİN KEDİSİ

Şeytan kovucu Tomás Eloy Martínez'e

1

Adım Leticia Lizardi ve annemin kedisinden nefret ediyorum. Dişi olduğunu bildiğim halde ona “[erkek] kedi”¹ diyorum; cinsiyeti öyle olsa da, dişi bir kedigil değil o, erkek bir kedigil. Kesin olan şu ki, annemin sevgiyle “Estrellita” yani “Estrellacık” ismini verdiği bu kedi beni çileden çıkartıyor.

Estrellita –bu adı tırnak içinde yazılmaktan kurtarıyorum– bir Ankara kedisi. Beyaz, uzun tüylü, küçük, yuvarlak bir kafası ve kısa bir bedeni var. Kuyruğu kısa, bacakları kısa, hakiki bir canavarcık, gerçekten minyatür bir leopar, istemedi ve istenmedi, Doña Emérita Lizardi ve kızı Leticia’nın México’nun dış mahallelerinden biri olan Tepeyac’taki, Guadalupe Bakiresi Bazilikası’na komşu evine yerleşmek için en uzaklardaki karlı tepelerden inmiş sanki. Annemin eski ve döküntü diyerek kolayca betimlenebilecek evinden asla taşınmamasının ne-

1. (İsp.) *El gato*: erkek kedi. *La gata*: dişi kedi. Leticia annesinin dişi kedisine “*la gata*” demesi gerekirken, “*el gato*” dediğinden söz ediyor. (Ç.N.)

deni de bazilikaya olan bu yakınlığıdır.

Evin garaj kapısı otomobilden önceki büyük atlı arabalar için inşa edilmiş. İçerde XIX. yüzyılın atları ve arabaları için inşa edilmiş büyük bir avlu, alt katta ahırlar, tahıl ambarları, mutfaklar ve çamaşırhaneler. İkinci kata çıkan metal merdivenler. Avlunun üstünde yemek odası, banyolar ve yatak odaları. Hemen bitişikte de oturma odası var. Evin sokağa bakan tek odası bu odadır, annemin son derece hor gördüğü insanların geçişini izleyerek tadını çıkardığı bir balkona sahiptir. Ama her şeyden önemlisi Tepeyac Tepesi'ni ve Guadalupe Bazilikası'nı görür. Sarmal bir merdivenle su oluklarının, gaz tüplerinin, hizmetçi odalarının olduğu çatı katına çıkılır, Meksika'da bu hizmetçi kızlara "besleme" denir ve sanki bu yeterli bir hakaret değilmiş gibi, bizi duymadıkları zaman onlara "[dişi] kediler" diye sesleniriz.

Annem elinde tespihi, olanca sofuluğuyla, "Bakirenin yakınında olduğumu hissetmek çok hoşuma gidiyor," derdi. Yaşlı doğmuş gibi görünen kadınlardandı. Gençliğin tek bir izi bile kalmamıştı artık, son derece beyaz tenli olduğu için kırışıkları esmerlere göre daha belirgindi, böyleydi çünkü anneme kalırsa onların "davul derisi gibi gergin" tenleri vardı; azize seňoranın en yakınındaki nesnenin üzerinde parmaklarıyla trampet çalarak yaptığı bir yorumdu bu: masa, tabak, el aynası, yaşlı bir diz kapağı, ama her şeyden çok ebediyen annemin kucağında oturan Estrellita'nın tüylü ve beyaz kütlesi; sahibinin vahşi garazını hafifleten okşama nesnesi.

Neden Doña Emérita Labraz de Lizardi dünyada olmaktan ya da dünyanın kendisinden memnun değildi? Sürekli huysuzluğunun nedenini asla anlayamadım. Önceleri şevkle gençliğine ait bir fotoğraf aradım; düğün günü fotoğrafı, ilk komünyonu, ne olursa artık, herhangi bir şey. Sonunda havlu attım, annemin belki de çocuklu-

ğu, düğünü ya da gençliği olmadığı sonucuna vardım. Ya da ona kaybettiği yılları anımsatan her türlü hatırayı ortadan kaldırmıştı. Bu yaptığının, çağrışım yaratan bir geçmiş olmadan şimdiki yaşama dayanmasına yardım ettiğini inkâr edemem. Doña Emérita şimdiye ait bir insandı, sadece şimdiye ait, eşi benzeri yoktu, bu yere ve bu saate kucağında [erkek] kedisiyle (dişi kedi) ve gece gündüz kara camlı gözlüğünün arkasına sakladığı gözle-riyle kök salmıştı.

Bu deliliğin nedeninden kuşkulanıyordum. Bir sabah, tüm cesaretimi toplayarak, taşrada söylenmesi adet olduğu üzere o gün “ay başından” mustarip olan hizmetçimizin –[dişi] kedinin– taşıdığı kahvaltı tepsisini elime aldım ve hizmetçiye tahammülsüz bir tavırla tepeden bakarak *bonne à tout faire*¹ diyen annemin yatak odasına girmeye cesaret ettim.

Fransızca nitelemeyi, yüzümde acı bir ifadeyle, “Fransızcada ‘kedi’ anlamına geliyor,” diye açıklamıştım hizmetçimize. Adı Guadalupe, kısaca Lupe veya Lupita’ydı ve kendisine Fransız adı takılması elma gibi kırmızı yüzünü aydınlatmaya yetmişti.

Doña Emérita’nın, yani annemin Lupita’ya *bonne à tout faire* demesinin tek nedeni altı yedi Fransızca deyim bildiği için kendisinden duyduğu memnuniyetti, özellikle de avukatı saygın José Romualdo Pérez’i kabul ettiği zamanlarda bu deyimlerle konuşmasına çeşni katardı.

Altmış yaşlarında, uzun boylu, ince, güçlü kuvvetli bu avukat bir yarasadan daha kördü ve Tepeyac’taki evimize daima bir muhasebeci ve bir sekreter eşliğinde gelirdi. Annem balkonundan kımıldamadan bakardı onlara. Gelenlere yüzünü dönmek için şezlongunu çevirir,

1. (Fr.) Her işe uygun anlamına gelen bu deyim hizmetçi anlamında kullanılır. (Ç.N.)

ama elini akşamdan kalma olsa da saygıdeğer biri olan miyop avukata uzatırdı yalnızca. Mor gömlekler giyen ve rengârenk kravatlar takan esmer ve tıknaz muhasebeciyi ya da –annemin tabiriyle– en dandik porselen tabaklardan bile daha düz olan geniş ve basık yüzüyle tezat oluşturan baldırlarının şaşaasını sergilemek için son derece mini etekler giyen ve başını daktilocu kızların, hemşirelerin ya da sinemaların bilet gişelerinde çalışanların evrensel saç biçimiyle taçlandıran sekreteri görmezden gelirdi: arkaya doğru taranıp briyantınle lake kaplanmış gibi sertleştirilmiş saçlar, alnında zayıf, karmaşık perçemlerden oluşan bir perdecik.

Saygıdeğer miyobun ve yürümesine yardım eden iki eşlikçisinin ziyaretleri sinirlerimi tepeme çıkartırdı. Şehvet düşkününü ihtiyar, anneme rakamlardan söz ederdi ama eli sanki mıknatıs çekiyormuş gibi kaba etlerime gider, iffetli büyükannelerin “oturma minderini” dedikleri popomu saklamak için bir iskemlenin arkasında ayakta durmaya mecbur kalırdım. O zaman avukat ileri derecede miyop gözleriyle bir an önce oradan kaçmak isteyen memelerimi arardı. Ama annem gitmemi yasaklardı.

“Leti, Avukat Pérez bizi ziyaret ettiği zaman sana mevcut bulunmanı emrediyorum.”

“Ama anne, o şehvet düşkününü bir ihtiyar. Bana nasıl davrandığını görmüyor musun?”

İhtiyar annem, “Alışsan iyi olur,” derdi bilmece gibi, hiçbir açıklamada bulunmadan.

İhtiyar annem. Ebediyen şezlongunda oturarak, kara gözlüklerinin ardından Bakire Guadalupe Bazilikası’na bakıp hayatın canlı ve hareketli akışını izlerdi. Ebediyen kedi Estrellita’yı okşar ve “kedi” Lupita’ya hakaret ederdi.

“Sana kim tutmuş da Bakire’nin adını koymuş baldırını çıplak yerli?” diye hizmetçinin canını sıkardı Doña Emérita.

şılık veriyordum. Beni tiksindiriyordu. Güdük ve tüylü bedeni, kısa ayakları, yaşı bir tavşaninkini andıran beyaz tüyleri makbul bir çöküş içindeydi (kaç yaşındaydı acaba?). Beni en çok rahatsız eden tarafı bedenine kıyasla çok büyük, çok ayrı ve farklı renklerdeki gözleriydi. Biri mavi, öteki sarıydı. Birbirimize günaydın bile dilemiyorduk.

Ama teki “kedi”, Lupita, Papatya, annemin kötü davranışlarını telafi etmeye yönelik şefkatimi hissediyordu. Tek fark hizmetçinin kendisine iyi ya da kötü davranılmasına aldırmıyor oluşıydı, ikisi de birdi. Annemin yanında onu “Papatya” diye ağırmam gerekiyordu. Yalnızken ona Guadalupe, Lupe, Lupita diyordum. Yerlilere özgü o malum heyecansızlıktan başıka bir tavır sergilemiyordu. Bu bizim bir uydurmamız da olabilir elbette.

Bizim diyerek kendimi beyazlığın yüksek tahtına yerleştiriyorum. Bundan kaınamayız. Biz stnz? Neden? Önceleri biz beyazlara “mantık adamı” derlerdi, sanki tüm yerliler kusurluydu. Şimdi demokrat ve eşitlikçi olduğumuza göre, onlara “yerli kardeşlerimiz” diyoruz. Onları küçümsemeye devam ediyoruz. Putlarını mzelelere koyuyoruz, sırtlarınaıysa yk bindirip taşıtıyoruz.

Lupita’ya iyi davranmak istiyordum. Onu sevmek istiyordum. Ama ona hayran olmak istemiyordum. Kafeye gitmek için dışarı çıkacağım bir öğle sonrasında, annemin yalnız kalacağını haber vermek için çatıdaki odasına ıktım. Orada onu çıplak gördüm. Daha doğrusu görmedim çünkü örgülerini zmşt ve saçları göbek deliğinin altına kadar iniyordu. Aman Tanrım! Sadece uzun değil, aynı zamanda parlak, köklü, muzaffer; kırmızı biber, mısır ve barbunya fasulyesiyle beslenmiş salar. Meksika’nın hor görülen bolluk simgesinin tümü bu şelale gibi dökülen muhteşem saçlarda parlıyordu.

“Lupe,” dedim.

Fırçası havada, hiç sutyen görmemiş, görmesi de gerekmemiş göğsünü daha da kaldırarak bana bakmak için döndü. Bense orta sınıf, siyah beyaz ulusal sinema diliyle konuşan iffetli bir Meksikalı bakirecik olduğumdan daha aşağıya bakmadım.

“Lupe, biraz dışarı çıkacağım. Anneme göz kulak ol.”

Lupe beni başının bir hareketi ve daha önce onda hiç görmediğim üstten gören bir bakışla yanıtladı.

Ben onun kutsal bölgesine, özel alanına, kendini başka bir ışığın altında gösterdiği –onu orada çıplak, taranırken görünce bunu anlamıştım– hizmetçiler bölümüne girmiştim. Bundan sonra iki Lupita olacağını biliyordum, ama bunu kendime sakladım. Kimse anlamazdı.

Gerçek şu ki şaşırmıştım. Hatta hoşuma gitmişti. Annem gibi biriyle yaşayınca insan isyankârlığa özenmeden edemiyordu.

Benden daha akıllı biri olsa çoktan evden gitmiş, sefil ihtiyarı iki kedisi Estrellita ve Papatya ile yalnız bırakmıştı. Bilmem, yeterince cesur ve kendimden emin değilim herhalde. Nedenlerim var elbette. Sahip olmadığım, belki de işsiz kalanların Amerikan filmlerinde söyledikleri gibi, yaşamımı idame ettirecek görünür araçlardı bunlar. Papatya’nın görünmeyen araçlarına bile sahip değildim. Benim memelerim minicikti, destekli sutyenleri hor görüyor ve her zaman bir ergeninkini andıracak göğsümün altmışların modasını yansıttığını düşünerek kendimle uzlaşıyordum. Tepeyac’ın Twiggy’si, hadi bakalım! Bazı erkeklerin hoşuna gittiği söyleniyordu. Kim bilir?

Ayrıca kimse inanmayacak olsa da, bir evlat olarak duygularım belliydi. Kötü karakterine karşın annemi seviyor, karakterini “güçlü kişilik” olarak adlandırmakta ısrar ediyordum, çünkü öyle bir şeye sahip olmadığımı

biliyordum. İşe yaramazın biri, beş para etmezsin biri olduğumu söylemiyorum. Ben sakın bir kadındım, o kadar. Sevgi dolu bir evlattım. Annem yaşadığı sürece ona bakarak yanında kalacaktım.

Ayrıca Doña Emérita toprağın altına girdikten sonra, mirasçısı ben olacaktım. Bana onunkinden başka kalacak miras olmadığı için kendime isyan etme lüksünü tanıyamazdım. Ortalıkta eli sopalı bir haraççı gibi gezinemezdim.

Kola ve limonlu dondurmayla yapılmış bir *float* içmek için evin en yakınındaki Sanborns'a gittiğim o öğle sonrasında ruhumda –ve kafamda– bir şeyler değişti. Bu dükkân-lokanta zincirinin çöplükteki sineklerden ya da politikacıların yalanlarından daha fazla şubesi olduğunu bilmeyen yoktu. Tek üstün yanı “moda bir yer” olmamasıydı. Şık bir yer de değildi, dolayısıyla insan oturup kendini cüzamlı ya da gerizekâlı gibi hissetmeden yalnız başına bir kahve içebilirdi.

Meksika geyik muhabbeti ülkesidir, yani insanlar tek başlarına dolaşamazlar, gün boyunca arkadaş çetelelerinin yakınında olmaya ihtiyaç duyarlar, hangi saatte canları isterse, önceden haber vermeksizin arkadaşlarının evine gidip sürpriz yapabilirler. Tepeyac yani Villa de Guadalupe'deki annem ve iki kedisi Estrellita ve Lupe ile yaşadığım yalıtılmış hayatımın bana armağan ettiği yalnızlığa şükran borçluydum. Sosyal hayatım varken, bize sabahın beşinde evinden çıkma izni vermeyen ve bu nedenle evinin anahtarını yutan (ekmek içine sarılmış olarak elbette, nasıl hazmedip çıkardı acaba) ve saat altıda nefis bir karides güveciyle her şeyi telafi etmeye çalışan bir ev sahibesi görmüşlüğüm vardır. Kutlamadan çıkmana izin verilmemesi gibi kötü bir alışkanlık ancak böyle affettirilir...

Ama bunlar az önce de dediğim gibi gezmeye çıktı-

ğım zamanlardaydı. Artık çıkmıyorum. Hem çıksam ne-
reye gideceğim ki? Otuz beş yaşımı doldurdum. Bir
cümbüş beni mezarlığa götürebilir. Hem eskiden beni
annemin arkadaşlarının kızları davet ederdi. Bu arkadaş-
ların topu öldü. Kızları da evlendiler ve artık beni aramı-
yorlar. Kibarlığından kimse yüzüme söylemese de, beni
evde kalmış kız kurusu olarak görüyorlar.

Bu nedenle, o öğleden sonra, annemle acı bir karşı-
laşmanın ardından Sanborns'a yalnız gittim.

"Leticia, avukat Pérez'e ilgi göstermeni istiyorum."

"Gösteriyorum anne. Neden aksini düşünüyorsu-
nuz? Benden istediğiniz gibi ne zaman bizi ziyarete gelse
mevcut bulunuyorum... Tütüncü dükkânındaki yerli
heykeli gibi kımıldamadan duruyorum..."

"Bu ifadeleri nereden bulduğunu anlamıyorum."

"Elenita Poniatowska ve 'Burrón Ailesi'ni okuyorum."

"Saçmalama... Gerçek bir *ilgiden* söz ediyorum.."

"Ona romantik bir gözle bakmamdan mı?"

"Evet, evet," dedi tüylü yaratığı okşamaya devam
ederek.

"Hayır, hayır," diye onu taklit ettim, "Çok yaşlı, çok
sıkıcı, yarasa gibi kör ve ağzı kokuyor."

"Ağzı kokuyor ama çok parası var," diye kara gözlüğü-
nün ardından beni görmeden bana baktı Doña Emérita.

"Bana bir iyilik yap da onunla evlen."

"Ne?" diye bağırdım, "Ölürüm de olmaz."

"Hayır kızım, ben ölmeden önce olacak."

"Ne demek istiyorsunuz anne?"

"Ruhumu teslim etmeden önce seni evli görmek is-
tediğimi."

"Neden, gayet rahat yaşıyoruz."

"Ailemizde alışıldığı şekilde ağırbaşlılıkla yaşlanabil-
men için. Başka bir nedeni yok."

Dilimi ısırdım. Evlilik ve ağırbaşlılıktan söz edene

bakın, yapayalnız, haşın, ağzı bozuk, erkeksiz bir ihtiyar. Biraz da utanarak ona yanıt vermeye cesaret ettim.

“Gerek yok anneciğim. Mirasım bana yeter.”

Gözlerini göremediğime hiç bu kadar üzülmemiştim, ama yüzünü buruşturuşu bana yetti.

“Avukat Pérez ile evlenmezsen mirasın falan olmayacak. Söylemedi deme.”

Annemi oracıkta boğmak, giderken de Ankara kedisini gebertmek geçti içimden. Gidip Sanborns’ta bir *float* içmek nöronlarımı sakinleştirmemi sağlayabilirdi.

İşte orada, kamışımla içeceğimi yudumlar ve gündüz düşleri görürken onu gördüm.

O erkeği gördüm.

Onu profilden gördüm. Tek kelimeyle çok şıktı. Onu masaların arasında ilerlerken gördüm. Ceketi yoktu, papyon takmıştı, “Hay...” dedim kendi kendime, “garsonmuş.” Ama değilmiş. Profili bana dönük oturdu ve bir şey ısmarladı.

Ona bakakaldım, büyülenmişim. İlk görüşte aşk buydu. Esmer, uzun bir yeleyi andıran çok bakımlı düz saçlar ve hayal gibi bir profil. Diyelim ki Benjamin Bratt’ın Totonac versiyonu. Tüm benliğimle dua ettim.

Kendimi Tepeyac’ın Julia Roberts’ı gibi hissederek: “Azize Bakire, lütfen bana baksın.”

Mucize gerçekleşti. Bir insana büyük bir dikkatle odaklanarak bakılırsa o insan o bakışı hisseder ve uzakta-ki gözü aramak için döner, bu hep böyle olur.

Bu sefer de öyle oldu. “Benjamin” kusursuz profili bozmak pahasına başını çevirdi. Bana baktı. Bana gülümsedi. Kızardım. O kadar heyecanlandım ki, onunla kesişemedim. Kamışıma ve içeceğimi yudumlamaya odaklandım.

İçeceğim bittiğinde genç adam gitmişti.

Onu takıntı haline getirdim. Rastlantı eseri bir kez

karşılaştığı biriyle yeniden karşılaşma umudunun nasıl bir duygu olduğunu kim bilmez ki? Tekrar karşılaşma olasılığımızın çok düşük olmasına karşın, günbegün öğleden sonraları Tepeyac'taki Sanborns'a gittim. İlk karşılaşmanın saatine saygı göstermeliydim. İyi de ne karşılaşması? Bakışların hızla kesişmesinden başka bir şey değildi ki... Aniden cama dönüşmüştük. Çevreyolunda iki arabanın çarpışmasından daha az önemliydi. Hiçbir önemi yoktu.

Yakışıklı genç adamın hatırasını anılarımdan, kaygılı ve yalnız geçen uykusuz gecelerimden kovamıyordum, rüyalarım da bile Sanborns'taki delikanlıyı bir öğle vakti çıplak gördüğüm hizmetçi Guadalupe'yle ateşli biçimde çiftleşirken görüyordum.

Bir gün dışarı çıkamadım çünkü annemin çığlıklarını duydum ve vaktinin neredeyse tamamını geçirdiği salona gittim. Kedi Estrellita'yı göğsüne bastırmış, "kedi" Lupita'ya sövüp sayıyordu.

"Aklın nerede terlikli Salome?" diye haykırıyordu, "Sen neden buradasın? Evi çekip çevirmek için mi, *jara-be*¹ dansı yapmak için mi? Böyle bir dikkatsizlik daha yaparsan maaşının yarısını keserim!"

"Seni kovarım," demediğini fark ettim.

Çünkü annemin hizmetçiye ihtiyacı vardı ve hizmetçi de bunu biliyordu.

Peki ama, neden annem bu kadar sarsılmıştı? İçeri girer girmez nedenini söyledi.

"Bak Leticia, bu işe yaramaz kedi bir sıçanın burnunun dibinden geçmesine izin verdi."

Kuşkuyla anamın burun deliklerine ve deliklerin içinden sorgularcasına fırlayan beyaz tüylere baktım.

1. İspanyol danslarından etkilenen popüler bir Meksika dansı. (Ç.N.)

“Sıçan mı dediniz anneciğim?”

“Hadi inkâr et, taşkafalı köle,” diye hizmetçinin önünde ısrar etti annem.

Kötü niyetle, “Bu Papatya’nın suçu değil,” dedim, “Sizin kediniz ne işe yarıyor? Kedilerin fare avlamayı bildiklerini sanıyordum.”

“Ne, ne?” diye haykırdı Doña Emérita, “Sevgili kedicimin burnu fare kanıyla mı lekелensin?”

Omuz silktim.

“Bana onun ölüsünü getirmeni istiyorum, o murdar, en az senin kadar murdar hayvanı kuyruğundan yakala ve getir,” dedi annem Guadalupe’ye. “Kedi, bana fareyi tut!”

“Hanımım nasıl emrederse.”

Farenin varlığı bana tuhaf bir keyif verdi. Annemin kedisine layık bir rakip keşfetmişim gibi hissettim. Tom ve Jerry gibi. Lupe ile göz göze geldim. Bakışları buz gibiydi. Trafiğin kalabalık olduğu saatte, bir trafik lambasında bile daha çok duygu vardır. Bense gizli bir arzu duydum. Kafedeki yakışıklı delikanlıyla karşılaşmak kadar yakıcıydı bu arzu. Bir beyefendi ve bir fare. Ne gülünç. Kendimi iki takıntım olduğu için İlkbahar Kraliçesi gibi şanslı hissediyordum çünkü eskiden yaşamımda sadece annemin ölümünü beklemekten ibaret bir edilgenlik vardı.

Tanrı Babamız beni duydu, zaten himayesizleri dinlediği söylenir. Bana aldırıyor muydu bilmiyorum ama kendimi öyle hissettim, değersiz, ruhu acı içinde, “kız kurusu”, yalnız, bekâr, bekâr ölmeye mahkûm biriydim... Ama bir gece o kadar çok arzuladım ki gerçekleşti. Önce çok çok kısık bir mırıltı, ardından da paslanmış bir kilidin açılışı gibi bir gıcırtı duydum. Yatağımda doğruldum, yere baktım ve fareciğin orada, terliklerimden birinin üstünde durduğunu gördüm.

Parlak gözlerle beni izliyordu. Gecedен daha parlaktı gözleri. Arka ayaklarının üzerinde dikilmiş, ön ayaklarıysa dua eder gibi birleştirmişti. Ön ayakları kısa, arkadakiler daha uzundu. Bıyıkları gergindi. Gülüşü samimiydi. Fareciğim bana kuvvetli, kesici dişlerini gösteriyordu. Ama en dikkat çekici yanı canlı, sinirli, dikkatli, minicik gözleriydi. Farenin varlığı karşılıksız, boşuna değildi, olamazdı. Bana bir şey söylemek istiyordu. Bana bir gizemi göstermek istiyordu. Bana burada kendi evimin, daha doğrusu annemin evinin, altındaki gizli bir dünyada rehberlik etmek istiyordu.

Birden beynimde bir şimşek çaktı. Fare, annem ve kedisi Estrellita'ya karşı bana eşlik etmek için ortaya çıkmıştı. Her ikisi de –anne ve kızı– kendi *pet*'ine, evcil dostuna, maskotuna sahip olacaktı. Ancak annemin kedisi Estrellita tüm ukalalığı ve kendini beğenmişliğiyle annemin saygın kucağına kıvrılıp kendini sergileyebilirken benim minicik kemirgenimin kıymeti bilinmeyecek, dahası gizli kalacaktı. Benim kucağımda dinlenmeyecekti. Hatta onu gösteremeyecek, gezdiremeyecek, ona “sen” diye hitap edemeyecektim. Benim gizemli gece yaratığım, benim yoldaşım olacaktı o. Belki de dişiydi. Farecik sanki düşüncelerimi okumuş gibi arka ayaklarını havaya dikerek yattı ve bana tüysüz pembe göbeğinin altında, bacaklarının arasına gizlenmiş minicik penisini, miniminnacık sosisçiğini gösterdi. Bana ne demeye çalışıyordu?

Sanırım bakışını okuyabilirdim.

“Ben görülmeden görüyorum Leticia. Ben her yerdeyim ama kimse beni görmüyor. Gözlüyorum.”

Hızla sıvıştı.

O andan sonra her gece yatağımın ayakucuna mança peyniri parçacıkları bırakarak onu kendime alıştırmaya çalıştım. Adını küçükken okuduğum *Alice Harikalar*

Diyarında hatırasına “Dormouse” yani “Tarlafaresi” koymaya karar verdim. Önceleri peynir parçalarını zevkle yiyordu. Kısa bir süre sonra hoşnutsuzlukla reddetmeye başladı. Başka bir şey istiyordu. Uzun ön dişleri ölçüsüz büyüyordu. Tarlafareme peynirden farklı, sert bir şey vermeliydim.

Cesaretimi toplayıp Lupita’ya sordum: “Sen köyden geliyorsun, fareler peynirden başka neyden hoşlanır?”

Lupita mutfaktaydı, yemek hazırlıyordu. Bir tavuğu kuşbaşı doğramakla meşguldü. Hızlıca butlardan birinin etlerini sıyrıp kemiği bana uzattı. Anladım.

Tarlafaresi o geceki şölen için bana minnet duydu. Bundan sonra sadece kemikler kesici ön dişlerinin açgözlülüğünü doyurabilecekti. Bir kemirgenin illa ki kemirmek zorunda olduğunu, yoksa öleceğini iyi biliyordum. Bu işi bırakırsa dişleri kafatasını deler ve yutağı onu boğar, çünkü bir kemirgenin dişleri yukarı ve aşağı doğru uzar. Beslenme sorunu çözülmüştü. Ancak cinsel açlık sorunu bakıydı. Ne yapacaktım? Kendimi Tarlafareme bir dişi arayarak evin içinde safariye çıkmış bir halde hayal edemiyordum. Hizmetçiye gidip kemirgenime bir sevgili bulmasını isteyerek kendimi alçaltacak da değildim.

Sanborns’ta *float* içerek bu küçük ikilemimi düşünürken birden rüyam gerçeğe dönüştü. Hayallerimin genç adamı ortaya çıktı. Daha önceki gibi ben onu gözlerimle yiyip bitirsem de o dönüp bana bakmadı. Bana bakmak yerine çok dikkat çekici bir şekilde, kuş hapishanelerinde yapıldığı gibi, üzeri kaba kumaştan bir örtüyle örtülü bir kafesi indirip kaldırıyordu. Kafesi masaya koyuyor, ardından sandalyeye indiriyordu. Bunu defalarca tekrarladı.

Sonra kalktı, parasını ödedi ve gitti, ama kafesi bıraktı.

Kendi kendime şöyle dedim: “Koşsana salak, işte sana şans.”

Ben ancak kafesi alacak yeteneğe sahibim, genç adamın arkasından koşarak aptal gibi, “Delikanlı, bir şey unuttun...” diye bağıramam. Kuşa bakmak için örtüyü kaldırdım. Parmaklıkların arkasındaki bir kanarya değil, beyaz bir farecikti.

Hiç kuşkum yoktu. Eve dönünce de doğruladım zaten. Dişiydi. Tarlafaresi için ne sürprizdi ama!

O gece kafesteki farecikle birlikte dostumun tam vaktinde gelmesini bekledim. Geldi. Her zamanki gibi tetikteydi. O gün öğleden sonra yaşanan şeyden olayı ona müteşekkirdim. Annemle ve ayrılmaz parçası Ankara kedisiyle kahve içiyordum. Birden bir şey dikkatimi çekmişti. Annem paradan, yalnızlıktan, babamın uzaklarda kalmış ölümünden, her şeyden nefret ettiğinden söz ediyordu; babamdan başladı (nedenini söylemedi) ve politika, hizmetçiler, yerliler, zıvanadan çıkan insanlar, kötü giyinen yerliler, saçlarını sarıya boyayan siyahlar, rüşvetçi trafik polisi, saatte bin kere geçerek sokağın sükûnetini bozan zenci şoför vs. ile devam etti. Annemin nefret listesi bitmek bilmiyordu.

Tarlafaremin odadaki varlığı dikkatimi dağıtmıştı. Kimse onu görmeden her şeye baktığını fark etmiştim. Evi, insanları, alışkanlıkları inceden inceye araştırır gibi bir hali vardı. Sadece bu bile onu yalnızca gece değil, gündüz de gizli yoldaşım, sırdaşım, yapmaya yeterliydi.

Tarlafaresinin canlı varlığı Estrellita'nın hakaretlerimiz uyuşukluğuyla zıtlık içerisindeydi. Kedilerin hiçbir şey düşünmediklerinin farkına varmıştım. Beyinleri boştu. İnsanların sandıkları gibi gizemli değillerdi. Kendi aptallıkları yüzünden dünyadan yalıtılmışlardı.

O gece gizemli yakışıklımın terk ettiği beyaz fareyi Tarlafareme sunmak için serbest bıraktım. Birbirlerine

şaşkınlıkla baktılar ve birlikte kaçtılar. Bu benim zaferimdi. Küçüktü, kısmiydi ama neticede zaferdi. Estrellita'ysa bakire ölecekti.

Birden gülümsemekten vazgeçtim.

Ben de aynı onun gibi bakire ölecektim.

“Hadi bakalım, kaktüslerin Kleopatrası,” diye iğneledi annem hizmetçiyi ertesi gün öğleden sonra. “Avukat Pérez için çay ve biraz galeta hazırla. Akşam beşte gelecek. Zarif bir adamdır. İngiliz geleneklerine sahiptir. Bu ne demek biliyor musun?”

“Zatıalileriniz benden iyi bilir.”

“Şık, şık, yani rafine demek istiyorum, zarif, İngiliz. Yani o senin olamadığın her şey, kedi müsveddesi.”

“Hanımım nasıl emrederse öyledir.”

Lupe istenenleri hazırlamaya gitti, annem de “banyoya” gitmek için yardımımı istedi. Son derece edepli bir şekilde kötü kokuların çıkarıldığı odayı böyle adlandıırdı. Zorlukla hareket ettiği için ona kucağında kedisiyle banyoya kadar eşlik ettim ve biraz bekledim. Annemle kedisinin aynı zamanda işediklerini tahmin edince tiksinti hissettim. Karıştırılacak gibi değildi. İki farklı şırıltı duyuluyordu.

Kedisine sarılmış, iki büklüm çıktı. Ağzı kokan miyop Avukat Pérez'i beklemek için salona döndük. Annemden bana izin vermesini dilemenin ne faydası olurdu ki? Ölümcül kaderim, kanı çekilmiş suratımdan belliydi. Ya avukatla evlenecektim ya da bana annemin oturağı bile miras kalmayacaktı.

Bu olmayacaktı, çünkü Avukat José Romualdo Pérez her zamanki gibi kaskatı perçemleri lakeyle kaplanmış gibi duran sekreteri eşliğinde salona girince, kırmızı yüzlü ve kırmızı gömlekli bodur muhasebecisinin yanlarında olmadığını şaşkınlıkla fark ettim.

Himayesizlerin dostu Bebek İsa'ya şükür! Avukatın

ve sekreterin arkasından, elinde şık evrak çantasıyla, kafedeki hayali yakışıklım girdi, Sanborns'un Rudolph Valentinosu canım benim, uzun boyluydu, yakışıklıydı, uzun siyah saçları parlaktı, esmer teni işlenmemiş şeker rengiydi, bakışları namuslu, ama baştan çıkarıcıydı...

Neredeyse bayılacaktım. Böyle ölüp gideceğim başından beri belliydi..

"Doña Emérita, size yeni muhasebecim Don Florencio Corona'yı takdim ederim."

Esrimenin doruğuna ulaşmıştım. Bana elini uzatan Florencio Corona eğildi ve göz kırptı. Yarasa kadar kör Avukat Pérez hiçbir şeyin farkına varmamıştı.

2

Evimden çok Sanborns'ta eğitim görmüştüm. Kafeye tek başıma gittiğim için kulaklarımı Dumbo gibi açarak çevremdeki insanların konuşmalarını dinlerdim. Bu şekilde sözcük dağarcığımı (Poniatowska ve "Burrón Ailesi"ni okuyarak yaptığımdan daha fazla) güncelledim. Her şeyi duyardım: Kızdan pilice, oradan çıtıra; tekerlekten, yumuşağa, geye; "çözüm bizde"den tutun "her Meksikalıya uygun bir ucuzcu¹ var" sloganlı reklamlara; hadi eyvallahtan *bye-bye*'a; sevgiliden, kırığa, manitaya. Evet, manita.

Bu nedenle geçmiş yirmi beş yılın her türlü argosunu ve jargonunu doğallıkla kabullenmeye hazırdım. Ne boş bir hayalmiş. Benim yakışıklım, genç avukat Florencio Corona hiçbir Meksikalılık içermeyen son derece

1. (İsp.) *Changarro*: Küçük dükkân anlamına gelir. Her köşebaşında bulunurlar ve akla hayale gelebilecek her türlü malı, hatta korsan kitap, CD ve DVD'leri çok ucuza satarlar. O kadar çok talep olan dükkânlardır ki, kimi büyük şirketler bile kârlarını artırmak amacıyla *changarro* açarlar. (Ç.N.)

düzgün bir İspanyolcayla konuşuyordu. Dili daha arı olansa, “dahi” ve “zatıalileriniz”leriyle hizmetçi Guadalupe’ydi, çünkü dönek Cortés ve metresi La Malinche zamanında yerlilere “İspanya İspanyolcası” konuşmasını böyle öğretmişlerdi.

Florencio Corona, baylar bayanlar, İngilizcede *dream-boat*¹ denilen şeydi: Yakışıklı, uzun boylu olduğunu zaten söylemiştim. Ayrıca kusursuz takımlarını papyonlarla tamamlamaya cesaret edebiliyordu, oysa merhum zanlımız Adolfo Ruiz Cortinez hariç, ABD dışında kimse papyonlarla parlamaz. Belki de gringolar uzun kravatları ketçapla lekelemekten korkuyorlardır. Ya da hapis-hanelerde insanlar kravatla boğulabilir, ama papyonla boğulamaz. Hem bildiğiniz gibi dolandırıcılık, cinayet, banka soygunu, küçük kızlara tecavüz gibi şeyleri yapmayacak tek bir gringo yoktur, yeter ki hapse girmesin.

Neyse, yakışıklım ve ben her gün öğleden sonra Villa de Guadalupe’deki Sanborns’ta buluşuyorduk, birbirimizi tanıyıp keşfediyorduk, birbirimize yaşamlarımızı anlatıyorduk, Avukat Pérez’in ziyareti sırasında bizi birleştiren şey, yani annemin mirası hariç her şeyden konuşuyorduk.

Florencio Corona, Monterrey’den geliyordu ve “Kuzey Parisi” diye anılan bu şehirde hukuk ve muhasebe eğitimi almıştı. Ülkenin kuzey başkenti sakinleri hakkında yapılan şakaları, gittikleri yerleri hepimiz biliriz, bir İskoçyalıdan daha cimridirler, Scrooge² gibi kimseye yardım eli uzatmayı istemezler, küçük hesaplar peşindedirler ve bir dövüş horozuna bile su vermezler. Neyse ki benim Florenciom tüm bu ahmak klişeler sürüsünün

1. (İng.) Son derece çekici kişi, özellikle de bir erkek. (Ç.N.)

2. Charles Dickens’in *Noel Şarkısı* adlı eserinin kahramanı. (Ç.N.)

tam tersiydi. Cömert, eğlenceli, şefkatli, yumuşaktı, sanki beni ezelden beri tanıyordu, bana “hanımefendiymişim” gibi davranıyordu, öyle ki ona “*Leticia, please*” ve “Bana Lety de,” dediğimde gülerek:

“Bana Flo demezsin umarım,” diyordu.

Uzun lafın kisası, önce birbirimizle alay ediyor, kısa süre içinde de alayımızı abartıyorduk. Aşık oluyorduk.

Kısaltıyorum çünkü insanların aşık olma süreçlerinin nasıl anlatılacağını bilmiyorum. Ondan yedi yaş (aslında on yaş) büyüktüm, ama güzel bir çift oluşturunayorduk. O uzun boylu, yapılı ve atletik, bense incecik, zarif ve ufak tefektim. Bu sırada –acıyla– erkek ve dişi fareyi hatırladım. Başımı önüme eğdim. Florencio ile yaşadığım bu beklenmedik romans Tarlafaresi ve eşini ihmal etmeme yol açmıştı. Aynı şekilde anneme ve onun eşine, yani meşum kedi Estrellita’ya da pek dikkat ettiğim yoktu. Başka bir deyişle, takıntılı ilgimi Florencio’ya yöneltmişim ve Sanborns’un masalarında kırıltırma safhasını henüz atlatamamıştık.

Kuşkusuz bana Mini Fare’yi hediye eden oydu ve konudan hiç haberi yok denilemezdi, bu yüzden bir gün cesaretimi toplayarak konuyu açtım.

“Farecik için çok teşekkürler, Florencio. Sanırım Tarlafaresi çok mutlu,” dedim.

Sevgilim gizemli bir şekilde, “Bu gece arayıp bul onları,” dedi.

Buldu. Çok kolay oldu. Yatağımın altından başka nerede olacaklardı ki? Ayrıca göz açıp kapayana kadar dört farecik doğurmuşlardı. Yavrular kaygan, tüysüz ve korumasız gelmişlerdi bu dünyaya. İçim şefkatle doldu. Tarlafaresi ve Mini Fare bana minnetle baktılar. Sanki şöyle diyorlardı:

“Bize barınacak yer verdiğin için teşekkür ederiz.”

“Bizi yok etmediğin için teşekkür ederiz.”

Florencio bana, "Farelerin hamileliği yirmi gün sürer," dedi.

"Peki ne kadar yaşarlar?"

"Bir yıl bile değil."

Minik bir hüzün çılgılığı soluğumu kesti. Florencio elimi okşadı.

"Ama ölümleri genelde başka hayvanların elinden gelir. Baykuşlar ya da başka yırtıcı kuşlar onları avlar."

Sıcak ve parlak gözlerini benimkilere dikti.

"Onlara iyi bak, onlar da bir çift, ikimiz gibi," dedi.

Birden cesaretimi topladım.

"Florencio, annem senin patronunla, ihtiyar Pérez'le evlenmemi istiyor."

"Endişelenme, Leti."

"Nasıl endişelenmem? Evlenmezsem beni mirasından yoksun bırakacak. Bir kuruş bile vermeyecek."

Florencio güldü ve limonlu dondurmayla karışık bir kola sipariş etti.

Evet, o gece, aralığın on birinde, fare çiftine ve yavrularına bir ziyafet hazırladım, onlara değişiklik olsun diye gravyer parçaları, su dolu kaplar getirdim, hatta tavuk kemiği aramak için ta mutfığa gittim.

"Lupe," diye hizmetçiye seslendim, "Guadalupe!"

Ortalarda yoktu çünkü yemek saati değildi.

Servis katına çıktım, orada da değildi, üstelik eşyalarını da götürmüştü. Aziz heykelleri, mumluklar, Brad Pitt ve güreşçi Blue Demon posterleri. Elbise askıları boştu.

Kaygılanarak annemin odasına indim. Kapıyı araladım. Siyah gözlüğünü uçaklarda ışığa karşı kullanılan göz bantları gibi takmış, uyuyordu. Estrellita varlığını hissetti ve tehditkâr bir tavırla hırladı. Kedilerin karanlıkta da gördüklerini hatırlayarak ihtiyatla geri çekildim.

Ertesi sabah, aralığın on ikisinde, annem ısrarla zili

çaldı, çağrısına kulak verdim. Durum kabaca şuydu: Lupita çağrılınca gelmemişti çünkü evi terk etmişti, evet, kurnaz bir yankesici, nankör bir hizmetçi parçası gibi, veda bile etmeden gitmişti. Aslında annem onu o kadar çok aşağılamıştı ki, bu önünde sonunda olacaktı diye düşünüyordum.

Kahvaltı tepsisiyle yukarı çıktım. Annem gözünde gözlüğü, kucağında Estrellita ile yatakta doğruldu. İkisi de bana aynı derecede kuşku ve horgörüyle baktılar.

Annem, “Kedi nerede?” diye aniden sordu.

“Kucağınızda, görmüyor musunuz?”

“Saygıdeğer bir yaşlıyla alay etme.”

“Dışarı çıktı,” darbenin etkisini azaltmak için yalan söyledim, çünkü başka bir hizmetçi aramamız gerekcekti. Annemin güneş gözlüğünün arkasındaki yakıcı bakışlarını hayal etmek istemedim.

“Dışarı mı çıktı?” diye patladı dişlerinin arasından. Annem asla “ağzını açarak” hitap etmez. “Bu günü pazar mı sanmış?”

“Evet,” dedim sonunda cesaretimi toplayarak. “Sanırım *for good*¹ gitti, anne, dönmeyecek.”

“Tıpkı baban gibi!” diye tısladı dişlerinin arasından. “Tıpkı baban gibi!”

Bunlar dokunmadığımız şeyler, zehirli konularsa, ona nasıl ne zaman, nasıl, neden diye sorabilirdim ki? Böylesi benim için daha iyi, diye düşündüm. Florencio ile hayatımı birleştirmenin hayaline kapılmıştım ve geçmişe ilişkin hiçbir şey bana önemli görünmüyordu.

“Endişelenmeyin, anne. Yeni bir hizmetçi bulana kadar ben size bakarım.”

Bu, onu sakinleştirmişe benziyordu.

1. (İng.) Temelli. (Ç.N.)

“Otur, tören alayının geçişini izleyelim,” dedi mağrur bir ifadeyle, alçak Estrellita da onun kibrini taklit edercesine kucağına kurulmuştu.

“Hangi tören alayı?” diye sordum, gerçekten de aklım başka yerde, Florencio’daydı.

“*Dönek*,” diye bana sövdü hor görerek. “Bugün ayın on ikisi. Meksika’nın aziz koruyucusu Guadalupe Bakiresi’nin günü. Sana rahibe okulunda ne öğrettiler? Okul masraflarını beyhude mi ödedim?”

Onu memnun etmek için tekrarladım. “On iki aralık Guadalupe Bakiresi’nin Tepeyac Tepesi’nde Juan Diego adlı yerliye görüldüğü gündür.”

“Evet,” dedi annem dişlerinin arasından. “Bakire görünür, ama Juan Diego yerli falan değildir. Bu sadece demagoji. Senin, benim gibi beyaz olduğu kanıtlanmıştır...”

“Efsane der ki...” diye davrandım.

“Hangi efsane! İnançsız! Roma’daki Kutsal Babamız onu kutsadı. Yerlileri ne aziz yaparlar ne de Kadiri Mutlak Tanrı. Tüm azizler beyazdır. Bunu diyen Kutsal Babamız...”

Veracruz adlı şarkıyı söylemeye başladığını fark edince sözünü kestim. “Kadiri Mutlak Tanrı ve yeryüzündeki vekili Papa,” gereksiz tartışmayı sürdürmek istemiyordum, ama annemin susmaya niyeti yoktu.

“Ve avazım çıktığına haykırıyorum: “Sadece *Veracruz* güzeldir! Gör bak, Aziz Babamızın Meksika coğrafyasını nasıl da tanıyor ...”

Tatmin olmuş bir şekilde derin bir nefes alıp göreve döndü, “Peki sonra?”

“Bakire, beyaz Juan Diego’ya aralık ayında güller vermiş ve *tilma*’sının¹ üzerinde kendi izini bırakmış.”

1. Meksika köylülerinin giydiği, başlıklı, tek omuz üzerinde düğümlenen bir tür pelerin. (Ç.N.)

“Nesinin?”

“İspanyol pelerininin anne. Bizzat damgalamış, işte biz tüm Meksikalıların saygı gösterdiği imge de budur.”

“Yerliler, komünistler ve ateistler hariç.”

“Öyle anne. Şimdi dikkat et, tören alayı geliyor. Bakire’yi bir tahtırevanda taşıyorlar. Dikenlerle taçlandırılmış şu tövbekâra bak. Ama Bakire altın yaldızlı bir mihrap üzerinde, çiçekler içinde geliyor.”

Tövbekâr biraz sendelese de, kutsal imgeyi omuzlarında taşıyanlarca desteklenerek ilerledi.

Arkasından Guadalupe Bakiresi’nin canlı temsili ilerledi.

Annem bir çığlık attı.

Bakireyi temsil eden kadın hizmetçimiz, beslememiz, kedimiz, Papatya, Lupita’ydı ve şimdi yıldızlarla süslü mavi bir pelerinle örtünmüştü, uzun tüniği pembe renkliydi, boğa boynuzlarından yapılmış kaidesinin etrafı çiçeklerle bezeliydi, bedeniye neon lambalar sayesinde etrafa ısıltı yayıyordu.

Annemin balkonunun altından dindar bir tavırla geçti. Bakışlarını kaldırdı. Daha doğrusu bakışları annemi delip geçti. Bakire –bizim Lupita-, elini burnuna götürdü, orta ve işaret parmaklarıyla anneme müstehcen bir el hareketi yaptı.

Bu hakaretle yetinmeyen çifte Guadalupe –hizmetçi ve bakire– anneme dil çıkardı, hatta boru sesini andıran bir sesle bağırdı.

Doña Emérita insanın tüylerini ürperten bir çığlık attı ve kafaüstü yere devrildi. Ona dokundum. Ölmüştü. Kırık gözlüğü beyaz kafacığının yanına düşmüştü. Gözleri açıktı. Biri mavi, öteki sarıydı.

Tiz bir sesle miyavlayan Estrellita’yı kuyruğundan yakaladığım gibi sokağa fırlattım. Bakire’nin geçişini izleyen binlerce ve binlerce inançlıdan oluşan kalabalığın

arasına düştü. Hayvanın miyavlamaları kısa sürede kalabalığın dua mırıltıları arasında yitti.

Mater dolorosa-Ora pro nobis.

Mater admirabilis-Ora pro nobis.

3

Florencio Corona, annemin cenazesıyla ilgili her konuyla hızla ve gayretle ilgilendi. Ölünün çevresinde nöbet tutmadık, annemin arkadaşı yoktu, benim de yoktu. Gazeteye ilan vermek de gereksizdi. Florencio'ya ayın istemediğimi söyledim.

Annem İspanyol Mezarlığı'na götürüldü ve oradaki aile mezarına gömüldü. Yapayalnız serviler hışırdıyordu. Asma kilitler kir pas içindeydi.

Benim sorunum annem değildi. Vasiyeti ve ölümcül arzusuydu:

“Ya Avukat José Romualdo Pérez ile evlenirsin ya da sana bir kuruş bile bırakmam.”

Neden endişeleniyordum ki? Florencio bunu bile halletmişti.

“Don José Romualdo sadece körlüğe teğet geçmekle kalmıyor, aklı da biraz havada. Vasiyetin bu maddesini çıkardım. Gerekli imzaların sahtelerini attım, Leti.”

Ona minnet... ve şaşkınlıkla baktım.

“Peki ya avukat?”

“Rahat bir nefes aldı. Annen onu zorlamış, o da aslında senin hakkın olan servete sahip olman için kabul etmiş.”

“Razı olmuş mu? Nasıl?”

“Ona payını vereceksin.”

“Memnuniyetle, yeter ki onu tekrar koklamayayım.”

“Artık özgür. Sekreteriyle evlenecek.”

“O kediyle mi?” diye çıktı ağzımdan.

“Lake saçlı uzun bacaklıyla. Birbirlerine tapıyorlar.”

İngilizce bilenlerin söylediği gibi, “hamile bir duraklama” ile sözüne ara verdi. *A pregnant pause*. Ah, ne zırvalık ama.

“Birbirlerine tapıyorlar, tıpkı bizim gibi Leti.”

Cenazeden iki hafta sonra evlendik. Annemin mükul bir mirası vardı. Aman aman bir şey değildi. Tepeyac’taki ev. Birkaç mücevher. Banka kasasında çeyrek milyon dolar ve vadesiz hesabında yüz bin peso.

Aldırdığımız yoktu. Florencio Tepeyac’taki eve taşındı. Balayımızı orada geçirdik.

“Kader yüzümüze güldü,” dedi, bir sabah uzun uzun hazırlanırken. Hazırlanması bir kadınınkinden daha uzun sürüyordu, tüylerini göğsü ve koltuk altları da dahil tıraş etmeye bayılıyordu, parfüm sürüyor, saçlarını briyantınle tarıyordu.

“Har vurup harman savurmayalım,” demişti, “sandığımız kadar çok para yokmuş. Birbirimizi burada seveceğiz. Sıfır balayı.”

Öyle de oldu. Aşkın tüm zevklerini Florencio sayesinde öğrendim, tüm umudumu kaybettiğim bir anda geldikleri için kendilerini çoğalttılar. Küçük bir kız çocuğu değil, otuz beş yaşında, mantıklı bir olgunlukla semanın armağanlarını kabul eden bilinçli bir kadın olduğum için daha çok zevk alıyordum.

Farkında olduğum bir mutluluk. İşte Señora Leticia Lizardi de Corona olarak durumum buydu. Centilmenim kusursuz, seksi, becerikli, parfüm kokulu, şefkatli, yumuşak, dikkatliydi. Zamanı boldu. Avukat Pérez sekreteriyle yaşamak için emekli olmuş, müşterilerini Florencio’ya devretmişti. Acelesi yoktu. Bana böyle söyledi.

“Birlikte yaşamın tadını çıkartacağız Leti. Bir ay sonra tekrar işe koyulurum.”

“Peki ya hizmetçi?” diye sordum.

Beni Benjamin Bratt gülüşüyle mıkнатıs gibi çeke-
rek şöyle dedi.

“Bu evi *bizim* evimiz yapsak Leticia? Sadece bizim
demek istiyorum. Hiçbir yabancı olmasın. Yalnız sen ve
ben. Sen ve ben burada...”

Tedirginlikle ev işlerini düşündüm. Florencio beni
sakinleştirdi.

“Kraliçe gibi davranılmayı hak ediyorsun. Merak et-
me.”

Öyleydi de. Florencio ideal hizmetçiye dönüştü.
Toz alıyor, yerleri siliyor, çamaşırları yıkıyor, yatakları ya-
pıyor, lezzetli yemekler pişiriyordu... Bu bir düştü. Yirmi
milyon nüfuslu bir kentte ıssız bir adaydı.

Bir gün, “Yirmi milyon orospu çocuğu,” diyerek beni
şaşırttı, daha önce ağzından küfür duymamıştım.

Aldırmadım... “Ve sen ve ben aşkım... Sen ve ben
aşkım... Sen ve ben güvendeyiz.”

Bir ay diyorum. Bir ay kusursuz mutluluk. Terk. Gü-
ven. Akıl karışıklığı. Daha önce çıplak bir adamla birlik-
te olmamıştım, hatta birkaç film dışında görmüşlüğüm
bile yoktu. Florencio benim karşıma çırilçıplak çıkıyor-
du. Kafamı karıştıran, her gün defalarca yıkanması ve
mermerden oyulmuş gibi pürüzsüz bir tene sahip olmak
için onca uğraşmasıydı. Bir gece banyoda büyük bir dik-
katle kasık tüylerini tıraş ettiğini görmek beni şaşırttı.
Onu taklit etmem gerekiyor muydu? İçgüdülerim hayır
dedi, dünyada olmaz...

Florencio’nun yanında, bir sürü yeniliğin aklımı ka-
rıştırmamasından çok unutuş beni endişelendiriyordu. Unu-
tuş.

Fareciklerim ve yavruları mutluluğumun hiçbir ek-
siği olmadığını tahmin etmişçesine beni terk etmişlerdi.
Estrellita kendini Guadalupe’ye adanmış sofular kalabalı-

ğının ayakları arasında kaybolmuştu. Öteki kedi, yani hizmetçi Lupita, belki de Bakire Meryem kılığıyla göğe yükselmişti, *for all I cared*¹.

Florencio ve ben. Leticia ve o. Başka hiçbir şey yoktu.

Ta ki dayanılmaz çığlıkların beni uyandırdığı geceye kadar. Nereden geliyorlardı? Florencio uyuyordu. Oda-
nın avluya bakan kapısını açtım ve avlunun fareler tara-
fından işgal edilmiş olduğunu gördüm. Kapıdan ahıra
kadar uzanan tüm o alan mahşer gibiydi, tatminsizlik
çığlıkları atan kemirgenlerin kakofoniyle çalkalanıyor-
du. Gri tüylerden, kesici ön dişlerden, pembe popolar-
dan, hepsi bana bakan canlı gözlerden bir denizdi.

Bayılmışım. Florencio sabahleyin beni bulmuş ve
yatağa taşımış. Ona gördüğümü anlattım. Başını salladı.

“Fareleri korkutan tek bir şey vardır.”

“Neymiş o Florencio?”

“Kediler.”

Yanıtı beni soluksuz bıraktı.

“Bir kediye ihtiyacımız var.”

“Asla!” diye bağırdım Estrellita’yı, annemi, ikisinin
yavan zorbalığını hatırlayarak ve ağızımdan tam da Doña
Emérita’ya yakışır sözcükler çıktı: “Burasının benim evim
olduğunu hatırla!”

Florencio güldü, beni öptü ve şöyle dedi: “O zaman
birkaç baykuş alalım. Farelerin kökünü kurutmaya bayı-
lırlar.”

“Peki ya benim dostum olan fareler?” dedim duygu-
sallıkla.

“Leticia, aşkım, bu fare sürüsü senin sevgili *pet*’le-
rinin torunları. Anlaman gerek.”

Başımı okşadı.

1. (İng.) Aldırdığım yoktu. (Ç.N.)

“En iyisi uyu aşkım, çok sarsıldın.”

Uyumayı denedim. Belki birkaç saat uyudum da. Kaygılı, huzursuzdum. İstirap çekiyordum çünkü düşlerimde hoş fare çiftimin gerçek bir fare sürüsüne dönüşüğünü görüyordum. Utanıyordum çünkü bacaklarım açık, çok ayırık, cinsel organım meydanda ve sanki dev bir penis içime giriyormuş gibi bir duyguyla uyanıyordum.

Doğrudum, hamarat kocama ev işlerinde yardım etmeye karar verdim. Neden beni bu kadar şımartıyordu? Neden bana, “Yatakta kal, dinlen. Ben her şeyi yaparım,” diyordu.

Üstelik bana o *movie star* cazibesiyle göz kırptıyordu. “Ben her şeyi yaparım.”

Şu kız kurusu ona minnettardı!

Evin gayet iyi bildiğim yerlerinde dolaştım. Yaşadığım mutluluğa rağmen annemin zorbalığı ve baskısı altında geçen bahtsız yıllarımı hatırladım ve Florencio’yu salonda, dizlerinin üzerinde, sivri bir sopayla yer karolarını kaldırırken buldum. Tutkuluydu, yaptığına odaklanmıştı.

“Florencio, ne yapıyorsun?”

Yerinden sıçramasına engel olamadı.

“Kahretsin, beni korkutma!” Hemen gülümsedi. “Bak bu karolar çok eski ve çatlak. Yerlerine yenilerini koyacağız.”

“Tamam,” dedim pek de inanmayarak. “Sana yardım etmeme izin ver.”

Kocamın sesinde ve bakışlarında beklemediğim bir kızgınlık kendini göstermeye başladı.

Beni gözyaşlarına boğan ve uluyarak gerdek odamıza geri dönmeme neden olan bir kabalıkla, “Sana ihtiyacım yok!” dedi.

Uluyarak dedi bunu. Evlendiğimizden beri ilk kez

Florencio yatağa gelmedi. Ne oluyordu? Araştırmak istemedim. Suçlu bendim. Sanki burası artık ikimizin evi değilmiş gibi çıkan sahiplenici ses tonumla onu öfkelen-dirmiştim... Basiretsizin biriydim. Erkeklerle nasıl davranılacağını bilmiyordum. Deneyimim yoktu. Bunu ona ilk gün söylemiştim.

“Florencio, ellerindeyim. Bana yaşamayı öğret.”

Bu sözlerimin Doña Libertad Lamarque'nin *Ayúdame a vivir* (Yaşamama Yardım Et) adlı tangosunu anımsattığını biliyorum. Tangonun Divası'nın melodileriyle uyuyakalana kadar kendime ninni söyledim.

Avludan gelen tiz çığlıklar beni tekrar uyandırdı. Geceliğimle koridora çıktım ve sadece avluda hareket halindeki kemirgenlerin gri kütlesini görmekle kalmadım, koca bir öncü fare birliğinin tehditkâr biçimde demir merdivenin ilk basamaklarını tırmandıklarına da tanık oldum.

Korku içinde bağırdım. Yalınayak Florencio'yu bulmaya koştum. Salonda çömelmişti, daha doğrusu salondan geriye ne kalmışsa orada. Tüm zemini sökmüştü. Annemin salonu kentin sürekli tamirat gören sokaklarından birine benziyordu.

“Florencio,” diye fısıldadım.

Yerinden sıçradı ve iki eliyle birden zemindeki bir oyuğu kapattı.

Suçlu yüz ifadesi kaba sesi tarafından yalanlanıyordu.

“Ne istiyorsun? Sana yatağında kalmanı emretmedim mi?”

“Florencio, ne olup bittiğini öğrenmek istiyorum.”

Bu kez bana şefkatle baktığını söylemem gerek. “Leticia, bu kadar eski bir ev bir sürü sır saklar, birçok hayatı anlatır. Evlerin hikâyeleri vardır ve hepsi de sevimli değildir.”

“Bana kendi evimin ne olduğunu mu anlatacaksın? Burası benim evim Florencio, senin değil...” diye yanıt verdim, istemediğim bir küstahlıkla.

“Nankör,” diyerek bana gaddarca baktı. Hâlâ çöme-liyordu.

İnanmazlıkla, “Nankör mü?” diye tekrarladım.

“Evet,” dedi delik deşik zeminde oturan kocam. “Nankör. Yavan. Cahil. Sıska, Çöp. Antika. Sivri kalçalı. Selülitli. Dilenci suratlı. Daha başka ne öğrenmek istiyorsun, başbelası?”

Saldırgan bir kahkaha attı. “Mantıksız, akılsız. Şırıldak kukulu.”

Aklım karışmış ve ürkmüş, aşağılanmış bir halde odama geri döndüm. Kapıyı kilitledim. Ağlayarak kendimi yatağa attım. Art arda ikinci gece kendimi görünmez bir yabancı bana sahip oluyormuş gibi hissettim ve ağlamak benim ninnim oldu.

Sanırım rüyamda yaşamımı gördüm ve akla yatkın bir olay örgüsü oluşturmaya çalıştım; annemin ölümü, Florencio ile evliliğim, vasiyet tuzağı, Florencio’nun gülünç duruşuna hiç aldırmadan salonun taş zemin döşemesinin altında bulunan bir şeyi benden saklaması, yüzüstü yere atılıp ellerini ve ayaklarını uzatarak bir şeyi, yer karolarının altındaki bir şeyi gizlemesi, gülünç ve meydan okuyan, gülünç ve hakaretamiz davranışı, bunları hak ediyor muydum, ne kötülük yapmıştım ben? Yaşamımın tüm olaylarının rüyalarımda geçit töreni yapmasına izin verirken her zamanki gibi kendimi suçladım; hiçbir zaman çözölemeyen bilmeceler, babamın namevcudiyeti konusundaki gerçeği asla öğrenemeyecek olmam, annemin kara gözlüğü, kedisi Estrellita’nın kilerle aynı, biri sarı öteki mavi gözleri, annem Doña Emérita ile kedi Doña Estrellita’nın birlikte işemeleri, kedi Guadalupe’nin hizmetçi ve Bakire olarak ikili duru-

mu, Florencio'nun dün son derece şefkatli, bugün böylesine zalim ikili karakteri, bana hem tensel hem de ruhsal olarak sahip olması; çünkü bacaklarım açık yalnızlığım da beni ziyaret eden görünmez hayalet oydu... Bunu biliyordum... Öyle ki, Cancun'da perçemleri sert, baldır rı kalın sekreteriyle balayının keyfini süren Avukat José Romualdo Pérez'i bile rüyamda gördüm. Belki de tek mutlu olan oydu. Pérez. Avukat. Florencio'nun kandırdığı avukat. Vasiyet. Sahte. Yalancı tanıklar, kâtip ve mor suratlı, mor gömlekli cücenin yeniden ortaya çıkışı. Sahte. Her şey sahteydi...

O gece avludaki fareler beni uyandırmadılar. Fareler odalara çıkmayı başaramamışlardı. Şükrettim. Şafak söktü. Acıkmıştım. Florencio nerede uyuyordu? Belki de bir gece öncesinin tüm korkunçlukları bir karabasandı. Kendimi buna ikna etmeye çalıştım. Ortamın sessizliği beni rahatlatıyordu. Kendimi iyi hissettim. *Nice*. Mutfığa girdim ve bir çığlık attım.

Siyah giysili bir iskelet –ceketi, pantolonu, kravatı, ayak bileklerine kadar inen peleriniyle– masanın başında oturuyordu. Yanında, Florencio dumanı tüten bir fincan kahve içiyordu.

“Sana babanı takdim ederim, Leticia.”

Çığlığım boğazımda takıldı.

“Sana eski bir ev birçok sır saklar demiştim...”

Bana yeni edindiği küstahlıkla baktı.

“Hikâyeyi bilmek istiyor musun? Baban dininden dönmüş bir rahipti, Calles zulümleri sırasında kurşuna dizilmemek için evlenmek zorunda kaldı. Anneni katolik ve de zengin olduğu için seçti... Doña Emérta kocasının kim olduğunu bilmiyordu. Bir din adamıyla evlendiğini öğrenince onu zehirledi ve salon döşemesinin altına gömdü.”

Kahvesinden bir yudum aldı. “Sen yeni doğmuştun,

rahip de gerçeği söylemeye cesaret edebilmişti. Kemikler kokmaz. Bana buraya kadar rehberlik eden senin fârelerin oldu. Onlar içgüdülerıyla eski kemikleri bulabilirler... Ama parayı değil...”

Benim aptallaşmış suratıma bakarak bir kahkaha attı.

“Sana eski bir ev eski hikâyelerle doludur dediğimde...”

Koşarak oradan çıkıp sığınağıma, odama döndüm.

Kocamın yemek odasından gelen alaycı sesini duydum:

“Başka sürprizler de var Leti. Kendini hazırla. Bu sadece ilki.”

Koridorda beni vahşi bir kükreme karşıladı.

Avluda, her hareketiyle tehditkâr, beyaz bir leopar sessiz adımlarla geziniyordu, nefretlik Estrellita kadar beyazdı, rezil bir leopardı, bir gözü mavi, diğeri sarıydı, bana sert bakışlar yöneltiyordu, ürkütücü ama aptal, her türlü evcil yaklaşıma kapalı, tüm okşamalara duyarsız bakışlar, gücü sınırsız, kaslı, yenilmez, kısa burnuyla her şeyi koklamaya odaklanmış, sabah vakti beni şaşırtmak için gececi alışkanlıklarını bir yana bırakmış, şimdi yaptığı gibi kükremesine olanak sağlayan derin bir gırtlığın sahibi bu leopar, avlunun merdivenine doğru yürüyor, kükreyerek yavaşça odama tırmanıyor, kaba kuvvetiyle her kapıyı devireceğini, saklanacak hiçbir yerim olmadığını, belki de birlikte öleceğimizi biliyordu, çünkü avlunun ortası alevler içindeydi, tek tesellim de buydu, bu lanetli evin yanıp kül olması.

Çıkışı araması gayet doğal bir şeymiş gibi evin garaj kapısına doğru baktı.

İkisi de orada, kocam Florencio ve Papatya Guadalupe. Bana bakıyorlar, sarılıyorlar. Beni küçük düşürmek için öpüşüyorlar. Hayır. Yanılmışım. El ele tutuşarak avlunun alevler içindeki merkezine yürüyorlar.

Ateşe doğru yaklaşırken benimle konuşmuyorlar. Erkek yemyeşil, kulaklarından çıkan dallarla ve yapraklarla kaplı, ama o kadar itinaıyla tıraş ettiği bedenindeki hayvan kürkünden ormanı gizlemeyi başaramıyorlar. Kadının üstünde bakire giysisi, 12 aralıkta annemin balkonunun altından geçerken gördüğümüz giysi var, ama memelerinin arasında günah çıkaran rahiplerinkini andıran bir tabela asılı ve üzerinde şöyle yazıyor:

BEN DELİ KADINIM

Gardiyan leoparın varlığı nedeniyle koridordaki yerinde çakılı duran şahsıma kadar ulaşan, son derece dingin bir sesle konuşarak ateşe yaklaşıyorlar.

Florencio: “Kış gündönümü geldi. Güneş daha erken batıyor.”

Lupe: “Neredesin, Florencio Corona?”

Florencio: “Florencio Corona’yı México’nun Auto de Fe töreninde canlı canlı yaktılar.”

Lupe: “11 Nisan 1649’da.”

Florencio: “Dine lanet edişini duymamak için ağzına gem vurarak ateşe götürdüler.”

Lupe: “Kirli ayaklarıyla México’yu kirletmemesi için bir sepete tıkarak götürdüler.”

Florencio: “Atlı arabalar geldi. Bin kilometre uzaktan şenliğe gelenler vardı. Davullar ve trompetler alındı.”

Lupe: “Kutsal Engizisyon’un kurbanı Florencio Corona’nın ateşte ölümünü görmeye.”

Florencio: “Biz Kilise’ye karşı geldik mi? Biz suçlu muyduk?”

Lupe: “Hayır Yahudi’ydik. Bizi suçladılar ve malımıza mülkümüze el koymak için mahkûm ettiler. Kilise’nin açgözlülüğünün kurbanı olduk.”

Florencio: “Bu ev, bu eski ev.”

Lupe: "Bizim Tepeyac'taki, Bakire'nin mihrabına komşu evimiz."

Florencio: "Deli kadın. Sen. Yanalı üç yüz yıl oldu."

Lupe: "Din değiştiren Yahudiler. Her şeyimize el koymak için bizi suçladılar."

Florencio: "Eve geri dönmememiz için bizi suçlamaları yeterliydi."

Lupe: "Ama şimdi döndük. Ateş bizi bir kez daha arıtacak."

İkisi birlikte, el ele tutuşarak alevlere girdiler.

4

Evi ele geçirdiler. Bir ortaya çıkıp bir kayboluyorlar. Anlamadığım şeyler hakkında yorumlar yapıyorlar. Şeytan'ın kentin tozu toprağı olduğunu söylüyorlar. Şeytan'ın silahlarının umut ve korku olduğunu söylüyorlar. İlk önce cadılara ve içine şeytan girmişlere inanmanın yasaklandığından söz ediyorlar. Önce onlara inanmaya zorlayanın, sonra da cezalandıranın Kilise olduğunu söylüyorlar. Bağları mahvettiğimizi ve anne karnındaki cenninleri öldürdüğümüzü söylüyorlar.

Tüysüzlüğünden kurtulup eski haline dönmüş olan Florencio, sülfür kokulu soluğuyla, "Cehennemin güçleri iktidarsızdır. İnsanın aracılığına ihtiyacımız var," demek için arada bir bana yaklaşıyor.

Bazen de, "Seni aldattığımız apaçık, şimdi bırak da seni koruyalım Leticia," diyor.

Kadın, Lupe daha zalim: "Sana bize yapmış olduklarını yapacağız."

Ortaya çıkıyorlar. Kayboluyorlar. Karanlıkta görünüyorlar. Gün ışığı onları görünmez yapıyor. Ama ben her zaman orada olduklarını biliyorum.

Beni temizlik yapmaya zorluyorlar. Yemem için ne

olduklarını bilmediğim hayvanların çiğ etlerini veriyorlar. Dolu fırtınasında avluda çıplak dans ediyorlar. Bazen Florencio baştan aşağı tıraş oluyor ama kısa sürede hayvan kürkü her tarafını kaplıyor. Lupe bakire giysisini ve BEN DELİ KADINIM yazılı tabelasını hiç çıkarmıyor.

Florencio arada bir, özellikle de ben yerleri silerek aşağılanırken yanıma yaklaşıyor ve bana bazı şeyleri açıklıyor. İkisi de 1649 Auto de Fe'sinden beri bu evdeymişler. Girip çıkıyorlarmış. Bu onlara bağlı değilmiş. Bazen onların içeri girmesine izin vermeyen güçler oluyormuş. Bazen de kolayca üstesinden gelinebilecek zayıflıklar. Annem zorba, gülünç ve kırılgan bir ihtiyara benziyordu. Öyle değilmiş. Bunu bana Florencio söyledi. Çok kuvvetliymiş, inancı saf ve gerçekmiş. İnancı için öldürebilecek kapasitedeymiş. Yüzeysel, hatta gülünç olan Hıristiyan yaşantısı başka, Tanrı'yla ilişkisinin derin gerçekliği bambaşkaymış.

"Sen onun kızıydın. Bu kadar açık bir şeyin hiç farkına varmadın mı?"

Sürekli eğik olan başımı hayır anlamında salladım.

"Annen sahte sofuluğunun ve hoşgörüsüzlüğünün arkasına saklanıyordu. Ama biz, Guadalupe ve ben, onu alt edemiyorduk. Yüzeyin altında inancın iradesine sahipti. Bu nedenle de yenilmezdi. Bilgeydi. Şeytan'la ilişkilendirilen bir hayvanın kendisine eşlik etmesine izin veriyordu. Kedisi Estrellita onu bizlerden koruyan cennemi bir dişi şeytandı."

"Annem de sizleri tanıyor muydu?"

"Hayır. Ama bizden kuşkulanıyordu. Kendini bizim silahlarımızla donatıyordu. Bizi saklanmak, onu gözetlemek, numara yapmak zorunda bırakıyordu. Onu yenen Guadalupe numaramız oldu. Anladığımızı ve sadece beklediğimizi kavradı. İnancı doğaüstü, sihirliydi. Kendini Şeytan'ın silahlarıyla savunuyordu."

“Peki siz, yani sen ve kedi?”

Ayağıyla elime bastı. Acıya katlandım.

“Lupe demek istedim. Sizi Yahudi olduğunuz için mi yaktılar?”

“Hayır. Bizi servetimize el koymak için yaktılar.”

“Yahudi olduğunuz için. Açgözlülükten. Nedensiz.”

“Hayır. Nedenleri vardı. İzleniyorduk. Tek bir yandaşımız vardı. Şeytan.”

Bazen, bana karşı iyi olduğunu hissettiğimde, neden babamın cesedini çıkartmak, giydirmek ve masanın başına oturtmak ihtiyacını hissettiğini sorarım.

Kızmaz çünkü sorum ona rol yapma fırsatı verir. Kaşlarını kaldırır. Sinemanın kötü karakterlerinden biriymiş gibi gülümser. George Sanders gibi.

“Daha önce söyledim ya. Bu kadar eski bir ev çok fazla sır saklar. Senin baban meselesi, nasıl anlatayım, bir tür aperitif, *hors d'oeuvre*...”

Alaycı, baştan çıkartıcı, hoş bir gülümseme.

“Seni gizeme alıştırmak için hayatım.”

“Beni neden istiyorsunuz?” diye sormaya cesaret ettim.

Alnını kırıştırdı ama yanıt vermedi.

“İkiniz, sen ve Lupe birbirinize yeterliyseniz... İzin verin gideyim. Sessiz kalacağıma söz veririm,” demeye cesaret ettim.

O zaman bana vahşi bir tokat attı ve odadan çıktı.

Avludaki farelerin gürültüsünün beni uyandırmasını bekledim. Battaniyeme sarındım, zorlukla ayağa kalkarak merdivenin tepesine kadar süründüm. Kemirgenlerin vahşice koşuşturmasını izledim. Yeşile dönmüş, tırnağı kararmış başparmağımı onlara dikerek konuştum:

“Lanetli zihinlerin ve bednamların ettikleri tövbeden geri dönmeleri... Ateşte ölüm... Nedametsiz, alçak, numaracı, hain... Juana de Aguirre, evli kadın, Şeytan'ın

dişi bir yoldaşıyla bedensel ilişkiye girmenin g n h olmadığını söyledi... Manuel Morales, büyük dogmacı Yahudi, Santo Oficio Mahkemesi¹ adına heykeli dikildi... Luis de Carvajal, canlı yakılmaya mahkûm edildi, bu cezanın ağırlığından kurtulmak için din değiştirdi...”

Korkuyla bağırdım ve kendimi bu zalimlikle büyülenmiş hissettim. Florencio alayla bana baktı.

“Merhamet gösterdikleri de olmuştu, Leticia. Uzlaşanları sürekli hapiste tutarlardı, orada, Engizisyon sorguların gözetiminde t vbe ar olmanın gereklerini yerine getirirlerdi. O konutta kapalı yaşar, kente dağılamazlardı. Birbirlerinden ayrı olarak bu hapishanede yaşarlardı...”

Parmağıyla koşuşturmakta olan fareleri gösterdi.

“Onlara bak Leticia. İşte oradaki Mar a Ruiz, Alpujarras’ın Mağriplisi, Meksika’da Muhammed’in mezhebini koruduğu için yakıldı... İşte Jos  Lumbroso, dikkatsizin biri, domuz pastırması, domuz yağı ve başka domuz ürünleri yemediği keşfedildiği için yakıldı, hatta mesihin Hazreti İsa olduğunu söylemenin alay etmek olduğunu, onun aslında Juan Garrido, Bakire Meryem’in de Juana Hern ndez olduğunu iddia etti, ki ikisi de inki-sarcıydı, Hazreti İsa’yı mesih olarak kabul etmezler, mesihi beklerlerdi... Ve ben, şeyt n’ın kandırdığı kişi diye bilinen Florencio Corona, şeytan tarafından kandırılmıştım çünkü sadece onun bana öğretmiş olabileceği şeyleri bilirdim...”

“Peki ya Lupe?” diye sordum kaygıyla.

“Onu yakaladılar,” diye inledi Florencio göge bakarak. “Ben istemiştim. O beni seviyordu. *Anima enim qui incircucissa fuerit, delebitur de libro viventum*, kurtarmak

1. Tribunal del Santo Oficio de la Inquisici n: Engizisyon yargılamaları için kurulan mahkeme. ( .N.)

için beni sünnet ederken yakaladılar ve ikimizi de yaktılar...”

“Peki ya ben?” diye inledim onunkini taklit etmek zorunda kalarak.

Kahkahalarla güldü.

“Bazen,” dedi, “gücümüz tükeniyor. İşte o zaman bizi yenilemek zorundasın. Sana emrettiğim zaman bizi avludaki kazığa bağlayacaksın, ayaklarımızın dibine odun yığacaksın ve bizi ateşe vereceksin...”

“Ya istemesem?” diye isyankâr, aptalca, baştan yenilmeye mahkûm bir çıkış yaptım.

“Fareler var. Bir leopar var. Çıkışın yok.”

Gözümün önünde buharlaştığını hissettim.

“Bak onlara,” dedi uzaklaşan ses. “Adları var. Onlar erkekler ve kadınlardı. Onlar için kendimizi kurban ediyoruz. Senin merhametine kalmışlar... Yaşıyorlar çünkü biz öğleden öğleye ölüyoruz... İyi ol, Leticia, merhametli ol, hayırsever ol, tıpkı eğitildiğin şekilde aşkım...”

Kaçmanın yollarını aradım. Yararsızdı. Kapılar sürgülüydü, pencereler örtülmüştü. Leopar bana bakıyor, nereye gidersem gideyim biri sarı, öteki mavi gözüyle izliyordu.

Bu sayfaları gizlice yazmayı becerdim.

Balkonun bir çatlağından sokağa atıyorum.

Umarım biri bunları okur.

Umarım biri beni kurtarır.

Fare çifti bana eşlik etmek için geri döndü.

DOSTLAR

Enrique Creel de la Barra için. *For old times sake*¹

1

Alejandro de la Guardia'nın annesi, ölmeden önce onu iki konuda uyardı. İlki, çocuğun babası, Sebastián de la Guardia'nın, Rue de Lille'deki bu *délabrés* apartman dairesinden başka miras bırakmamış olmasıydı. Hiç yoktan iyiydi. Ama yaşamak için yeterli değildi. Daireyi kiralamaya devam edebilirdi. Mülk kiralamak öteden beri ailenin geleneğiymiş zaten. Bunda önemli ya da insanı küçük düşüren bir yan yoktu.

Asıl sorun teyzelerdi. De la Guardia ailesinin büyükbabaları, Devrim ilk patlak verdiğinde, *pulque*² üretim çiftlikleri zapatistaların tarım reformuyla ellerinden alındığında Meksika'dan kaçmışlar, Avrupa'da yaptıkları iyi yatırımların sonucunda burada rahat bir yaşam süreceklerini düşünmüşlerdi. Bir sürü şeyleri vardı: gayri menkuller, finansal yatırımlar, mallar...

1. (İng.) Eski günler hatırına. (Ç.N.)

2. (İsp.) Meksika'ya özgü *maguey* (agav) bitkisinin özütünün mayalanmasıyla yapılan geleneksel bir alkollü içecek. (Y.N.)

“Baban kaygılı, çok mantıklı olmayan bir adamdı. Fransa’ya uyum sağlamış, ama bir *yabancı*, aslında istenmeyen, ama para sahibi olduğu ve parasını harcadığı için kabul edilenlerden biri olduğu korkusunu hiç kaybetmemiş olan şu aristokrat çocuklarından biriydi.”

Çöküş büyükbaba ile başlamıştı, Avrupalıların onu ancak görkemli davetler verirse, aşırılıklarla dolu şenlikler ve kıyafet baloları düzenlerse, Rus balesi geceleri ve yat tatilleri tertip ederse kabul edeceklerine karar vermişti... Pulqueden kazandığı servetin yarısını yirmi neşeli ve çılgın yılda harcadı.

Alejandro’nun babası da servetin geri kalan yarısını har vurup harman savurma işini üzerine aldı. Öyle bir an geldi ki, elinde sadece birkaç yüz altın sikke kaldı. Señora de la Guardia, yani Alejandro’nun annesi, çok miktarda paranın, onursuz bir krupiye’nin elindeki kumarhane fişlerinde eriyip gitmesini içi sızlayarak izliyordu.

“Altın sikkeler bittiği gün baban umutsuzca sokakları arşınladı. Ertesi sabah onu ölü buldular. En azından bu kadarcık onuru varmış...”

Doña Lucia Escandón de la Guardia, Rue de Lille’deki Beauharnais Sarayı’na komşu evi kiraya vererek St. Sulpice Meydanı’nın arkasında üç odalı bir çatı katı buldu. Egzotik yemek dersleri vererek dokuz yaşında babasını kaybeden Alejandro’yu yetiştirdi. Şimdi, artık yorgunluktan tükenmiş, içine kapanmış, sanki sözcükleri hüznün tarafından çalınmışçasına her zaman suskun olan bir kadın olan Doña Lucilla ölümcül tebliği almıştı; bir, en fazla iki ayı kalmıştı. Kahraman bir ana fedakârlığının ürünü olan ve zorlu olgunluk sınavını dereceyle vermesine rağmen kariyerine son vererek disiplinli annesinin kararlılığı sayesinde öğrendiği kusursuz İspanyolcasıyla (dil kanla öğrenilir) Meksika Hükümeti’nin turizm ofisinde ikinci dereceden memur olarak

çalışmaya başlayan oğluna durumu bildirmek ve ona son talimatlarını vermek için onunla konuşmaya karar verdi; annesi öteden beri Devrim'in temsilcileriyle çalışmayı, sosyal, hele de mahrem ilişki kurmayı kesinlikle reddetmişti.

Bu ikinci uyarısıydı.

"Meksika'da yaşlı teyzelerin yaşıyor, benim ablalarım. Onlar mülklerini kurtarmayı, Kuzey Amerika bankalarında hesap sahibi olmayı ayarladılar, sanırım evde sakladıkları mücevherleri de var. Babanın aşırılıklarına her zaman tepki duydular ve onu hor gördüler. Bana asla yardım etmediler. Hep, 'Neden bu müsrif herifle evlendin?' diyerek içerleyip durdular."

Señora ölüme mahkûm ciğerlerinde kalan son hava damlalarını sayıyormuş gibi zorlukla soluk aldı.

"Bana ne öneriyorsun anne? Meksika'ya gidip miraslarını bana bırakmaları için teyzelerimin aklını çelmemi mi?"

"Kesinlikle. Hayatta başka kimseleri yok. Bekâr kaldılar. Kendini onlara sevdirdi."

Doña Lucila aniden duraksadı; talimat vermeye yoğunlaştığı için mi yoksa dinlenmeye ihtiyaç duyduğu için mi duraksamıştı, ayırt etmek zordu.

"Kindar bekârlardır."

"Adları ne?"

"María Serena ve María Zenaida. Adları seni yanıltmasın oğlum. Zenaida iyi, Serena kötü olandır."

"Belki zamanla değişmişlerdir, anne."

"Bu bir mucize olurdu. Onları çocukluğumuzdan hatırlıyorum. Bana işkence ederler, ellerimi, ayaklarımı bağlarlar, çıplak ayaklarıma yanan kibritler yaklaştırırlar, beni dolaba kilitlerlerdi."

Alejandro gülümsedi, "Belki yaşlandıkça sakinleşmişlerdir."

“Yedisinde neyse...” diye mırıldandı Doña Lucila.

Alejandro tekrar gülümsedi, kendine özgü, “modern” bir gülümsemeydi bu, Yeni Dünya’nın acılarına uzaktı.

“İkisiyle de iyi geçinmeye çalışırım.”

“Dene bakalım, Alejandro. Evden gelen kira ve işinden aldığın maaşla sürünmenin ötesine geçemezsin...”

Oğlunun yanağını okşadı. *Mon petit choux*. Seni özleyeceğim.

Bunlar annesinin son sözcükleri olduğu halde Alejandro gülümsedi.

2

Alejandro genç ve sevimli bir adamdı. Herkes böyle söylerdi. Ayna böyle söylerdi. Bakır rengi, kıvrıkcık saçlar. Tarçın rengi ten. Düz bir burun. Açık ela gözler. Kaygılı bir ağız. Dingin bir çene. 1,79 boy. Yetmiş kilo ağırlık. Kalabalık olmayan seçkin bir gardırop. Ellerinin piyanistlerinki gibi olduğunu söylerlerdi. Uzun ama haris olmayan parmakları vardı. Arada bir sevgili edinirdi. Bir sürü yere davet edilir, hiçbir yerden kovulmazdı. Amerika’dan gelen kuzendi o, evet. Sıcak bir hami gülümsemesiyle kabul gören *yabancının* ta kendisiydi.

Doña Lucila ölünce Alex kendisini Fransa’da tutan bir şey kalmadığını düşündü. İş tatsız, Rue de Lille’den gelen kira yetersiz, sevgilileriye geçici eğlencelerdi... Meksika, teyzeler, servet. Onu heyecanlandıran ufuk buydu.

Teyzelerine bir mektup yazdı. Doña Lucila ölmüştü. Onu Fransa’da tutan tek şey annesi olmuştu. Bunca yıl ana vatanından uzak kaldıktan sonra, Meksika’ya dönmek istiyordu. Bir yere yerleşene kadar onlarla kalabilir miydi?

Sürpriz olmasın diye mektuba bir de boy fotoğrafını ekledi. Yanıt olarak iki ayrı mektup aldı. Biri María Sere-na Escandón'dan, ötekisi de aynı soyadlı Maria Zenai-da'dandı. Ama her ikisi de onu memnuniyetle konuk etmek istiyorlardı. İki mektup birbirinin eşiydi.

“Sevgili yeğenimiz, seni memnuniyetle bekleriz.”

Neden ikisi de aynı mektuba imza atmamışlardı acaba? Neden iki ayrı mektup göndermişlerdi? Alejandro bu gizemi kurcalamamaya karar verdi. Ne bunu ne de onu bekleyen başka bir gizemi kurcalayacaktı. Alex bu señoritaların her türlü kaprisine karşı önceden bağışıklık kazanmaya niyetliydi.

Havaalanı çıkışında, üzerinde “Escandón” yazılı bir tabelayla onu bekleyen bir taksi sürücüsü vardı.

“Siz misiniz? Beni telefonla arayıp sizi karşılamamı istediler.”

Havaalanı taksisi genç adamı Ribera de San Cosme Bulvarı'ndaki eski bir evin önünde bıraktı.

Paris şehir planının kusursuz simetrisine alışkın olan gencin kafasını Distrito Federal'in karmaşası önce karıştırdı, sonra kendinden nefret ettirdi, sonra da büyüledi. México, rotasız, kendi hızında giden, frenleri patlamış, sonsuzun ta kendisiyle rekabet etmeye kararlı bir kentti: tüm boş alanları önüne ne gelirse onunla, iskemlelerle, kulübelerle, gökdelenlerle, teneke çatılarla, karton duvarlarla, iğrenç çöplüklerle, daracık sokaklarla, birbiri ardına ve ardına ve ardına reklam panolarıyla doluydu.

Şehrin çeşitli noktalarına serpiştirilmiş güzellikler –şurada barok bir kilise, burada ülkeye özgü koyu renkli volkanik taşlardan yapılma bir saray, ötede arada kalmış bir bahçe– México'nun genişlemesine zıt derinliğinin farkına varılmasını sağlıyordu. Burası ayrıca Alejandro'nun yine tatlı, unutulmaz annesi sayesinde bildiği üzere Aztek kentinden ve krallıktan kalma binaların, neokla-

sik ve modern tarzda yapıların üst üste yığılmış katlarından oluşan bir şehirdi.

Bu nedenle taksinin onu önünde bıraktığı evin eski olmasına şükretti. Tanımlanamayacak kadar eskiydi. Gri cephe, iki katlı, şık ama bakımsızdı – Alex kendi kendine şık bir bakımsızlığı olduğunu söyledi. Cephesinde birkaç kaplama taşı eksik olan ev düz bir teras katıyla taçlandırılmıştı. Alex México'daki çatıların Avrupa'dakilerden tamamen farklı olduğunu fark etti. Bunu havadan da görmüştü. Dümdüz uzanan sayısız çatı, bir sürü su deposu vardı; eğimli çatı katları, hatta Hollywood tarzı renkli kiremitli çatılar bile yoktu.

Gri taştan yapıma ciddi bir evdi karşılarındaki. Siyah demir kapıya ulaşmak için üç basamak, kapının her iki yanında birer demir parmaklıklı pencere, her pencere-deyse perdelerin arasından bakan bir yüz vardı. Alejandro bavullarını yükledi. Taksi sürücüsü onu uyardı:

“Benden arka kapıdan girmenizi rica etmemi istedikler.”

“Neden?”

Sürücü omuz silkti ve gitti.

María Serena ve María Zenaida. Annesinin iki ablasının son hallerinin fotoğraflarını görmemişti hiç. Sadece çocukluk fotoğraflarını görmüştü. Bu nedenle arka kapıyı açan ihtiyar, bodur ve tombik hanımın hangi teyzesi olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu.

“Teyze!” dedi Alex.

“Alejandro!” yanıtını verdi señora. “Seni nasıl tanımam ki! Annenin canlı portresi gibisin! İsa beni korusun! Gözlerime sağlık!”

Alex kadının koketçe allık sürülmüş yanağına bir öpücük kondurmak için eğildi. Kadın sanki bir sır söz konusuymuş gibi genç adamın kulağına eğilip fısıldadı:

“Ben Zenaida teyzenim.”

Saçları bembeyazdı ama teni taze ve hoş kokuluydu. Aslında gül sabunu kokuyordu. Öğrenci önlüğü gibi beyaz yakalı, çiçekli bir elbise giymişti. Uzun eteği ayak bileklerine kadar uzanıyordu. Daha yüksek bir şey giyse düşmekten korkarmış gibi, beyaz ayakkabılarının topukları kısaydı. Yine bir öğrencininkini andıran çorapları bembeyaz parlıyordu.

“Gir, gir oğlum,” dedi, gülüp genç bir kız gibi şakıyarak. “Burası senin de evin sayılır. Dinlenmek ister misin? Odana gitmeyi mi tercih edersin? Sana kakaolu süt hazırlayayım mı?”

Señorita davetkâr bir işaret yaptı. Mutfaktaydılar.

“Teşekkürler, teyzeciğim. Paris’ten buraya yolculuk etmek beni yordu. Belki biraz dinlenebilirim. Sonra María Serena teyzeyle tanışırım. Sizi yemeğe çıkarmak istiyorum...”

Alejandro cömertçe gülümsedi.

Teyzesinin gülümsemesi söndü.

“Biz hiç evden çıkmayız.”

“Demek öyle! O zaman önce kardeşinize merhaba diyeyim sonra da...”

“Birbirimizle konuşmuyoruz,” dedi María Zenaida, yüzünde ağlamak üzereymiş gibi bir ifade belirterek.

“O zaman...” dedi Alex pes ettiğini belirtmek için ellerini açarak.

“Salonu bölüştük,” dedi María Zenaida teyze, başı önde. “O geceleri kullanıyor, ben de gündüzleri. Sana odanı göstereyim.”

Yeniden gülümsedi.

“Sevgili çocuğum! Kendi evindeymiş gibi rahat ol. İsa bizi korusun!”

Alt katın arka bölümünde ona ayırdıkları oda, yaşları dokuzla on üç arasında değişen çocukların futbol oynadıkları bakımsız, küçük bir parka bakıyordu. Uzaktan bir trenin geçişi zar zor görülüyor, lokomotifin uzun ısılgı duyuluyordu.

Odaya göz attı. Lüks değildi. Yatak portatif bir kar-yoladan ibaretti. Duvarlar on beş yıl öncesinin tarihini gösteren eski bir takvim ve uyuyan bir kadınla onu bekleyen savaşçı imgesinde cisimleşmiş Popocatépetl ve Iztaccihuatl volkanlarının bir röprodüksiyonu dışında çıplaktı. İskemlenin oturağı ahşaptı ve Alex'in kapağını kaldırıp da içinin boş olduğunu gördüğü okul sırasıyla takımdı.

Yandaki banyoda sadece temel eşyalar vardı: tuvalet, bide, lavabo, ayna...

Odada altı-yedi boş tel askının asılı olduğu uydurma dolabı saklayan bir perde vardı.

Alex bir an önce bavulunu boşaltmak istiyordu. Ama yorgunluğuna yenik düştü.

Saat akşamüzeri altıydı. Alex yatağa devrildi. Hem uçaklarda uyumayı beceremiyordu hem de daha önce bu kadar uzun bir yolculuk yapmamış, Atlantik'in öteki tarafına hiç geçmemişti.

İki saat sonra telaşla uyandı. Odanın yanındaki küçük banyoya girerek yüzüne su çırpıtı, saçını taradı, kravatını düzeltti ve ceketini giydi.

María Serena teyzeyi selamlamaya çıktı, konuklarını bu saatte *kabul ettiğini* biliyordu.

Señora, görüntüsüne eş sertlikte bir koltuğun tam ortasına, bir tahtta oturmuşçasına dimdik kurulmuştu. Salon mumlarla aydınlatılmıştı. Teyzesi iki eli de bastonunun fildişinden yapılma kurt biçimindeki başının üze-

rinde hareketsizce oturmuş –Alex’in görebildiği kadarıyla– onu bekliyordu. Simsiyah giyinmişti, eteği kardeşi Zenaida’nınki gibi o kadar uzundu ki, siyah çizmelerinin ucuna kadar iniyordu. Siyah fırfırlı bir bluz giymişti, tek süsü boynundaki siyah zincirin ucundan göğsünün üzerine uzanan işlemeli akik taşıydı.

Beyaz yüzü her türlü makyajı reddediyor, alnı yüksek sesle uyarılıklar bana göre değil diyordu adeta. Yine de kızıl kahverengi maun renginde bir peruk takıyor olmalıydı, çünkü tek bir ak saç, yerinde durmayan tek bir buklesi yoktu. Alex gülümsememek için kendini zor tutarak kadının tek koketliğinin burnunun üzerindeki *pince-nez* olduğunu düşündü –ölü annesine boyun eğerek, İspanyolcası kelebek gözlük, diye çevirdi içinden. Çerçevesi ve sapı olmayan bu gözlük meydan okurcasına kadının burun kemerine oturmuştu. Rue d’Ulm’daki Fransız sinemateğine üye olan Alex, teyzesinin gözlüğünü *Potemkin Zırhlısı* filminin Odessa basamakları sahnesinde yerde yatan yaralı kadının kanla lekelenmiş kırık gözlüğüne benzetti.

“İyi akşamlar, teyzeciğim.”

Kadın yanıt vermedi. Alex’e oturması için uygun iskemleyi göstermek için hükümran bir tavırla elini oynatmakla yetindi.

“Sadede geleceğim, yeğenim. Alışkanlığım böyledir. Baban gibi bir müsrifle evlenmeye karar vermesi annenle aramızı açtı. Rabbim sana bereketinden pay bahşettiği zaman onu saçıp savurursan O’na hakaret etmiş olursun. Annen için acı çektiğimizi bilmiş olasın. Bizi görmeye gelmeden memnun olduk.”

“Ben de memnun oldum, Serena Teyze.”

“Niyetinin ne olduğunu bilmiyorum...”

“Çalışmak istiyorum, istiyorum ki...”

“Acele etme. Kendine zaman tanı. Evinde sayılırsın.”

“Teşekkür ederim.”

“Ama bizim kurallarımıza dikkat et. Sana karşı açık olacağım. Kardeşimle aramız iyi değil. Karakterlerimiz çok farklı. Zamanlarımız ayrı. Bunu anla ve saygı göster.”

“Bu konuda hiç kaygılanmayın.”

“İkinci kural: Eve asla ön kapıdan girip çıkma. Sadece odanın yanındaki, parka açılan arka kapıyı kullan. Bahçeye mutfaktan çıkılıyor.”

“Evet, fark etmiştim.”

“Kimse seni eve girip çıkarken görmesin.”

“Peki ya yemek saatleri?” diyerek can sıkıcı olmaya başlayan konuyu değiştirdi Alex.

“Öğle yemeği ikide. Sen ve kız kardeşim yiyeceksiniz. Akşam yemeği sekizde. Sen ve ben yiyeceğiz.”

“Peki ya kahvaltı? Yani endişe etmeyin. Kendi başıma kahvaltı etmeye alışkınım.”

“Esas *sen* endişelenme, evladım.” İlk kez gülümsedi. “Panchita sabahın altısında ev işlerini yapmak ve yemekleri hazırlamak için gelir. Sağır ve dilsizdir, bilesin.”

Genç adama sanki gözlük merceklerinin miyop gözlerinden ayrı bir canı varmış gibi, gerçekten dört gözle baktı.

Yerinden kalktı.

“Şimdi ikimiz akşam yemeği yiyeceğiz. Bana her şeyi anlat.”

Sadece şamdanlarla aydınlatılan loş yemek odasının masasına hazırlanmış soğuk bir yemektir. Alex atılıp da servis yapma işini ele almadan önce, teyze etleri servis yapmaya davrandı; jambon, rozbif ve tavuk göğsü vardı.

“Ne kadar da centilmen bir delikanlıymışsın,” diyerek tekrar gülümsedi Maria Serena. “Şimdi bana yaşamını anlat.”

Alex deliksiz bir uyku çekti ve erkenden uyandı. Kendine çeki düzen verdikten sonra mutfağa gitti. Panchita toprak kahvelikte kahveyi kaynatmış ve *pan dulce*¹ dolu bir tabak hazırlamıştı. Alex başını eğerek kadını selamladı. Panchita yanıt vermedi. Orta yaşlı, kara kuru bir yerliydi, kapkara saçlarını geriye tarayıp ensesinde sımsıkı bir topuz halinde toplamıştı. Hizmetçi omleti ısıtmak için köhne fırına yaklaşıncı, Alex kadının dudaklarında beklenmedik bir gülümseme gördü. Panchita'nın dişleri yoktu. Belki bu nedenle ve sağır olduğu için ağzını kapalı tutuyordu. Patronları gibi kısa boyluydu, ama zayıf ve hamarattı.

Alex kadına gülümseyen gözlerle baktı. Kadın hüznün ve tevekkülle yanıt verdi. Ellerini yıkadı. Önlüğünü çıkardı. Şalıyla göğsünü örttü. Arka kapıyı açtı. Geri döndü ve genç adama yüzünde derin bir telaş ve uyarı ifadesiyle baktı. Dışarı çıktı. Alex kahvesini içip parkta futbol oynayan çocukları izleyerek mutfakta kaldı.

Teyzeler oralarda yoktu.

Alex parka çıktı, evin çevresini dolaştı ve ana caddeye, yani Ribera de San Cosme Bulvarı'na çıktı.

Mahallede büyük bir terk edilmişlik, bir boş vermişlik fark etti. Teyzelerininki gibi eski evler kalmamıştı. Dikkat çekici olan, "modern" sayılması gereken evlerin camsız ya da kırık camlı pencereleri, dökülen duvarları, çöp dolu siyah torbalarla girişi engellenmiş kapılarıydı. Bunlar yoldan geçenleri binaların ortasındaki iki katla çevrelenen geniş avlulara girmeye davet eden kapılardı. Kapıların birinden içeri girdi.

Demir korkuluklu koridorları dolduran kadınlar ona

1. Yumuşak, kolayca çiğnenen, hafifçe tatlandırılmış, genellikle üzeri şekerle süslenen Meksika ekmeği. (Ç.N.)

kayıtsızca baktılar. Belki de bakmadılar.

Bir kez daha kendini dışarıda bulunca, kente özgü kargaşayı fark etmeye başladı: yayaların ve arabaların geçişi, ucuz ticarethaneler – nalburlar, iç çamaşırı satan dükkânlar, bakkallar, pastaneler, kokulu peynir ve süt dükkânları.

Her şey bir yere koşturuyordu. Kimse dönüp ona bakmıyordu. Selam vermeye yeltendi.

“İyi günler.”

Kimse yanıt vermedi. İnsanlar bakışlarını kaçırdı.

Kendisine gösterilen yerden, yani arka kapıdan eve geri döndü.

María Zenaida mutfakta yemek hazırlıyordu.

“Gözüm benim.” Alnına bir öpücük kondurdu. “Bugün ne yapacaksın?”

“Bilmem,” dedi Alejandro düşünceli bir tavırla. “Kentini tanımıyorum. Belki işe turist olarak başlarım.”

Gülümsemi. Kadın gülümsemesine karşılık vermedi.

“Kent çok tehlikeli bir hal aldı, Alejandro. Yayan gezme. Başına kötü bir şey gelebilir.”

“Otobüse binerim. Ya da taksiye.”

“Seni kaçırabilirler.” Zenaida küçük bir kesme tahtasının üzerinde özenle domatesleri, soğanları, havuçları doğruyordu.

Alejandro güldü. “Benim için fidye ödeyecek kimse yok ki.”

“Buradakilerden çok farklısın. İyi giyimlisin. Yakışıklıslısın. Zengin gibi duruyorsun.”

“Göze batmamak için kot pantolon ve uzun kollu bir pamuklu giymemi mi tercih edersiniz?”

“Öyle giyinsen bile yakışıklı kalacaksın. Bu ırkından kaynaklanıyor.”

“Abartmayın, teyze.”

“Herkes seni arzulayacak,” dedi kadın gözyaşları içinde.

“İzin verin yardım edeyim, soğanlar...”

“Biliyorum,” diye gülümsedi teyzesi ve başıyla yardımını reddetti.

Alex yapacak bir şeyi olmadığından yatağına uzanıp öğleden sonra ikiye, yani aşağı inip teyzesi María Zenaida ile yemek yiyeceği saate kadar bekledi.

Yemekte tek çeşitti: Zengin bir sebze çorbası.

“Alex. Yemeğini bitirince çıkıp biraz dolaş.”

“Sabah çıktım. İlginç bir şey görmedim teyze. Ayrıca siz de beni uyardınız, dediniz ki...”

“Sen bana aldırma. Korkak ihtiyarın biriyim ben.”

“Tamam, zevkle gezerim.”

“Biliyor musun?” dedi teyzesi, bakışlarını tabağından kaldırdarak. “Komşular burada kimsenin yaşamadığını sanıyorlar. Biz de hiçbir zaman çıkmadığımız için...”

“Teyzeciğim. Ben sizin misafirinizim,” dedi Alex kibarca, “Hazır buradayken işe yaramak isterim. Siz de abanız da benden faydalanmalısınız.”

“Ay tatlım, ne dediğini bilmiyorsun...”

“Affedersiniz?”

“Sokağa çıkıp kendini göster. Birisinin... bizlerin... yaşamaya devam ettiğimizi sansınlar...”

Alex şaşırılmış bir yüz ifadesi takındı.

“*Devam etmek* mi dediniz, teyzeciğim? Ölmüş olduğunuzu düşünenler mi var?”

“Özür dilerim, Alejandro. Hayatta olduğumuzu demek istedim.”

“Anlamıyorum. İnsanlar sizin ve kardeşinizin –hâlâ– yaşadığınızı sansınlar diye mi çıkmamı istiyorsunuz?”

“Evet.”

“O zaman neden beni mutfak kapısını kullanmaya mecbur ettiniz? Kimse görmeyecek ki...”

Zenaida başını eğdi ve hıçkırıklarla sarsıldı.

“Tüm bunlar çok fena kafamı karıştırıyor,” dedi hıç-

kırarak. “Serena benden daha akıllıdır. Sana o açıklasın.”

Vakitsizce yerinden kalktı ve bir tavşan gibi sıçrayarak uzaklaştı.

Alex öğleden sonrayı okuyarak geçirdi. Böyle aniden yeni bir ülkeye ve eve gelmek, hemen çalışmak zorunda olmamak okumak için hoş bir fırsattı ve onu bir göbek kordonu gibi Paris’e bağlayan, Alfred de Musset’ nin *Bir Zamane Çocuğunun İtirafları* adlı romanını yanında getirmişti. Fransa’da eğitim görmüş olması, ve tabii ki Musset okuması, Alejandro de la Guardia’nın gizlice yaşamış olmayı istediği romantik, Napolyon sonrası dönemi hissetmesini sağlıyordu. Kendini o dönemin bir çapkını gibi giyinmiş, süslenmiş, taranmış hayal ediyordu. Okudu:

Tutku insanı ele geçirdiği zaman, mantık ağlayarak ve tehlike konusunda uyararak onun peşinde gider: Ama insan durduğu anda... tutku ona bağıırır: “Peki ben, ben ölecek miyim?

Artık Fransa’da böyle tutkulu bir heyecan kalmamıştı. Meksika’da da yoktu kuşkusuz. Alejandro de la Guardia biricik gençlik zorunluluğunu yineledi: tevekkül.

Evet, Musset’de bir dönemin yeniden yaratımının en iyisini buluyordu. Ama Alex okumasını çeşitlendirmek için, böyle bir alışkanlığa sahipti, Simenon’un *La vérité sur Bébé Donge*¹ kitabının cep baskısını da getirmişti. Musset aşk ve savaş için kendi zamanına göğsünü açıyordu. Simenon ise kendisinininkine kapalılıkla bakıyordu. Alex kendini her ikisinin de çocuğu gibi hissediyordu.

Saat sekizde Serena teyzesiyle akşam yemeği yemek için odasından çıktı. Yani mutfağın yanındaki odasından,

1. Kitabın sinema versiyonu ülkemizde *Bebe Donge’un İçyüzü* adıyla gösterilmişti. (Y.N.)

masanın başına oturmuş onu bekleyen ihtiyar teyzesinin bulunduğu yemek odasına geçti. Kadın, yeğeni oturur oturmaz ona üzerinde dumanı tüten bir tas sıcak, yoğun çikolata ikram etti. Yemeği büyük bir tatlı ekmek tabağı tamamlıyordu. Belki de genç adam daha zengin bir yemek bekliyordu, hayal kırıklığına uğramış bakışı teyzesinin gözünden kaçmadı.

“Meksika’da akşam yemeği diye buna deriz yeğen. Hafif uyumak için hafif bir yemek yemeli. İki bin metreden daha yüksekteyiz ve ağır bir yemek, bağışla ama, sana *karabasanlar* gördürür.”

Alex kibarca gülümsedi. “Ülkenin geleneğine uyacağım, *comme il le faut*.¹”

Serena sanki bir soru bekliyormuş da gelmiyormuş gibi ona ciddiyetle baktı.

“Başka bir şey yok mu?” dedi teyzesi.

Alex kadının bakışını okudu ve hatırladı.

“Ah, evet, Doña Zenaida da bana arka kapıdan girip çıkmamı, asla ön kapıyı kullanmamamı tekrarladı.”

“Aynen öyle.” Serena çikolatasına tatlı ekmeğini doğradı.

“Aynı zamanda da kendimi sokakta göstermem gerektiğini söyledi.”

Teyzesini taklit etti. Ekmeğini çikolatasına doğradı.

“Sizlerin yaşamaya devam ettiğinize inanmaları için.”

Sözcükler ağzından zorlukla çıktı. Doña Serena çikolatalı ekmek parçasını güç bela yuttu.

“Kardeşim kendini kötü ifade eder. Zavalıcık. Bizim yaşamaya devam ettiğimize ‘inanmaları’ için derken, ‘yaşamaya devam’ sözünü evi boş sanmasınlar anlamında söylüyor. Hepsi bu.”

1. (Fr.) Gerektiği gibi. (Ç.N.)

Alex ısrar etti. Fransız lisesi mezunu olduğu için mantıklı ve yöntemliydi.

“O zaman neden ön kapıdan kaçınmamı ve gizlice arka kapıdan girip çıkmamı istiyorsunuz?”

Kadın ona çoğalan bir bakışla baktı. Yani onu modası geçmiş çerçevesiz gözlükleriyle inceliyordu, ama onların arkasında miyop bakışı yüzüyordu, ama onun da arkasında bir bakış daha vardı; ruhunun bakışı, diye düşündü genç adam, bu karanlık ve anlaşılmaz bir bakış olsa da, bir anlığına olsun bu kadının ruhunun kendini göstermesini isterdi.

“Bu bir sır,” dedi Serena, çikolatasını yuttuktan sonra.

Alex sevimli bir tavırla gülümsedi. “Masallarda üç tane sır olur, Doña Serena, ve onları çözen sonunda bir ödül alır.”

İhtiyar kadın sevimsiz bir gülümsemeyle, “Sen de ödülünü alacaksın,” dedi.

Alex “hafif akşam yemeği”ne karşın o gece iyi uymadı. Ribera de San Cosme’de bir gece geçirmesi, hayal gücünün kendisine sorması gerekenden fazlasına geçit vermesine yol açmıştı. Neredeyim? Bu evde ne var? Normallik, gizlilik, korku, gizem, benim sanrılarım mı? Kafamın basmadığı bir şeyler mi dönüyor burada?

Sanki teyzeler teker teker, her biri kendi köşesinden kulağına şöyle fısıldamışlardı: “Evimizde ne olmasını yeğlersin? Normallik, sır, gizem, korku mu?”

Gözlerini kapattı ve aklına “karabasan” sözcüğü geldi. Her şeyden çok çirkin bir sözcük olduğu için aklında kaldı. *Cauchemar* güzel bir sözcüktü, *nightmare* de öyle. Karabasan hazımsızlığı, huzursuzluğu, hastalığı çağırıyordu... Sağlıksız bir sözcüktü.

“Evimizde hangisinin olmasını yeğlersin? Normallik, sır, korku, gizem...”

Alex gözlerini kapattı.

“Her şey olacağına varır.”

Ve bir düşteymiş gibi ekledi: “Seçmek bir tuzaktır.”

5

Zenaida yerli hizmetçi Pancha gittikten birkaç dakika sonra, kahvaltı saatinde mutfağa geldi... Alex ne birini duydu ne de ötekini. Ranchero usulü pişirilmiş yumurtalarının¹ tadını çıkartarak gülümsüyordu. Burada her şey sanki havadaymış gibi parmak uçlarına basarak hareket ediyordu. Bu fikrini desteklemek istermiş gibi ayakkabısının topuğuyla mutfağın yer karolarına sertçe vurdu. Bir şey kırıldı. Narin yer karolarından yapılma zemin darbeye dayanmamıştı. İncecik taş kırılıvermişti. Alex kendini suçlu hissetti ve kırılan karoları birleştirmek için yere çöktü.

İşte tam o anda, Doña Zenaida hiç gürültü yapmadan içeri girdi.

“Yüreğimin aşkı, orada dizlerinin üzerinde ne yapıyorsun?”

Alex kızarak bakışlarını kaldırdı.

“Sanırım bir sakarlık yaptım.”

Zenaida gülümsedi, “Tüm çocuklar bir şeyler kırar. Bu normaldir. Canını sıkma.”

Eliyle çocukların futbol oynadığı tozlu parkı işaret etti.

“Onlara bak, ne kadar mutlular, ne kadar masumlar.”

Ama o çocuklara değil, yeğenine bakıyordu.

“Canın çıkıp onlarla oynamak istemiyor mu?”

“Teyzeciğim!” dedi Alex, şaşırılmış numarası yaparak, “Ben çok büyüğüm.”

“Büyük çocuklar futbol oynamaz mı?”

1. Mısır ekmeği üzerinde sunulan yağda kızarmış yumurta. Üzerine domates sosu dökülür. Tipik Meksika kahvaltısıdır. (Ç.N.)

“Yani,” dedi Alex sükûnetini kazanarak, “Evet. Elbette. Ama genellikle profesyonel olarak oynarlar.”

“Ay!” diye iç çekti yaşlı kadın. “Canın hiç çıkıp da çocuklarla oynamayı çekmez mi?”

Alex onun anlamayacağı alaycı yanıtı içinde tuttu. Her yer çocuk tacizcileriyle doluyken böyle şey yapılır mıydı? Zenaida teyzenin masum bakışı yeğenini şakalarından ve iğnelemelerden alıkoydu.

“Sanırım ciddi olarak bir işe girmeyi düşünmeliyim.”

Kadın bembeyaz kafacığını Alex'in omzuna yaklaştırdı.

“Acele etme, sümüklüm, kendine zaman tanı. İrtifa ya alış...”

Alex bu sözleri duyunca neredeyse gülecekti. Ama sonraki sözler gülümsemesini sildi.

“Serena teyzen ve ben öyle yalnızız ki...”

Alex kadının elini okşadı. Başına dokunmaya cesaret edemedi.

“Kaygılanmayın, Zenaida teyze. Her şeyin kendi zamanı var.”

“Evet, haklısın. Her şeyin zamanı var.”

“Yaşamak zamanı, ölmek zamanı,” diye alıntılıdı Alex, gülümseyerek.

“Ve sevmek zamanı,” diye fısıldadı teyze, Alex'in başını okşayarak.

Teyze çekildi. Eşiği aşmadan önce yeğenine tombul ve güdük parmaklarıyla “hoşça kal” dercesine dokundu.

Alejandro de la Guardia düşüncelere daldı. Bütün gün ne yapacaktı? *Jet-lag* bahanesinin arkasına daha fazla saklanamazdı. Zenaida teyzenin “sevmek zamanı” demesi onu yatıştırmak bir yana, içinde hafif bir kaygı uyanırmıştı. Neredeyse onu korkutmuştu. Neticede o teyzelerine, bu eve, kente yabancıydı ve belki de haklıydılar; sokağa çıkması, şehre alışması, insanları selamlaması,

parktaki çocuklarla futbol oynaması gerekiyordu...

Tek yapması gereken, komşuların Escandón Hanımların “hâlâ yaşadıklarını” öğrenmeleri için arka kapıdan çıkmaktı, yani, Doña Zenaida’yı düzelterek ve Doña Serena’nın mantık yürütmesine kulak vererek, “evin boş olmadığına inanmaları için.”

Eski lise öğrencisinin kartezyen mantığı çelişkiyle uzlaşmaya yanaşmıyordu. Hayatta olduklarını, evin terk edilmemiş olduğunu başkalarının öğrenmesini istiyorlarsa, doğru olan Alex’in ön kapıdan çıkmasıydı. Sağirdilsiz hizmetçi Panchita gibi parmak uçlarında yürüyerek arka kapıdan değil.

Çelişkiyi sınamaya karar verdi. Arka kapıyı açtı ve çocukların futbol oynadığı tozlu parka çıktı. Sahaya adım atar atmaz çocuklar oynamayı bıraktılar ve sabit bakışlarla Alex’i süzmeye başladılar. Alex onlara gülümsedi. Oğlanlardan biri topu ona doğru attı. Alex içgüdüsel olarak topa vurdu. Çocuklardan biri topu karşıladı ve ona geri gönderdi. Alex eğreti kale direklerini fark etti. Sıkı bir şutla topu kaleye gönderdi.

Çocuklar hep bir ağızdan, “Gol!” diye bağırdılar.

Alex kalede kaleci olmadığını fark etti. Zaferi fazlasıyla kolay olmuştu. Ama bu basit eylem onun mahalleli çocukların oyununa katılmasını sağlamıştı, kuşkusuz. Hatta, sanki bu beklenmedik durum ona anlık bir meşguliyet sağlamış, Escandón Hanımların evini ele geçirmişe benzeyen can sıkıntısından kurtarmışçasına, kendini takdir edilmiş ve memnun hissetmesine önayak olmuş ve hatta ona hayatta bir misyon kazandırmıştı: Futbol oynamak. Ya da sadece oyun oynamak. Böyle düşünmesine şaşırdı.

Topu kafasıyla karşıladığında ister istemez bakışlarını yukarı kaldırdı.

Serena teyze asık yüzüyle ikinci katın pencerelerinden birinden onu izliyordu.

Öteki pencereden de Zenaida teyze bakıyordu el-bette. Ama o mutlulukla gülümsüyordu.

Daha sonra, Doña Zenaida ile öğle yemeği yemek için içeri girdiğinde, girişe varınca, ikinci kattan gelen korkunç gürültüyü duydu. Merdivenin başında durdu. Ne olduğunu anlamamıştı. Evet, ihtiyarlar tartışıyorlardı, ama sesleri sanki uzak bir yankı, bir tünelin dibinden gelir gibiydi. Alex iki kapının çarpıldığını ve uzaklardan gelen bir hıçkırığı duydu. Bu kez Zenaida teyzenin öğle yemeğinde ona eşlik etmeyeceğini anladı.

Yemek odasına yöneldi. Sofra kurulmuştu. Çorba kasesinin metal kapağının altında et suyuna mantar çorbası vardı, ayrıca alışıldık soğuk et tabağı ve Meksika tropiklerinden Alex'in daha önce hiç tatmadığı leziz meyvelerle dolu bir başka çanak daha vardı.

Yemekten sonra odasına döndü, Musset okudu ve içinde *Bir Zamane Çocuğunun İtirafı*'ndan esinlenen bir yazma arzusu duydu. Sıraya oturdu. Boş olduğunu biliyordu. Ama iskemlenin oturağında azıcık hareket etmesi sıranın kapağının altında hareket eden bir şey olduğunu anlamasına yetti.

Sıranın kapağını kaldırdı. İçinde birkaç kitap vardı. Kitapları hızla gözden geçirdi. Hepsi çocuklar için boyama kitaplarıydı. Ayrıca sıranın içine renkli kalemler saçılmıştı.

Alex gülümsedi. İşe bak. Al sana yeni bir gizem. Acaba bir gün önce sıranın içine baktığında, *jet-lag* nedeniyle yanılmış olamaz mıydı? Yoksa da kız kardeşlerden biri, kesinlikle Zenaida olmalıydı, bu kitapları ve kalemleri yerlerine geri mi koymuştu? Ama bunu neden yap-sındı? Bu evde hiç çocuk yaşamamıştı ki.

Sayfalarını çevirdiği kitaplar modern sayılırdı, kitap künyesinde gördüğü kadarıyla, basılabilecek ancak on beş yıl kadar olmuştu.

Yazarı da kendisiydi.

“Fransız Bir Çocuğun Meksika’daki Maceraları”, yazan Alejandro de la Guardia.

Sayfaları boyanmamıştı.

Mantığı Alex’i tümüyle terk etti. Ayrıca nedensizce korktu. Kendini portatif yatağa attı, gözlerini yastıkla kapattı. Sakinleşti. Akşam yemeği saatini beklemeye koyuldu. Her şey aydınlanacaktı.

Serena teyze yemeğe gelmedi. Alex on dakika bekledi. On beş dakika bekledi... Oturduğu masada sadece öğle yemeğinin artıkları vardı. Çorba soğuktu. Etler de öyle, ayrıca artık olmaları nedeniyle göze hoş görünmüyorlardı. Yarım bırakılmış yemekler bir hayvanın sırtından pençelerle koparılmış iğrenç yağ parçalarını andırıyordu.

Telaşlanmaya başlamıştı. Ciddi bir sessizlik evi ele geçirmişti. Genç adam çekingen adımlarla merdivene doğru yürüdü. İkinci kata hiç çıkmamıştı. Onu davet etmemişlerdi. O terbiyeli bir çocuktü.

Annesi ona, “Çocuklar göz önünde olmalı, ama sesleri duyulmamalıdır,” diye öğretmişti. *Children should be seen but not heard.*

Yavaş ve güvensiz adımlarla ikinci kata çıktı.

Kısa koridorda, birbirinin eşı karşılıklı iki kapının arasında durdu.

İki kapının önünde de içeri alınmayı bekleyen dolu tepsiler vardı.

Tepsilerdeki yemekler soğuyordu.

Alejandro kendi kendine mantıklı bir açıklama yapmaya çalışarak, “Onlar soğuk et yiyorlar zaten,” dedi.

Peki ne zaman yiyorlar? Şimdiye kadar aşağıda bana eşlik ettiklerine göre neden şimdi yukarıda yiyorlar? Pancha sabah çok erken gidiyorsa bu tepsileri kim getirdi? Her biri ötekinin yemeğini mi getiriyor? Birbirlerin-

den nefret etmiyorlar mıydı? Ne zamandan beri böyle hizmete hazırlar?

Bakışını indirdi.

Zenaida'nın odasının önündeki tabağın örtüsünü kaldırdı. Böcekler etleri silip süpürüyorlardı. Ne tür böceklerdi bunlar? Kımıl kımıl örümcekler, hamam böcekleri, karıncalar...

Aceleyle tabağı örttü.

Öteki yemeğin örtüsünü kaldırırken daha sakıngan davrandı.

Sadece çorba vardı. Domates çorbası mıydı? Pancar çorbası veya borç çorbası mı yoksa?

Parmağını çorbaya sokup sonra ağzına götürme isteğine karşı koyamadı.

Kan çorbasıydı bu.

Bağırmak üzereydi.

Kan emmişti.

Bağırmadı çünkü Serena'nın kapısının ardından gelen zayıf ama sürekli hıçkırık sesi ona engel oldu.

Kolunu kaldırdı. Kapıyı çalacaktı. "Teyzeciğim, ne oldu?" diyecekti

Tam zamanında durdu. Buna hakkı yoktu. Akıl yürütmeye çalıştı. Neden bu kapıyı, ardında Serena'nın hıçkırdığı kapıyı çalsındı ki? Neden ötekini, Zenaida'nın sessiz kapısını çalmasını?

Aklı karışmış, korkmuştu. Onu kurtaran aldığı terbiye oldu. Evet, bu bekâr, sıradışı, belki biraz deli, ama neticede kendi kanından olan ihtiyarların özel yaşamlarına burnunu sokmaya hakkı yoktu. Üstelik kendisine konukseverlik göstermişlerdi.

Yukarı çıkarkenki gibi sessiz adımlarla, varlığını hissettirmeden odasına indi.

Yastığının üzerinde, otellerdeki gibi yaldızlı kâğıda sarılı bir çikolata duruyordu.

Alejandro paketi açmadı. Kendi kendine korktuğunu itiraf etti. Pek alışık olmadığı bir şiddetle, belki de tasmalı, kızgın bir köpekte birikene benzer bir gerilimle pencereyi açtı ve tatlıyı parka fırlattı.

Saat gecenin onuydu.

Uyku hayal gücünü bastırıp onu tekrar ele geçirdi.

6

Uyanınca, her sabah olduğu gibi elini yastığının altına sokan Alejandro de la Guardia tanımadığı bir kumaşa değdiğini hissetti.

Yastığı kenara çekti ve kendisine ait olmayan bir pijamayla karşılaştı. Şaşırarak pijamayı yatağın üzerine yaydı. Çok küçüktü. Bir cüce için olmalıydı. Ya da bir çocuk. Alex pijamanın etiketine baktı. Açıkça "S" ibaresini gördü: *small*.

Ellerindeki pijamayla ne yapacağını bilemedi. Bu da teyzelerinin gereksiz bir armağanı mıydı (onlardan başka odasına girebilen yoktu ki)? Okuldan sonra oynamak için toplanan yoksul çocuklardan biri alsın diye pencereden parka mı atmalıydı?

Pijamayı bulduğu yerde, yani yastığın altında bırakmanın daha incelikli bir hareket olacağına karar verdi. Bu teyzelerini şaşırtabilirdi işte. Çoğul kullanması onu frenledi. Kardeşler bir gün önceki gibi kavga etmek dışında birbirleriyle konuşmuyorlardı. O zaman ikisinden hangisi bu şakaları yapıyordu acaba? Teyzelerinden birinin sıradışından biraz daha öte, deli olduğuna inanmaya başlamıştı.

Kendine çeki düzen vermek için banyoya girdi. Rahatsız küvette banyo yaparken iyi bir duşun özlemini çekti. Modern, emici havluların konforundan yoksun, tabakları temizleyip kurulamak için kullanılanlara ben-

zeyen kumaştan yapılma, rahatsızlık veren bir havluyula kurulandı. Teyzelerinin başka bir çağda takılıp kaldıkları apaçıktı.

Tıraş kremi ald ve on beş yaşından beri her sabah yaptığı gibi çenesiyle yanaklarına sıvamaya başladı. Otomatik olarak aynadaki yansımasını aradı.

Artık ayna yoktu.

Kaldırılmıştı.

Aynanın bulunduğu yerde sadece bir duvar lekesi kalmıştı, hiçbir gizem atfetmediğimiz tuhaf ve dokunaklı nüshamızın işgal ettiği alanın solgun bir çerçevesi. Gündelik bir kullanım nesnesiydi ne de olsa. Şiirsel bir heyecanla Cocteau'nun *Orpheus* adlı yapıtını hatırladı, genç Alex'in Fransız sinematığında izlediği ve tekrar tekrar izlediği bir film di bu. Suymuşçasına içinden geçebildiğimiz aynalar. Bir gerçeklikten ötekine geçmek için içine girilebilen, dikey konumdaki sıvı. Aslında yaşamdan ölüme geçiliyordu.

O sabah Panchita mutfakta değildi. Ona servis yapan, güzelce taktığı önlüğüyle Doña Zenaida'ydı.

"Ruhumun meleği, iyi uyudun mu?" diye sordu meraklı hanım.

Alejandro oturdu ve ranchero yumurtasıyla dolu tabağını, tarçınlı kahvesini, ekmeğini kuşkuyla aldı...

Alejandro, "Bana bıraktığınız çikolata için teşekkür ederim," dedi yüzünde her şey normalmiş gibi bir ifadeyle....

Zenaida, "Hoşuna gitti mi?" diye sordu hamarat suratını yaptığı işten kaldırmayarak.

"Elbette," dedi Alex tarafsız bir ses tonuyla.

"Yeğenciğim," dedi Zenaida işine devam ederek, "bir şeyi bilmeni isterim. Serena ve ben gençken birbirimize tapardık. Birbirimizi şımartır, okşardık, kadınların birbirini şımartması, sevip okşaması romantik bir gelenektir.

Ona ve bana büyüklerimizden miras kalan bir gelenek...”

Alex canlandı. “Evet, biliyorum. XIX. yüzyıl İngiliz romanlarını okudum. Birbirlerini şımartıp sevip okşamak kadınlar arasında uygunmuş,” dedi gülerek. “Bugün olsa skandal yaratırdı.”

Durdu. Teyzesinin gözlerine karanlık bir perde inmişti sanki.

“Yaşlanınca hayat farklı görülmeye başlanıyor. İnsan artık eş aramıyor. Bunu sana dayatıyorlar. Başkalarının eline düşüyorsun. Sana uzak eller. Yabancı eller. Hepsi ihtiyarlamamanın günahı nedeniyle.”

Alejandro teyzesinin nahoş imasının bir gölge gibi geçmesine izin verdi. O teyzelerinden rica ettiği, onlar da yeğenlerine onu memnuniyetle kabul edeceklerini yazdıkları için buradaydı.

Ama ayrı ayrı yazmışlardı. Olması gerektiği gibi ortak bir yanıt değildi. Doña Zenaida ise sakin bir sesle konuşmaya devam ediyordu:

“Bir şeyi bilmeni istiyorum, oğlum. Nasıl görünürse görünsün, ben teyzen Serena’yı seviyorum. Ona sahip olduğum sürece, kimse onun yerini alamayacak.”

“Bunu bilmek beni sevindirdi, Zenaida teyze.”

“Ben şöyle derdim,” diye Alex’in alışkın olmadığı bir ses tonuyla devam etti kadın, “zalimliğimiz sevgimizin bir parçasıdır.”

Ellerini önlüğüne kuruladı ve Alex bu iki yalnız kadına karşı içinde şefkat yeşerdiğini hissetti.

“Zenaida teyze... Size eşlik etmek hoşuma giderdi. Benimle sokakta biraz yürümez misiniz? Sizi sinemaya götüreyim mi? Ya da lokantaya?”

“Sana México sokaklarında yürümek tehlikelidir demedim mi?” dedi kadın kaygıyla. “Saldırganlar, adam kaçırırlar, gözünü dikip sana bakanlar, cüzamlılar. Bir hanımefendi böyle yerlerde emniyette değildir...”

“Ben sizi korurum,” dedi sevimli bir konuk olmaya kararlı Alex.

“Hayır, hayır,” diye beyaz başını salladı Doña Zenaida. “Kimse kimseyi korumaz... Pencereden bak.”

Alex parka baktığında bir polis memurunun yaşlı, paçavralar içinde bir adamı zorla tutukladığını gördü.

“Gördün mü?” diye fısıldadı Zenaida.

“Elbette, teyzeciğim. Bakın, kent sizin söylediğiniz kadar tehlikeli değil işte.”

Señorita parka arkasını döndü ve önlüğüyle bir top yaptı.

“Eğer bir kadını görmezlerse güvenlidir...”

“Siz... ve kardeşiniz... yani... bu içeri kapanma, gömülme işini abartmıyor musunuz?”

Zenaida gözlerini faltaşı gibi açtı.

“Hayatımın aşkı, farkında değil misin? Biz gömülmüş değiliz. Onlar, sokaklarda dolaşanlar, asıl gömülmüş olanlar onlar.”

Alex neredeyse fincanını düşürecekti, “Affedersiniz?” dedi.

“Evet, yüreğimin çocuğu, farkına varmadın mı? Sokaklarda gidip gelen bunca insan, yani... Onlar aslında yok Alex. Onlar sadece hayaletler. Ama bunu bilmiyorlar.”

Alejandro bu şekilde konuşabilmek ve böyle, hem çok basit hem de gizemli mecazlar yaratabilmek için kuşkusuz insanın hem çok zamana hem de müthiş bir yalıtılmışlığa ihtiyacı olmalı, diye düşündü. Normale dönmeye niyetlendi. Ama bu evde normalliğin sürgüne gitmiş olduğunun farkına vardı.

“Teyzeciğim, burada kalıp bu sabah size eşlik edebilirim...”

“Hayır. Zaman kaybedersin.”

“Zamanımızı paylaşabiliriz, teyzeciğim.”

“Saçma. O zaman boşa geçen saatler olmayacaklar...”

Teyzesi mutfaktan çıktı ve Alex’in aklına, belki de kahvaltıda yaşananların etkisiyle, evdeki kapanmışlığı içinden söküp atmak için çıkıp dolaşmaktan daha iyi bir fikir gelmedi. Saat sabahın onuydu. Gündüz gözüyle kendisine saldıracaklarını sanmıyordu.

Adımını parka atar atmaz ayağı bir köpek ölüsüne takıldı. İnsanların vahşi bir kurtmuş gibi uzağından geçtiği şu sahipsiz, uyuz, kayıp sokak köpeklerinden birine benziyordu. Ölü bir köpek.

Köpeğin yanında Alex’in o sabah pencereden fırlatıp attığı çikolatanın başka bir şeyle karıştırılması olanaksız paket kâğıdı vardı. Kâğıdının içi boştu. Hayvanın ağzından siyah salyalar akıyordu.

Alex tiksintisini bastırdı. Korku ve kaygıyla soluğu kesildi. O çikolatayı kendisi yemiş olabilirdi. Onu yatağına ölü bulacaklardı. Akıl almaz bir şeydi bu. Neden? Neden? Beyninde bir şimşek çaktı. México’nun sokakları ne kadar tehlikeli olursa olsun, teyzelerinin evi daha tehlikeliydi.

Parkta düşüncelere dalarak dolaştı ama düşüncelerine çeki düzen vermesi olanaksızdı. Ribera de San Cosme Bulvarı’na geldi. Binaların çirkinliği ve dükkânların sıradanlığı dışında alışılmadık bir şey yoktu. İnsanlar gidip geliyorlar, dükkânlara girip çıkıyorlar, gazete alıyorlar, yemek yemek için gösterişsiz lokantalara giriyorlardı...

Aniden Alex’in gözlerinin önünde mucizevi bir yapı belirdi.

Sömürge dönemi tarzında yapılmış, barok kakmalı büyük bir giriş kapısı olan bir binaydı. Geniş taş cephesinin zarif ciddiyeti barok sanatının çok üst düzeyinden, başka bir çehresinden, kaliteyi, kusursuzluğu ve zarafeti bünyesinde barındıran güzelliğini hemen ele vereceğine

dikkat ve özen isteyen şaşırtıcı bir gizlilikten dem vuruyordu. Binadan adeta güven ve güzellik fışkırıyordu.

Alex girişteki tabelayı okudu. Burada 1955 yılına kadar México'nun Edebiyat ve Felsefe Fakültesi bulunmuştu. Tabelada söylediğine göre, bina "Mascarones" olarak biliniyordu. Alex girişteki üç dört basamağı tırmandı ve büyük bir taş merdivenin birbirine bağladığı iki katın çevrelediği geniş, uyumlu, orantıları göze hoş gelen avlu-ya hayran kaldı.

Okulun avlusunun tam merkezinde durdu. Yavaş yavaş, azami ihtiyatla, alan seslerle dolmaya başladı, farklı tonlarda sesler gülüyorlar, anlatıyorlar, fısıldıyorlar, giderek artıyorlardı, ama hep anlaşılır ve farklıydılar, o kadar anlaşılırdılar ki, bu mırıltılı koronun ortasında, Alejandro de la Guardia kendi sesini ayırt etti, başka bir sesle karıştırılması mümkün olmayan, gülen, canlı ama görünmez, görünmez olduğu için korkunç, kendi sesi olduğundan emin olduğu halde kendi sesi olmadığını bildiği için korkunç; genç adamı ona ait olmayan ama onu tehdit eden, müthiş tehdit eden bir gizeme doğru çeken bir sestir bu...

Aceleyle avludan ve binadan çıktı, üzerine doğru gelen tramvaya bakmadan caddeye koştu ve tramvay onu anında ezip öldürdü.

Gözlerini açtı. Ribera de San Cosme'de tramvay yoktu. Alejandro orada, ayakta, yolun ortasındaydı, sersemlemişti. Bakışlarını yere çevirdi. Orada başka bir şeyle karıştırılması mümkün olmayan eski tramvay rayı izlerini gördü, binlerce, hatta on binlerce otomobilin geçişi bile izleri tam olarak yok edememişti..

Soğuk terler döktü. Sanki dirilmişti. Saatine baktı. Öğleden sonra iki olmuştu. Zenaida teyze onu yemeğe bekliyordu. Alex isyan etti. Tek başına yemek istiyordu. *Dışarıda* yemek istiyordu. Öğle yemeği saati olduğun-

dan ofislerden, dükkânlardan, okullardan çıkan insanlar bir araya geliyordu. Lokantalar, kantinler, *carnita*¹ tezgâhları, büfeler... Ana caddedeki kalabalık Alex'i yan yollara ve istemese de, onu bu çok başlı kentteki tek durağına, yani teyzelerinin evine yöneltti.

Ama artık, ölü köpek olayından sonra, Zenaida ya da Serena ile oturup yemek yemeye korkuyordu. Elleri ni cebine sokunca bir şeyin daha farkına vardı. Escandón hanımların konukseverliğine güvendiğinden yanında Meksika parası getirmemişti. Parka geri dönerek akıl almaz, imkânsız, ruhu korkuyla reddettiği için ruhunu daraltan bir şey yaptı. Ruhu daralıyordu, çünkü bunu sadece ürkütücü değil, aynı zamanda ölümcül, kendisi olmayan biri ya da bir şey tarafından emredilen bir eylem olarak görüyordu.

Elini büyük bir çöp tenekesine soktu. Yiyecek bir şeyler arayarak karıştırdı. Aynen böyle yaptı. Başka bir el kendisinininkine dokunduğunda işte bunu yapmaktaydı. Alejandro elini korkuyla çekti. Bakışlarını o sabah bir polisin tutukladığı ihtiyar *clochard*'ınkilerle² karşılaşacağını düşünerek kaldırdı. Elleri birbirine değdiği zaman ikisi de elini çekti. Alejandro ihtiyara baktı. İhtiyarsa ona bakamazdı, çünkü kördü. Şu "hasta" körlerden biriydi; bakışları sanki gözlerinin içindeki bir bulut tarafından silinmişti de dünyaya sadece ihtihapla karışık meni içinde çözünmüş bir çift göz sunuyordu.

"Köpeğimi öldürdüler," dedi yaşlı adam. "Beni tutukladılar. Onu benim öldürdüğümü sandılar. Tek dostumu neden öldüreyim ki? Sokaklarda yemek ararken bana rehberlik eden köpeğimdi o. Köpeğim Miramón."

1. Domuz etinden yapılan, domates soslu, kendi başına ya da tortilla veya tako ile yenilebilen, çok popüler bir Meksika yemeği. (Ç.N.)

2. (Fr.) Serseri, berduş. (Ç.N.)

Kayıp bakışıyla Alex'i aradı.

"Siz hiç köpek eti yemediniz, değil mi? Fena değildir."

Gülümseyince dişsiz ağzı meydana çıktı.

"Açlık öldürür. Açlık emreder."

Alex tek kelime etmedi. İçini korku bürüdü. Bu çöp karıştıran körün karşısında kendini ortaya koysa adam korkacaktı. Kör olduğuna göre varsın bir dilsizle karşılaş-tığını sansındı.

"Benden başka kimse bu çöp tenekesini bilmez. Mahallenin en iyisidir. Bu insanlar hiçbir şey yemezler. Her şeyi çöpe atarlar."

Hayat tecrübesinden ileri gelen kendinden emin bir tavırla Alex'in teyzelerinin evini işaret etti.

"Havayla yaşıyor olmalılar," diye kıkırdadı ve bir an için hüzünlü bir dalgınlığa teslim oldu. Sonra, "Miramón'u özleyeceğim," dedi ve uzaklaşırken, "Hav, hav!" diye havladı.

Alex öğleden sonrayı kitap okuyarak ve kendini Serena teyze ile akşam yemeğine hazırlayarak geçirdi. İçinden bir ses seňoritanın bu kez akşam yemeği *rendez-vous*'sunu kaçırmayacağını söylüyordu. Gerçekten de yaşlı kadın masada onu bekliyordu, önünde Alex'in korkmadan yemeye karar verdiği her zamanki etlerden vardı, Alex tek çaresinin sanki hiçbir şey olmamış gibi normal davranmak olduğundan emindi, düşman kız kardeşler tarafından yaratıldığını fark ettiği, giderek yoğunluğu artan gizem sisinin içinde kaybolmaya niyeti yoktu. İkisinin de ortak noktası aynıydı: gerçekliği ters yüz etmek. Gömülmek, kapalı kalmak onları delirtmiş, diye kanaat getirmişti Alejandro.

"Otur Alejandro," dedi Serena, son derece resmi bir tavırla. "Dün geceki gerginlik için bağışla."

Kederle iç geçirdi.

“Biliyor musun, iki bekâr ve yaşlı kadın bunca yıl birlikte, başka kimse olmadan yaşayınca biraz manyaklaşıyorlar.”

“Biraz mı?” dedi yeğen kontrol altında tuttuğu bir ironiyle.

“Çok tuhaf, oğlum. Sağır ve dilsiz Panchito dışında eve giren yok. Bu durum insanlarda kaygı uyandırıyor olmalı. Başta kardeşime arada bir sokağa çıkalım dedim. Ama o bana evden ayrılamayacağımızı, birinin her zaman burada kalıp eve göz kulak olması gerektiğini söyledi.”

Birkaç saniye lokmasını çiğnedi. Yuttu. Dudaklarını peçetesine sildi. Bu Alex’in zehirlenerek ölmekten korkmadan aynı servis tabağından et yemek için beklediği hareketti...

“Sonra,” diye devam etti ihtiyar kadın, “Zenaida’ya gezintileri aramızda bölüşmeyi önerdim. O çıkınca ben burada kalarak eve göz kulak olacaktım. Ya da ben çıkacaktım, o evde kalacaktı. Bana ne yanıt verdi, biliyor musun?”

Alejandro tatlılıkla, “Hayır,” dedi.

“Sadece birimizi görürlerse, ötekinin öldüğünü sanırlarmış.”

“Ama ayrı ayrı çıksanız bile ikinizi de görürlerse, böyle bir şey olmadığını anlayacaklardır, teyzeciğim.”

“Bizi ayrı gördükleri anda, birimizin ötekini öldürdüğü ü düşüneceklerdir.”

“Bu mümkün değil, teyzeciğim. Mantıklı değil. Neden böyle düşünsünler ki?”

“Mirasa konmak için.”

Alejandro bu beklenmedik ama bir o kadar da sıradan yanıtı pek inandırıcı bulmadı. Oyuna devam etmeye karar verdi.

“Ne mirası? Çok mu paranız var?”

“Değeri ölçülemez bir şey.”

“Ya!” diye bir ses çıkardı yeğen.

“Neden ön kapıyı kullanmanı yasakladığımızı biliyor musun?”

“Bilmiyorum ve çok merak ediyorum.”

“Kimse kardeşimle benim canlı mı ölü mü olduğumuzu bilmemeli. Bir konuğun varlığı...”

“Neden?” diye kadının sözünü kesti Alex.

“Öyle atılma. Merak çok kaygı verici bir tutkudur, evladım.”

“Sizin sözlerinizi izlemekten başka bir şey yapmadım, Serena Teyzeciğim.”

Teyzesi ona kibre olduğu kadar deliliğe de kardeş gözlerle baktı.

“Dışarıdakiler bizim hayalet olduğumuza inanıyorlar... Bir konuğun varlığı onları hayal kırıklığına uğratar.”

Alejandro teyzesini gücendirmekten korkarak gülümsemesini bastırdı.

“Derler ki, bir evin her sakini kendi hayalet çiftine sahiptir, teyzeciğim.”

“Öyle. Ama bunun bedeli çok yüksektir ve kurcalamamak daha iyidir.”

Kadın sarsılarak kahkahalar atmaya başladı. Kollarını sağa sola savuruyordu. Kontrol edemediği eli kırmızı şarap kadehine çarptı. Şarap döküldü. Beyaz masa örtüsünün üzerinde hiçbir iz bırakmadı.

Kadın yalvaran gözlerle yeğenine baktı.

“Lütfen bana inan. Zalimliğimiz sevgimizin bir parçasıdır.”

“Arada bir yaşanan olumsuzluklara karşın kardeşinizle sizin aranızdaki sevgiden mi söz ediyorsunuz?”

“Hayır, hayır,” dedi kadın başını sanki boğulacakmış gibi geriye atarak. “Sana olan sevgimizi kastediyorum...”

Alex yardımına koşmak için yerinden kalktı.

“Kendinizi kötü mü hissediyorsunuz Doña Serena?

Size yardım edebilir miyim? Bir doktor çağırayım mı?"

Serena'nın bakışı öfkeyle Alex'e çevrildi.

"Doktor mu? Deli misin? Hemen odana dön. Ceza-lısın. Hemen git. Hadi. Bu akşam sana yemek yok."

Alex gülümsemeyi denedi. "Serena teyze!"

"Anne!" diye bağırdı ihtiyar. "Anne, teyze değil!"

Alejandro sert bir şekilde, "Benim annem Lucila Pa-ris'te yeni öldü. Anısına saygı göstermenizi diliyorum," diyecek oldu, ama buna değmeyeceğini düşündü. Kendi-ne hakim oldu ve içtiği şarabın hem düz hem de dolgun özelliğinin tadını çıkararak sarsılmış bir şekilde odasına döndü.

Doña Serena'yı ne türden yeni bir delilik ele geçir-mişti acaba? Hem bakire hem de kısırken kendini Ale-jandro de la Guardia'nın sözde annesi mi sanıyordu? Onun yirmi yedi yıl önce, Escadrón hanımlar çoktan eve kapanmışlarken Paris'te doğduğunu bilmiyor muydu?

Alejandro on dokuzuncu yüzyıl romanından sahne-ler hayal etmeye başladı. O Serena teyzesi tarafından Meksika'da doğurulmuştu. Gizlice Paris'e, sözde annesi Lucila Escandón de la Guardia'nın yanına gönderilmişti. Henüz bebekken kar altında bir hastanenin ya da kilise-nin kapısına terk edilmişti. Alex, "Herhangi bir dramatik eylemin neden ya da silsile dağırcığının sunduğu çeşitli-lik karşısında yazar deliye dönebilir," diye düşündü. Lise-deyken harika bir romanı, Diderot'nun *Kaderci Jacques ile Efendisi* adlı yapıtını okumaya mecbur edilmişlerdi, romanda karakterler, Jacques ve efendisi, bir yol ağzına geldiklerinde, sadece yola değil, anlatıma da devam ede-bilmek için bir sürü olasılık arasından birini seçmek zo-rundaydılar: ayrılmak, yola birlikte devam etmek, bir manastırı ziyaret etmek, yüksek makamlı bir rahiple sar-hoş olmak, bir sığınakta uyumak...

Bu gece onun başına gelen de benzer bir durumdu.

Teyzelerinden izin isteyebilir, onları terk edebilir, bir otel odası arayabilir, seyahat çeklerini Meksika pesosu karşılığında bozdurabilir, Ribera de San Cosme'deki evi ve sıradışı sahiplerini unutabilirdi.

Salonun önünden geçerken teyzelerinin konuştuğunu duydu. Şaşırmıştı, dışarıda kalıp kulak misafiri olduğu için utanmadı.

"... minnet duymalıyız Serenita. Lucila ölmeden önce bizi düşünmüş. Bize bu harika çocuğu gönderdi, ihtiyarlığımız için bir armağan o, çok hoş bir dost, bunu inkâr edemezsin."

"Kardeşimiz ne kadar da bilgeymiş. İki ölüye arkadaşlık etmesi için bize bir ölü gönderdi."

"Atlama öyle kardeşçğim. O henüz bunu bilmiyor."

"Lucila da bilmiyordu. Yıllarca hiç konuşmadık ki..."

"Şimdi tatmin olmuştur..."

"Göklere çıktı, sevgili kardeşim..."

"Öyle. Oradan bizi izliyor olmalı."

"Alejandro ölü olduğunu bilmiyor. Zavallıcık."

"Hatırlatma bile, Zenaida. Ribera San Cosme'nin orta yerinde, tramvay çarpmasıyla ölüverdi."

"Ne korkunç! Hem de öylesine gençken. Daha on bir yaşındaydı."

"Sakin ol. Bizim yanımızda huzur bulacak."

"Oynamak için arkadaşlara ihtiyacı var."

"Biliyorsun. Bu bize bağlı."

"Her zaman bize bağlıydı, ayrıca bizlerin dargın kal-mamasına bağlı, kardeşim."

"Bir hayaletle tartışacağımı mı sanıyorsun?"

"Senden her şey beklenir, kıskanç seni. Geçen gece onu kendine istiyordun..."

"Ben mi kıskancım? Tencere dibin kara..."

"Evet, sen, Zenaida. Benimle her fırsatta kavga çı-

kardın. Aşk, sevgililer, annelik; benim olup da senin olmayan her şeyi kavga konusu yaptın, kindar seni.”

“Kapa çenenı, aptal.”

“Hayır, kapamayacağımı. Neden bunca yıldır sana katlandığımı bilmiyorum. Senin için kendimi feda ettim, o kadar iyi bir insanım ki sana günahını taşımanda yardım ettim.”

Zenaida ağlamaya başladı.

“Sen çok zalim bir kadınsın, Serena. Yalnızlığımızı telafi etmek için kaderin bize eşlik edecek bir oğlan göndermesine minnet duymalısın.”

“O yok!” diye acıyla homurdandı Serena. “O bizim değil!”

Alejandro de la Guardia şaşkınlıkla kendi kendine “Ben yokum,” dedi. “Ben yokum.” İlk önce zorla, hemen ardından samimiyetle gülümsedi, kahkahalarla gülmek üzereydi.

“Ben yokum!” diyerek ve gülerek odasına gitti. “Ben yokum!”

Geri dönüp baksaydı salon kapısının eşiğinde Escandón Hanımların kendisini izlediğini görebilirdi. Zenaida Serena’ya, Serena da kurt başlı bastonuna yaslanmıştı. İkisi de Alex son söylediklerini duymuş olduğu için memnuniyetle gülümsüyorlardı...

7

Alejandro, odasına girdi, ertesi gün gitmeye kararlıydı. Yorgundu, ama her şeye rağmen rahattı, aptallık etmiş, para konusunda tedarikli davranmamıştı, yoksa hemen çekip gitmek isterdi.

Odasına girdi ve ışığı yaktı.

Yatağın üzerine küçük bir pijama serilmişti.

Ayrıca yatağın, dolabın ve yer döşemesinin üzerinde

çeşitli çocuk eşyaları vardı. Pelüş ayılar, saman dolu kaplanlar, kuklalar, güzelce serilmiş raylar üzerinde oyuncak trenler, minyatür yarış otoları, kırmızı ceketli, süngülü koca bir İngiliz ordusu, patenler, bir yerküre, topaçlar, laklaklar, dişi hiçbir şey yoktu, sadece oğlan çocuğu oyuncakları...

Banyonun kapısını açtı. Küveti dolduran su taşmak üzereydi. Küvette oyuncak bir ördek yüzüyor, plastik bir denizkızı de ona eşlik ediyordu.

Denizkızından Alejandro'nun üzerinde ağırlık yapan, onu yerine mihlayan, baştan çıkartan, dayanılmaz bir çekime boyun eğmesini sağlayan bir müzik yükseliyordu. Bu eski küvet, tuzlu, serin, davetkâr okyanusun bir parçasıymışçasına, onu günün yorgunluğunu atmaya, dinlenerek yenilenmeye çağıran, deniz dibinden gelen bir şarkıydı. Alex'in evin deliliği ona bulaşmasın diye zihin düzenini yeniden kurması için en çok ihtiyacı olan şey de dinlenmekti.

Küvete girmek için yavaşça soyundu. Ilık suya girdi, gözlerini kapattı, kokusuz sabunu aldı ve kendi bedeninde gezdirmeye başladı.

Sıçrayarak küvette oturdu.

Koltuk altlarını sabunlarken bir şeyin eksildiğini fark etti. Kolları yerinde yoktu. Kasıklarını sabunladı. Bir çocuk gibi tüysüz kalmıştı.

Zenaida ve Serena gülümseyerek içeri girdiklerinde korkuyla sudan fırlamak üzereydi.

"Artık hazır mısınız?"

"Seni kurulayalım mı?"

Alex ister istemez doğruldu, başını gri yeşil suyun altına sokarsa bir daha yüzeye çıkamamaktan korkuyordu. Doğrulunca utanarak cinsel organını elleriyle örttü ve onu havluyla sarmalayan, sevgiyle kurulayan ve şımartan teyzelerine teslim oldu.

“Yüreğimin aşkı...”

“Ruhumun bebeciği...”

“Tatlı bebeğim benim...”

“Canımın içi...”

“Bizim küçük azizimiz...”

“Yumurcak seni...”

“Aklı başka yerde, başka yerde...”

“Sana caddeyi geçerken dikkatli ol demedik mi?”

“Dikkat et, yaramaz, tramvaya dikkat et!”

Sonra Alex'i odasından çıkardılar, koridorlardan geçirdiler ve bodrum kapısına götürdüler. Alex aklını yitirdiğini hissediyordu, ama kalan aklı teyzelerinin sadece didişmekten vazgeçip birleştiklerini değil, artık ona sevecen davranmadıklarını da anlamasına yetiyordu.

Tehditkâr bir tavır takınmışlardı.

Bodruma inen kapıyı açtılar.

Yasakların nedenini anladı.

“Ön kapıyı kullanma.”

“Yaşadığımızı bilmesinler.”

Hayır. Asıl bilinmesini istemedikleri onun burada olduğuydu. Varlığı bu evde bir sır olsun, dedi beyinde çakan bir şimşek.

Aşağı indiler. Küf kokusu dayanılır, soluk alınır gibi değildi. Her yer başka bir döneme ait sandıklarla doluydu. Üst üste yığılı tahta kasalar. Gecenin o saatinin kederli aydınlığı. Neden ışığı açmıyorlardı? Onu niye bodrumun farklı, ama öte beriden temizlenmiş bir yerine götürüyorlardı?

“Neden dışarı çıktın?” dedi Zenaida.

“Sana sokaklar tehlikeli demedik mi?” diye tekrarladı Serena.

“Tramvay çarpabilir demedik mi?”

“Seni öldürebilir demedik mi?”

“Şimdi dinleneceksin,” dedi Zenaida beyaz ipekli

kumaşla kaplı, açık bir tabutu işaret ederek.

“Şimdi bizim çocuğumuzsun,” diye fısıldadı Serena.

“Bizim mi?” diye sorabildi Alejandro, “İkinizden hanginizin?”

“Tüh,” diye iç çekti Serena, “bunu kimse öğrenemeyecek, asla.”

“Tamam,” diye fısıldadı Alejandro, “eşek şakaları yetti. Yukarı çıkalım. Yarın gidiyorum. Endişelenmeyin.”

“Yarın mı?” diye zayıfça gülümsedi Zenaida. “Neden? Dostluğumuzdan hoşlanmadın mı yoksa?”

“Yarın mı?” dedi Serena, kardeşinin yankısı gibi, ikinci bir tabutu göstererek.

“Daima burada kalacaksın, Alejandro, yarın gitmiyorsun. Daima burada kalacaksın. Bizim küçük meleğimizin dosta ihtiyacı var.”

“Hadi, Alejandro, yandaki yatağa yerleş, orası artık senin yerin.”

“Yatağın pek rahattır, aşkım. İpekli kumaşla kaplıdır.”

“Yatağına gir, Alex. Yat artık, küçük meleğim. Uyu, sonsuza dek uyu. Bizim oğulcuğumuza eşlik et. Teşekkürler, tatlım.”

“Ay, Alex, keşke çikolatacığı yemiş olsaydın. Böylece bu sahneyi bertaraf edebilirdik.”

Işıklar yavaş yavaş sönmeye başladı.

CALIXTA BRAND

Elbette Pedro Angel Palou'ya

Calixta Brand'ı ikimiz de öğrenciyken tanıdım. Muhafazakâr katolik kentte laikliğin kalesi gibi olan BUAP'ta (Beneméríta Universidad Autónoma de Puebla) ekonomi okuyordum, o da Cholula Yaz Okulu'ndaydı.

Puebla'nın ana meydanındaki kapıların kemerleri altında tanıştık. Bir öğleden sonra sarışın denebilecek kadar açık kestane renkli saçlı güzel kızı fark ettim, ortadan ikiye ayırdığı saçları neredeyse gözlerinin yoğun mavisini gölgede bırakacaktı. Sürekli gözleriyle okuduğu kitabın arasına giren perçemini elinin hafif bir hareketiyle, bir sineği kovarcasına uzaklaştırışı dikkatimi çekti.

Okuduğu kitaba odaklanmıştı. Benim ona odaklanmış olduğum gibi. Bakışlarımı kaldırdım ve alnıma düşen siyah perçemimi düzelttim. Bu taklidim onu güldürdü. Gülüşüne karşılık verdim, kısa bir süre sonra ikimiz de önümüzde kahve fincanıyla, karşılıklı oturuyorduk.

"Ne okuyorsun?"

Yeni İspanyali Sor Juana Inés de la Cruz'un ve sömürge döneminde New England'dan çağdaşı olan Anne Bradstreet'in şiirlerini okuyordu.

“Şiirin iki dişi meleş,” yorumunu yaptı. “Sorgulayıcı iki şair.”

“Meraklı iki yaşlı kadın,” diye alaya aldım, ama onu pek güldüremedim.

“Hayır, dinle,” diye bana yanıt verdi Calixta ciddiyeyle. “Sor Juana karmaşa içinde ve ruhu bölünmüş durumda. Mantığıyla tutkusu çatışıyor. Sor Juana hangisine ait? Anne Bradstreet ise dünyayı yeşil kurdeleler gibi sarmalayan ırmaklarla kimin doldurduğunu soruyor kendi kendine. Denizlerin kıyılarını kim yarattı?”

Hayır, gerçekten, üniversitede ne okuyordu acaba?

“Modern diller. İspanyolca. Karşılaştırmalı edebiyat.”

Ben ne okuyordum?

“Ekonomi. Ekonomi ‘bilimleri’, abartarak söylenirse.”

“*The dismal science*,”¹ dedi İngilizce.

“Carlyle da böyle der,” diye ekledim, “ama daha önce Montesquieu ‘insan mutluluğunun bilimi’ diye adlandırmış.”

“Öngörülemez olanı bilim diye adlandırmak büyük bir hata,” dedi Calixta Brand. Saçı, boynu, kolları ve bacakları uzun, zekâsı kıvrak, yorgun ama insanın içine işleyen bakışlara sahip sarışın, tüm bu sözleri ettikten sonra isminin Calixta Brand olduğunu söyledi.

Sıklıkla görüşmeye başladık. Calixta’ya İspanya’nın Meksika’daki bu ilk kalıcı kentinin ve çevresinin lezzetlerini, kapılarını ve avlularını tanıtmak, bunları keşfetmesini sağlamak hoşuma gidiyordu.

Başkentimiz, –“México mu yani?” diye sormuştu Calixta, safça– büyük Aztek kenti Tenochtitlan’ın kalıntıları üzerine inşa edilmişti. Puebla de los Ángeles (Me-

1. (İng.) Can sıkıcı, hüznü, kederli, acınası bilim. (Ç.N.)

lekler Kasabası) adıyla 1531'de Fransisken keşişler tarafından nazım imar planıyla kurulmuş –gülümsedim–böylece yirmi tane Juárez bulvarına ve on tane Carranza caddesine sahip México'da olduğu gibi karmaşık bir adlandırma bertaraf edilir ve caddeler rüzgâr gülünü izleyerek kuzeye, güneye, doğuya ve batıya doğru konumlarına göre adlandırılır...

Sonunda onu kendi üniversitemin içinde bulunan şatafatlı Capilla Barroca'ya (Barok Şapel) götürdüm ve orada evlenme teklif ettim. Teklifimi kabul etmezse *gringita*'nın¹ döneceği neresi vardı ki? Sarsılmış gibi bir hali vardı. Calixta memleketinden, buz gibi esen rüzgâr nedeniyle kışları kaldırımalarında kimsenin yürüyemediği, bir binadan ötekine geçmek için tüneller kurulan, buzları güneşin değil koca bir gölün erittiği Minnesota eyaletinin ikiz kentleri St. Paul ve Minneapolis'ten çok uzaklardaydı.

"Ne olmak istiyorsun, Calixta?"

"İmkânsız bir şey."

"Ne, aşkım?"

"Söylemeye cesaret edemiyorum."

"Bana da mı söyleyemezsin? Ben ekonomi tahsilimi tamamladım. Gördün mü ne kolay? Peki sen?"

"Topyekûn deneyim diye bir şey yoktur. O zaman kısmi olana yöneleceğim."

"Seni anlamıyorum."

"Yazar olacağım."

Bana hiçbir zaman yalan söylemedi. Şimdi, on iki yıl sonra bile, beni yanılttığını söyleyemem. Şimdi, onu bahçede saatlerce otururken izlerken bile, "Beni yanıltmıştı," diyemem...

1. (İsp.) *Gringo*, *gringa*: Yabancı veya ABD'li anlamında. *Gringita* küçültme eki almış halidir. (Ç.N.)

Önceleri genç karım gülümserdi.

“Benim zevkimi paylaş, Esteban. Onu senin kıl; benim senin başarılarından keyif aldığım gibi keyif almaya çalış.”

Gerçekten öyle miydi? Beni yanıltan o değil miydi?

Evliliğimizin ilk yıllarında kendime sorular sormadım. Şansım yaver gitmiş, Volkswagen’de iş bulup şirkette hızla yükselmişim. Şimdileri kendimi vererek Calixta ile ilgilenecek kadar zamanım olmadığını itiraf ediyorum. Calixta ise bundan hiç şikayet etmemişti. Çok akıllıydı. Kitapları, kağıtları vardı ve beni her gece şefkatle kabul ediyordu. Huejotzingo yerleşimi yakınındaki ailem Durán-Mendizáballardan miras kalan evi müthiş bir sevgiyle çekip çeviriyordu.

Manzaramız çok güzeldi. Iztaccíhuatl Volkanı’nın hemen eteğindeydik, bu “uyuyan kadın”ın uzanmış yatan ak bedeni sonsuza dek “tüten dağ” Popocatépetl tarafından korunuyor ve her ikisi de elimizi uzatsak tutacak kadar yakındaymış gibi görünüyorlardı. Huejotzingo 1529’da yerlilerin elinden çıkıp Meksika’yı henüz fetheden İspanyol yerleşimcilerin eline geçmişti, bu nedenle hem Aztek İmparatorluğu’na boyun eğdiren delişmen Extremeduralıların yapıcı coşkusu hem de onlara eşlik eden tatlı Endülüslülerin gevşekliğini yansıtırdı.

Benim kır evim de bu soylu geçmişin bir timsaliydi. Cephesi taşandı, kapının çerçevesine hükmeden bir Arap kemeri vardı, avlusunun kenarında bir su kuyusu, tam merkezinde de taştan bir haç bulunuyordu, kapıların önünde geniş taş eşikler vardı ve önleri denizlikli pencereler ahşap çerçeveliydi. Geniş iç mekânın gövdesini oluşturan kalas ağı merteklerle keşiliyordu. Mutfak Talavera çinileriyle döşeliydi. İkinci kattaki odalara uzanan koridor hafifçe nemli olur, orasında burasında tropikal terlemeyi çağrıştıran birkaç leke bulunurdu. Durán-

Mendizábal ailesinin malikânesi işte böyle bir yerdi.

Bahçe evin arkasındaydı. Dev *ceiba* ağaçları, begonvil kaplı duvarları, jakaranda ağaçlarının geçici pembe-siyle kaplı bahçede ayrıca kimsenin açıklayamadığı bir şey vardı: Nehir ağızlarında bulunanlara benzer bir kum yatağı. Oysa buraya akan hiçbir nehir yoktu.

Kaygılanmasın diye Calixta'ya bu son ayrıntıyı anlatmadım. O kadar farklıydık ki! Minnesotalı bir Kuzey Amerikalı için bu İspanyol-Arap-Meksikalı karışımı ortamlar son derece tuhaf olmalıydı, kendimi ona şunu açıklamak zorunda hissettim:

“Araplar İspanya'da sekiz yüz yıl yaşadılar. Bizim İspanyol sözcük dağarcığımızın yarısı Arapçadan gelir...”

O bunu bilmiyor muydu sanki? Calixta gülerek, “Almohada (yastık), alberca (sarnıç), alcachofa (enginar) diye atıldı. Alfil (satranç oyununda fil) taşını satranç tah-tasının üzerinde ilerleterek Arapçadan geldiğini bildiği sözcükleri saymaya devam etti.

VW'deki ofisimden çıkıp her şeyin birbirini takip ettiği ebedi bir dünyayı andıran, ama içinde yaşayan çiftin –ben ve o– aynı şeylerin durmadan tekrarlandığını hissetmediği o güzel eve döndüğümde yaşanıyordu bunlar. Örneğin, Meksika'nın Mağripli mirası hakkında söylediklerimi aslında ezbere biliyor, ama bu konudaki yararsız ve aptalca ısrarım nedeniyle yakınmıyordu.

“Ay, Esteban, neyse ne,” derdi annem, “canımı sıkıyorsun, durmadan aynı şeyleri tekrarlayıp durma.”

Calixta ise sadece şöyle mırıldanırdı: “Alfil.” Ben de bunun her zamanki gibi birbirimize günün yeniliklerini anlatarak bir el satranç oynamaya şefkatli bir davet olduğunu anlardım. Tek fark benim yeniliklerimin her zaman aynı, onunkilerinse daima gerçekten *yeni* olmalarıydı.

O bir rutini, yani evin ve özellikle de bahçenin bakımını sıkılmadan sürdürebiliyordu, ben de bunun için

ona minnet ve hayranlık duyuyordum. Yavaş yavaş çirkin rutubet izleri ortadan kalktı, daha aydınlık ahşaplar, beklenmedik ışıklar ortaya çıktı. Calixta evin girişinde bulunan, zamanla boyası kararmış devasa tablonun restore edilmesini istedi ve bahçeye titizce özen göstermeye başladı. Meksika'nın tropik bölgesinin tepesindeki bahçeye Minnesota'da hayal edilmesi olanaksız küçük bir cennetmiş ve Superior Gölü'nden esen rüzgârla donan sert kışları yenen ebedi bir ilkbahar yaratma fırsatı ele geçirmiş gibi bakıyor, buduyor, düzenliyordu.

Karımın bu değerli ve kararlı etkinliğini takdir ediyordum. Ama meydandaki kemerlerin altında Sor Juana ve Anne Bradstreet okuyan huzursuz edebiyat öğrencisine ne ne olduğunu da kendime soruyordum elbette.

Bunu ona da sorma hatasına düştüm.

"Okumaların nasıl gidiyor?"

"İyi," diye yanıtladı utangaç bakışlarını indirip hükmümler bakışlarımdan kaçmayan bir şeyi gizlercesine.

"Bana artık kitap okumadığını söyleme sakın," dedim şaşkırmış gibi numara yaparak. "Bak, ev işlerinin seni..."

"Esteban," şefkatli elini benimkinin üzerine koydu. "Ben yazıyorum..."

Kendime bile anlaşılmaz gelen bir kaygıyla, "İyi," dedim.

Sonra heyecanımı daha samimi göstermeye çalışarak genişleterek, "Yani ne kadar iyi..." dedim.

Başka bir şey söylemedim çünkü Calixta satranç tahtasının üzerinde yanlış bir hareket yapmıştı. Hatayı mahsus yaptığını fark ettim. Geceler birbirini izledi ve Calixta'nın her zaman ben kazanayım diye *mahsus* satranç hataları yaptığını düşünmeye başladım. Böyle yapmaktaki amacı neydi acaba? Ben saf değildim. Bir kadın bir alanda bozguna uğramayı kabul ediyorsa, bu başka bir alanda kazandığı içindir...

“Okumaya zaman bulabilmen ne iyi.”

Piyonlarından birini yemek için filimi oynattım.

“Söyle bana Calixta, yazacak zamanın da var mı?”

“At-fil-şah mat.”

Calixta kendini tutamayarak zafer işareti yaptı, kocasına –bana– karşı isteyerek ya da istemeyerek bir zafer kazanmıştı. Karıma odaklanınca aklım dağılmış ve oyunu kaybetmiştim.

“Bana neden yanıt vermiyorsun?”

Ellerini satranç tahtasından çekti.

“Evet. Yazıyorum.”

Çekingenlik, özür ve kibir karışımı bir gülümsemeyle gülümsedi.

Hemen hatamın farkına vardım. Karımın bu gizli olmasa da mahrem, neredeyse iffetli eylemine saygı göstereceğime onu ortaya çıkarmış ve o ana kadar Calixta’ya ne mesleki ne de profesyonel olarak verdiğim bir avantaj kazandırmıştım. Soruma yanıt vermekten başka ne yapmıştı? Evet, yazıyordu. İkimiz birlikte, ben bunun farkına varmadan bir ömür geçirebilirdik. İş saatleri bizi ayırıyordu. Gece saatleri bizi birleştiriyordu. Benim işim hiçbir zaman karı-koca muhabbetimizin parçası değildi. O zamana kadar onunki de değildi. Şimdi, on iki yılın ardından bakınca hatamın farkına varıyorum. Son derece fevkalade ve ketum bir kadınla yaşıyordum. Ketum olmayan bendim. Bunu pahalı ödeyecektim.

“Ne hakkında yazıyorsun, Calixta?”

“Bir şey hakkında yazılmaz,” dedi çok alçak sesle, “sadece yazılır.”

Eline aldığı tereyağı bıçağıyla oynayarak yanıt vermişti.

Oysa ben, “Ben kendim için yazıyorum, kendi zevkim için yazıyorum,” gibi klasik bir yanıt bekliyordum, Sadece beklemiyor, böylesini arzuluyordum da.

Ama Calixta bana bu zevki bahşetmedi.

“Edebiyat kendi kendisinin tanığıdır.”

“Soruma yanıt vermedin. Seni anlamıyorum.”

“Elbette anlıyorsun, Esteban.” Bıçağı bıraktı. “Her şey yazının nesnesi olabilir, çünkü her şey hayal gücünün nesnesi olabilir. Ama edebiyat sadece kendine sadık olursa, bir şeyler anlatmayı başarabilir...”

Sesi giderek otoriter bir havaya bürünüyordu.

“Yani yazar kendi hayal gücünü okurunkine bağlar. Bazen bu çok zaman alır, bazen de hemen olur.”

Bakışını yemek masası örtüsünden ve servis takımlarından kaldırdı.

“Bildiğin gibi İspanyol klasik şairlerini okuyorum. Onların hayal güçleri hemen okurunkine bağlanıyor. Quevedo, Lope. Ötekilerinse anlaşılacak için uzun süre beklemleri gerek. Emily Dickinson, Nerval. Ötekiler ancak zaman sayesinde yeniden doğacaklar. Góngora.”

“Peki sen?” diye sordum, böylesine çeşitli ve derin okuma bilgisi karşısında biraz sinirlenerek.

Calixta gizemle gülümsedi.

“Ben ne görmek ne de görülmek istiyorum.”

“Ne demek istiyorsun?”

Sanki beni duymamış gibi yanıtladı. “En önemlisi de, duyularak kendimi duymak istemiyorum.”

Gülümsemesi kayboldu.

“Ben el altında olmak istemiyorum.”

Bana ait olanı, karımı kaybetmiştim.

O andan itibaren ruhumda birbiriyle çelişkili iki duygu yaşamaya başladı. İlki yazmanın Calixta için gizli, günah çıkarır gibi bir his olduğunu bilmenin getirdiği rahatlamaydı. Ötekiyse cismi olmayan bir rakibi, bu edebiyat hayalini yenmek zorunluluğuydu... Bunu Calixta'nın bedenine yoğun bir ilgi göstererek çözümledim. Karımın, “Yazıyorum,” şeklindeki itirafı bu istenme-

yen rakibi tüketecek kadar yoğun bir şekilde ona sahip olma zorunluluğuma dönüşmüştü.

Karımın bedenini tükettiğimi, birbiri ardına geceler boyu eril açlığıma boyun eğmesini sağladığımı zannediyordum. İsteyken şöyle düşüncelere dalıyordum:

“Ona hangi yeni zevki tattırabilirim? Hangi pozisyon kaldı öğretecek? Calixta’nın hangi erojen bölgesi kaldı keşfedilecek?”

Yanıtı biliyordum. Bilmek beni kaygılandırıyordu.

“Yazdıklarından bazılarını okuyabilir miyim?”

Belirgin şekilde şaşırmıştı.

“Ancak deneme sayılırlar, Esteban.”

“Olsun, o da bir şeydir, öyle değil mi?”

“Daha üzerlerinde çalışmam gerek.”

“Kusursuzlaştırmak için mi demek istiyorsun?”

“Hayır, hayır,” dedi başını iki yana sallayarak. “Kusursuz yapıt yoktur.”

Kendimi bile şaşırtan bir alaycılıkla, “Shakespeare, Cervantes,” dedim, aslında böyle demek istememiştim.

“Evet,” Calixta tüm dikkatiyle kahve fincanının dibindeki şekeri karıştırmaya koyuldu. “Özellikle de onlar. Özellikle büyük yapıtlar. Onlar en kusurlularıdır.”

“Seni anlamıyorum.”

“Evet.” Sanki sözcüklerini boğmak ister gibi fincanını dudaklarına götürdü. “Kusursuz kitap diye bir şey var olsaydı okunmaz olurdu. Belki sadece Tanrı anlardı.”

“Ya da melekler,” dedim, sesimdeki o istemediğim alaycı tavrı artırarak.

Sanki beni duymamış, kendi kendine konuşuyormuş gibi, malumatfuruş monoloğunun beni ne zaman sinirlendirmeye başladığının farkına varmayarak, “Demek istediğim şu,” dedi, “demek istediğim, kusur bir kitabın kanamaya başladığı ve onu insani olarak okunur kıldığı yerdir...”

Sinirli bir şekilde ısrar ettim, “Bırak da yazdığın bir şeyleri okuyayım.”

Başıyla onayladı.

O gece yazı masamın üzerinde üç kısa öykü buldum. İlki bir kadının deniz kazasında sonsuza dek kaybolduğuna inandığı adamın geri dönüşüyle ilgiliydi. İkincisi istenmeyen bir yola giren aşk ilişkisini tek bir nedene bağlayarak *kınıyordu* – bunu ifade edecek başka söz yok: İlişki gizliydi ve bu gizlilik ortadan kalkıp da herkes tarafından öğrenilince çift mantıksızca ayrılıyordu. Üçüncüsünün konusuysa ihanetten başka bir şey değildi ve öyküdeki savlar işe yaramaz kocanın can sıkıcılığı nedeniyle sadakatsiz eşi destekliyordu...

O zamana kadar dengeli bir adam olduğumu sanırdım. Calixta’nın öykülerini, özellikle de üçüncüsünü okuyunca mantıksız bir öfkenin saldırısına uğradım, karımın değerli sayfalarını kaptım, ellerimle parçalara ayırdım, kibritle yaktım ve pencereyi açıp onları bahçeye ve daha uzaklara, Puebla dağlarına doğru götüren rüzgâra –fırtınalı bir geceydi– savurdum.

Calixta’yı tanıdığımı sanıyordum. Ertesi sabah ve ardından gelen günlerde davranışlarında beni şaşırtacak bir şey olmadı.

Hayat alışıldığı şekilde aktı. Calixta hiçbir zaman öyküleri hakkında fikrimi sormadı. Onları geri vermemi istemedi. Elle yazılmış kâğıtlar, taslaklardı. Başka kopyalarının olmadığına emindim. Her gece karıma bakmam, yaratımının teknik anlamda kendiliğinden olduğunu anlamama yetiyordu. Calixta’yı kendi eksikliğinin deneyimleri olan öyküleri, gelip geçici olana ilişkin tanıklıklarını, onu onca büyüleyen o kusurluluğun işaretlerini kopyalarken hayal edemiyordum...

Ne ben öyküleri hakkında bir yorumda bulundum ne de o fikrimi sordu veya hikâyelerini geri vermemi istedi.

Calixta bu hareketiyle beni bozguna uğratmıştı.

Uykumun kaçtığı gecelerde olasılıkları kafamda evirip çevirdim. Beni o kadar çok seviyordu ki, gücendirmek istememişti (“Sayfalarımı geri ver”), üzerimde baskı kurmak istememişti (“Öykülerimi nasıl buldun?”). Daha kötüsünü yapmıştı. Fikrime karşı kayıtsız olduğu duygusunu uyandırmıştı içimde. Oysa kendi kendine yeterli bir bütünlükle evde uzun ve sıcak günler geçiriyordu. Ben akşamları yedide ya da sekizde kentteki işinden gelen, onunla pek de istemediği rutin zamanları paylaşan kaçınılmaz bir köstektim. Akşam yemeği, satranç partisi, seks. Gündüzler tamamen kendisine ve lanet olası edebiyatına aitti.

“O benden daha akıllı.”

Bugün nasıl da yavaş yavaş ama yoğun bir şekilde giderek artan bir hasedi, uyuyan bir aşağılık duygusunu damıttığımı değerlendirebiliyorum, öyle ki sonunda bu duygularım Calixta’nın benden sadece entelektüel olarak değil, etik olarak da daha üstün olduğu inancıyla patladı. Karımın yaşantısı benimkinin pahasına anlam kazanıyordu. İşte geçirdiğim saatler kendi sıradanlığımın dayanılmaz itirafıydı. Calixta’nın sessizliği sözlerinden daha yüksek sesle konuşuyordu. Susuyordu çünkü yaratıyordu. Yaptığından söz etmeye ihtiyacı yoktu.

Kuşkusuz tanıdığım zamankinden farksızdı. Aşk, neşesi, paylaşılan saatler bugün de dünkü kadar iyiydi. Kötülük başka bir yerdeydi. Benim gizlice gücenmiş, bir yana itilmiş, kaale alınmamış kalbimde değil. Suçlu oydu, sükûneti giderek şu kesinliğe kavuşan ruhum için bir hakaretti:

“Esteban, sen karından aşağısın.”

Giderek artan kızgınlığımın bir nedeni de Calixta’nın hiçbir zaman evin bakımını ihmal etmemesiydi. Eski Huejotzingo mülkü gün be gün daha da güzelleşiyordu.

Calixta sanki soğuk Anglosakson mirası onu güneye itiyormuş gibi evin Arap özelliklerini keşfediyor ve gün ışığına çıkartıyordu. Taş bir haçı avlunun ortasına taşıdı. Kapıların Arap kemerlerini cilaladı ve dikkat çekmesini sağladı. Çatının gövdesini oluşturan kirişleri güçlendirdi. Ona yardım etmesi için uzmanlar çağırdı. Mimar Juan Urquiaga kum, kireç ve maguey bitkisinin özsuyu karışımından yarattığı muhteşem tekniğiyle duvarlara bir kadının sırtı kadar, belki de daha fazla yumuşaklık kazandırdı. Ayrıca BUAP'ta öğretim üyesi olan yazar Pedro Ángel Palou girişteki kararmış tabloyu temizlemek için bir grup restoratör getirdi.

Tabloda yavaş yavaş, ağaç sansarı kürkü, mücevherlerle süslü ipek başlığı, soyuna özgü zarafeti ve her iki cinsin de kullandığı yalın entarisiyle bir Mağripli ortaya çıktı... Kaygı verici olan resmin yüzünün seçilmemesiydi. Bir gölgeden ibaretti. Dikkat çekiyordu çünkü geriye kalan her şey, başlık, mücevherler, sansar kürk, beyaz entari, tablonun restorasyonu ilerledikçe daha fazla parlıyordu.

Yüz kendini gölgelerin arasına saklamakta inat ediyordu.

Palou'ya sordum:

“Başlık dikkatimi çekti. Müslümanlar genellikle türban takmazlar mı?”

“Önceleri türban Mekke'ye hacca gidenlere ayrılmıştı, ama XI. yüzyıldan itibaren herkesin kullanmasına izin verdiler,” dedi Pueblalı akademisyen.

“Peki bu tablo kimin?”

Palou başını salladı.

“Bilmiyorum. Her zaman burada, sizin evinizde miydi?”

Düşünmeye çalıştım. Ne yanıt vereceğimi bilemiyordum. Bazen insan bir yerdeki kanıtları göremez çünkü

apaçık ortadadırlar. Girişte bir tablo. Ne zamandan beri oradaydı? Her zaman orada mıydı? Annemle babam hayattayken mi gelmişti yoksa? Dikkatsizliğim karşısındaki şaşkınlığımdan başka verecek açık bir yanıtlım yoktu.

Palou beni gözlemledi ve elleriyle anlamı açık olmayan bir hareket yaptı. Ama bu hareket kendi evimin zeninliklerinin ortaya çıkmasının karımın eseri olduğunu anlamama yetti de arttı. Ruhumun yankısı hiçbir zaman olmadığı kadar güçlü geri döndü:

“Esteban, karından aşağısın.”

Yaralı erkekliğim iş yerimde kontrol edilemez öfke nöbetleri, tepeden bakarak verilen emirler, astları sözel taciz, sekreterler hakkında tatsız şakalar, kaba erotik hamleler şeklinde kendini göstermeye başladı.

Eve giderek artan bir utanç ve öfke içinde dönüyordum. Orada sakin ve şefkatli suçluyu buluyordum. *Gringa*. Calixta Brand.

Yatakta cinsel gücüm azalıyordu. Onun suçuydu. Masada tabakları bir kenara itiyordum. Onun suçuydu. Calixta iştahımı kaçıırıyordu. Satrançta da aslında ayan beyan ortada olanı sonunda fark ettim. *Calixta kazanmama izin veriyordu*. Benim zavallı bir piyonum onun görkemli şahını yesin diye basit hatalar yapıyordu.

Ruh halimin Calixta'ya bulaşmasından korkmaya ya da bunu arzulamaya başladım. En azından birbirimize karşılıklı işkence yapardık. Ama o benim giderek artan soğukluğumun ve öfkemin belirtileri karşısında hiçbir değişiklik göstermiyordu. Tuvalet eşyalarımın, sabunlarımın, tıraş köpüğümün, bıçaklarımın, diş macunu ve fırçamın, taraklarımın yerini değiştirmek, paylaştığımız banyodan sadece bana ait olana taşımak gibi küçük, gücendirici hareketler yapıyordum.

“Böylece banyo kapısında beklemeyiz,” dedim önemsemez bir tavırla.

Hakaretin dozunu artırdım. Giysilerimi başka oda-ya taşıdım.

“Sana giysilerin için yer açıyorum.”

Sanki çok giysisi varmış gibi. Minnesotalı köylü...

Geriye son bir adım kalmıştı: konuk odasında uyu-mak.

Calixta ise kararlarımı sükûnetle karşılıyordu. Bana sevecenlikle gülümsüyordu. Eşyalarımı taşımak ve ken-dimi rahat hissetmek konusunda özgürdüm. O kötücül gülümseme bana aslında içten olmadığını, sapkın ve son-suz nefret içinde olduğunu anlatmaya yetiyordu. Calixta benim küçük isyanlarıma hoşgörü gösteriyordu, çünkü asıl büyük isyanın hanımı ve efendisi oydu. Yaratımın efendisi oydu. Kalenin sessiz kulesinde bir kraliçe eda-sıyla oturan oydu. Bense giderek çekilmez bir çocuk gibi davranıyor, bir atlayışta kalenin hendeğini aşamıyordum.

Kötü park edilmiş bir araba ya da fazla gürültülü bir müzik nedeniyle komşuların yakınmaları kulağıma ça-lındığında içimden babamın dokunaklı şarkılarından bi-rini tekrarlıyordum.

Ve çocuklar işte öfkelenдилer
çünkü dadıları çimdikledi onları.

Kara büyüünün sarı saçları örgülü prensesi hendeğin üzerinde yükselen köprüünün yanbaşında tepinen cüceyi izliyor...

Arzum giderek tükeniyordu. Suç benim değildi. Bu onun marifetiydi. Açık olalım. Kendimi Calixta'nın üstünlüğünün üzerine yükseltelemiyordum.

Bir gece, gözlerine bakmaya cesaret edebildiğimde, “Peki şimdi ne yazıyorsun?” diye sordum.

“Bakış hakkında bir öykü.”

Devam etmesi için cesaret vererek baktım.

“Dünya birbirini tanıyan ama birbirine bakmayan insanlarla dolu. Chicago’da bir apartman dairesinde. Puebla’da bir kilisede. Nedir onlar? Komşu mu? Dünnün eski âşıkları mı? Yarının sevgilileri mi? Ölümcül düşmanlar mı?”

“Neymişler peki?” dedim son derece öfkeli, peçetemle dudaklarımı silerek.

“Karar onların. Öykü bu.”

“Peki bu insanlardan ikisi birlikte yaşıyorsa. O zaman ne olacak?”

“Bu ilginç bir bakış açısı, Esteban. Karşımızda oldukları halde bakmadığımız onca insanı saymaya koyul. İki kişi, düşün ki sıkışık bir otobüsteki iki yolcunun birbirine son derece yakın yüzleri gibi. Bedenleri bitişiktir, neredeyse yanak yanağa yolculuk ederler ama hiçbir şey söylemezler. Birbirlerine tek söz etmezler.”

Karımın dingin zekâsının bende yarattığı rahatsızlığı artırmak istemiş gibi, şunu da söylemeliyim ki, yazmaya ne kadar zaman harcarsa harcasın, evle ilgili hiçbir şeyi ihmal etmiyordu. Cuca, Puebla çinileriyle döşeli mutfağın ve son derece leziz yemeklerin aile yadigârı efendisiydi: marine domuz eti, şişko *xocoyol* fasulyesi, *enchilada de pixtli*¹, *miahuateco* sosu²...

Hermenegilda, dağlardaki bir köyden yeni gelme gencecik yerli kız, sessizce ve başı her zaman önde, yarı yıkıntı eski bir malikânenin ufak tefek ama yapılmazsa olmaz hizmetlerini görüyordu. Fakat ev gibi, aşçı gibi yaşlı olan bahçıvan Ponciano bir sabah atılıp bana şöyle dedi:

1. Mısır unundan ya da beyaz undan yapılmış tortilla. Çeşitli malzemelerle dolma şeklinde içi doldurulur ve kırmızı biber sosuyla servis yapılır. (Ç.N.)

2. Meksika’da özellikle orta ve güney bölgelerde, Puebla ve Oaxaca’da popüler olan, ana maddesi kırmızı biber olmasına karşın çok çeşitli malzemeyle, farklı şekillerde hazırlanan sos. (Ç.N.)

“Genç Esteban, doğruya doğru. Sanırım ben burada fazlayım.”

Şaşırdığımı ifade ettim.

“Señora Calixta her geçen gün daha fazla ilgileniyor bahçeyle. Yavaş yavaş tüm işim elimden gitti. Bahçeye gözünün nuru çocuğuymuş gibi bakıyor. Buduyor, ekıyor. Bitkileri, çiçekleri, sarmaşıkları neredeyse öpüp okuyor.”

Siyah-beyaz yaşlı aktör yüzüyle –diyelim ki Arturo Soto Rangel ya da Nanche Arosemena– karşımda dikilen Ponciano’nun elinde, benimle konuştuğunda adeti olduğu üzere, bir saygı işareti olarak hasır şapkası vardı. Bu kez şapkeyi burup duruyordu. Bu şapkanın epey kötü davranılmışlığı vardı.

“İfademi mazur gör patron, ama bu hanım yüzünden kendimi eli ayağı tutmaz bir ihtiyar gibi hissediyorum. Bazen zamanımı volkana bakarak ve kendi kendime, ‘Ey Ponciano, Iztaccihuatl sana Doña Calixta’dan daha yakın, burada tüm gün yatıp duracağına, en iyisi git de biraz maguey dik...’ diye hayal kurarken buluyorum, kusuruma bakma, patron,”

Ponciano pazar öğle sonraları boğa güreşlerine giderdi, diye anımsadım. Bu Meksikalı hizmetçilerin kafalarında sakladıkları ansiklopedik bilgi miktarı inanılmazdır. Ponciano ve boğalar. Cuca ve mutfak. Sadece daima yere bakan hizmetçi Hermenegilda bakışlarıyla her şeyden bihaber görünüyordu. Ona sormaya karar verdim.

“Hey, senin adın ne?”

“Hermenegilda Torvay, patrona hizmet için emrinizdeyim.”

“İsmin çok uzun, kızım. Sana Herme ya da Gilda diyeceğim, hangisini yeğlersin?”

“Zatıalileriniz nasıl arzu ederlerse.”

Dil onlar için donmuşçasına, Meksika dağlarının her

şeyden uzak köylerinde yaşayan kadınlar ve erkekler, XI. yüzyıla ait saf bir İspanyolca konuşurlar. Kızı Herme diye çağırmaya karar verdim.

Ve Meksika'da tüm modern görünüşe karşın, hiçbir şey tamamen ölmez. Geçmiş ara vermiş, işe yaramaz ıvrı zıvırın saklandığı bodrumda gizlenmiş gibidir. Bir gün, pat, bir söz, bir eylem, en umulmadık bir anı şimdiye geliverir, gözlerimizin önünde hayali bir komedyen gibi şekillenir; tıpkı tüm Meksikalıların içimizde taşıdığımız üç renkli Cantinflas'a benzer ve bize, "Emrinizdeyiz patron," der.

Patron. Patroniçe. Patroniçecik. Burada biz Meksikalılar annelerimizden söz ediyoruz. Bunu da tüm ikilemiyle eklemeye değer. Anne yumuşak, beyaz saçlı bir baştır ve aynı zamanda değersiz bir nesnedir –*madre*– ya da karmaşık bir durumda –*desmadre*.¹ En kötü küfür birini anasını düzmeye göndermektir. Ama öte yandan, sadece bir tek anne vardır, ama "benim tatlı anacığım" muhterem bir nineye de denir, küstah bir orospuya da.

Benim "patroniçem" Maria Dolores İnarritu de Durán, kişiliği güçlü, babam Esteban (ilk ismimiz aynıydı) Durán Mendizábal'ın haşın tavırlarına layık sert bir Basktı. İkisi de öldüler. Kent mezarlığındaki aile mezarımızı düzenli olarak ziyaret ederdim, ama itiraf etmeliyim ki sanki ihtiyar cehennemde, cennette ya da arafta kendi başının çaresine bakabilirmiş gibi, hiçbir zaman babamla konuşmazdım. Annem için de aynı şey söylenebilirse de, onunla konuşabileceğimi, ona elem ve dertlerimi anlatabileceğimi, öğütlerini dinleyebileceğimi hissedirdim.

Gerçek şu ki, Calixta ile ilişkim parçalandıkça me-

1. Yazar burada bir sözcük oyunu yapıyor. *Madre* İspanyolca anne, *desmadre* ise sokak ağzında saygısız ölçüsüz davranış anlamlarına gelir. (Ç.N.)

zarlık ziyaretlerimin ve Doña Maria Dolores'in mezarı başındaki (benim diyalog saydığım) monologlarımın sayısında artış oldu. Anneciğime sadece hoş anlarımızı, şenlikleri, öğütlerini, kucaklamalarını ve okşamalarını hatırlattığım o eski zamanları nasıl da özliyordum! Şimdi sözcüklerim giderek acılaşıyordu, öyle ki, bir ağustos öğle sonrasında, Meksika'nın o ani yaz fırtınalarından birinde yağmur altında, yüreğimde esir ettiğim bir şeyi sonunda serbest bıraktım:

"Ay anneciğim, neden karım Calixta değil de sen öldün?"

Arzu ve lanetin, içlerinden biri ölümün eşiğindeki evliliği ne tür güçlere sahiptir bilmiyorum. Aydınlık eve, ışıklardan, uzaktaki telaştan, uluyan ambulansların ve polis arabalarının gidiş-gelişlerinden çok ilahi parıltıyla aydınlatılmış aile malikânesine döndüğümde, korkunç bir suçluluk duygusu acı bir irin gibi tepeden tırnağa her yerimi kapladı.

Hizmetçiler hariç kim olduklarını bilmediğim insanların arasından kendime yol açtım. Doktor, hemşire, polis ya da komşularımız olabilirler miydi? Bilincini kaybetmiş benzeyen Calixta'yı bir sedyede taşıyorlardı, sedyeden sarkan uzun, sarı saçları tozların içinde sürünüyordu. Önce ambulans gitti, ardından açıklama geldi.

Calixta, kapının eşiğindeki meyilde yüzüstü yatarken bulunmuştu. Onu bahçıvan Ponciano bulmuştu, ama daha sonra açıkladığına göre, Tanrı'nın iradesine karşı çıkmaya cesaret edememişti, onu işsiz bırakan işgüzar patroniçenin başına gelen Tanrı'nın işiydi kuşkusuz. "Belki de," demişti, "böyle yüzüstü kendini yere atmak bize kuzeyden gelenlere özgü bir Protestan alışkanlığıdır."

Ertesi günün emirlerini almak için Calixta'yı arayan sadık aşçı Cuca tarafından bahçıvanın bu edilgenliği suçlanmış ve imdat çağlığını atan da o olmuş, hizmetçi Her-

menedilga'ya bir doktor çağırmasını emretmek için bağırmıştı. "Hermenegilda," dedi bana Cuca, kötü niyetle, "parmağını bile kımıldatmadan yerde yatan patroniçeye neredeyse memnuniyetle baktı." Sonunda iş değerli dakikaları bu şekilde yitiren Cuca'nın başına kalmış, bu dakikalar ambulansı beklerken saatlere dönüşmüştü.

Hastanede de doktor açıkladı. Calixta spastik felç geçirmişti. Piramidal sistemin motor korteksindeki sinir lifleri etkilenmişti.

"Yaşayacak mı?"

Doktor son derece ciddi bir ifadeyle beni süzdü.

"Neyi yaşamak olarak adlandırdığımıza bağlı. Bu gibi durumlarda en muhtemel şey krizin dokuları etkileyen bir hipoksiye ya da oksijen yetersizliğine neden olmasıdır, bu da zihni, duruşu ve bedenin dengesini etkiler."

"Konuşmayı da etkiler mi?"

"Elbette. Konuşamaz. Yani, Don Esteban, eşiniz konuşma da dahil, hareket reflekslerini etkileyen bir hastalıktan mustarip."

"Ne yapacak peki?"

Daha sonraki saatler –yıllar– bana sorumun yanıtını verdi. Calixta bahçenin çöküntüsünde yiten bakışlarıyla, günlerini *ceiba* ağacının gölgesinde, tekerlekli sandalyesinde geçiriyordu. Fiziksel anlamda çöküntüden söz ediyorum. Eşik düzensiz büyüyen bahçenin ardında gözden yitmeye başlamıştı. Calixta'nın tasarladığı leziz Arap bostanı aslında orman kanunu olan doğa kanununa boyun eğiyordu.

İşine geri dönmesi gereken Ponciano bunu reddetti. Bahçenin büyümlü olduğunu ya da buna benzer bir şey söyledi. Cuca'dan bahçivana dönüşmesini isteyemezdim. Derken işini bitirdiği bir akşam üzeri Cuca Hermenegilda hakkında şöyle dedi:

“Kendini bir şey zannediyor Don Esteban. Sanki evin hanımı oldu. Burnu büyük şey. Onu kemerle bir dövün. Rica ediyorum...”

Cuca’nın sözlerinde örtük bir tehdit vardı: ya Herme-negilda ya da ben. Hizmetçiyi disipline sokmaya söz verdim. Bahçeye gelince, onu kendi haline bırakmaya karar verdim. Öyle de oldu: Sarmaşıklar çığrından çıktıklarını fark ettiğimiz güne dek duygusuzca ve sessizce uzadılar.

Ne istiyordum? Neden uyuşmuş Calixta’yı çevreleyen bu bahçeyi böyle büyümeye bırakıyordum; hayalimde bir gün gelip de, aslında benden daha üstün olan, ama şimdi gücünü yitirmiş ve kaprisime boyun eğmek zorundaki bu kadını soluksuz mu bırakacaktı?

Nefretim karımın bana olan entelektüel üstünlüğüne duyduğum haset kadar, bizi aşanın karşısında yararsız olduğumuzu bilmenin neden olduğu güçsüzlükten de kaynaklanıyordu. Önceleri içimden yakınıyor ve küçük sataşmalarla yetiniyordum. Artık gücümü gösterme zamanı gelmiş miydi? Ama hiçbir gücü olmayan bir varlık karşısında nasıl bir güç gösterilebilirdi ki?

Çünkü Calixta Brand günden güne gücünü kaybediyordu. Sadece doğrulanmış ve şimdi susmuş olan zekâsını değil, fiziksel hareketliliğini de kaybediyordu. Güzelliği giderek sönüyor ve belki o da otların başından daha yükseğe uzayarak her geçen gün daha grileşen teni, renksiz dudaklarını, kırılan saçlarını, boyasız, sık kaşlarını, parça parça dökülen eski bir kireç duvarı andıran görüntüsünü, görüntüsünün genel düzensizliğini örtmesini istiyordu.

Ona bakma ve temizleme görevini Herme’ye vermiştim. Herme işini uyduruk bir şekilde yapıyordu. Kızgın Cuca bana karımı kovalara doldurduğu suyla yıkadığını, sert bir havluyla kuruladığını ve bahçedeki yerine iade ettiğini rapor ediyordu.

Pedro Ángel Palou geçerken uğradı ve Yaz Okulu'ndaki eski öğrencisi Calixta'yı ziyaret ettiğini söyledi.

"Neden bir hemşirenin bakımında olmadığını anlamıyorum."

Suçumu sessizliğimle takviye ettim.

Sonunda, "Hizmetçinin yeterli olacağını düşündüm," dedim, "Durum son derece açık. Calixta üst seviyede spastik felçten mustarip."

"Tam da bu nedenle sürekli bakıma ihtiyacı var."

Yazar ve öğretim üyesinin, bu rafine adamın yanında bir miktar tehdit olduğu kuşku götürmezdi.

Kendimi, "Ne öneriyorsunuz profesör?" diye sormak zorunda hissettim.

"Bahçıvanlığa bayılan bir tıp öğrencisi tanıyorum. İki işi bir arada yürütebilir. Hem doktorluk yapar hem bahçıvanlık."

"Neden olmasın. Bir ara getirin."

"Arap ve Müslümandır."

Omuzlarımı siktim. Bu kadar "hoş karşılanması gereken" bir önerinin neden beni öfkeye boğduğunu bilmiyorum. Calixta'nın çöküşünün hoşuma gittiğini, bir yıl gibi ağızımdan çıkana dek kötücül bir solucan gibi yüreğimde büyüyen aşağılık duygumu telafi ettiğini kabul ediyorum.

Calixta'nın hiçbir zaman yanıtlamadığı saldırılarımın umutsuzluğunu kinle hatırlıyordum. Hor gören üstünlüğün inceliği. Bunu Esteban'a (bana) söyleyiş biçimi:

"Emirler vermek bir kadına yakışmaz."

Tahammül edilmesi mümkün olmayan bir iktidara sahip bu boyun eğiş, şimdi insana zevk verecek kadar zayıf bir köleliğe dönüşmüştü. Karımın hareketsiz bedeninde heykelvari bir ciddiyet ve imgelemime Alize rüzgârları kadar güçlü gelen dilsiz bir yakınmanın sesi de yok değildi kuşkusuz.

“Esteban, lütfen, dünyayı aşağılık-üstünlük terimleriyle görmekten vazgeç, lütfen, sevgili Esteban. İnsan ilişkilerinden başka her şeyin boş olduğunu hatırla. Kendi derimizin dışında bir hayatımız yok. Sadece ölüm bizi ayırır ve tam anlamıyla bireyselleştirir. O zaman bile, emin ol ki ölmeden önce, er ya da geç hesapları kapatmamız gerekecek. Son hükmün mahkemesi bu dünyada görülecektir. Hiç kimse hayatının farkına varmadan ölemez. Yaşama, dünyaya, insanlara ne kadar derinlikle baktığımızı, ne kadar değer verdiğimizizi bilmek için Yara-dan’ın bakışını beklemeye gerek yok.”

Calixta konuşma yeteneğini yitirmişti. Geri kazanmak için mücadele ediyordu. Ne zaman bahçede önüne dikilsem bakışıyla bana bunu söylüyordu. Cam gibi ama konuşan bir bakıştı.

“Neden yeteneğimden hoşlanmıyorsun, Esteban? Senden hiçbir şey almıyorum ki. Keyfime ortak ol. Onu bizim kıl.”

Calixta Brand’ın bakışıyla bu suçlu karşılaşmalar beni tüketiyordu. Bir an için canlı ve hareketli varlığımın yeterli hakaret olacağına inandım. Calixta’yı *okudukça*, işe yaramaz karımla bu yeni ilişkinin korkak sefilliğinin farkına vardım. Bu ilk acınası intikamıma neden oldu. Dinlediğini, anlayıp anlamadığını önemsemeden onun yazılarını yüksek sesle okuyacaktım.

İlk önce odasında keşfettiğim redaksiyon defterinden parçalar okudum.

“Yazmak kendi ruhumuza doğru göç etmenin bir yoludur. Hesapları görmeliyiz, çünkü ne kendimizi yarattık ne de dünyayı. Öyle ki, bu dünyada bana yapacak ne kaldığını bilmiyorum. Ancak, bir yazar olarak diyebilirim ki, ‘Bir şeyi biliyorum. Mirasını çarçur etmene engel olmak istiyorum, Esteban...’”

Aptal kadın benim adımla anmış, giderek daha fazla

nefret ve horgörüyle izlediğim bu yaşayan ölü haliyle, bana Allah'ın cezası kâğıtlarıyla sesleniyordu...

"Seninle evlenmeye hakkını var mıydı? En kötüsü birbirimizi hiç tanımamış olmak olurdu, en azından bunu itiraf edebilir misin? Ve senden önce ölürsem, Esteban, lütfen kendine şu soruyu sor: Ben Calixta Brand'ın düşlerinde nasıl görünmesini isterdin? Ölürsem portreme dikkatle bak ve değişiklikleri kaydet. Sana yemin ederim, ölüm sana canlı imgemi bırakacak ki hiç ölmemişim gibi yaşlandığımı görebilesin. Ve kendi ölüm gününde, resmim fotoğraftan yok olacak ve sen de yaşamdan yok olmuş olacaksın."

Haklıydı.

Odaya koştum ve genç Calixta Brand'ın unutulmuş, bir çorap çekmecesinin dibinde terk edilmiş fotoğrafını bulup çıkardım. Puebla kapılarında tanıyıp eşim yaptığım genç kıza baktım. Ona soyumun adını vermiştim. Calixta de Durán-Mendizábal e Inárritu. Resmi elime aldım. Ellerimin arasında titredi. Fotoğraftaki kız kentin ana meydanındaki gencecik, güzel öğrenci değildi artık. Gün be gün bahçede solan engelli kadındı... Fotoğraftan silinmesi ne kadar zaman alacaktı? Alçak cadı Calixta Brand'ın öngörüsü doğru muydu? İmgesi ancak ben öldüğüm zaman mı fotoğraftan silinecekti?

Demek ki bana yapacak iki şey kalıyordu: Calixta'yı canlı tutarak kendi ölümümü geciktirmek ve karımı küçük düşürerek nefretlik hayal gücünden öcümü almak.

Kâğıtlarından bir kısmını avuçlayarak bahçeye döndüm ve Calixta'nın donuk bakışlarının eşliğinde ateşe verdim.

Bu gözüpeklik beni başka bir rahatlama eylemine yönlendirdi. Bir pazar günü aşçı Cuca'nın izinli olmasından faydalanarak hizmetçi Hermenegilda'yı kolundan yakaladım, bahçeye kadar sürükledim, Calixta'nın önün-

de fermuarımı açtım, penisimi dışarı çıkardım ve hizmetçiye şöyle emrettim:

“Hadi. Çabuk. Em onu.”

Bazı kadınlar sıvıyı ağızlarında tutar. Bazıları da meniye yutar.

“Herme, sütümü patroniçenin yüzüne tükür.”

Hizmetçi elbette ki durakladı.

“Sana emrediyorum. Patronun sana emrediyor. Bana bu aşağılık gringaya saygı duyduğunu söyleyemezsin!”

Calixta ağdalı, beyazımsı tükürüğü hissedince gözlerini kapattı. Neredeyse Hermenegilda’ya şöyle emre-decektim:

“Şimdi de temizle. Çabuk ol, kızım.”

Çileden çıkmışlığım beni engelledi. Aşkım yüzünde kabuk bağlayıp kalaydı. Calixta hâlâ cesur olmaya devam ediyordu. Herme gururla pişmanlık karışımı bir havada gitti. Artık dağdan inme bir yerlinin kafasından ne geçtiyse. Kente yemeğe gittim, gün batarken eve geri döndüğümde, Doktor Palou’yu Calixta’nın önünde diz çökmüş, yüzünü temizlerken buldum. dönüp bana bakmadı. Karşı çıkılması olanaksız bir otoriteyle, “Yarından tezi yok sözünü ettiğim öğrenci gelecek. Hastabakıcı ve bahçıvan. Doña Calixta ile o ilgilenecek,” dedi.

Doğruldu, hiçbir duygumu belli etmeden ona çıkışa kadar eşlik ettim. Salondaki Arap tablosunun önünden geçtik. Şaşkınlıkla kalakaldım. Mücevherlerle süslü başlığın yerini bir türban almıştı. Palou gitmek üzereydi. Kolunu tuttum.

“Profesör, bu resim...”

Palou kalın gözlük camlarının derinliklerinden beni sertçe süzdü.

“Dün başlığı vardı.”

Pueblalı adam haşin bir tavırla, “Yanıyorsunuz,” dedi. “Her zaman türbanlıydı... Moda değişir,” diye yü-

zünün tek bir kasını bile oynatmadan ekledi.

Bahçıvan-hastabakıcı birkaç gün içinde gelecekti. Ruh halime sadakatsiz, ikiyüzlü bir canlılık hâkim oldu. Geri kalan zamanımı Calixta'ya sevecen davranmayı öğrenmek için harcayacaktım. Zalimliğimin evimin duvarlarının ötesine taşmasını istemiyordum. Calixta'yı çevreleyen merhamet eksikliğinin farkına Palou'nun varması yeter de artardı. Ama Palou hem adil hem de ketum bir adamdı.

Farsıma karımın önünde numara yaparak başladım. Onun yerine hasta olmayı yeğlediğimi söyledim. Ama karımın bakışı bana bir mesaj göndererek bir anlığına aydınlandı.

"Ben hasta değilim. Sadece senden kaçmak istedim ve daha iyi bir yolunu bulamadım."

En temiz tarafından ölmesini ve beni yükünden kurtarmasını arzulayarak tepki gösterdim.

Bakışları yeniden dile kavuşarak bana şöyle dedi: "Ölmem seni çok sevindirirdi. Bu nedenle ölmüyorum."

Ruh halimde beklemediğim bir çalkalanma oldu. Geçmişe baktım ve kendime güvenmek için ona bağımlı olduğuma inanmak istedim. Şimdi o bana bağımlıydı ve ona tahammül edemiyordum. Onu orada ufalmış, oturur halde görürken ölümünü arzulamakla, bunu kendi yaşamım adına geciktirmek arasında kararsızdım, bu soylu fakat çökmüş yüzde tuhaf bir *yeniden kendisi olma* arzusu hâlâ hayattaydı ve varlığı karanlık bir konuşmayı barındırıyordu, eskisi kadar güzel olmasa da, güzelliğinin anısını canlandırarak beni sefaletinin sorumlusu kılmaya muktediri. Bu işe yaramaz kadın benim kendi, haşin erkekliğimden öcünü mü alıyordu?

Neredeyse kahkahalarla gülecektim. O sırada Arap bahçesinde uzamakta olan bitki karmaşasının içinde ayak sesleri duydum ve bize doğru yaklaşmakta olan genci gördüm.

“Miguel Asmá,” diye bir eli göğsünün üzerinde, başını hafifçe eğerek kendini tanıttı.

Biraz bozularak, “Ah, sen hastabakıcı olmalısın,” dedim.

“Ve bahçıvan,” dedi, Calixta’yı çevreleyen ormana eleştirel gözlerle bakarak.

Kendimden aşağı gördüklerime ayırdığım dosdoğru küstahlıkla yüzüne baktım. Sadece benimkinden daha tepeden bakan bir bakışla karşılaşmak içinmiş. Miguel Asmá adındaki bu adamın varlığı son derece dikkat çekiciydi. Sarışındı, kıvrırcık saçları buklelerden yapılmış, gerçek dışıymış gibi görünen bir kaskı andırıyor ve esmer teniyle çarpıcı bir tezat oluşturuyordu; tıpkı şefkat taşan bakışlarının yumuşaklığıyla hor görüyü ancak gizleyen ağzı gibi. Düz ve kaygılı burnu bana *zalim* gelen bir itkiyle durmadan havayı kokluyordu. Belki de kendini kokluyordu, çünkü bedeninden ve sanırım giysilerinden, bol beyaz gömleğinden ve daracık deri pantolonundan yayılan misk kokusu çok güçlüydü. Ayakları çıplaktı.

“Dersler nasıl?” dedim en çekilmez yalancı pehlivan tavrımla.

“İyidir, señor.”

Bana varlığımı tevekkülle kabul ediyormuş gibi bakmaktan vazgeçmedi.

“Yeterince ileri mi? Güncel mi?” diye gülümsedim.

Miguel bu kez gülümsedi. “Bazen en eski olan en moderndir, señor.”

“Nasıl yani?”

“Yani İbn Sina’nın *el-Kanun fi’t-Tıbb* adlı yapıtını okuyorum, her şeyden çok yüzyıllarca her yerde geçerli olan ve özünde hâlâ geçerliliğini sürdüren evrensel otoriteye minnetini belirten bir kitap.”

“Sadede gelirsek,” dedim küstahça.

“İbn Sina’nın *el-Kanun fi’t-Tıbb*’ını ve elbette İbn Meymun’un tıpla ilgili yazmaları.”

“Bedevi maskaralıkları mı yani?” diyerek yüzüne güldüm.

“Hayır, señor. İbn Meymun Yahudi’ydi, Cordoba’ dan kaçtı, kılık değiştirerek Fas’tan geçti ve Salaheddin Eyyubi’nin korumasında Kahire’ye yerleşti. Gördünüz mü, señor, Yahudiler ve Araplar kardeşir.”

“Bunu Sharon ve Arafat’a anlat sen!” Bu kez kahkaha attım.

“Sadece Sami ırkını değil,” diye devam etti Miguel Asmá, “belirsiz bir kaderi de paylaşırlar, sürgün, kaçış...”

“Avareler,” dedim, artık onu küçük düşürmek niyetiyle.

Miguel Asmá susmadı, “Hacılar. İbn Meymun Yahudi, İbn Sina Müslüman ve her ikisi de damıtılmış bir tıbbın efendileri... Señor Durán, işin özü bu.”

“Bana Arap bir şifacı gönderdiler demek,” diyerek yeniden güldüm.

Miguel de benimle birlikte güldü. “Belki İbn Meymun’un “Şaşırmışların Kılavuzu”nu okumalarından fayda sağlarsınız. Okursanız, bilimle dinin birbiriyle uyumlu olduğunu anlarsınız.”

“Şifacı,” diye kahkahalara boğuldum ve oradan ayrıldım.

Ertesi gün Miguel erkenden bahçede çalışmaya koyuldu. Yavaş yavaş karmaşa ortadan kaybolmaya başladı ve ihtiyar Ponciano ortaya çıkarak, genç doktor-bahçıvana bitkileri budayarak, uzamış otları biçerek, toprağı belleyerek yardım etmeye başladı.

Miguel güneşin altında üstünde sadece bir şortla çalışıyordu, hizmetçi Hermenegilda’nın genç adama şehvetli bakışlarını ve genç bahçıvanın mutlak kayıtsızlığını görerek rahatsız oldum.

“Sen ne dersin?” diye kurnaz Ponciano’yu sorguya çektim. “Nasıl bir adam bu? Nedir, ne değildir?”

“Don Miguel adeta bir aziz,” diye mırıldandı ihtiyar.

“Ya, öyle mi? Ne tür bir azizmiş?”

“Biz bahçıvanların cennetin bekçileri olduğumuzu söylüyor, Don Esteban. Siz bana böyle bir şey hiç söylemediniz. Söylediği doğrudan da öte.”

Hizmetçinin ayartıcısı, bahçıvanın müttefiki, karımın bakıcısı, bu Miguel sabrımı taşırmaya başlamıştı. Evimde fazlasıyla etkiliydi. İşimi bırakamıyordum. Sabahın dokuzunda Puebla’ya gidiyor, akşamın yedisinde dönüyordum. Gündüz onundu. Cuca Arap yemekleri pişirmeye başladığı zaman, ona ilk kez sinirlendim.

“Ne yani, Doña Cuca, artık Çingeneler gibi mi yiyeceğiz?”

“Ay, Don Esteban, bana genç Miguelciğin verdiği tarifleri bir görseniz.”

“Ya, öyle mi? Neymiş onlar?”

“Hayır, tarifler yeni değil. Önemli olan bana açıklama biçimi patron. Yediğimiz her öğünde, pişirdiğimiz yemeğin çevresinde dönen yedi melek varmış.”

“Sen bu ‘melekleri’ gördün mü?”

Doña Cuca bana altın dişlerini gösterdi.

“Daha da iyisi, onları tattım. Bu genç mutfağa girdiğinden beri her şeyden bal damlıyor, señor. Bir görseniz!”

“Peki ya Calixta? Calixta’nın durumu nasıl?”

“Biliyor musunuz, Señor Durán, bir gün bu Miguel bana, ‘Bazen hastalık insanları iyileştirir,’ dedi.”

Anladığım kadarıyla bahçeme düşen delikanlı hizmetçilerimin gözlerini kamaştırıyordu. Puebla güneşinin altında kısacık bir şortla çalışarak her ayrıntısının sepsert görüldüğü zarif ve kaslı bedenini sergiliyordu: göğsü, kolları, karnı, bacakları, kalçaları... Tek kusuru sırtındaki saban izlerini andıran iki yara iziydi.

Fiziksel güzelliğinin dışında sakat karıma ne sunuyordu peki?

İntikam ateşiyle yanıyordum. Calixta kendini tümüyle ona adayan güzel bir delikanlı tarafından bakılırken, kocası olan ben ona sadece nefret, horgörü ya da kayıtsızlıkla bakıyordum.

Peki genç Miguel Asmá Calixta'da ne görüyordu? Benim göremediğim neyi görüyordu? Onun hakkında unutmuş olduğum neyi görüyordu? Onu tanıdığımda beni çeken neydi? Şimdi yaşlanan Calixta konuşmuyordu, yazıları benim haset dolu ellerim tarafından ya yakılmış ya da bir kenara atılmıştı. Miguel Asmá bu sessizlikten ne çıkarıyordu? Bu hastada, bu hastalıkta onu çeken ne vardı?

Ben karımı hor görürken, başka bir adamın onu sevmesine ve bu sevmeyeyle tekrar onu sevmeye arzumdan kuşku duymama yol açmasına nasıl sinirlenmeyebilirdim ki?

Miguel Asmá tüm günü bahçede, Calixta'nın yanında geçiriyordu. Onun karşısına toprağa oturmak için işine ara veriyor, alçak sesle bir kitaptan bölümler okuyor, belki de onu büyülüyordu...

Bir pazar günü, giderek daha çok düzene giren vahşi bitkilerin arasına utançla gizlenerek bahçıvanın alçak sesle okuduklarını dinledim.

"Tanrı bahçeyi zevk alması için Adem'e verdi. Şeytan İblis, Adem'in aklını çeldi ve Adem günaha girdi. Ama Rabbim her şeye kadirdir. Rabbim esirgeyen ve bağışlayandır. Rabbim haset içindeki kindar İblis'in Adem'i kandırdığını anladı. Böylelikle Şeytan'ı lanetledi ve Adem'i bağışladı. Adem ilk insan ve ilk peygamber olarak kutsanarak Cennet'e geri döndü."

Sarışın buklelerin taçlandığı siyah gözleriyle derin derin Calixta'ya baktı.

“Adem düştü. Daha sonra yeniden yükseldi.”

Demek ki bir aydın kişi, üniversiteli bir Niño Fiden-
cio, dindar bir sahtekâr görecekmışim. İstemedem omuz-
larımı silktim. Bu zavallı Calixta’yı rahatlatıyorsa, Fran-
sız hayranı annemin söylediği gibi *tant mieux*¹. Beni ra-
hatsız etmeye başlayan şey daha karmaşıktı. Beni şaşırtı-
yordu. Ben karımdan nefret etmeye başlamışken bir
başkası onu seviyordu. Miguel Asmá’nın Calixta’ya gös-
terdiği bu şefkatli özen beni bir an şüpheyeye düşürdü.
Onu tekrar sevebilir miydim? Böylece içimi daha ısrarcı
bir merak kapladı. Miguel benim Calixta’da görmediğim
ne görüyordu?

Daha göze görünür, ama belki de daha gizemli bir
şey beni tüm bu sorulardan uzaklaştırdı. Miguel Asmá
ve hevesli yardımcıları sayesinde –ihtiyar bahçıvan Pon-
ciano, güzel yabancıya aşık olduğu besbelli Hermenegil-
da, sezgiyle dolup taşan anaç Doña Cuca– ot bürümüş
tarlanın birkaç hafta içinde dönüştüğu bahçe eskisinden
bile güzel olmuştu.

Bahçe giriş kapısının üzerindeki Arap kemerinden
Calixta’nın var olmayan bir nehir akıyormuş gibi tüm
gün kum yatağını izlediği eşiğe doğru meyilli olduğu-
ndan, Miguel Asmá akıllılık ederek merkezdeki toprağı
daha önce kuru, şimdi akar çeşmesiyle avludan itibaren
teraslandırmıştı. Tatlı bir akıntı inceden inceye şırıldaya-
rak karımın yüzünü sükûnetle aydınlatmaya başladı.

Miguel ve dostları –yani benim hizmetçilerimden
başkası değil!– zorlu ama eli çabuk bir gayretkeşlik için-
de, hep birlikte canla başla bahçede çalışıyorlardı. Ge-
rektiği gibi budanıp teraslanan bahçe büyölü bir şekilde
çiçeklenmeye başladı. Kış nergisleri, ilkbahar süsenleri,

1. (Fr.) Aman ne iyi. (Ç.N.)

nisan menekşeleri, yasemin ve haşhaşlar, mayısta Calixta'nın en sevdiği içeceğe dönüşen elma çiçekleri. Mavi şebboylar, kokulu mersinler, Miguel'in Calixta Brand'ın gri saçları arasına taktığı beyaz güller.

Şaşkınlık içinde genç Miguel'in mevsimleri alt ettiğini fark ettim. Kış, ilkbahar, yaz ve sonbaharı tek mevsimde birleştirmişti. Şaşkınlığımı ifade etmek zorunda hissettim.

Alışkanlığı olduğu üzere gülümsedi. "Unutmayın ki, Señor Durán, Puebla Vadisi'nde, tüm Meksika platosunda olduğu gibi yılın dört mevsimi bir arada yaşanır..."

"Tüm hizmetçilerimi işe koşmuşsun," dedim alışıldık kuruluğumla.

"Çok hevesliler. Her Meksikalının yüreğinde kayıp bir bahçe özlemi olduğuna inanıyorum," dedi Miguel zahmetle sırtını kaşıyarak. "Güzel bir bahçe bize hayat verir, sizce de öyle değil mi?"

Bu cümle odama yollanıp Calixta'nın eski fotoğrafına bakmama yetti. Fotoğraf yaşlılığını yitirmişti. Yeniden ikimiz de öğrenciyken aşık olduğum, Minnesota'nın ikiz kentinden gelen o güzel öğrenci kızdı. Şaşkınlıkla fotoğrafı elimden düşürdüm. Banyonun aynasında kendime baktım. Karım fotoğrafta gençleşirken aynada yaşlandığımı düşünerek yanılıyor muydum acaba?

Bir akşamüzeri Calixta'nın yanına oturarak ona çok alçak sesle, "İnan bana, Calixta, artık seni arzulamıyorum, ama senin mutluluğunu arzuluyorum," dememe neden olan da yavaş yavaş bir inanca dönüşen bu kuşku muydu, bilmiyorum.

Doktor-bahçıvan Miguel bir çiçek tarhının üzerine eğdiği başını kaldırarak bana şöyle dedi: "Endişelenmeyin, Don Esteban. Calixta ona karşı tüm tehditlerin ortadan kalktığını kesinlikle biliyor..."

Sarsıcıydı. Kesindi. Karıma baktım. Yüzünde dingin,

ihtiyarlamış, hastalığın ve zamanın kötücül yıkıcılığına karşın soylu olmaya kararlı bir tavırla orada oturuyordu. Bakışı kendi adına konuşuyordu. Bakışı ruhunda taşıdıklarını yazıyordu. Ruhunda bana sorduğu soru şuydu: “Artık eskisi gibi güzel değilim. Beni sevmekten vazgeçmenin nedeni bu mu? Neden Miguel Asmá beni sevmeyi biliyor ama sen bilmiyorsun, Esteban? Sence bu benim suçum mu? Senin suçun olduğunu kabul etmezsin çünkü sen hiçbir zaman suçlu değilsindir, sen sadece duygusuzsun, küstahsın, değil mi?”

Miguel Asmá onun ifade edemediği düşüncesini yüksek sesle tamamladı.

“Kendinize sevmiş olduğunuz ama sevmeye devam ettiğiniz halde artık arzulamadığınız kadınla ne yapacağınızı soruyorsunuz...”

Bu delikanlının açıksözlülüğü nasıl da onurumu kırıyordu! Yerini bilmiyordu...

“Senden aşağı olanlara her zaman haddini bildir,” derdi annem.

“Anlamıyorsun,” dedim Miguel’e. “Eskiden hayatta kendime güven duymak için ben ona bağımlıydım, ama şimdi o bana bağımlı ve buna dayanamıyorum.”

“İntikam alacaksınız,” diye mırıldandı esmer yakışıklı.

“Engelli olduğuna göre nasıl olacak bu?” diye umutsuzca yanıt verdim kendi aptallığım yüzünden ve vahşice ekledim: “Şunu bil ki, ufaklık, benim hazzım sağlamken ona vermek istemediğim her şeyi sakat Calixta’dan da esirgemekte...”

Miguel başıyla olumsuzladı. “Artık gerek yok, señor. Ben ona ihtiyacı olan her şeyi veriyorum.”

Öfkeden köpürdüm. “Ne veriyorsun, hastabakıcı özenini, bahçıvanlık hizmetlerini, köle tabiatını mı?”

Sözcükleri tükürürcesine söylemiştim.

“Sözlerinize dikkat edin, se or. İhtiyaç duyduğu ihtimamı veriyorum diyelim.”

“Konu madığına göre nereden biliyorsun?”

Miguel Asm  bana başka bir soruyla yanıt verdi, “Hiç kendinize ondan daha ne alabileceğinizi sordunuz mu? Her şeyi almış olduğunuza göre.”

Alay etmeme engel olamadım. “Sen neye izin verirsin, velet?”

“ nemi yok, se or. Ben ona karşı tüm tehditlerin ortadan kalkmasını sağladım...”

Bunu kibirsiz söylemişti. Bunu kederli bir hareketle, aniden sırtını ka ıyarak söylemişti.

“Yeterince dikkatli değilsiniz,” dedi geçen adam. “Karınız sözler üzerindeki hükmünü yitirdi. Kahramanca mücadele etti ve ıstırap çekti, ama siz farkına bile varmadınız.”

“Ne  nemi var ki, salak?”

“Sizin için önemli, se or. Kaybeden sizsiniz.”

“Ah,  yle mi?” küstah asaletime kavu mu tum. “ imdi göreceğiz.”

Bahçeden dışarı doğru yürüdüm. Eve girdim. Bir şey beni rahatsız etti. Duvardaki resim beni çekti. Ba ı türbanlı Arap’ın imgesi sonunda aydınlanmı tı, yetenekli bir restorat r n eli kat kat pi manlığı soymu  gibi, güzel bakı lı ve zalim dudaklı, düz burunlu, kıvrıcık bukleleri kulaklarına d  en yüzü yavaş yavaş ortaya çıkmıştı.

Miguel Asm ’ydı bu.

 a ıramadım bile. Sadece merdiveni koşarak çıktım, odama girdim ve Calixta Brand’ın fotoğrafına baktım.

Karımın imgesi yok olmuştu. Bembeyaz bir alandı, üzerinde insan resmi yoktu.

Bunun benim kendi ölüm ilanım olduğunu anladım.

Pencereye ko tum, büyük sürüler halinde uçan beyaz ve gri güvercinler beni  rk tt .

Görmeme izin verileni gördüm.

Genç Calixta Brand, Puebla kapılarında tanıdığım ve sevdiğim güzel ve uysal kız Miguel Asmá'nın kollarında dinleniyordu.

Başlangıçta olduğu gibi, bir kez daha elinin hafif bir hareketiyle bakışını engelleyen sarışın perçemi kenara itti.

Tıpkı tanıştığımız günkü gibi.

Miguel Asmá karımı kucaklamış, bahçeden gökkub-beye yükseliyordu. Sırtındaki yaralardan iki dev kanat fışkırmıştı, sanki aramızda geçirdiği sürede iradesiyle bu kanatların fışkırıp şu anda yaptıklarını yapmasına engel olmuştu: yükselmek, yakınımızdaki volkanların çizgisini aşmak, Huejotzingo'nun bahçelerinin ve çatılarının, kemerleri XV. yüzyıl İspanyol süslemeleriyle bezeli eski manastırın, şapellerin, Fransiskan sütunların, San Diego Kilisesi'nin süslü çatısının üzerinden uçmak... Bense şöyle fısıldamaya çalışıyordum:

"Nasıl olur da bu genç adam benim aşkımı çalar?"

Kendimi tam bir salak olarak değerlendirecek kadar aklım kalmıştı.

Aşağıda, bahçede Cuca, Hermenegilda ve Ponciano, Miguel kollarında taşıdığı ve bize son anda el sallayarak veda eden Calixta'yla birlikte gözden yitene dek şaşkınlıkla mucizeye (ya da her neyse ona) bakakalmışlardı. Bahçıvan-doktor Arap'ın sesi, dün kupkuru, bugünse serin ve şırıltılı bir nehre dönüşmüş olan kum yatağının taşıdığı bir yankı gibi havada asılı kaldı ve biliyorum ki bana, yağmurlu günlerde Calixta Brand'ın geri dönmesi için her şeyi yapabileceğim yapayalnız yaşlılığımı haber verdi.

Ne kadar arzu etsem de, yapamayacağım tek şey, ondan özür dilemekti.

UYUYAN GÜZEL

Nadiren görüşsem de büyük hayranlık
duyduğum Peter Straub'a

1

Chihuahua'da herkes mühendis Emil Baur'u bilir. Bunun öyküme başlamanın en doğru biçimi olup olmadığını bilmiyorum. "Herkes Emil Baur'un kim olduğunu bilir," diyemezdim çünkü kimse XX. yüzyılın başlarında Meksika'ya gelen ve altın, gümüş ve bakırdan küçük bir servet kazanan bu maden kâşifinin kim –ya da ne– olduğunu bilmiyor. Derler ki, sadece Santa Eulalia Madeni'nden çıkardığı gümüşle, doğduğu kasaba olan Kuzey Denizi'nin kıyısındaki Enden'in tüm sokaklarını kaplayabilirmiş.

Baur buralara 1915'de gelmiş olmalı, yani Meksika Devrimi tam gaz sürerken. Söylendiğine göre, Dünya Savaşı'nın tam ortasında olan Alman hükümetinin sağladığı fonlarla birçok önemli madenin sahibi olmuş. Mühendis, sorumluluğundaki şirketleri demir yumrukla yönetecek kapasitede olmasaydı, (bir söylentiden öteye gitmeyen) bu hükümet desteği yeterli olamazdı.

Emil Baur sadece bir teknisyen ve etkili bir yönetici

değilmiş. Kaiser silahlarıyla bağlantılı ve jeopolitik bir amacı gerçekleştirme konusunda başı haleli bir Almanmış, burada “hale” sözcüğünü mahsus kullanıyorum, o dönemde kendisiyle ilişki kuranlar, bu konudan söz ederken başının çevresinde adeta ruhlara özgü bir hale belirlediği konusunda güvence verirler.

Sarışın bir Hans’a yaraşır soylu bir başı, uzun boyu, mavi gözleri –Germen ırkına özgü tüm klişelerdi bunlar– ve vaktiyle mühendislerin giydiği türden kılık kıyafetleri varmış: yünlü kumaştan kemerli bel çantası, kaba pamukludan gömlek, yine yünlü, koyu renk kalın kumaştan kravat, haki kâşif pantolonu, tabanları çivili, derisi yüzülmüş çizmeler. Sarakof¹ kullanmazmış. Bunun Meksikalılara hakaret anlamına gelen, “sömürgeci” bir aksesuar olduğunu söylermiş.

“İyi de, böyle bir şapkayı Pancho Villa’nın ta kendisi takardı.”

“O zaman diyelim ki güneş hoşuma gidiyor, yüzümü yakıyor.”

Böylece teniyle mavi gözleri arasındaki zıtlık daha fazla vurgulanırmış.

Anlatıldığı kadarıyla teni o kadar yumuşak ve ışıltılıymış ki, insana Baur hayatında tıraş olmamış gibi gelirmiş. Söylentilere bakılırsa göre kızıl, ergenliğe özgü narin tüylerin bahşedildiği yanaklarına asla tıraş bıçağı değdirip de dünyevileştirmemiş.

Bu özelliklere sahip bir adamı Meksika’nın en barbar gerillalarından biriyle, yukarıda sözünü ettiğiniz general Francisco Villa’yla ilişkilendirmek kolay değildi; eski eşkıya, ülkenin kuzey sınırına sekiz bin kişilik bir ordu yığarak Rio Grande Irmağı’nı geçmeyi ve Chihua-

1. Safarilerde giyilen kaska benzer bir şapka. Meksika İç Savaşı sırasında subaylarca takılmıştır. (Ç.N.)

hua'dan México'ya kadar her yerde diktatörlüğün ordularını bozguna uğratmayı becerebilen kanun kaçağıydı. Villa yolu üzerinde okullar kurmuş, toprakları bölüştürmüş, entelektüelleri safına çekmiş, oligarkları kafalamış, tefecileri asmış, gerçek ve hayali düşmanlarını kurşuna dizmişti. Hareket halindeyken devrim yapmıştı. ABD'nin, Devrim'i bozduğu 1915 yılında Carranza ve Obregón'un anayasacı fraksiyonunu tercih edene kadar Villa'yı desteklediği söylenir, gerçekten de öyle olmuştur.

“Pek de matah biri sayılmayan”, okuma yazması olmayan tetikçi Villa barış döneminde faydalı olmayacaktı. Şarklı gözlerini kırpmadan ya da mısır aptalı gülümsemesinin tek bir mimiğini bozmadan öldürebilecek kapasitedeki cahil ve kaba Sentor Pancho Villa sadece savaşta işe yarardı. Gerçekten de onu atından indirmek olanaksızdı.

1917'de, dünyanın kaderinin zarları Arras ve Ypres'deki büyük savaşlarında atılmaktaydı. Ama Chihuahua'daki büyük savaşın da bir cephesi vardı ve Kaiser (imparator) Wilhelm bu cepheyi sömürmeye niyetliydi. Meksika'nın iç bölünmeleri bunu yapmaya davet ediyorlardı. Kuzey Amerikalılar Carranza'yı saflarına çekerek Villa'yı terk edeceklerse, Alman diplomat da “gringoları” mat edecekti. İmparatorluk Almanyası'nın Dışişleri Bakanı Arthur Zimmerman, 1917 yılı Ocak ayında Meksika'nın Almanya büyükelçisine şifreli bir telgraf gönderdi. Bu telgrafta, Kaiser, Carranza'ya, “Teksas'ta, New Mexico'da ve Arizona'da kaybedilen toprakları yeniden ele geçirmek için” bir anlaşma öneriyordu. Britanya Deniz Kuvvetleri tarafından telgrafın şifresi çözüldü ve Washington'a gönderilerek Başkan Wilson'un savaşa girişini hızlandırdı.

Tembel bir adam olmayan Kaiser, gerillanın Wilson ve “gringolara” gücünü sömürerek Villa'nın da aklını çelmekte gecikmedi –tüm kartlarını birden oynuyor-

du—, ona da Kuzey Amerika'nın batısını fethetme sözü verdi.

Zimmerman'ın telgrafı Carranza ve II. Wilhelm arasındaki bir ittifak ihtimalini kaktüslerin arasına düşmüş bir futbol topu gibi söndürdü. Villa'ya Alman diplomatının ikili oyununu gösterdiyse de, yanki karşıtı heveslerini sona erdirmeyi, hatta Villa 1916'da Kuzey Amerika'daki Columbus'u işgal etmeye ve bir şarkıda söylendiği gibi, birkaç saatliğine bile olsa "sınırın kontrolünü yeniden ona devretmeye" kadar vardırırdı işi.

Mühendis Emil Baur ve General Francisco Villa arasındaki ilişki işte buradaydı. Mühendis ABD'nin güneydeki "yumuşak karnında" vatansever bir Alman ve Berlin'in ajanı olarak iş görürdü. Bunu bilmeyen yoktu ve kimse de şikayetçi olmazdı. O dönemde, apaçık nedenlerle, Meksika'daki Alman yanlısı duygular pek kuvvetliydi. Sadece Almanya ABD'ye kafa tutabiliyor ve bunu yaparken de düşmanın silahlarının aynısını kullanıyordu: disiplin, çalışma, zengin bir yaratıcılık ve askeri güç. Meksikalılar gringolarda haset duyduklarına Almanlarda hayranlık besliyorlardı.

1933 yılında Mühendis Emil Baur 1918'den beri yenik olan Almanya'da Adolf Hitler'in yükselişiyle yeni bir ışık, büyük bir intikam ateşi, kanın yeniden tutuşmasını gördü. Baur kendini yeniden Tantalos temayüllerine kaptırdı. Almanya ile müttefik olan Meksika, Washington'u Avrupa cephesine gitmekten alıkoyarak ABD'den öcünü alacaktı, çünkü gerçek tehlike güney cephesi, Meksika olacaktı.

Baur bir kez daha beceriyle Meksikalıların Başkan Lázaro Cárdenas'ın antifaşist politikasıyla açıkça çelişkili olan Alman yanlısı duygularını sömürdü. Baur, aziz efendileri olarak General Pancho Villa'dan başkasına niyaz etmeyen ve 1937 yılında, tank gibi donattıkları tak-

silerle, México'nun ana meydanında bir meydan savaşını sahneye koymaya cüret eden "Camisas Doradas"ın, yani Meksika'daki Nazi yanlısı gruplarının varlığına gururla dikkat çekiyordu.

Kararlı, aktif ve çekici Baur 1945'te, II. Dünya Savaşı III. Reich'in yerle bir olmasıyla sona erdiğinde elli beş yaşına gelmişti. 1915'te harabe halindeyken terk ettiği vatanı Almanya'ya ilk kez yolculuk etti. Çatışmalar sırasında Meksika'yı savaşı sürüklemek isteyen, istenmeyen yabancı damgasına karşı kendini hararetle savundu. Ülkeden sınırdışı edilmedi ama Meksika'da kalan tüm Almanlar gibi resmi kuşkunun kurbanı oldu ve ev hapsine çarptırıldı. Nazilerin bozguna uğramasından sonra, Meksika, İttifak Devletlerinin davetiyle Baur'un Nazilere sızmasına izin verdi. Kimin gerekli kimin gereksiz, kimin bağışlanabilir kimin mahkûm edilmesi gerekli olduğunun nesnel bir şekilde değerlendirilmesinde yardımcı teknisyen –gerçekteyse ikili casus– olarak Almanya'ya gidecekti. İsviçre pasaportuyla hem işgal altındaki, hem de hâlâ zorbalıkla Reich'a boyun eğen bölgeleri gezdi. Bilindiği gibi, bu "değerlendirmeden" geçebilen Alman bilim adamlarının bir kısmı Rusya'ya, bir kısmı da ABD'ye gitti.

Emil Baur Meksika'ya dönünce aynı anda iki şey yaptı. Çölün ortasında tuhaf, neogotik ya da viktoryen olarak tanımlanabilecek bir malikânede inzivaya çekildi ve Chihuahua'daki Mennonitlerden¹ kendisine bir eş göndermelerini istedi. Mennonitlerin kökeni Hollanda, İsviçre, Almanya, ama hepsinden çok çarlık Rusyası'ydı,

1. XVI. yüzyılda kurulan ve her türlü teknolojiyi, resmî kurumları, çağdaş dünyada kabul gören yaşam biçimini, tıbbi, vs. reddeden bir tarikat. Dünyanın çeşitli ülkelerinde yerleşmişlerdir ancak en sofu Mennonitler Meksika'da yaşar. (Ç.N.)

dini görüşleri askerliği yasakladığı için kendi arzularıyla sürgüne gitmişlerdi. ABD'ye göç etmişlerdi ama orada da, bir an önce Amerikan ulusunun kaynar potasında erimeleri için Rusça ya da Almanca konuşmaları yasaklanmıştı.

Mennonitler Chihuahua kentinden yüz kilometre kadar uzaktaki Pedernales ve El Charco arasındaki bölgeye yerleşmişlerdi. Arada bir tepeden tırnağa kapkara giysileriyle, erkekleri koyu renkli geniş kenarlı şapkaları, kadınlarıysa görüş alanlarını kısıtlayan siyah başlıklarıyla, bakışları yerde, büyük bir ihtiyatla kentin sokaklarında yürürlerken görülürlerdi.

Bunları Emil Baur'un gerçekleştirdiği, bizi hikâyemize yaklaştıran ikinci olaya geçmek için anlatıyorum, bu biyografik ve tarihi önsöz bana gerekli geldi, umarım yanılmamışımdır.

Emil Baur elli beş yaşındayken, evlenmek için Mennonit tarikatından bir genç kız seçti. Bu durum Chihuahua kentinden Emil Baur ile Lago de Las Virgenes'ten Alberta Simmos arasındaki evlilik ilamının yayınlanması resmi bir zorunluluk olduğu için duyuldu.

Bu veriler Chihuahua'da kaba şakalara, ama her şeyden çok akıl ermez gizemlere neden oldu kuşkusuz. Kimse gelini tanımıyordu ve kimse de tanımayacaktı. Tören Terrazas Belediyesi'nde yapıldı, meraklı vatandaşlar eksik olmasınlar, kimse onları davet etmemiş olsa da, ivedilikle kapalı kapılar ardında gerçekleşen törene koşular. Yüzünü kara bir peçenin ardında gizleyen yeni geline, onu Emil Baur'un çölün ortasında yaptırdığı viktoryen ya da neogotik (nasıl nitelemek hoşunuza giderse) malikâneye götürecek olan, savaş öncesinden kalma görkemli Hispano-Suiza marka arabaya binerken ancak göz atabildiler.

Bir daha gelini gören olmadı.

Ama herkes birbirine, Emil Baur'un Terrazas belediye binasının çıkışında yeni eşini neden kollarında taşıdığını sordu. Bu gelenek gerdek odasına girmeye özgü değil miydi? Alberta Simmons'un kişiliği hakkında sorguya çekilen Mennonitler, tarikat üyeleri hakkında asla bilgi vermediklerini söylemekle yetindiler.

2

1975 yılında bir gün, Mühendis Emil Baur bana telefon etti. O sırada ben de Chihuahua kentindeydim.

"Doktor, acilen bizi görmeye gelmeniz gerek."

"Nereye, Señor Baur?"

"Çöldeki evime, yolu biliyor musunuz?"

"Elbette. Bilmeyen var..."

Kendimi tuttum. Devam ettim.

"Sorun nedir?"

"Buraya gelince öğrenirsiniz."

"Özel bir şey getirmeme gerek var mı?"

"Muayene edip kendiniz karar verin. Belki burada birkaç gün kalmanız gerekebilir. Ününüz sizi aşmış."

"Görüşmek üzere, Señor Baur."

Baur'un sözünü ettiği bu "ün" gayet yereldi. Belki de Heidelberg Tıp Fakültesi'nden mezun olmam bana mühendisin gözünde itibar kazandırıyordu, ki haksız da sayılmazdı.

Neyse, Hipokrat Yeminim beni Mühendis Emil Baur'un Chihuahua Çölü'nün ortasında, kentin yüz kilometre uzağındaki evinin yolunu tutmaya mecbur etti.

Hastalarımı yüzüstü bırakamayacağım için akşamın yedisine randevu verdim. Şikayetçi değildim. Çölün güzelliği, sakladığı seraplar gibi çoğalıyordu. Dümdüz bir yolda yapılan yolculuğun tekdüzeliği, çölün seraplarının güncel hiçbir şeyi yansıtmadıklarını düşündürterek şa-

şırmama neden oldu, kim kayada ya da kumda kendi yansımasını görmüştür ki? Ama bu seraplar en uzak geçmişimizin kayıp imgesini gizleyebilirler.

Manzara o kadar boş ve sonsuzdu ki günbatımıyla sarmalanmış bozkırda geçmişimin tüm imgeleri, rahatsız gözlerimin belirli bir yere yerleştirmekte gecikmeyeceği bir profille bir araya geliyordu. Yaşamım hakkındaki her haber bu bomboş manzara boyunca uzanan yolda ikiye, hatta üçe katlanıyor, böyle bomboş olduğu için yaşanmış hayatları, unutulmuşları, olanları, olmuş olabilecekleri; akla hayale gelebilecek her hikâyeyi içinde barındırıyor-du... Serap ne demekti? Sözlük serapları optik yanılsamalar olarak tanımlar. Seraplar nasıl oluşur? Farklı yoğunluktaki hava katmanlarından geçen ışığın kırılmasıyla.

Uzaktaki nesneler bize çarpık bir imge gösterir. Sanki suda yansılarmış gibi yerin altında ya da gerçekten bu olduğunda yerin üzerinde: denizde. Bu gizemi çözmeye çalışarak oyalandım. Ayna Meksika'da keşfedildiyse, ilk ayna metal miydi, cam mı? Belki de bunu düşünmemin nedeni Mühendis Baur'un servetinin altın, gümüş ve bakır temeli olduğunu bilmemdi. XV. yüzyılda Venedikliler kaçak imgemizin dayanıklı olandansa kırılğan olanda daha iyi yansıdığını anlamışlarcasına cam aynaları imal edene kadar eski aynalar hep metaldendi. Neticede Murano aynalarını tanımlamak için "kristal" sıfatı Venedik'te icat edilmişti.

Bu çölün kadim harabeler gibi dimdik ayakta duran, ama içlerinden geçen bakışlara yanıltıcı bir şekilde açık olan görünmez aynalarla dolu olduğunu hayal etmek ve yolu kolaylamak için bunları düşünerek oyalanıyordum...

Chihuahua Çölü hakkındaki her bilgiyi, her teoriyi saf dışı bırakan bir şey vardı. Burası bir çöl değildi. Burası bir mucizeydi. Toprağın iç organlarından sanki sadece

günbatımında kanayan kızıl bir güzellik fişkırıyordu. Dev kaktüsler kendi siluetleri olmayan her türlü kesinlik kaybolana kadar her şeyin üzerine kendi hatlarını resmediyorlardı.

Siluet. Doğu Madre Sıradağları, ürkmüş yolcunun tehditkâr uçuşumları, yarıları, şelaleleri ve yuvarlanan kayaları tahmin etmesine yol açarak Chihuahua ve Büyük Okyanusu'nun arasında yasaklayıcı duvarlar gibi yükseliyorlardı.

Ancak gün batarken, toprak kadar kışkırtıcı bir göğün altında, hiçbir zamana ait olmayan törensel şarkıların mırıltıları bu yolcunun dikkatli kulaklarına ulaştı. Bunlar Tarahumara Sıradağları'nın ve güçlü yerlilerinin, yani biz "medeni" varlıkların, beyaz ve melez hırslı "kurnazların" ellerinden aldığımız rızıkların aramak için en sarp dağlara, hep daha yükseğe tırmanmaya alışkın yüce koşucuların mırıltılarıydı. Volkswagenimi sürerken, o kadar göze batmasak da, III. Reich'in en gaddar cellatlarından daha gaddar olduğumuzun farkına vardım.

Emil Baur'un ıssız malikânesine yaklaşıyordum. Konut, çevresindeki kızıl bozkır ve renksiz tuğla yapısı nedeniyle daha da ıssız görünüyordu, süslü kuleciklerle taçlandırılmış iki yüksek kattan ibaretti, pencereleri ahşap, sabit kepenklerle kapalıydı, alt katın ağır perdelerle gizlenmiş pencereleri ve bodrum katın örtülü camları korkak fare gözlerini andırıyordu. Evin tüm pencereleri kaygılı bir başa çakılı kötücül gözlerdi.

Mermer basamaklar iki kanatlı, ağır, hapishane kapılarını andıran metal giriş kapısına çıkıyordu. Bu kapının, maden mühendisi Emil Baur'un mesleği açısından simgesel olduğu belliydi.

Durdum. Park ettim. Basamakları tırmandım. Kapıyı çalmama gerek kalmadı. Kapı açıldı ve ölgün bir ses şöyle dedi:

“Girin.”

İmal edilmiş gibi duran bir loşluğa girdim. Demek istediğim doğal olarak alışıldık zamanlarla ve mekânlarla ilişkilendirdiğimiz bir loşluk değil, sadece bu yere ait gibi duran, başka hiçbir yere ait olmayan bir karanlıktı. Gerçekten de, sanki Emil Baur’un malikânesi kendi sisini imal ediyordu.

“Geçin. Çabuk,” dedi ses sabırsızlıkla.

İçerdeki pusun bir kısmının açık kapıdan çıkarak çölün alacakaranlığının hafif esintisinde dağıldığını fark ettim. İçeri girdim. Kapı ardımdan hızla kapandı.

Kibar bir adam olduğum için iri çantamı sol elime almıştım –içinde tıraş takımlarımı ve ev sahibimin önerisi gereği bir çift yedek giysi getirmiştım– ve sağ elimi mühendisi selamlamak için uzattım. Baur bana kendininkini uzatmadı.

Adam gölgeden ayrılınca karşımda bir insan kalıntısı buldum. Onu gençliğinde tanıyanların betimlediği, o kimselere benzemeyen Wagnervari kahramandan geriye pek bir şey kalmamıştı. Kirli karı andıran kır saçları dazlak tepesini açıkta bırakarak başından omuzlarına sarkıyordu, meydandaki kafatası için çilli denilemezdi de, sanki teninin gerisinden farklı bir renge boyanmıştı: Sarı, usandırıcı, burnunun ve dudaklarının iki yanındaki derin kırışıklıklarla yarılmış yüzünün balçık grisine doğru dökülür gibiydi, düşünmek, yola gelmez bir tırtılın, giderek daha da yıpranan bir ipek kozasına dönüşmesi için iki kaşı arasında gide gele bıraktığı yapışkan bir sıvıymışçasına alnı çizgi çizgiydi. Her kaşta üç beyaz tüy, tarih öncesi bir kertenkelenin gözkapakları, alüminyum taşa dönüştürecek kadar tetikte, mavi gözler. Hâlâ biçimli, zayıf bir burun yüzünde asılı gibi durarak alttan ve üstten bir alay hayranlık çizgisiyle desteklenen etsiz dudaklarını işaret ediyordu. Bir kırışık ordusu kibirle olayları

önceden bilmeye kararlı bir çenede eşzamanlı olarak hem düğümleniyor hem de çözülüyordu. İleri yaştın şaşmaz habercisi boynun harabesi bu çeneyi yalanlıyordu.

Kabul etmek zorundayım ki, Emil Baur her şeye rağmen cakalı durmaya çalışıyordu. Kemik erimesi, anında fark ettiğim gibi o eski dik duruşunu alt etmiş, belini bükmüş, ama henüz onu bezdirecek safhaya gelmemişti. Ben yenik bir bedene bakıyordum. Ama aynı kanıtlarla dize gelmez bir ruhun da tanığıydım. Dize gelmez, ama derin ıstırap içinde. Tarihi yenilgilerinin şöhretini hatırlamak hem yılların geçişinin yarattığından daha büyük bir yıkımı, hem de kaybettiği vakarından geriye kalan kırıntılarla ölüme ulaşmak için gösterilen son bir çabayı anlamaya yetmiyordu kuşkusuz...

"Beni izleyin," diye emir verdi, durdu ve ekledi: "Lütfen."

Giriş koridoru bizi koyu renk mobilyalarla dolu –koyu renk hayvan derisi, sanki bir sürüngenin derisini işkenceyle yeni yüzmüşler gibi– devasa bir salona götürdü. Duvarlar aynı derecede kasvetli ahşapla kaplıydı. Son derece yüksek tavanlı salonun tepe noktasından, çölün ışığı alacakaranlığın gücüyle içeri girerek şöminenin üzerine yan yana asılı üç büyük tabloyu, üç tam bedeni, verevine aydınlatıyordu. Kaiser II. Wilhelm, General Francisco Villa ve Führer Adolf Hitler. İlk resimdeki adamın üstünde imparator giysisi ve tek omzundan kayıtsızca sarkan kısa hafif süvari pelerini vardı. İkincisi sefer kılığındaydı: kaba pamuklu gömlek ve pantolon, çizmeler, Emil Baur'un takmaktan kaçındığı sömürgeci şapkası ve belinde tabancası. Hitler ise bildik koyu renk gömleği, maden mühendisinkinin eşi pantolonu, siyah çizmeleri ve tehditkâr kemeriyleydi.

Dediğim gibi, günbatımının aydınlığı yukarıdan ev sahibimin üç kahramanını verevine aydınlatıyor, ama

şaşkınlığımdan kurtulunca ağır kül kokusuyla ilişkilendirdiğim geniş salonun gerisi karanlıkta kalıyordu.

Baur bu mekânda sohbet etmenin imkânsızlığını, insanın sıkıntıyla dini bir inzivaya çekilmek ya da duruma göre memnuniyetsizliğini gizlemek için hayran kalmak dışında pek bir seçeneğinin olmadığını anlamış gibi, beni büyük salona komşu küçük bir çalışma odasına götürdü. En azından benim durumum böyleydi, Almanya'daki eğitimim nedeniyle dünyaya bunca gereksiz acı getiren bu çılgın rejimden nefret etmeye mecbur kalmıştım.

Belki de Baur düşüncemi tahmin etmişti. Kâğıt rulolarıyla dolup taşan dev bir çalışma masasının ardına oturarak bana sadece şunu dedi:

“Sizin benim inançlarımı paylaşmadığınızı biliyorum, doktor.”

Ben hiç bir şey söylemeden Baur'un karşısındaki dik arkalıklı, rahatsız bir iskemlede oturuyordum.

Ben bir şey söylemeyince, “Şöyle düşünün,” diye açıkladı, “o, başkalarının ekonomik ve sosyal temelde aradığı gerçeği ideolojide buldu.”

“Başkaları mı?” diye sordum, her şeyi boş vermeye kararlıydım, ama açık ya da örtük sorgulanmayı değil.

“Kızılar. Komünistler. Sosyalistler.”

“İdeoloji mi?” diye ısrar ettim, “ideoloji sosyo-ekonomik altyapılardan daha mı önemli?”

“Evet, doktor. İnsanları gerçekten harekete geçiren şeydir ideoloji. Atalardan kalma mitleri, ulusal inancı, müstesna bir kadere sahip olma arzusunu, sıradan...”

Kibarca mutabık kalarak sözünü kestim. Boyun eğmedim.

“Mühendis bey, mesleki hizmetime ihtiyaç duyduğunuzu söylemiştiniz.”

Saatime bakarak kente geri dönmem gerektiğini ve yüz kilometre kat edeceğimi anlamasını sağladım.

“Karım, Alberta hasta.”

Yeniden bekledim.

“Nadir bir sinir hastalığından mustarip.”

“Ne zamandan beri?”

“Siz nörologsunuz,” diye devam etti, bana yanıt vermeden.

Tekrar onayladım.

“Onu görmenizi istiyorum.”

“Onu muayene etmenizi istiyorum,” dememesini yadırgadım.

İtiraz edeceğine her zaman evet diyen bir Aziz Pedro gibi tekrar onayladım. Yaşlı mühendisin önerisini kabul ettim.

Halisız, geniş ve gıcırtilı merdivende peşinden gidecek birincisinden daha da karanlık ikinci kata vardım. Onun görmeye ihtiyacı yoktu. Evini biliyordu. Üzerinde altı kapı bulunan geniş bir koridorda ilerledik. Her iki yanda da karşılıklı konumlanan üçer kapı vardı, sağdaki üçüncü kapıya kadar ilerlememiz için yol gösterdi. Sonra ihtiyar durdu. Bana baktı. Kapıyı açtı.

Bir masanın üzerindeki tek mum tarafından aydınlatılan karanlık bir odaydı. Gözümün loşluğa alışması gerekti. Bir süre sonra başı çıplak duvara dayalı geniş bir yatak gördüm, ayağı kapıya bakıyordu.

“Ayağı” diyorum, ama Emil Baur’un biraz sonra yapacağını asla tahmin edemezdim.

Yatağın ayakucuna çömeldi ve ancak bu hareketinden sonra yorgan yığınının altında bir ayak gördüm.

Baur büyük bir özenle ayağı iki elinin –artritten çarpılmış ellerinin– arasına aldı, dudaklarına götürdü ve yavaşça öptü.

Ayağı bıraktı ve hâlâ dizlerinin üzerinde, bana bakmak için döndü.

“Yaklaşın, ona dokunun.”

Ne yapacağımı bilemedim. Çıplak ayağı görüyordum, ama beden yorganın altında gizlenmişti.

“Ayağa mı?” diye sordum.

İhtiyar başıyla onayladı.

Çömelmedim. Eğildim, ayağa dokundum. Korkuyla doğruldum. Dokunduğum ayak buz gibiydi. Kanı çekilmiş beyaz bir ayak. Ölü bir ayak.

Korku ve mide bulantısı hissettim. Durumu anlamıyordum.

Hâlâ çömelmiş durumdaki ihtiyar adam bana yalvardı.

“Lütfen. Dokunun. Okşayın.”

Gözlerimi kapadım ve sözünü dinledim. Dokunuşumla, yavaş yavaş o buz gibi ayağa renk geldi. Renk ve sıcaklık.

Emil Baur bana gözlerinde yaşlarla baktı.

“Teşekkür ederim,” dedi. “Teşekkür ederim. Nihayet.”

3

Tanı kesindi. Baur’a tipik ve ciddi bir narkolepsi vakası karşısında olduğumuzu söyledim. Genellikle hasta sakın ya da tekdüze bir ortamda uyuyakaldığında ortaya çıkar, bir doktorun vakayı an be an izlemesi gerekir diyelim, yani hastayı kendi rutini içinde gözlemesi gerekir ki, aniden, gündelik hayatının orta yerinde uyuyakalıp kalmadığını belirleyebilsin.

“Öteki ihtimal de,” diye anlayışla devam ettim, “tekrarlayan bir katapleksi. Bu durumda hasta bilincini kaybetmeden aniden yere düşer. Bu kriz...” diye daha ciddi bir yüz ifadesiyle konuşmamı sürdürdüm, “kontROLSÜZ bir gülme tarafından tetiklenebilir.” (Bir adamın sinemada, Laurel ve Hardy’yi izlerken gülme krizi nedeniyle öldüğünü anlatmaktan kaçındım.)

“Şiddetli bir duygulanma nedeniyle olabilir mi?” diye sordu mühendis.

Başımla onayladım.

“Doktor, ben çölde, herkesten ve her şeyden uzakta yaşıyorum. Bu vakanın sürekli gözetim gerektirdiğini mi söylemek istiyorsunuz?”

“Evet. Hastanın gece gündüz gözlenmesi için hastaneye yatırılması gerekir. Hastalığın belirtileri bir ön uyarı olmaksızın ortaya çıkar.”

“Ne yazık ki karım başka bir yere taşınamaz.”

“Size güvence veririm ki, mühendis bey, ambulanslar son derece...”

“Güvenliler mi? Donanımlılar mı? Mesele bu değil.” Sorumu sessizlikte sordum.

“Alberta bu odanın dışına adım atarsa ölür.”

“Neden?”

“Çünkü evlendiğimizden beri bu odadan çıkmadı.”

“Bana otuz yıldır burada kapalı yaşadığını mı söylüyorsunuz?”

“Evlendiğimizden beri.”

“Umarım yardımcılarınıza güvenebilirsiniz,” dedim ciddiyetle.

“Burada sadece ikimiz yaşıyoruz. Karımın tüm ihtiyaçlarını ben gideririm.”

Neredeyse, “Bu durumda ben fazlalığım,” diyecektim. Ama önce ayağın gizemli ortaya çıkışı ağzımı kapattı, hemen ardından Baur beni yatağın başına götürerek yavaşça yorganı kaldırdı, orada yatan varlığın kara saçları açıkça görüldü.

“Kadın” değil “varlık” dedim, çünkü gördüğüm şeyin bir kadın olup olmadığı benim için açık değildi. İnsanların hayallerini, gerçekliği kendi arzularına, düşlerine, kâbuslarına, sapkınlıklarına göre uyarlamalarını şaşırmasından kabul etmeyi öğrenmiştim. Yorganın örttüğü bed-

nin ve saçların kapattığı yüzün benim için cinsiyeti yoktu. Uzun saçlı bir erkek de olabilirdi. Alberta mıydı? Alberto muydu? Bu sıradışı durum karşısında bana açık gelmeyen hiçbir onamaya teslim olmayacaktım. Erkek, kadın; kanıt olmadan hiçbir şey belli değildi.

Baur uyuyan varlığın başını çabucak örttü, ona göre “karısıydı”. Bu kuşkuculuğu buraya not düşüyorum, çünkü şimdi farkına varıyorum ki daha ilk andan itibaren ev sahibimin “karım” dediği kişi hakkındakiler de dahil tüm sözlerini sınamak istemiştim. Özellikle de karısı hakkındakileri.

“Alberta Simmons.”

Yukarı doğru baktım ve Emil Baur’un yaşlı gözlerinde, bakışının derinliklerinde kaybolmuş bir parıltı keşfettim. Başka şeylerle karıştırılması mümkün olmayan bir aşk kıvılcımıydı bu.

“Size yalvarırım.”

“Bazı ilaçlara ihtiyacım var, bazı...”

“Burada gerekli her şeye sahibim.”

“Ama karınız hasta, biraz sabırlı olursanız...”

“Asıl siz sabırlı olun,” dedi Baur, sözümü keserek.

O zaman yorganın altında gizlenen kişinin sadece hasta değil, çok da sabırlı olduğunu düşündüm. Gülümsemeye niyetlendim ama başarısızdım. Tedarikli geldiğim için kendimi tebrik ederek geceyi orada geçirmeye razı oldum. Yanımda sadece siyah hekim çantamı değil, içinde yedek giysilerim, tıraş takımlarım ve hatta bir kitap olan seyahat çantamı da getirmiştım.

İnsan ne olacağını bilemez...

Baur heyecandan kısılmış bir sesle, “Sizi yalnız bırakıyorum,” dedi.

Yatağa yaklaştım, bedeni kaplayan yorganı yavaşça açtım. Yüzüstü yatan kadının suratını gizleyen uzun, kara saçlara baktım. Merakım, elimi kafatasına kadar gö-

türmemeye neden oldu. Elimi çektim. Saç yığınının altında, soğuk bir kafaya dokunmuştum.

Küstahlık. Saygısızlık. Cezasız kalma. İçimden fazlasıyla kendimi suçladım. Bir çekişte ipeksi peruğu çıkardım ve dikensi saçların yavaşça yeniden uzamaya başladığı tıraşlı bir kafayla karşılaştım. *Saçlar açıkça uzuyordu.* Bu kafada saçların tomurcuklanmasına neden olan benim dokunuşummuş gibi bir duyguya kapıldım, ben hayal görmediysem, peruğu çekip aldığımda tamamen keldi.

Sonra elimi yavaş yavaş Baur'un, "Karım Alberta," olarak takdim ettiği bu devinimsiz varlığın yanaklarına indirdim. Parmaklarımın dokunuşuyla Alberta'nın teni –adı kabul etmişim– ılındı, sanki hekim elim o ana kadar bilmediğim şifalı güçlere sahipti.

Heyecanlanarak (bunu şimdi itiraf ediyorum) yatağın yanına oturdum ve elimi uyuyan kadının yüzünde gezdirdim. Her okşayışım kadını uykusundan uyandırıyormuş gibi geliyordu. Peki ya dudaklarına dokunursam konuşacak mıydı? Gözlerini okşarsam, onları açacak mıydı?

Hekimlik değil de büyücülük yapıyormuşum gibi tuhaf bir duyguya kapılarak gözlerimi yumdum. Kadını görmenin beni korkuttuğunu itiraf ediyorum.

Gözlerim kapalı, yataktan uzaklaştım.

Gözlerimi açtım.

Gece masasının üzerinde duran bir fotoğraf gözüme takıldı.

Fotoğraf bana aitti.

Fotoğraftaki bendim.

Benim yüzümdü.

Trans halindeymiş gibi, çılgınca gözlerimi açıp kapattım.

O zaman kadın gözlerini açtı. Kara gözler. Bana bitkince baktı ve zamanın dibinden gelen bir sesle, "Geri

döndün. Teşekkür ederim. Bir daha beni terk etme,” dedi.

Uzaklaştım; esiri olduğum telaş, olaya gösterdiğim disiplinli tıbbi dikkatle kıyasıyla savaşıyordu.

Uykulu, yaşam karşısında beceriksiz, korunaklı bir çocuğu andıran Alberta’nın yorganı çenesine kadar çeki-
liydi.

Kapıya vardım, odadan çıktım, o anda arkama bak-
mak istemiyordum... Çıktım.

Koridorda Emil Baur ile karşılaştım.

“Size ne oldu?” diye sordu, bu kez telaşlı bir sesle.

“Resmim...” dedim, soluk soluğa olmama karşın sa-
kin olmaya çalışarak.

“Ne resmi?” diye sordu Baur.

“Ben... Orada... Yatağın yanında.”

“Sizi anlamıyorum,” dedi ihtiyar, yeniden odaya
dönmem için bana rehberlik ederek.

Kolumu sıktı.

“Bakın, doktor. Bu benim fotoğrafım. Alberta her
zaman fotoğrafımı yatağının yanında bulundurur.”

Elbette. Komodinin üzerindeki fotoğraftaki kişi mü-
hendis Emil Baur’un otuz yaş daha genç haliydi.

Ona, “Yemin ederim ki kendi resmimi gördüm,” de-
dim.

Adam, artık o mumyalaşmış yüzle bu ne kadar müm-
künse, gülümsedi.

“Siz görmek istediğinizi görmüşsünüz.”

Gülümsemeyi bıraktı.

“Kendinizi, benim yerimde görmek istemişsiniz, sev-
gili doktor.”

Geceyi bu kasvetli evde geçirmeye karar verdim. Öncelikle mesleki zorunluluktan. Sonra doğal meraktan. Son olarak da, tutku diye adlandırılan şey nedeniyle, ki tutku ne akılcı ne de duygulandırıcı olarak açıklanabilir, tutku zihni bulandırır ve duyguları zihninin talepkâr ve huzursuz arayışına tabi kılar.

Tutku cezbeder. Zihni duygusuz ve duyguları akılsız bırakır. Cezbeder çünkü kendine yeter.

Düzgün bir oda umuyordum. Baur bana –bu sanki askeri bir emirdi– Alberta’nın odasında kalarak onu gece gündüz gözlememi söyledi. Bu vakaların şaşkınlık sonucunda ortaya çıkabileceğini kendim söylememiş miydim? Bu en derin uykuya dalan hasta aniden uyanabilir demek değil miydi?

O an için biri burada olmalı, diye ekledi Baur.

“Uyanma anı için mi?”

“Evet.”

“Siz bunu denemediniz mi?”

“Denedim.”

“Ne oldu?”

“Gücümü yitirdim,” dedi kurumla.

Alçakgönüllülükle, “Benim gücüm olduğuna mı inanıyorsunuz?” diye ona karşı çıktım, hangi güçten söz ettiğini anlamamıştım.

“İnanmakla kalmıyorum. Bunu biliyorum. Gördüm.”

“Karınızın ayağına dokunduğum zaman mı?”

“Evet.”

Bu kadar yalın bir onamaya eşlik eden bakışta ne olabilirdi? Bozgun mu? İçerleme mi? Umut mu? Sapkınlık mı? Belki de hepsinden biraz vardı. Bir sonraki cümlesi bunu doğruladı.

“Ona dokunun doktor. Kendi ellerinizle tanıyın.”

“Evet, ama...”

“Sınırsızca dokunun, doktor. Hiçbir kısıtlama olmaksızın. Kendinizi bastırmayın...”

Durumdan duyduğum kaygıyı ya da utancı saklamak istermiş gibi arkamı döndüm. Talimatlarına gerek yoktu. Bir doktor zaten hastasını tepeden tırnağa muayene etmeye kendini yetkili hisseder.

O anda, Baur’un karısının iyileşmesini dilediğine kendimi ikna etmiş olabilirim, saçmaydı ama, ona dokunduğumu görmek istemiyordu. Endişelenmemesini, tıbbi bir muayene yapacağımı söyleyecektim. Ama o gitmişti bile.

Beni odanın kapısının önünde yalnız bırakmıştı. Nasıl bir şeytani ruh beni ele geçirdi bilmiyorum. Hayal meyal Heidelberg’de tıp öğrencisi olarak boyun eğdiğim disiplini hatırladım. Ama o zamanlar içimde bu güçlü haz duygusu yoktu; sınırsız, günahsız bir haz, çünkü bu kadının memnun kocası onu bana sadece tıbbi nedenlerle teslim etmemişti. Böyle korkutucu, emperyalist, Villa yanlısı, Nazi, erkeksi bir adamın şaşırtıcı bir samimiyetle itiraf ettiği cinsel iktidarsızlığı bana bu soğuk, devinimsiz, yabancı bedenin anahtarlarını da vermişti, onu ısıtmak, hareket ettirmek ve tanımak bana düşüyordu... Doktoru ve aşığı olacaktım.

Neredeyse gülecektim. Neredeyse. Odanın kapısı ardımdan kapandı. Aynı zamanda seyahat çantam da olan hekim çantam yatağın ayak ucunda duruyordu. Odanın penceresi yoktu. Üç duvarı tıpkı bir akıl hastanesindeki gibi yumuşak döşemeyle kaplanmıştı. Dördüncü duvarı koyu kırmızı, uzun ve geniş bir perde örtüyordu. Bir masanın üzerinde lavabo ve içinde bayat su bulunan bir sürahi vardı. Merakla suyu inceledim, üzeri kaymak gibi bir tabakayla kaplıydı... Kabin yanında öylesine bırakılmış gibi duran kokusuz bir sabun vardı. Tek

bir şey eksikti, aramaya devam ettim. Pastan delik deşik porselen oturağı yatağın altında buldum.

Odada ikinci bir yatak yoktu. Konuklara –neredeyse gülümsedim– ayrılmış olması gereken bir yatak. Ama “Alberta”nın yattığı yatak iki kişilikti.

Adını tırnak içinde yazıyorum çünkü kara peruğu ve tıraşlı başı her şeye rağmen kuşku duymama yol açıyordu. Elbette bir kadınla mıyım, erkekle mi, anlamının yolu vardı. Neticede mühendis bana bu bedeni sınır tanımadan keşfetme izni vermemiş miydi? Buna karşın, yorganla kaplı gövdeye yaklaşır yaklaşmaz içime tuhaf bir iffet duygusu çörekledi, Emil Baur’un izni, tam tersine, benim kendi kendime koyduğum bir yasaktı sanki.

Başka sözcüklerle söylemek gerekirse, bir anda gerçeği görecektim yeterli cesaretim yoktu. Belki de ev sahibimin bana izin verdiği özgürlüğü ben kendim ürkütücü bir gizeme dönüştürüyordum. Neticede, hastasını tepeden tırnağa muayene etmeye hazır doktor şeklindeki mesleki bahanem giderek kırılganlaşıyordu.

Bu bedenın başında ayakta dururken, her dokunuşumla saçlarının daha kuvvetli çıktığını fark etmeden tekrar başı okşadım: kara, parlak, bu mekânın izin vermediği ışıkları yakalayan saçlar.

Bunun üzerine bedenın yanına çömeldim, gür saçlarını aralayınca keskin hatlı, uykusunda bile saldırgan görünen bir yüz keşfettim, sanki bu uyku halindeki yaşamı ikinci bir varoluştan daha fazlası; kişiliğinin gizli, içinde tuttuğu, kendine sakladığı, benim narkolepsi ya da –ikinci bir fikir olarak– tekrarlayan katapleksi tanısını koyduğum kaynağının ta kendisiydi. “Alberta”nın hatları öylesine güçlüydü ki barışseverlikle, şiddetten ve direnişten kaçınmayla kendini tanımlayan bir dini inanç –yani Menonitlik– hakkındaki düşüncelerimle hiç uyuşmuyordu.

“Alberta”nın isyankâr profili, uzun ve sivri burnu,

Çingene teni, gür kaşları, ince ve çarpıcı kemik yapısı, kara, gür kirpikleri, dolgun ve duyarlı dudakları, hafifçe öne çıkan çenesi de hastamın kayıp, narkoleptik durumuyla hiç uyumlu değildi...

Kendi kendime bu sözcüğü söylüyordum –“hasta”–, ama uygunluğundan kuşkuluydum. Bu kişinin hatlarının gücü sadece durumunun edilgenliğini yalanlamakla kalmıyordu. Şu anda uyuyan, ama uyanır uyanmaz boyun eğdirerek kendini teyit edecek bir gücü de haber veriyordu.

“Alberta” beni korkutmuyordu. Şu andaki köleliğinin efendisi bendim kuşkusuz. Ellerimdeydi. Açık avucumda burnundan gelen nefesini hissettim. Ilık bir soluma değildi. Yakıcıydı. Cesaretim kırılarak dudaklarına indim. Onları okşadım. Beyaz, kanı çekilmiş olduklarına emindim. Dokunur dokunmaz renkleri yerine geldi. Ve bir şey daha oldu: Konuştu.

Dudaklarını oynattı.

Şöyle dedi:

“Bunu düşünmeyin.”

Ne demek istediğini açıklamasını isteyecektim. Ama iki sebepten dolayı kendimi tuttum. Birincisi, sesi kadın sesiydi. İkincisiyse, hekimlik deneyimim ne demek istediğini araştırmanın boşuna olacağına işaret ediyordu. Kadının bilincini kazanmadan konuşmuştu. Bir sonraki cümleleri bu fikrimi doğruladı.

“Biliyor musunuz?”

Dudaklarına dokunmayı bırakmadan kulağımı ağzına yaklaştırdım.

“Sükûnet içinde uyuyun.”

Sessizce onayladım.

“Bunları unutun.”

Elimi dudaklarından çektim ve Alberta sustu. Birbiriyle bağlantısız, neredeyse anlaşılmaz sözcükleri bir an-

lamda içimi bulandırmıştı, sanki unuttuğum, tanımadığım bir parçam ne dediğini anlıyordu, ama bu, *şu anda* olduğum kişi değildi.

Alberta kömür karası gözlerini açtı.

Konumlarımızın tersine döndüğünü hissettim, o uyanıyor, bana bakıyordu ve şimdi hipnotize edici bu bakışın kudretinden kaçınamayarak etkisi altına giren bendim. Alberta'nın gözleri akışkan güçleriyle bedenime giren iki iğne gibiydi, bir anda düşünceyi boğana kadar kanın akışını zihin sağlığının üzerine çıkartıyorlar ve hemen süreci ilk haline döndürüyorlardı. Kanı sanki çekiliyor, geride son derece açık, ama bomboş bir zihin bırakıyordu.

Alberta'nın açık gözlerinin benim üzerimdeki hipnotik etkisinin gücüyle, kadının uyanması karşısında bir tür savunma mekanizması olarak kendi kendimi hipnotize etme gücüm arasında kuşkuya kapılacak kadar bilgim vardı.

Uyuyan güzelin uyanmasından kaçmak istiyordum.

Korkuyla titredim.

Kendimi bahtıma teslim ettim.

5

Alberta'nın bedenini gerektiği şekilde, tepeden tırnağa profesyonelce muayene etmekle, uyuyor olmasının kesinliğiyle, Alberta'nın bedenine sahip olma arasındaki farkı hiçbir zaman ayıramadım.

Kocası bana karısının bedenini keşfetmem için izin vermemiş miydi?

Keşfetmek sahip olmayı da içeriyor muydu?

Fethetmeyi de içeriyor muydu?

Belki sadece onu şekillendirmemi istiyordu.

Duygularım alternatif elektrik akımı gibiydi. Ateşli,

kasılan, aşkını haykıran bir bedeni okşuyordum. Artık kuşkuya yer yoktu. Kadındı. Esmer yüzünden daha beyaz bir teni vardı, sanki yüzü şiddetli güneşe maruz kalmıştı da, bedeni sadece gölgeyi tanımıştı. Derisinin koyu renkli bölgeleri –bir mağaranın dibinde unutulmuş madeni paraları andıran iri, yuvarlak meme başları, göbeğinin yakınına kadar çıkan kara tüyleri– o kadar koyuydular ki, uzanmış yatan, ben dokunduğum zaman tahrik olan, canlanan, dokunmayı bıraktığımdaysa kanı çekilen bedeninin geri kalanını aydınlatıyorlardı.

Utanç ve korkuyla bu dışı bedenin iki ayrı ama bitişik an yaşadığını düşündüm, anlık ama art arda, sürekli yanıp sönen elektrik ışığı gibi. Bu anlardan biri yaşamın, öteki ölümün olabilir miydi? Ve öteki, ölüm, Alberta'da bedensel ölümle, cansız bedenle ve dokuların ve hücrelerin belli bir süre dış uyaranlara tepki verdiği moleküler ölümle sürekli yer değiştiriyor olabilir miydi?

Fiziksel yanıtlımın sinikliği beni şaşırttı.

Hızla soyundum, kadına sarıldım, nabzının hızlanarak atışını, tüm teninin yeniden yaşama kavuşmasını hissettim, ereksiyon halindeki penisimi hazla pubisinin ormanına sürttüm, inledi, sertçe, sarsılarak içine, vajinasının en derin, en gizli yerlerine kadar girdim, klitorisine sürtünen kıllarımın onu çılgınca heyecanlandırıldığını hissettim, hazzının mahremiyetine, tıpkı bir kuş kanadı gibi, sadece tüylerin dokunmasına özen gösterdim, benimki dışsal olduğu kadar derindi de.

Her iki hazzın da ritimleri birleştiği zaman Alberta inledi. Gözlerini yummak yerine açtı. Bana baktı.

Beni tanıdı.

Eminim. Birisi tarafından bakılmak başka, tanınmak daha başka bir şeydir.

Onun içinde, büyük çaba sarf ederek orgazmımı geciktirirken yeni sözcüklerini anlamaya çalıştım.

“Geri döndün. Bunu ne kadar arzuladığımı bilemezsin.”

Ben, içgüdüsel olarak, çölde uzun ve zorlu bir yürüyüşle geçen günün ardından, serin bir ırmak keşfederek sularına dalan bir yabancı gibi bağlandım sözlerine.

Bu bir serap mıydı?

Test ettim: İçtim.

“Ben de seni arzuluyordum.”

“Benimle kalacak mısın?”

“Evet. Elbette.”

“Yemin eder misin?”

“Yemin ediyorum.”

“Bir daha gittiğinde, döneceğini nasıl bileceğim?”

“Çünkü seni seviyorum.”

“Beni seviyor musun?”

“Bunu biliyorsun.”

“Yetmez. Geliyorsun, söz veriyorsun, sonra yine gidiyorsun...”

“Ne demek istiyorsun?”

“Bu yeterli değil.”

“Sana daha başka ne verebilirim?”

“Beni sevmek artık senin için bir sır değil.”

“Haklısın, değil. Bir gerçeklik.”

Başımı onunkinden uzaklaştırdım.

“Ama ben makul birisi değilim,” diye mırıldandı.

Daha fazla dayanamadım. Kesinlikle umulmadık, rastlantısal, sezgisel bir diyalog kadının sözleriyle kusursuz biçimde uyuşmuş, irademi şaşırtmış, sarsmıştı. Daha fazla dayanamadım. Sanki bedenim o anda hayatın ve ölümün hakemiymiş gibi güçle boşaldım, kükreyerek, gövdem havada, ona bakarak boşaldım, Alberta bağır-mamak için elini ısırıyor, orgazm protokolünün dikte ettiği gibi gözlerini yummuyordu.

Bana da bakmıyordu.

Onunla aynı şeyi görüp görmediğimi anlamak için başımı çevirdim.

Alay, tatmin ve neredeyse çocuksu bir korku karışımıyla, odanın boğucu bulduğum koyu kırmızı perdesine bakıyordu.

Tatmin olmuşum, Alberta'nın omzuna düştüm. Ona sarıldım. Omzunu, kolunu okşamak için bir elimi serbest bıraktım...

Çıplak bedenine sürtündüğümde –bu nedenle dikatimi çekti– örtülü, küçük bir alan hissettim. Ne olabileceğini tahmin etmeye çalıştım. Kolunun içine yapıştırılmış bir banttı. Bu önemsiz keşfimi fark etti ve kolunu hızla yastığın altına sakladı. Bedeni yeni bir yaşamla titreşiyordu. Bunu lafı döndürüp dolaştırmadan söylüyorum. Ben uzanmış yatan, pratik anlamda ölü, en azından bu dünyada namevcut bir dişi tanımıştım.

Şimdi bu canlanmış kadın, bu tutsak Mennonit, Kutsal Kitap'tan bir kahramana, dirilmiş bir Judith'e benziyordu, doğruldu, elimi tuttu, beni yatağın ayak ucunda diz çökmeye zorladı, ikimiz de çıplaktık, sonra şöyle mırıldandı:

“Ne mutlu yaslı olanlara! Çünkü onlar teselli edilecekler. (...) Ne mutlu merhametli olanlara! Çünkü onlar merhamet bulacaklar. (...) Ne mutlu doğruluk uğruna zulüm görenlere! Çünkü Göklerin Egemenliği onlarındır.”¹

Sonra sakince doğruldu, su ibriğini aldı, önümde diz çöktü ve ayaklarımı yıkamaya koyuldu, bir yandan da mırıldanmaya devam ediyordu:

1. Kutsal Kitap, Matta, 5: 4-7-10. (Ç.N.)

“Tanrı’nın kilisesi görünmez. Tanrı’nın kilisesi dünyadan ayrıdır.”

Bunları inançla söylüyordu ve korkuyla.

Israrla koyu kırmızı perdeye doğru bakıyordu.

Ben de dönüp baktım. Kadifenin arkasında bir hareket algıladığıma yemin edebilirdim.

Alberta duasını kesti. Benim de bildiğim bir duaydı. Dağdaki Vaaz. Mennonitler bu duayı ezbere söylemeyi öğrenirlerdi.

Alberta, “Ne mutlu zulüm görenlere,” diye mırıldandı ve sustu.

Perdeye bakarak bana baktı.

Bakışı beni sorguya çekti.

Gözlendiğimizi hissettim.

O da hissediyor muydu?

“Kocamın bizi basmasından mı korkuyorsun?”

Kekeledim.

“Evet, biraz.”

“Kaygılanma. Onun hoşuna gidiyor.”

“Hoşuna mı gidiyor, istiyor mu?”

“İkişi de.”

“Neden?”

“Çünkü bana eşlik edeceksin.”

“O da sana eşlik edebilir. Otuz yıl sana eşlik etmiş.

“Ama sen beni yaşıatıyorsun,” dedi nefretini açıkça gösteren, küçümseyici, kin dolu, tehditkâr bir gülümsemeyle.

“Gel,” dedim yumuşak bir sesle, kolunu tutarak. “Gel. Yat. Kendini fazla yorma.”

Sanki sevmenin ve dua etmenin gücü içini boşaltmış gibi, bayılacağını hissetmiştim.

Ayaktayken öfkeyle bedenime sarıldı.

“Bana bir şey söyle, lütfen. Ne olursa olsun. Beni var olmadığımı inandırma.”

Alberta perdeye sırtını döndü.

Kumaşın arkasında bir beden hareketini hissettim.

Ancak ondan sonra, burada otuz yıldır evli bir çiftin yaşadığını kendime itiraf edebildim. Baur seksenini aşmıştı. Ama Alberta hâlâ 1945 yılının gencecik Mennonit geliniydi.

6

Alberta'yı yatırdıktan sonra geçen saatleri saymadım. Burada zaman uçuyordu. Ya da yerinde sayıyordu. Dışarıda gece miydi, gündüz mü? Ne kadar zamandır yemek yememiştim? Neden aç değildim? Neden susuz değildim? Sanki saatleri ve zorunlulukları olmayan bir dünyaya girmiş gibiydim. Sessiz ve tam anlamıyla negatif bir dünya. *İhtiyaçlar* olmayan bir dünya.

Ve kadının bedeninin yakınlığı hayali değildi kuşkusuz. Dipsiz bir uykunun içine düşmüştü, ama uyuyan insanlar gibi canlı, derin derin soluk alıyordu, bu uyku halinde varoluşumuz bizi bilinçli dünyadan uzaklaştıracığına, sadece onu ikiye katlıyordu.

Neden bilmiyorum ama, onu uyurken izlerken, bu penceresiz, kumaş kaplı, koyu kırmızı perdeden başka hiçbir dekorasyonu olmayan tuhaf odada kendini korunmuş hissettiğini düşündüm. Neredeyse hapishaneyi andıran bir oda denebilirdi. Evlendiğinden beri otuz yılını burada mı geçirmişti? Gerdek yatağı bu muydu? 1945'te mi evlenmişti? Alberta evlendiğinde kaç yaşındaydı? Baur savaş bitip de Alberta'yla evlendiğinde elli beş yaşında mıydı? Baur ihtiyarlamıştı. Karısı yaşlanmamıştı. Kendisi, doktor, 1945 yılında neredeydi? Otuz yıl geçtiğini nereden biliyordu? Bu günün, şu anda içinde yaşadığı günün, 1975 yılında olduğunu nereden biliyordu?

Zihnini kuvvetle, ıstırapla zorladı.

Emil Baur.

Kütüphane.

Kütüphanedeki takvim.

30 Nisan 1975. Bir saatli takvimdi.

Baur genç doktorun gözünün önünde durması için yerini değiştirmişti.

Genç doktor.

Kollarına dokundu. Yüzünü yokladı.

Kendini en son ne zaman bir aynada görmüştü?

Neden otuz beş yaşından fazla olmadığına inanıyor, öyle varsayıyordu?

Neden Alberta'nın yaşıtıydı da, seksenini aşmış kocasının değildi?

Kim ona kendi yaşını söylemişti?

Beni kendime üçüncü şahıs hitap etmek zorunda bırakan korkuyu korkutmak için başımı salladım.

Ben bendim.

Adım Jorge Caballero'ydu.

Doktor Jorge Caballero.

Heidelberg'den mezundum.

Ne zaman? Hangi yıl?

Başımın içinde tarihler karışıyordu.

Rakamlar gözümün önünde dans ediyordu.

Otuz beş yaşındaysam, 1945 yılında henüz dört yaşında bir çocuktum.

Yatağa baktım. Alberta, Emil Baur ile 1945 yılında evlendiyse, bugün elli yaşını aşkın olmalıydı, ama yirmi beş, en fazla otuzunda gösteriyordu.

O yirmi beş, ben otuz beş, Emil Baur seksen dört.

Bu verilere sahiptim. Ama aklıma bu eve girmeden hemen önce ya da yakın bir tarihte olanlarla ilgili hiçbir şey gelmiyordu. Neden adımlı, mesleğimi biliyordum? Neden dün ne yaptığımı, kimlerle görüştüğümü bilmiyordum? Neden hafızama sadece benim istemediklerimin

geçmesine izin veren bir filtre yerleşmişti? Bunların hiç birinin benim irademle olmadığını fark ettim. Birisi, bir başkası, dolaylı ve dolaysız belleğimi ortadan kaldırmıştı. Birisi, bir başkası, zihnime yerleştirmek için kendi arzu ettiği verileri seçmişti. “Kendisine uygun gelen verileri.”

Yörüngesi şaşmış bakışımla bu hapishanede olmayanı aradım. Takvim yoktu. Üzerinde tarih olan bir gazete yoktu. Yanımda bir kitap getirdiğimi hatırladım (kendime hatırlama iznini verdim): Bir doktorun yanında her zaman kitap bulunmalıdır. Boş vakitleri okuyarak geçirmek gerek.

Kitabım, Goethe’nin *Doğu-Batı Divanı*’ydı. Rastgele bir sayfasını açtım.¹

Kitapların en şaheseri
Aşkın kitabıdır.
Pür dikkat okudum onu:
Pek az yaprağı neş’e,
Tüm metin ıstırap;
Bir bölümü ise hicrân ile dolu.

Ezberlemek için gözlerimi yumdum, bir şiirin benim sağlığım olduğundan emindim. Ama gözümün önünde rakamlar dans ediyordu. Şiirin adı “Okuma Kitabı”ydı. Sayfa numarası yüz doksan sekizdi.

Kırk beş, kırk beş, sayı kendi kendine dans ediyor, ben mekanik bir şekilde onu tekrarlıyordum, sonunda bu sesin benim olmadığını, yabancı bir ses olduğunu, koyu kırmızı perdenin ardından geldiğini anladım.

Perdeyi açmak için ilerledim.

Oradaydı. Solgunluğu iğrençti, bana sürüngelelerin perdeli gözleriyle bakıyordu, irislerinin mavisi yakıcı

1. Goethe, *Doğu-Batı Divanı*, çev. Senail Özkan, Ötüken Yayınları, 2009.

buza dönüşmüştü, bir mumya gibi kaskatıydı, dudakları benim adıma hareket ediyordu.

“Ayrılık bir yaradır,” ve sanki geriye doğru sayar gibi:
“Hangi yıl?”

“Ne zaman?”

“Heidelberg’den mezun.”

Demek öyle, Doktor Georg Reiter, Georg von Reiter, kim ona söylemiş? Neden otuz beş yaşından fazla olmadığına inanmış, öyle varsayıyor? En son ne zaman bir aynada kendini gördü?

Emil Baur konuşuyordu, (alışkanlığı olduğu üzere) normal kılığıyla, eski kâşif giysileriyleydi, ama şeytana dönüşmüştü, o anda bana öyle geldi, sözcüklerimi yönlendiren ve hareketlerimi Alberta’nın yatağına doğru yöneten ve ellerimi Alberta’nın çıplak koluna ve parmaklarımı uyuyan güzeli uyandırmaksızın iki kez düşünmeden çekip aldığım, dirseğiyle bileği arasındaki yapışkan banda götüren oydu, dövmeyle işlenmiş bir numara çıktı ortaya.

Dövmeyle işlenmekten ötesiydi, dağlanmıştı. Kızgın demirle sonsuza dek işaretlenmişti.

Numarayı hatırlamıyorum. Önemi yok. Anlamını biliyordum.

Emil Baur yatağa doğru ilerledi.

Alberta yatıyordu.

Ben yanında oturuyordum.

Baur, hiç de duruma uygun değildi ama, kolunun altında bir telefon defteri taşıyordu.

“Doktor Jorge Caballero,” dedi.

Onayladım. “Emirlerinize amadeyim,” demedim, sadece onayladım.

“Emin misiniz?”

Konuşmak zorundaydım. “Evet, Doktor Jorge Caballero.”

“İkametiniz?”

“División del Norte Bulvarı, numara 45.”

“Nerede?”

“Chihuahua kentinde. Üniversitenin yanında. Tren istasyonuna iki adım.”

“Telefonunuz?”

“Hayır... şu anda hatırlamıyorum...”

“Kendi telefon numaranızı hatırlamıyor musunuz?”

“Şeyyy...” bocaladım, “...insan kendine telefon etmiyor...”

Bana telefon defterini uzatarak, “Rehberde arayın,” dedi.

Sayfaları karıştırdım. C harfine geldim. Adımı aradım. Yoktu. Adresim de yoktu. Telefonum da. İçinden yok olduğum telefon defterine şaşkınlıkla baktım.

“Karım hoşuna gidiyor mu? Onu seviyor musun?”

Yanıt vermedim.

“Bırak da sana bir şey söyleyeyim, doktor. Ancak hayatın zamanını yanında kucaklamak istediğini ona gösterdiğin zaman bir kadını onu sevdiğine ikna edebilirsin. Dahası: tüm zamanları. Yaşanmış olanları. Yaşanmamış olanları. Yaşanabilecekleri.”

“Doğru.” Romantik ruhum, hayalim konuşuyordu. “Böyle sevilir.”

“Karımı seviyor musun?”

Birden bana kendini gösteren bu ruhla mücadele ettim.

“Onu yeni tanıdım.”

Mühendis Emil Baur, “Onu otuz yıldır tanıyorsun,” dedi kaba bir sesle, kibar tavırlarını takınmadan, salyalı bir hırıltıyla.

“Siz delisiniz,” diyerek sertçe yataktan kalktım.

KontROLSÜZ bedenim kumaş kaplı duvara çarptı.

“Siz ölüsünüz,” dedi, en soğuk yalınlıkla.

Hava yuttum. “Jorge Caballero, doktor, mezuniyeti...”

“İkametiniz?”

“Heidelberg.”

“Telefon?”

“Yasak.”

“Kim yasakladı?”

“Onlar.”

“Nerede?”

“Bilmiyorum!” diye bağırdım. “Adsız. Adsız yerde. Her şey yasaklandı. Kimsenin adı yok! Sadece numaralar var!”

“Hangi numara? Kaç tane?”

“Kırk beş!”

Emil Baur’un bakışından kaçınmak istedim. Ben kendim, iyi niyetle ona açıklamıştım. Narkolepsi, derin uyku hali; katapleksi, bilincini yitirmeden fiziksel olarak çökmek; hipnoz, en unutulmuş geçmiş hafızaya alan uyku, en güncel, en dolaysız hafızanın reddi; otohipnoz, ilk önce beyinden daha fazla kan, hemen ardından kandan daha fazla beyin...

Belleğimin ve bilincimin buluşamamasının esiri olmuşum.

“Hangi durumu istiyorsanız onu seçin doktor. Kendinizi bunu yapmakta özgür bırakın.”

“Benim durumum mu?” yanıtını verdim şiddetle. “Benim durumum normal. Siz karınızla ilgilenin. Hasta olan o.”

“Artık onunla ilgilenemem. Bu nedenle sizi buraya getirdim, doktor.”

Emil Baur sözlerinin buz gibi dehşetini gizleyen bir yalınlıkla konuşuyordu.

“İkiniz aynı hastalıktan mustaripsiniz, doktor. Farkına varmadınız mı?”

“İkimiz mi?” diye sordum, yönümü kaybederek.

“Evet, siz ve o.”

“Aynı hastalık mı?”

“Çaresi olmayan bir bela, doktor. Ölüm.”

7

Bana giyinmemi ve onunla birlikte büyük salona inmemi emredene kadar Emil Baur’un zalimliğini anlamadım.

Söylediğini yaptım, odasından çıkmak üzereyken, kadın, Mennonit yakarısının uzak bir yankısını andıran bir sesle inledi; Dağdaki Vaaz.

“Ne mutlu doğruluk uğruna zulüm görenlere! Çünkü Göklerin Egemenliği onlarındır.”

Ancak bu kez dini bir duayı tekrarlamıyor, kendi kişisel yakarısını dile getiriyordu:

“Gidiyor musun? Artık senin tanıyamam. Sen beni tanıyacak mısın?”

Bu sözcükler bana o kadar dokundu ki, yatağa geri dönmek istedim.

“Bana bir şey söyle, ne olursa olsun, var olmadığımı inanmama izin verme,” dedi giderek sönen bir sesle.

Baur kuvvetle, yaşını yalanlayan bir dinçlikle kolumu tuttu ve beni odadan uzaklaştırdı. Metal kapı gürültüyle kapandı.

Ev sahibimin yaşamındaki üç kahraman kişinin kaygılı, aptal ve hatta ürkek bakışları altında, karşı karşıya oturduk.

Yaşlı adam sanki beni dikkatle inceliyormuş gibi baktı. Tuhaf bir yer değiştirme duygusu hissettim. Bakışları çağrısına profesyonel olarak yanıt verdiğim günkü gibi değildi. Alberta’nın odasında ortaya çıktığındaki şeytani gözlerle de değildi.

Sanki bana ilk kez bakarmış gibi baktı. Bunun üstünden çok zaman geçmişti.

Uzun bir sessizlik oldu.

Baur nasırlı ve lekeli ellerini kavuşturdu. Tırnakları etlerine gömülmüştü. Toynağa benziyorlardı. Mekân küf, bayat yağ, domuz yağı, baca dumanı kokuyordu...

II. Wilhelm, Pancho Villa ve Adolf Hitler bizi gözlerken hiç konuşmadan, bakışarak yarım saat geçirdik. Benim konuşmak için ne arzum ne gücüm ne de nedenim vardı. Emil Baur'un geçen yüzyılın sonundan kalma malikânesinde geçirdiğim hafta sonu her şeyimi tüketmişti.

"Kendinizi hiçbir şeyden mahrum hissetmeyin," diyerek gülümsedi, açıklanması mümkün olmayan bir mutlulukla. "Tam tersine. Hoşunuza giderse en işinize gelen kadarı seçin."

Başım la reddettim. İrade yitimim beni yenik düşürmüştü. Kendimi boş bir sayfa gibi hissediyordum. Baur bunu biliyordu kuşkusuz. Eninde sonunda, kendi kaderini seçme özgürlüğüne sahip bir bireydim. Biraz önce bana bunu sunmuştu. En üst düzeyde ama arzulanmayan özgürlük. O anda katıksız rastlantının hareketlerini, hiçbir zaman öngörüleemeyenin gün be gün yaşamlarımıza süzülerek ihtiyaçla karışmasını ve sonunda bir kader oluşturmalarını öylesine özlüyordum ki.

Ancak Baur tüm eylemleri ve tüm sözcükleriyle, geleceği seçmenin geçmişi de seçmek demek olduğu saatin gelip çattığını anlatmıştı bana.

İhtiyar mühendis bir kahkaha attı.

"1944 yılında, siz, Doktor Georg Reiter, Polonya'daki Treblinka toplama kampında yardımcı hekimdiniz."

"Hayır."

"Göreviniz zihin sağlığı yerinde olmayanları ve fiziksel engellileri yok etmektir."

"Hayır."

"Hiçbir Yahudi'yi öldürmediniz."

"Hayır."

“Ama tek kurbanlarınız Yahudiler değildi.”

“Çingeneler. Komünistler. Eşcinseller. Barış yanlıları. İsyan-kâr Hıristiyanlar,” diye zihninden saydım.

“Mennonitler Almanya’da küçük bir azınlıktı. Ama inançları onları mahkûm ediyordu. Bir savaşta çarpışmalarına engel oluyordu.”

“Evet.”

“Nazi mekanizması ayırım yapmıyordu. Erkek. Kadın. Mennonit. Barış yanlısı. Hepsi mahkûmdular.”

“Evet.”

“Kamplar Alman toplumunun bütünü gibi düzenlenmişlerdi.”

“Evet.”

“Kamplar toplumla ilgili her şeyin uzmanlaşmış bir parçasıydı yalnızca.”

“Evet.”

“Ölüm makinesi binlerce avukat, bankacı, bürokrat, muhasebeci, demiryolu işçisi... ve doktor olmadan çalışamazdı.”

“Evet.”

“Katil olarak suçlanmadan, cinayetin düzen ve resmiyet içinde işlenmesini sağlıyorlardı.”

“Evet.”

“Görevinizin bir parçası da kargo geldiği zaman istasyonda bulunmaktı.”

“Kargo mu?”

“Esirler.”

“Evet. Esirler geliyordu. Bunu tüm dünya biliyor.”

“Sizin göreviniz, tam olarak, güçlülere zayıflardan, yaşlıları gençlerden, erkekleri kadınlardan, ebeveynleri çocuklardan ayırmaktı.”

“Hatırlamıyorum.”

“Rütbe sahiplerine ev hizmetleri için kadın seçme izni veriliyordu. Ve yatak için.”

“Belki.”

“Onun istasyona geldiğini gördüğünüzde yüreğiniz ağzınıza geldi.”

“Kimin?”

“Parlak siyah saçlı bir kadının. Saçları açıktı, elinde, hor görür bir utanç havasıyla taşıdığı tarikatının sandığı vardı. Hatları keskin, dudakları kalın, çenesi meydan okuyan bir kadın.”

“Yukarıda, uyuyor.”

“Onu seçtiniz.”

“Evet. Onu seçtim.”

“Evinizde hizmet etmek için seçildiğini sandı.”

“İkimiz de öyle sandık. O da, ben de.”

“Bunun sadece bir süreliğine olacağını biliyordunuz. Cürümün işlenmesi gerekiyordu. Önce yaşlılar, sonra çocuklar, kadınlar daha sonra, onlar bu arada patronlara hizmet etmekle ve onlarla yatmakla meşguldüler.”

“Evet.”

“Ama bu yaman bir kadındı, barışı savunuyordu, çetindi, çünkü inancının dini vahyine derinden inanıyordu...”

“Evet.”

“Aynı bizler, yani Almanlar gibi; bizler de tek bir führer altında yeniden doğan, büyük, güçlü bir vatanın manevi vahyine şiddetle inanıyorduk.”

“Evet, öyle.”

“Görevleri yerine getirmek gerekliydi.”

“Öyle.”

“Yine de öyle bir an gelir ki, insanın vicdanına boyun eğmesi için patronlarına başkaldırması gerekir.”

“Evet.”

“Kadın inancıyla gerçek anlamda özdeşleşebilmek için onu başkalarının önünde itiraf etmenin, Mennonit olmanın gereği olduğunu hissediyordu.”

“Evet. İnatçıydı.”

“Siz onu seçtiniz.”

“Evet, onu seçtim.”

“Evinizde hizmet etmek için seçildiğini sandı.”

“Evet.”

“Ama sonunda bedeniyle deney yapacaklarını biliyordunuz, bir çocuğu olması ve İsa’nın şemsiyesi altında saklanamaması için onu bir Yahudi’ye vereceklerdi...”

“Evet. Hıristiyan kurtuluşunu kaybetmek için kısmi Yahudi olmak yeterliydi.”

“Komutanlar kendilerini yetkili hissediyorlardı. Hitler’den alınıyorlardı. ‘İsa, Hıristiyanlığı daha sonra yozlaştırmak için Antik Dünya’ya takdim eden Yahudi’dir.’”

“Öyle dedi. Evet.”

“Alberta’yı hizmetçi olarak evinizde tutabilmek için mücadele ettiniz...”

“Bilmiyorum.”

“Siz ve Alberta sevgiliydiniz.”

“Evet, şimdi...”

“Onu hastaneye teslim etme emri aldınız.”

“Evet. Ama siz onu odadan çıkarmanın mümkün olmadığını söylediniz.”

“Onu ameliyat edecek, eziyet çektirecek, bedenine Yahudi tohumunu ekecektiniz, siz...”

“Onu kurtardım.”

“‘Alberta Simmons’ adını ölülerin listesine koyarak kurtardınız.”

“Onu kurtaracaktım.”

“Hayır. Onu mahkûm ettiniz. Kimse kaçamazdı. Kimse gizlenemezdi. Onu listeye sokarsanız kurtaracağınızı sandınız.”

“Evet.”

“III. Reich’in bürokratik makinesiyle alay edebilirsiniz sandınız.”

“Hayır. Onu kurtardım.”

“Onu mahkûm ettiniz. Onu saklayacak yeriniz yoktu.”

“Hayır.”

“Yok edilenler listesinde olan Alberta Simmons adındaki kadının kaçışını hazırladınız.”

“Evet.”

“Tek sorun listenin gerçeğe uymamasıydı. Naziler cesetleri saymakta ve kimlik tanımlama yapmakta uzmandılar. Hileniz başarısızlığa uğradı Herr Doktor.”

“Öyle mi?”

“Bir sabah sizi tutukladılar.”

“Beni tutukladılar...”

“Bir sabah. Alberta Simmons ortadan yok olmuştu.”

“Yok mu olmuştu?”

“Aynı sabah. Sizi tutukladılar.”

“Beni tutukladılar, evet.”

“Sizi ilk önce Totenlager’a getirdiler, yok etme alanına...”

“Çöplük...”

“Cesetlerle doluydu.”

“Morarmış cesetler, kararmış cesetler...”

“Bu cesetlerden biri Alberta’nınkiydi.”

“Alberta. Alberta Simmons.”

“Gece onu kaçırdınız. Cesedini bir ormana götürdünüz. Ona bir Hristiyan mezarı vermek istiyordunuz.”

“O adam deliydi. Her yer gözleniyordu. Neden onu bir alay cesedin arasında bırakmadım ki? Morarmış, kararmış cesetler mi dediniz?”

“Morarmış. Kararmış.”

“Komutan Wagner kahvaltıdan önce birini öldürmezse keyifle kahvaltı edemediğini söylerdi.”

“Sizi aynı gün itaatsizlik nedeniyle kurşuna dizdiler.”

“İkimiz de aynı gün mü öldük?”

Doktor Reiter kendi kendine, idam ya da ameliyat öncesinde mahkûmlara merhametle söylediği sözleri söylüyordu:

“Derin bir nefes al. Ciğerlerini güçlendir.”

Baur sözlerine ara verdi.

“Şimdi söyleyin doktor. Georg von Reiter ile Alberta Simmons’un cesetlerini savaş bitince Treblinka’dan Chihuahua’ya kadar getiren ben miydim?”

“Bilmiyorum,” dedim sesim titrercesine.

“Yoksa siz Polonya’da mı gömülüsünüz?”

“Bilmiyorum.” Sesim titredi.

“Alberta ve siz, benim uydurmam mısınız?”

“Bilmiyorum, bilmiyorum.”

“Sizi hayata döndürerek Alman olmaktan duyduğum suçluluğu telafi etmek mi istedim?”

“Size teşekkür mü etmeliyim?”

“Sizin benim borçlarım olduğunuzu düşündüm.”

“Neden sadece biz? Neden sadece iki kişi?”

“Çünkü birbirinize sarılmıştınız. Bu bir mucizeydi. Sizi farklı saatlerde öldürdüler. Ama ceset çukurunda sarılmıştınız; ölü, çıplak ve sarılmış. Bu nedenle sizi borcum olarak kabul ettim. Ölü iki aşışın o sarılışı ruhumu tutuşturdu.”

“Siz tüm bu yıllar boyunca Reich’a bağlı kaldınız.”

“Hayır, doktor. Ben başka bir dünya hayal etmiştim. Gençliğimdeki gibi bir dünya. Gerçeği öğrendiğim zaman, dünün tutkularını geride bırakmam ve onları bugünün yasına dönüştürmem gerektiğini hissettim.”

“Kanıtınız var mı?” dedim soğukça.

“Çantanızı açın.”

Dediğini yaptım. Alman ordusunun doktor üniforması oradaydı. Çizgili hapisane üniforması oradaydı.

“Sizinle birlikte buraya kadar getirdiğim giysilere bakın.”

Sessizdi.

Ona yoğun bir nefretle baktım.

“Beni Alberta’nın Treblinka’daki ölümüyle suçladınız...”

Onu sinirlendirmeyi başarmıştım.

“Erdem kaidesinden aşağı inin doktor. Onun için siz yoksunuz. Onun için siz gerekli bir müdahalesiniz. Onu görmeye gelen, iyi olduğuna, ölmediğine güvence veren bir doktorsunuz. Onun ölmediğine mi inanmak istiyorsunuz? İnanın.”

“Ben gerçek bir kadınla yattım.”

Baur küçümseyerek, “Size seçme özgürlüğü verdim. Bir cesetle mi yattınız yoksa bir hayaletle mi?” diye sordu.

Meydan okur bir tavırla ayağa kalktım.

“Ben de bu özgürlüğü size geri iade ediyorum. Neden bizi kurtardınız? Neden Treblinka’ya gittiniz? Siz vatansever bir Alman, ateşli bir Nazi değil misiniz?”

“Hayır. Sadece Almanım. Sadece Alman.”

“Peki ya bu tablo?” Hitler’in resmini gösterdim.

“Büyüklik hayallerine kapıldığı ve ülkesini sevdiği için suçlu bir Alman o. Beni beraat ettirin doktor. Tüm bir ulusun suçunu bağışlayın.”

Neden o anda bu sözcükler üzerime çullandı, beni alıp götürdü ve bir kuşku çukuruna düşmeme neden oldu, bilmiyorum. En saçma ve bağlantısız imgeler ve düşünceler ani rüzgârlar gibi zihnimden geçiyordu. Ben başkasıydim. Cürüm mekânına geri döndüm. O zaman-ki gibi giyinmiştim. Bir kadın bana yiyecek verdi. Üzerimde çizgili bir takım elbise vardı. Heidelberg’den mezun olmuşum. Peki sonra? Bu karmaşık tarihlerden sonrasını hatırlamıyorum. İsyankâr bir spazm göğsümü sıkıştırdı. Başımı eğdim. Belleğimin efendisi Baur muydu? Neyi hatırlamam neyi hatırlamamam gerektiğini seçen o muydu?”

Evin içindeki sis arttı.

“Şimdi gerçeği duyun, Herr Doktor Reiter. Sadece siz Alberta’yı hayata döndürebilirsiniz.”

Bakışlarımla onu sorguladım. Bana yanıt verdi.

“Çünkü onu terk ettiniz.”

“Ne zaman?”

“Tek bir kez. Treblinka’da onu kurtarmak istediğinizde.”

“Hayır, onu kaç kez yaşama döndürdüm demek istedim.”

“Buraya her geri döndüğünüzde.”

“Buraya ilk kez geliyorum...”

“Geçtiğimiz otuz yılda, o ve ben size ne zaman ihtiyaç duysak buraya geldiniz....”

Baur dehşetimi küçümseyerek izledi.

“Birazdan gerçeğin farkına varacaksınız.”

“Hangisinin?” dedim, aklım karışmış halde.

Baur gözlerini bana dikerek, “Hangisi en çok işinize geliyorsa onu seçin,” dedi.

“Gerçeği seçiyorum,” yanıtını verdim.

“Gerçek mi? Gerçeği kim biliyor ki?”

“Karınızın aşığı olmama göz yumdunuz. Neden?”

“Sizi izlemek için. Karıma erkekçe sahip olunmasının tadını çıkarmak için.”

“Neden?”

“Çünkü ona canlıymış gibi davranıyorsunuz.”

“Ben onu sevdim, mühendis efendi. Ona cinsel olarak sahip oldum.”

“Sadece bir başka ölü bunu yapabiliirdi.”

Ne yanıt vereceğimi bilemedim.

Ayağa kalktı, peşinden gittim. Beni kapıya götürdü.

Sis dışarı kaçmasın diye ardımızdan kapıyı kapatarak bulanık bir alacakaranlığa çıktık.

Çölde kısa bir mesafe kat ettik. Yer ateş gibiydi.

Baur beni yaban arazide pek belli olmayan bir alana götürdü.

Bana iki yatay mezar taşını işaret etti, taştan yataklar gibi toprakta uzanıyorlardı.

ALBERTA SIMMONS

1920 – 1945

GEORG VON REITER

1910 – 1945

Yavaşça yanımdan ayrılarak bana sırtını döndü, bastığı toprağın sahibiydi, ama paylaşmayı bilmediği ölümden sürgün edilmişti.

Çöl rüzgârı kuvvetle esiyordu, günün sıcağı dondurucu bir geceye dönüşüyordu.

Emil Baur salonunun yüksek pencerelerinden bize bakıyordu.

Alberta'nın uzaktan geldiğini gördüm.

Oydu, vahşi, ışıltılı, kara güzelliğiyle.

Benimle konuştu.

“Bana bir şey söyle lütfen, ne olursa.”

Üzerinde yatağındaki giysilerin aynısı vardı, ayakları çıplaktı.

Elini tuttum.

Elimi sıktı.

Emil Baur çöldeki malikânesinde yapayalnız mırıldandı:

“Ölümden aşka gidebiliriz. Ölümü aşkın koşulu olarak talep edebiliriz.”

Bana gölgelerin rengini kaçırıp kararttığı gözleriyle baktı.

“Başka tutkun yok mu?” dedi Alberta, “Başka bir kadını istemiyor musun?”

“Evet, bir başkasını istiyorum.”

Bakışlarını indirdi, “Kimi?”

“Seni, Alberta. Sen başkasısın. Yaşadığındaki gibisin.”

Alberta’yla ben, el ele tutuşarak uzaklaştık.

Çöl engin ve yapayalnızdı.

Ve boş bir bedeni işgal etmek hayaletlerin işiydi.

Kış kuşları sürüler halinde uçarak geçtiler.

8

Emil Baur, “Ölümler dirilerin onlar hakkında söylediklerini duyarlar mı?” diye fısıldadı. “Ölüm uykunun adımıyla karıştırılır mı?”

Bir an sessiz kaldı, sonra vurguladı: “Ölüm uykunun adımıyla karıştırılır mı? Daha fazla ölü kurtarılabilir miydi? Milyonlar arasında sadece iki kişi mi kurtarılmıştı? Bağışlanmam için iki kurtarılmış beden yeter mi? Kurbanların acılarının cellatların utancı tarafından eşitlendiğini anlamıyorlar mı?”

Çöldeki malikânenin salonunda, ebediyen Emil Baur’un yanında otururken, bir kez daha biliyordum ki kocam sesimi dinlemeyecekti. Ben sadece başka hayaletlere sözcülük yapan hayalettim. Yeniden başlamadan önce, bu kitabı bir kez daha kapatmak için ona ne diyecektim ki?

“Emil, durmadan Georg ve Alberta’yı dirilterek sorumluluğundan kurtulduğunu mu sanıyorsun? Benim her daim senin yanında olduğumun farkında değil misin? Asla bana bakmaman ya da tek söz etmemen umurunda değil. Ben senin karınım, Emil. Ben senin Menonitinim. Beni adımdan mahrum ettin. Beni görünmez kıldın. Ama senin gerçek karın benim, Emil Baur. Her zaman senin yanında yaşıyorum. Artık beni hatırlamıyor musun? Neden bu evde bir tane bile fotoğrafım yok?”

Kaiser, Sentor ve Führer'in çirkin resimlerine bakarak gülümsedim ve içimi çektim.

  Bir gün yüzüme bakmak zorunda kalacaksın. Beni sadece hayaletlerine ses vermek için kullandığını biliyorum. Bana baksaydın, sözü onlardan alıp bana vermek zorunda kalacaktın. Kendini kandırma Emil Baur. Senin gerçek hayaletin benim.  

Bana bakmadı. Bana asla bakmaz. Benim varlığını kabul etmez. Ama ben neden bu perili evde olduğumu biliyorum. Anlatmak için buradayım. Durmadan hik eyi kocam Emil Baur'a tekrarlamak için buradayım. Otuz yıl önce  lm   bir kadının sesi sayesinde, tıpkı  ehrazat gibi, kendimi her gece ölümden kurtarmak için.

  Chihuahua'da herkes mühendis Emil Baur'u bilir. Bunun  yk me ba lamanın en doğru biçimi olup olmadığını bilmiyorum...  

VLAD

Sarriá'nın canavar çocukları Cecilia,
Rodrigo ve Gonzalo'ya

“Uyusun benim kızım,
yoksa çakal gelecek,
kocaman sırığıyla
seni yakalayacak...”

MEKSİKA NİNNİSİ

“Dávila ve Uriarte uygun olsaydılar Navarro sizi rahatsız etmezdi. Sizden daha aşağıda –daha doğrusu aşağı rütbede– olduklarını söyleyemem doğrusu, ama sizin *primus inter pares*, İngilizce terimlerle *senior partner*, yani büyük ortak, bu firmada tercih edilen kişi olduğunuzu teyit ederim ve bu görevi size vermemin nedeni, her şeyden önce, konuya gösterdiğim önemdir...”

Haftalar sonra, korkunç macera sona erdiğinde, Dávila'nın Avrupa'ya balayı yolculuğuna çıkmış olmasını ve Uriarte'nin artık her neyse, bir hukuksal ambargoyla karşı karşıya bulunmasını tamamen rastlantıyla ilişkilendirdiğimi hatırladım. Benim balayı yolculuğuna çıkmayacağım ve patronumuzun hevesli Uriarte'ye verdiği cinsten, sıradan bir hukuk stajyerinin halledebileceği iş-

leri kabul etmeyeceğimse açıktı.

Ancak yaşlı patronumun kararına saygı duydum ve bu önemli şahsa bana duyduğu güven için minnetimi belirttim. O her zaman çürütülmez kararların adamı olmuştu. Başklarına danışmak gibi bir alışkanlığı yoktu. Çalışma arkadaşlarının mantık yürütmelerini dikkatle dinleyecek kadar nazik olsa da, emir vermekten kaçınmazdı. Tüm bu söylenenlere karşın, –göreceli terimlerle değerlendirildiğinde son derece yeni, ama aslında seksen dokuz yaş kadar uzun sürede kazanılmış, çoktan gömülmüş bir yüzyılın hikâyesiyle yakından ilişkili– servetini Meksika’da geçirdiği uzun yıllar boyunca hükümetlere hizmet ederken ve bu hizmetlerde terfi ederken uyguladığı uysal politikalar (ya da etik esneklik) sayesinde kazandığını nasıl göz ardı edebilirdim ki? Başka şekilde ifade edilirse, “etkileyici” biriydi.

Patronumu hiçbir zaman, hiç kimsenin önünde aşağılık bir tutum içinde görmediğimi itiraf etmeliyim, ama hor gören bakışının ve artık iki büklüm olmuş omurgasının, kalıcı olmayan altı yıllık başkanlık sürelerinin ötesinde var olmayan memurların karşısında verdiği kaçınılmaz ödünleri tahmin edebiliyorum. Politik iktidarın geçici, ama o kişilerin kalıcı olduğunu kesinlikle bilirdi. Bakan olarak seçildikleri her altı yıl boyunca gururla kurumlanırlar, sonra da yaşamlarının geri kalanında unutulurlardı. Takdire şayan avukat Don Eloy Zurinaga, altmış yıl boyunca bir başkanlık döneminden ötekine *yakayı kurtarmayı* başarmış, her zaman “ayakta kalmıştı”. Stratejisi son derece basitti. Geçmişten kimseyle arasını bozmamıştı, çünkü hiçbirine geçici politik büyüklüklerinin ardından gelecek önemsiz geleceği sezinletmemişti. Eloy Zurinaga’nın alaycı gülümsemesine yüzeysel bir kibarlık ve var olmayan bir alkış dışında anlam yüklenmemişti.

Bana gelince, yeni sadakatler kurmak zorunda kal-mamasının nedeninin asla daimi muhabbetlere girme-mesi olduğunu kısa sürede öğrendim. Yani, resmi ilişki-leri kanıtlanmış ve verimli bir profesyonelinkilerden ibaretti. Sadakatin sadece zahiri ve verimliliğin mevcut olması –her ikisi de politik ve hukuki yozlaşma bataklı-ğında hayatta kalmanın yüzüydü– bir tahminden ibaret-ti. Bence hukukçu Zurinaga’nın bir kamu görevlisiyle asla tartışmamış olmasının sebebi hiçbirini sevmemiş ol-masıydı. Bunu söylemesine gerek yoktu. Yaşamı, kariye-ri, hatta vakarı zaten bunu doğruluyordu...

Hukukçu Zurinaga, benim patronum, bir yıldır evin-den çıkmıyordu. Bürodaki hiç kimse onun fiziksel na-mevcudiyedinin tembelliğe, şakalara, gecikmelere neden olacağını düşünme cesaretini göstermemişti. Tam tersine. Namevcut Zurinaga her zamankinden daha mevcuttu.

Sanki şöyle tehdit etmişti: “Dikkat. Her an ortaya çıkabilir ve sürpriz yapabilirim. Dikkat.”

Birkaç kez telefonda ofise geleceğini söylemiş, hiç-bir zaman gelmese de tüm çalışanlar neredeyse kutsal bir korkuya kapılmış, tetikte ve daimi bir düzen içine işlerine devam etmişlerdi. Hatta bir sabah patronun tıp-kısı bir kişi ofise girmiş ve yarım saat sonra çıkmıştı. O olmadığını biliyorduk çünkü o yarım saat içinde talimat-larını vermek için birkaç kez telefon etmişti. Kararlı, ne-redeyse zorba bir sesle konuşur, yanıt ya da yorum bek-lemez, telefonu hızla kapatırdı. Haber yayıldı, ama sırtı-nı dönüp ofisten çıkan kişi namevcut avukatın tıpkısıydı: uzun boyuyla, bükük beliyle, kesinlikle modası geçmiş, yakalarını kulaklarına kadar kaldırdığı paltosuyla ve çev-resi siyah bantlı kahverengi fötr şapkasının altına sıkışmış kuş kanatlarını andıran iki beyaz, uçuşan perçemiyle.

Yürüyüşü, öksürüğü, kılık kıyafeti avukatinkilerle aynıydı, ama büyük bir doğallıkla, kimse karşı çıkmadan

Çalışma odasının *sancta sanctorum*'una giren bu ziyaretçi Eloy Zurinaga değildi. O olduğu şakası kahkahalarla karşılanmadı. Tam tersine. Bu tıpatıp benzer ya da görüntü –varın siz düşünün– sadece korku ve aldırışsızlık esinledi...

Tüm bunları söyledikten sonra, hukukçu Eloy Zurinaga ile tüm iş grşmelerimin konutunda gerçekleştiğini eklemeliyim. General Porfirio Diaz'ın 1884-1910 arasındaki otuz yıllık diktatörlüğüne –bizim fantazi *belle epoque*'umuz– gönderme yapılarak porfiriyen diye adlandırılan ve Mxico'nun Colonia Roma semtinde ayakta kalan son maliknelerden biriydi. Kimsenin aklına orayı yıkmak gelmemişti, oysa brlar, ticaret merkezleri ve apartmanlar inşa etmek için tüm bir mahalleyi yerle bir etmişlerdi. Fransız tarzı bir çatı katıyla taçlandırılmış, varlığına anlam verilmesi zor bir bodruma sahip bu iki katlı konuta girmek avukatın burada kök salmasının nedeninin kalma arzusu değil, vahamet olduğunu anlamaya yeter de artardı. Zurinaga binada o kadar çok belge, kitap, dosya, mobilya, biblo, tabak çanak takımı, resim, örtü, hah, paravana, ama hepsinden önemlisi anı biriktirmişti ki buradan taşınmak onun için yaşam değiştirmek ve neredeyse kesin bir ölümü kabullenmek anlamına gelecekti.

Evi yıkmak onun tüm varoluşunu yıkmaktı...

Karanlık kökeni (ya da hiçbir duygusallık içermeyen buz gibi mantığı) gri taştan yapılmış, girişteki kısıcık merdivene uzanan aynı şekilde küçücük, bakımsız bir bahçeyle sokaktan ayrılan evden aileyle ilgili her türlü referansı dışlıyordu. Kadınların, ebeveynlerin, çocukların ve arkadaşların fotoğraflarını aramak boşunaydı. Ama o kadar çok modası geçmiş dekorasyon nesnesi vardı ki, eve bir antikacı deposu havası kazandırıyorlardı. Sevr vazoları, Dresden bibloları, bronz çıplak heykeller, mer-

mer büstler, sırtları altın yaldızlı cılız iskemleler, Biedermayer tarzı küçük masalar, türlü türlü *art nouveau* lamba, parlak deriden ağır koltuklar... Başka sözcüklerle söylemek gerekirse, kadın zevkinden nasibini almış hiçbir ayrıntıya sahip olmayan bir ev.

Kırmızı kadife kaplı duvarlardaysa, tersine, sanatsal hazineler asılıydı ve yakından bakıldığında tek bir ürkütücü imzayı takdir etmek gerekiyordu: Meksikalı Julio Ruelas'ın kaygılı oymaları. Canavar sineklerin deldiği kafalar. Karabasanları, akıl kaymalarını, seksle dehşetin, kadınla korkunun evliliğini betimlemekte uzman İsviçreli Henry Füssli'nin tuhaf tabloları.

"Bir düşünsenize," diye bana gülümsedi avukat Zurinaga. "Füssli, bir yargıçla takıştığı için ruhban sınıfından atılan ve kendini sanata veren bir din adamıydı..."

Zurinaga çenesinin altında parmaklarını birleştirdi.

"Bazen kendi kendini yargıçlıktan kovan ve sanata mahkûm eden bir yargıç olmanın hoşuma gideceğini düşünürüm..."

Derin soluk aldı. "Artık çok geç. Benim için yaşam cesetlerin uzun geçit törenine dönüştü... Sadece daha gitmemiş olanları, benim gibi yaşlananları sayarak avuyorum..."

Hem kullanılmaktan hem de geçen yıllar nedeniyle yıpranmış koltuğuna gömülmüş oturan Zurinaga, mobilyanın kollarını başka adamların bir kadının kolunu okşadıkları gibi okşadı. Bu uzun ve beyaz parmaklarda daha uzun süreli bir haz vardı, sanki avukat şöyle diyordu: "Et çürür, mobilya dayanır. İki deri arasında hangisini isterseniz onu seçin..."

Patron hava sıcak bile olsa gece gündüz yanan bir şöminenin yakınında oturuyordu, sanki soğuk bir ruh haliydi, tıpkı duygusal sıcaklığı gibi, Zurinaga'nın ruhu-na içkin bir şeydi.

Mavi damar ağının görüldüğü beyaz bir yüzü vardı, ıssız alnıyla sinekkaydı tıraşlı çenesi arasında akan, kalın dudaklarının çevresinde yaşlı et girdapları, her şeye rağmen derin ve tetikte –belki de zamana yenilmiş teni çok kara gözlerini kafatasına gömdüğü için fazlasıyla derin ve tetikte olan– bakışlarının üzerinde ağır perdeler oluşturan titizlikle dokunmuş kırışık ağına rağmen ona şeffaf ama sağlıklı bir görünüm kazandırıyordu.

“Evim hoşunuza gidiyor mu, avukat bey?”

“Elbette, Don Eloy.”

“A dreary mansion, large beyond all need...” diye alışılmamış bir hayalperestlikle ezbere okudu yaşlı adam, nadir bulunur bir kuş gibi, gerçek bir *rara avis* diye düşündüm duyunca, ezbere İngilizce şiir okuyan Meksikalı bir avukat... İhtiyar yeniden gülümsedi.

“Görüyor musunuz, benim sevgili Yves Navarrom? Çok yaşamamanın avantajı, durumun gerektirdiğinden çok daha fazlasını öğrenmektir.”

“Durum mu?” diye sordum iyi niyetle, Zurinaga’nın bana ne demek istediğini anlamayarak.

“Elbette,” dedi solgun parmaklarını kavuşturarak. “Siz büyük bir aileden geliyorsunuz, ben bilinmeyen bir kabilenin üyesiyim ve yükseliyorum. Siz atalarınızın neler bildiklerini unutmuşsunuz. Ben benimkilerin bilmediklerini öğrenmeye karar verdim.”

Elini uzattı ve koltuğun yıpranmış, bu nedenle güzel olan derisini okşadı. Güldüm.

“Öyle düşünmeyin. XIX. yüzyılda zengin çiftçiler olmak illa ki eğitilmiş bir zihne sahip olmayı garantilemiyordu. Tam tersine! Querétaro’daki pulque üreticisi çiftlik sahiplerine bir aydınlanma sağlamıyordu kesinlikle.”

1. William Wordsworth’ten alıntı: “Tüm ihtiyaçların ötesinde, kasvetli bir malikâne.” (Ç.N.)

Yanan kütüklerin alevleri yüzlerimizde bulanık güneş ışınları gibi oyunlar oynuyordu.

“Benim atalarımı bilmek ilgilendirmiyordu,” dedim, “sadece sahip olmak istiyorlardı.”

“Hiç kendinize Meksika’da ‘üst sınıfların’ ateşi niye bu kadar ömürsüz oldu diye sordunuz mu, Sayın Navarro?”

“Bu sağlıklı bir işaret, Don Eloy. Yani sosyal hareketlilik, yer değiştirme, yükselme var demek istiyorum. Geçirgenlik. Devrimde her şeyi kaybettik, üstelik de çok şeye sahiptik, ama buna rıza göstermekle kalmıyor, olanı alkışlıyoruz da.”

Eloy Zurinaga çenesini kavuşturduğu ellerine dayayarak beni zeki gözlerle süzdü.

“Amerika’da hepimiz sömürgeciyiz. Biricik eski aristokratlar yerlilerdir. Tüm Avrupalılar, fatihler, sömürgeciler basit, ayak takımından, eski mahpuslardı... Oysa eski Dünya’nın kan bağları engindir çünkü sadece yüzyıllar öncesine uzanmakla kalmazlar, bizimkiler gibi göçlere bağlı da değildirler. Almanya’yı düşünün. Hiçbir Hohenstauffen servet kazanmak için Atlantik’i aşmak zorunda kalmamıştır. Balkanları, Orta Avrupa’yı düşünün... Macar Arpad Hanedanı’nın kökeni 886’ya dayanır. Aziz Sebastian aşkına! Büyük Zupan Vladimir, Sırp kabilelerini dokuzuncu yüzyılda bir araya getirmiş ve Numanya Hanedanlığı 1196’dan itibaren Zeta Eyaleti’nden MakeDoña bölgesini yönetmiş. Hiçbirinin Amerika’yı kurmaya ihtiyacı olmamış...”

Don Eloy Zurinaga ile tüm sohbetler ilginçti. Deneyimim bana avukatın daha sonraki niyetini gözetmeden asla konuşmadığını söylüyordu, her türlü gönderme önceden düşünüldü. Söylediğim gibi: Kimseye karşı *kaba* davranmazdı, ne astlarına ne de üstlerine, kendini son derece üstün hisseden Zurinaga, kimseyi kendi üzerine

çıkarmazdı. Aşağıda olanlara gelince, bunu da söyledim, kibar bir özen gösterirdi.

Patronum bu hoş girişten sonra sadede geldi.

“Navarro, çok özel bir işi üstlenmenizi istiyorum.”

Başımın bir hareketiyle onayladım.

“Orta Avrupa’dan, Balkanlardan söz ediyoruz.”

Aynı hareketi yineledim.

“Eski bir dostum savaşlarla ve devrimlerle yerinden yurdundan edilerek Romanya-Macaristan sınırındaki mülklerini kaybetti. Yıkıntı halinde kalelerle dolu geniş topraklar. Gerçek şu ki...” dedi Zurinaga belli bir hüznüyle, “savaş sadece zaten ölmüş olanın kökünü kurutuyor...”

Şimdi ona sorgulayan bakışlarla baktım.

“Evet, siz ölü bir mülkün sahibi olmakla uzaktaki bir gücün kurbanı olmak arasındaki farkı iyi bilirsiniz... Diyelim ki bu yakın dostum kendi soylu yozlaşmışlığının efendisiydi, ama faşistler ve komünistler kafa kafaya verip onu topraklarından, kalelerinden sürdüler... Onu...”

İlişkimizde ilk kez Don Eloy Zurinaga’nın tereddüt ettiğini hissettim. Ayrıca şakağında heyecan kaynaklı bir sinir dikkatimi çekti.

“Özür dilerim, Señor Navarro. Bir ihtiyarın anıları. Dostumla ben aynı yaştayız. Kibar tavırlar gibi hukukunda Fransızca öğretildiği yıllarda Sorbonne’da birlikte okuduk. İngilizce her şeyi yozlaştırmadan önce,” diye tamamladı acı bir tınıyla.

Sanki kendi bakışını yumuşatmak ister gibi gözlerini şömineye çevirdi ve her zamanki sesiyle devam etti; taşları sürükleyen bir ırmağın sesi.

“Durum şu ki, bu eski dostum Meksika’ya yerleşmeye karar verdi. Genelleştirmelerin ne kadar kolaylıkla değer kaybettiğini varın siz görün. Dostumun malikânesi orta çağdan kalmaydı, şimdi burada, México’da bir çatı arıyor.”

“Size nasıl hizmet edebilirim, Don Eloy,” dedim aceleyle.

Yaşlı adam ateşe yaklaştırdığı titrek ellerini gözledi. Bir kahkaha attı.

“İşlerin gidişatına bakın. Genelde bu işlerle Dávila ilgilenir, ama bildiğimiz gibi şu sıralarda daha zevkli görevleri yerine getirmekle meşgul. Ve Uriarte, açıkçası, *ne s'y connaît pas trop*... Neyse, size vereceğim görev bu göçebe dostuma bir çatı bulmanız...”

“Memnuniyetle, ama ben...”

“Önemli değil, bir şey değil. Sizden sadece bir iyilik istemiyorum. Annenizin Fransız olmasını da hesaba katıyorum, dili konuşuyor ve Fransız kültürünü tanıyorsunuz. Dostumla anlaşmak için biçilmiş kaftansınız.”

Sözlerine ara verdi ve dostça bana baktı.

“Bir düşünün, Sorbonne’da birlikte öğrenciydik. Yani aynı yaştayız. O Orta Avrupa’nın köklü bir ailesine mensup. Balkanlarda, Tuna ve Bistritsa nehirleri arasında büyük mülklerin sahipleriydiler. Büyük savaşlar her şeyi yakıp yıkmadan önce...”

İlk kez, Zurinaga hayalperest bir bakışla kendini yineliyordu. Bana aynı şeyi söylemişti. Görmezden gelmek gerekliydi. İhtiyarlığın yanılmaz işaretidir. Anlaşılır. Bağışlanır.

İvedilikle, “Her zaman sizin talimatlarınıza uydum, efendim,” dedim.

Şimdi elimi okşuyordu. Onunki, ateşe rağmen buz gibiydi.

“Hayır, bu bir emir değil.” Gülümsedi. “Bu hoş bir tesadüf. Asunción nasıl?”

Zurinaga beni bir kez daha şaşırttı. Eşim nasıl mıydı?

“İyi, efendim.”

“Ne mutluluk verici bir tesadüf,” diye tekrarladı yaşlı

adam. “Siz benim hukuk büromda avukatsınız. Onun köklü bir emlak şirketi var. İyi haber, eskiden söylendiği gibi. İkinizin sayesinde dostumun ev sorunu çözülecektir.”

II

Asunción ile her zaman birlikte kahvaltı ederdik. On yaşındaki küçük kızımız Magdalena'yı okula bırakır, ben duşumu, tıraşımı ve giyinmemi bitirdiğim sırada dönerdi. Akşam yemeği saatine kadar birbirimizi göremeyeceğimizi bildiğimizden, kahvaltılarımızı hevesle bekler ve uzatırdık. Aşçımız Candelaria öteden beri bizimleydi, daha önce eşimin ailesinin yanında çalışmıştı. Asunción'un babası tanınmış bir noterdi. Annesi hayal gücünden yoksun bir kadındı. Ama hizmetçi Candelaria'nın hayal gücü fazlasıyla kuvvetliydi. Dünyada Meksika'dakilere üstün kahvaltı yoktur, Candelaria da her sabah mango, zapote, papaya ve mameye gibi meyvelerle bu gerçeği doğrulamaktan başka bir şey yapmaz, insanın damağını yeşil soslu *chilaquile*'lere¹ *ranchero* yumurtasına, muz yaprağına sarılı *tamale*'lere² ve kaynar kahveye hazırlar, hepsine mükemmel şekilde concha (deniz kabuğu), alamar (süs iğnesi), polvorón (pudra), campechana (mazgal) adları verilmiş tatlı ekmek çeşitleri eşlik ederdi...

Olması gerektiği gibi, bir saatlik bir kahvaltı. Yani çağdaş dünyada bir lüks. Benim için günün çimentosu. Geceki aşkın dile getirilmeyen anısını barındıran; çıplak, kendini veren, aşkımın yoğunluğu sayesinde öz ışığıyla parlayan Asunción'un hatırasıyla, damak zevkini içerse

1. Temelinde dörde kesilerek yağda kızartılan kalın omlet. (Ç.N.)

2. Genellikle mısır unundan yapılmış bir tür krep. Farklı içlerle hazırlanabilir. (Ç.N.)

de ötesine geçen aşık bakışlardan bir an. Doğru, her haliyle güzel, teması yumuşak, bakışları ateşli Asunción, evet yakıcı buz...

Asunción benim ters imgemdi. Uzun saçları düz ve koyuydu. Benim kısa saçlarım kıvrıkcık ve kestane rengiydi. Teni beyaz, hatları yuvarlak ve yumuşaktı. Ben tarçın renkli ve inceydim. Gözleri kapkaraydı, benimkilerse ela. Otuz yaşındaki Asunción'un saçı gençliğinin kara parlaklığını koruyordu. Ben kırk yaşındaydım ve saçım zamanından önce kırılaştı. Kızımız Magdalena annesinden çok bana benziyordu. Soy sop hakkındaki kural, oğullar annelere, kızlar babalara benzer der... Çocuğumuzun kıvrıkcık ve isyankâr saçları kayınvalidemi sinirlendirirdi çünkü "Arap" saçlarının kara ırka özgü olduğunu söyleyerek bana (her zamanki gibi) kuşkuyla bakardı. İyi kalpli hanımefendi torununun saçını ütölemek istiyordu. Felçli öldü, hastalığı derin bir koma haliyle karıştırılabilirdi ve doktorlar ölüm belgesini vermeden önce kararlarından kuşkuyla düştüler. Kocasını, kayınpederim, onları saklayamadığı bir telaşla dinledi ve gerçekten öldüğünü duyunca derin ve rahat bir soluk aldı. Ama ardından fazla dayanamadı. Sanki başka bir dünyadan öç almış gibi, Doña Rosalba de Llave kocasını noter Don Ricardo'yu karmaşa içinde yaşamaya mahkûm etmişti, pijamasını, diş macununu, saatini ya da daha kötüsü, evrak çantasını nerede bıraktığını bilemeyecekti. Sanırım kafa karışıklığından öldü.

Kızımız Magdalena doğal kıvrıkcık saçları, şaşırtıcı gümüş lekelere sahip ela gözleri, anne ve babasının teninin karışımı ay rengi teniyle büyüdü, on yaşında ne tombul ne de zayıftı, insana zevk veren çocuksu bir vücut şekli vardı: dolgun, kucaklanası, leziz... Annesi pantolon giymesine izin vermiyor, ekose eteklerde, beyaz gömlek üzerine giyilen mavi *cardigan*'da ısrar ediyordu, Fransız

Okulu'na giden iyi yetişmiş kızlar gibi, *les jeunes filles* (genç kızlar) ya da Meksika yüksek sınıfının "zarif kısrakları..." Beyaz çoraplar, rugan ayakkabılar.

Tüm bunlar Magdalena'ya bir oyuncak bebek değilse bile, başka bir çağa ait, eski zamanlardan kalma bir kız çocuğu havası veriyordu. Penyeler ve rengarenk kumaştan pantolonlar içindeki yaşlıtlarını görünce kendime Asunción'un kızımızın modern dünyaya uyumu konusunu fazla zorlayıp zorlamadığını soruyordum. (Bu noktada da, bu kez benim annemle sorun yaşamıştık. Kıza Fransızca bir isim olan "Madelaine" adını koymakta ısrar etmiş, ama Asunción büyükannesinin torununu nasıl isterse öyle, ister Madelaine, ister o korkunç Mado adıyla çağırabileceğini söylemiş, ancak evde kızın adının Magdalena, en fazla Magda olacağına direktmişti.) Aslında geleneklerin kutsal ateşini yanık tutan, modern modaları zorlukla kabul eden ve tıpkı kızımızın büyürken giyinmesini istediği gibi giyinen Asunción'un kendisiydi. Terzi elinden çıkma siyah takım, koyu renk ince çoraplar ve orta yükseklikle topuklular.

Gündelik yaşamımız buydu. Bunun normal yaşantımız olduğunu söylemiyorum çünkü bir oğul kaybedilen bir evlilikte normal diye bir şey olamazdı. On iki yaşındaki oğlumuz Didier, geri dönüşü olmayan bir kader anında, dört yıl önce ölmüştü. Küçüklüğünden beri çok iyi yüzücüydü, cesurdu, maceracıydı. Bisiklete binmekten dağcılığa ve kendine ait bir motosikletin hayalini kurmaya, her türlü mekanik ve pratik konuya yatkındı, belli ki denizin de emrinde olduğunu sanıyormuş, bir akşam üzeri, Acapulco'da, Pie de la Cuesta Plajı'nda, bir sevinç çılgılığı atarak koştu, kıyıya çarpıp ürkütücü bir şekilde geri dönen dev dalgaların arasına daldı.

Onu bir daha görmedik. Deniz asla geri vermedi. Bu nedenle yokluğu ikiye katlandı. Ne kadar korkunç

olsa da, ne Asunción'un elinde bir cesedin anısı vardı ne de benim. Didier okyanusta çözüldü, hayalet bir yüzücü gibi hiç ara vermeden okyanustan okyanusa dolaşan, tuza ve köpüğe dönüşmüş oğlumun bir parçasının bize geri döndüğünü düşünmeden kıyıda kırılan dalga sesi duymaya katlanamam... Anısını çocukluk fotoğraflarında, özellikle de kısa yaşamının son dönemlerine ait olanlarda korumaya çalıştık. Annesinin çocukluğu gibiydi. Beyaz ten, iri siyah gözler, doğal bir şekilde ensesine dökülen, geniş alnında güzel bir kesime sahip düz, gür saçlar. Ama gülümsediği bir resmini bulmak zordu. *Cheese* demesini istediklerinde bir salak gibi görüldüğünü söylüyor, onun gibi bir çocuktan beklenmeyecek bir ağırbaşlılığa bürünüyordu. Spor etkinliklerinde de durum aynıydı. Sanki ölüm kalım meselesiydi. Öyleymiş. Onun için öyle oldu. Bizim için öyle oldu.

Ne Asunción dindar sayılırdı ne de ben. Anne tarafım Kalvencilik mezhebinden Fransız Protestanı'ydı, hiçbir zaman katolik dininin gereklerini yerine getirmediler, ama Asunción'u kerelerce Didier'nin bir fotoğrafı ile konuşurken, tek başına ona özlem ve sevgi sözcükleri söylerken yakaladım. Ben de aynısını yapıyordum elbette, ama sessizce.

Didier'nin kaybolmasının ardından evde yaşanan kavga ve çekişmeyi unutmak istedik. Karım denizin dibini taramak, tüm kıyıları araştırmak, kumu kazmak, kayaları delmek, oğlumuzun cesedini bulana kadar kendini denizde tüketmek istedi. Ben sakin olmasını istedim, gücendim ve şu sözlerimle onu da gücendirdim: "Onu tekrar görmek istemiyorum. Olduğu gibi hatırlamak istiyorum..."

Bana bakışındaki içlerlemeyi unutamam. Tekrar bundan söz etmedik.

Bu yokluk aslında varlıktı. Bu sessizlik çığlık çığlığaydı. Bu resim daima çocukluğa çakılı kaldı...

III

İşe gitmek için sokağa çıkmak üzere giyinip öyle kahvaltı ederdik. Resmi görüntümüzün ayrıntılarını geceki tutkumuzla zıtlığını göz önüne sermek için veriyorum. Asunción yatakta bir semenderdi, tutuşmak için soğuktu, donmak için alevliydi, cıva gibi ele avuca gelmez ve bir inci kadar yoğundu, kendini verirdi, gizemliydi, şaşırtıcıydı, cilveli, hayali kurulan ve hayal kurduran bir kadındı... Yapardı, konuşmazdı. Şafak söker, tutkuyla geçen gecenin anısıyla ve gelecek gecenin arzusuy la kahvaltı eder, işle ilgili belgelerimizi gözden geçirirdik. Magdalena'ya sahip olmanın sevinci ve Didier'yi kaybetmenin acısıyla.

Asunción'a avukat Zurinaga'nın isteğini açıkladım, her ikimiz de bizi mesleki olarak bir araya getiren bu olayı sevinçle karşıladık...

"Zurinaga'nın bir arkadaşı korunaklı, etrafı تنها, saldırılara karşı rahatça savunabileceği, sırtını bir yara dayayan bir ev istiyor."

"Daha kolay bir şey olamaz," diye gülümsedi Asunción. "Neden kaygılı bir ifade takındığını anlamıyorum. Bana Bosques de las Lomas'taki herhangi bir evi tarif ediyorsun."

"Bekle," dedim, "Müşterimiz evi teslim almadan önce tüm pencerelerin kapatılmasını istiyor."

Onu şaşırtmaktan memnuniyet duydum. "Kapatılmasını mı?"

"Evet, duvarla örülmesini ya da artık ne denirse."

"Karanlıkta mı yaşayacakmış?"

"Sanırım sadece yapay ışığa tolerans gösterebiliyor. Gözleriyle ilgili bir sorun."

"Albino olmalı."

"Hayır. Sanırım buna ftofobi deniyor. Ayrıca eviyle

yar arasına bir tünel kazılmasını istiyor.”

“Tünel mi? Sıradışı biriymiş müşteriğimiz...”

“Sokağa çıkmadan evinden yara ulaşmak istiyormuş.”

“Dedim ya, sıradışı. Tanıştınız mı?”

“Hayır. Daha gelmedi. Oturacağı evin hazır olmasını bekleyecek. Sen evi bulacaksın, ben kontratları hazırlayacağım, Zurinaga tadilat masraflarını ödeyecek ve mobilyaları alacak.”

“Çok mu yakın dostuymuş?”

“Öyle görünüyor. Ama Don Eloy yaşamında ilk kez bana veda ederken farklı davrandı.”

“Ne?”

“Bana bakmadan veda etti.”

“Nasıl?”

“Bakışları yerdeydi.”

“Abartıyorsun, aşkım. Müşteri yalnız mı yaşayacaktı?”

“Hayır, bir kızı ve hizmetçisi varmış.”

“Kaç yaşında?”

“Hizmetçiyi bilmiyorum,” gülümsedim, “Don Eloy’un söylediğine göre kız on yaşındaymış.”

“Ne iyi. Belki bizim Magdalenamızla arkadaşlık eder.”

“Bakarız. Dikkat et, bizim müşteri Don Eloy ile aynı yaşta, belki de doksanında, ama on yaşında kızı var.”

“Belki de evlatlıktır.”

“Ya da ihtiyar viagra alıyordur,” diye şaka yapmayı denedim.

Karım en profesyonel sesiyle, “Dert etme,” dedi. “Tünel meselesini mühendis Alcayaga ile konuşurum. Bizim Magdalena’nın arkadaşı Chepina’nın babası, anımsadın mı?”

Sonra her ikimiz de işimize doğru yola çıktık, Asunción Polanco’da kök salmış gayrimenkul ofisine, ben de

Zurinaga'nın öteden beri işgal ettiği ve edeceği eskinin eskisi hukuk bürosuna; daha da eski İspanyol-Aztek kentimizin tarihi merkezindeki Cinco de Mayo Bulvarı'na. Asunción saat beşte Magdalena'yı okulundan alacaktı, esnek zaman çizelgesi buna izin veriyordu. Ben yedi-de dönecektim. Asunción odasında yalnız yemek yerdı, kahve ve bir sandviç, hiçbir zaman fazla samimi davranabilecek müşterileriyle yemeğe çıkmazdı. Bense merkezde kalacaksam República del Uruguay'daki Danubio adlı lokantada ya da Zona Rosa Caddesi'ndeki bir mekânda, tercihen de Bellinghausen'de, arkadaşlarımla, Meksika'nın milli zevki sayılan iki-üç saatlik bir öğle yemeği lüksünü kendime tanıyabilirdim. Saat tam sekizde kızı yatırır, onu dinler ve masallar anlatırdık ve ancak bundan sonra, ruhumun Asunción'u, gece bizimdir; tüm kuşkuları ve borçlarıyla...

IV

Adımlar dakik atıldı. Asunción dik yokuşlu Yukarı Lomas semtinde uygun evi buldu. Ben kontratları hazırlayarak Don Eloy'a verdim. Zurinaga kendi 'modası geçmiş zevkine pek de uygun olmayan tarzdaki mobilyaların ismarlanmasıyla bizzat ilgilenerek alışkanlıklarına ters düşen bir davranış sergiledi. Viktoryen ya da neobarok abartılardan uzak, fazlasıyla Roche-Bobois tarzı, tüm açıları dik, tüm ufukları açık bu Lomas malikânesi modern bir manastıra benziyordu. Geniş beyaz alanlar –katlar, duvarlar, tavanlar– ve siyah deri kaplı, zarif, rahat mobilyalar. Ne bir fotoğraf ne bir resim ne de bir ayna vardı. Azıcık ışık için çok fazla açıklığa gerek duyulan İskandinav usulüne uygun olarak ışık için inşa edilmiş bir evdi, ama Meksika'nın güneşine ters düşüyordu. Ricardo Legorreta gibi büyük bir mimar haklı olarak koru-

yucu gölgeyi ve rengin içsel ışığını aramıştı. Ama boşuna. Patronumun müşterisi bu kristal saraydan ışığı kovdu ve tıpkı Don Eloy'un sözünü ettiği efsanevi Orta Avrupa kalelerinde olduğu gibi duvarlarla kuşattı.

Rastlantı eseri, Zurinaga pencerelere duvar örülmesini emrettiği gün karanlık bir gölge evin üzerine düştü ve dekorasyonun çıplaklığının karanlıkta tökezlemeden yürümek için gerekli bir aydınlık gibi görünmesine neden oldu. Sanki bu kadar yalınlığı telafi etmek ister gibi, bir ayrıntı dikkatimi çekti: Her an bir sel baskını bekleniyormuşçasına, alt kata uzunlamasına ve genişlemesine bir sürü mazgal sıralanmıştı.

Tünel evin arkasıyla dik yar arasına kazıldı, kiracının emriyle eski söğütler ve *ahuehuete* ağaçları kesildi.

"Kontratları kimin adına hazırlayacağım efendim?"

"Benim adıma, vekil olarak."

"Vekaletname yok."

"Hazırlayın öyleyse."

"Oturma hakkı kimin?"

Dosdoğru ama buz gibi, son derece kibar, ama bir o kadar da mesafeli biri olan Eloy Zurinaga ben onu tanıdım tanıyalı ikinci kez bocaladı. İstemeden başını eğdiğini fark edince kendini toparladı, öksürdü, koltuğun kolunu sertçe sıktı ve kontrollü bir sesle şöyle dedi:

"Vladimir Radu. Kont Vladimir Radu."

Bir ay sonra, kiracımız Lomas'taki evine yerleşip bir gece beni ilk kez içeri buyur ederken, "Dostlarım bana Vlad der," dedi.

"Sıradışı saatlerimi bağışlayın," diye devam etti, kibarca elini uzatıp beni siyah deri kaplı koltuğa oturmaya davet ederken. "Savaş sırasında insan gece yaşamaya ve konutunda hiçbir şey olmuyormuş gibi davranmaya mecbur kalır, *Monsieur* Navarro, sanki mesken boşmuş gibi. Dikkati çekmemek gerekir!"

Durup düşündü. “Fransızca konuştuğunuzu biliyorum, *Monsieur* Navarro.”

“Evet, annem Parisliydi.”

“Mükemmel. Daha iyi anlaşıcağız.”

“Ama söylediğiniz gibi, dikkati çekmemek gerekir...”

“Haklısınız isterseniz bana ‘señor’ diyebilirsiniz.”

“*Monsieur* Meksikalıların dikkatini çeken ve sinirini bozan bir sözcüktür.”

“Görüyorum, nasıl isterseniz.”

Ne görüyordu? Kont Vlad bir soyludan çok bir bohem, bir oyuncu, bir sanatçı gibi giyinmişti. Her şeyi st-yahtı. Boğazlı *sweater*, *pullover* ya da *jersey* (bu evrensel giysi parçası için İspanyolca bir sözcük yok), siyah pantolon, topuksuz siyah mokasenler. Bedeninin geri kalanı gibi son derece zayıf ayak bilekleri ama devasa bir kafası vardı, iri ama tanımsızdı, karga kılığına girmiş bir şahin gibiydi, yapaylık derecesinde soğukkanlı yüz hatlarının altında Kont Vlad’ın gizlemek için elinden geleni yaptığı bir başka yüz vardı sanki.

Açıkkçası gülünç bir kendini beğenmiş benziyordu. İkide bir yana kayan maun rengi peruğunu yerine yerleştirmek zorunda kalıyordu. Meksika’da pos bıyık diye adlandırdığımız türden, çiftçilere özgü, düşük, şekilsiz bir bıyığı vardı, müşterimizin ağzını örtmek için üst dudağının üzerine yapıştırıldığı besbelliydi; neşe, öfke, alay, sevgi gibi ağız çizgilerimizin çerçevelediği ve bazen ele verdiği tüm ifadelerden yoksundu. Bıyığı ifadesini gözlerden saklıyordu ama, asıl maske kara gözlüğüydü, bakışını tümüyle gizliyor, ışığın kıymığına izin vermiyor, ısırap verici bir şekilde göz çukurlarına yerleşerek küçücük, çocuksu ve Kont Vlad birçok kez estetik ameliyat geçirmişçesine yara iziyle dolu kulaklarının çevresinde merhametsizce kapanıyordu.

Elleri belagatliydi. Onları hoşnutsuz bir zarafetle kı-

mıldatıyor, ani bir güçle kapatıyor, ama nedense camısı, uzun, evinden veto ettiği pencereler gibi şeffaf tırnaklarının tuhaf anormalliğini gizlemeyi arzulamıyordu.

Kalın, erkeksi, tınılı bir sesle, “Çağırma yanıt verdiğiniz için teşekkür ederim,” dedi.

Emirlerine amade olduğumu belirtmek için başımı eğdim.

Hemen ardından, “Size içecek bir şey ikram edebilir miyim?” diye sordu.

Kibarlıktan olurladım. “Belki bir damla kırmızı şarap... Siz de bana eşlik ederseniz...”

“Ben asla... şarap içmem,” dedi Kont teatral bir duraklamayla. Siyah deriden bir sedire oturarak aniden konuyu değiştirdi, “Aile evinizi özlüyor musunuz?”

“Hiç görmedim. Zapatistalar çiftlikleri yaktılar, şimdi de hepsi lüks otellere dönüştü, İspanya’da ‘parador’ diye adlandırdıkları türden.”

Sanki bana aldırımıyormuş gibi sözüne devam etti. “Atalarımdan kalma evime ihtiyaç duyduğumu söylemiyorum. Ama bölge yoksullaştı, çok fazla savaş gördü, orada hayatta kalmak için yeterince kaynak yok... Zurinaga bana sizden söz etti, Señor Navarro. Sürekli olmak ve gelenekleri korumak için oluşturulan o eski ailelerin ölümcül kaderine gözyaşı dökmediniz mi?”

Gülümsedim. “Açıkçası hayır.”

Sanki beni duymamış gibi, “Uyuşan sınıflar var,” diye devam etti, “şu modern yaşam denen şeye aşırı kolaylıkla uyum sağlıyorlar. Yaşam, Señor Navarro! Yaşam bu kısa adımdan, beşikle mezar arasındaki bu telaştan mı ibaret?”

Sevecen davranmak istiyordum. “Bende yitip giden derebeyliğe karşı belli belirsiz bir özlemi canlandırıyor-sunuz.”

Başını salladı ve peruğunu düzeltmek zorunda kal-

dı. “Açıklanamaz üzüntüler bize nereden geliyor? Hepsinin bir nedeni, bir kökeni olmalı. Biliyor musunuz, bizler bitip tükenmiş insanlarız, fazlasıyla savaş yaşandı, fazlasıyla kan döküldü ama hiçbir fayda sağlamadı... Bunca hüznün! Hepsi yozlaşmanın çekirdeğini barındırıyor. Buna nesnelerde bozunma deniyor, insanlardaysa, ölüm.”

Müşterimin sürekli konudan uzaklaşması konuşmayı zorlaştırıyordu. *Small talk*, yani havadan sudan söyletme denilen şeyin Kont’la sürdürülecek bir ilişkiye uygun olmadığını fark ettim, yaşam ve ölüm üzerine metafizik cümleler de benim uzmanlığım değildi. Dokunaklı Vlad (“Bana Vlad deyin”, “Dostlarım bana Vlad der”) yerinden kalkıp piyanoya gitti. Beni eğlendirmenin tuhaf bir biçimiymiş gibi Chopin’in en hüznünlü prelüdünü çalmaya başladı. Yorumun gerektirdiği beden salınımlarıyla düşecek gibi olan sahte peruk ve bıyığın hareketleri bana bir kez daha komik geldi. Ama kırılmadan tuşları okşayan şeffaf tırnaklarını görünce içimde gülme isteği kalmadı.

Bakışlarım daldı. Bu sıradışı kişinin ve hüznünlü müziğin beni hipnotize etmelerini istemiyordum. Başımı eğdim ve son kertede bir tuhaflık daha beni şaşırttı. Yerin mermer tabanında, salona uzunlamasına dağıtılmış sayısız mazgal vardı.

Dışarıda yağmur başladı. Lanetli pencereleri döven damlaları dinledim. Sinirliydim. Kont’un piyano çalışını dinlerken kendime kalkıp gezinme izni verdim. Salon-
dan yara bakan yemek odasına geçtim. Burada da pencerelere duvar örülmüştü, ama yerlerinde dekorasyona görsel yanılsama, *trompe d’oeil* katan duvardan duvara boyanmış bir manzara resmi vardı: Issız panoramanın ortasında yükselen eski bir şato, kuru ormanlar, tepele-
rinde yırtıcı kuşlar uçan, kurtların dolaştığı boş araziler.

Ve şatonun bir balkonunda, küçücük, korkmuş, yalvarır görünümlü bir kadınla kız çocuğu.

Bu evde resim olmadığının zannediyordum.

Görüntüyü kovmak için başımı salladım.

Kont Vlad'ın piyano çalmasını bölmeye cesaret ettim.

"Sayın Kont, bu belgeleri imzalamanız gerek. Size uygunsa şimdi yapmanızı rica ederim. Geç oldu ve beni yemeğe bekliyorlar."

Kiracıya belgeleri ve kalemi uzattım. Gülünç perüğünü düzelterek doğruldu.

"Ne şanslısınız! Aileniz var."

"Evet," diye bocaladım, "eşim bu evi buldu ve sizin için ayırdı."

"Ah! Umarım bir gün ziyaretime gelir."

"Çok meşgul bir iş kadınıdır."

"Ah! Ama bu evi benden önce o tanıdı, Señor Navarro, bu koridorlarda o dolaştı, bu salonda durdu..."

"Öyle, öyle..."

"Ona kokusunu burada bıraktığını söyleyin."

"Özür dilerim?"

"Evet, ona deyin ki... Adı Asunción'du değil mi? Dostum Zurinaga Asunción mu demişti? Asunción'a parfümünün kokusunun hâlâ burada, bu evin havasında asılı kaldığını söyleyin..."

"Nasıl söylemem. Ne kadar kibarsınız."

"Eşinize kokusunu soluduğumu söyleyin."

"Evet öyle yapacağım. Çok kibarsınız. Şimdi bana izin verin. İyi geceler. Burada mutlu olmanızı dilerim."

"On yaşında bir kızım var. Sizin de öyle. Değil mi?"

"Öyle, Sayın Kont."

"Belki görüşüp kaynaşırlar. Kızınızı Minea ile oynamaya getirin."

"Minea mı?"

“Kızım, Señor Navarro. Borgo'ya haber verin.”

“Borgo?”

“Hizmetçim.”

Vlad parmaklarını şaklatarak zilli tef sesi çıkardı. Cam tırnaklar parladı ve içeri bir erkekte gördüğüm en güzel hatlara sahip ufak tefek kambur bir adam girdi. Bunun heykelsi bir görüntü olduğunu düşündüm, şu antik Yunan'ın ideal profillerinden biri, Cellini'nin Pers kafası. Kusursuz simetriye sahip bir yüz şekilsiz bir bedene kabaca tıklıymıştı ve her ikisi neredeyse kadınsı, bal rengi, uzun, bukleli saçlarla birbirine eklemelenmişti. Borgo'nun bakışı hüznü, alaycı, müstehcendi.

Hizmetçi farklı bir vurguyla, Fransızca, “Emirlerinize amadeyim, efendim,” dedi.

Kabalık ederek acele ettim, ama belki de bu kadar hızla veda ederek müşterimi gücendirdiğimi düşünerek anında pişman oldum.

“Her şeyin düzenlendiğine inanıyorum. Sanırım bir daha görüşmeyiz. Burada mutlu olmanızı dilerim. Çok teşekkür ederim... İyi geceler.”

Böyle kat kat kamuflejin ardındaki horgörü, alay ya da dalga geçme hareketini değerlendiremedim. Canımın istediği hareketi Kont Vlad'a yakıştırabilirdim. Kılık değiştirmişti. Ama hizmetkâr Borgo'nun, tam tersine, saklayacak hiçbir şeyi yoktu ve itiraf etmeliyim ki, onun şeffaflığı bana hiçbir yorumda bulunmamışım gibi veda eden Kont'un ürkütücülüğünden daha fazla korku veriyordu.

“Unutmayın. Eşinize söyleyin... İsmi Asunción'du, değil mi? Kızınızı bekliyoruz.”

Borgo efendisinin yüzüne bir mum yaklaştırarak ekledi:

“Birlikte oynayabiliriz, üçümüz...”

Bir kahkaha atarak kapıyı yüzüme çarptı.

Fırtınalı bir geceydi. Düşler ve yaşam sınırsızca birbirine karışıyordu. Kont'la görüşmemin kasvetli tonunu telafi etme isteğimin bilincinde olarak neredeyse benim dayattığım yoğun, acil bir seks gecesinin ardından Asunción yanımda uyuyordu.

Asunción ile aşk ilişkim hakkında söylediklerimi ve çağrışımlarını kuşatan mahremiyeti başka cümlelerle yinelemek istemiyorum. Ama o gece sanki iradem, hele de sözcüklerim bana ait değillermiş gibi kendimi öyle büyük bir erotik hazza teslim ettim ki, sonunda kendime eksiksiz mi diye sordum. "Hoşuna gitti mi, sevgilim?" Erkeğin kadına sorduğu bu geleneksel soru hemen tükenmişti. Her zaman önce sözle, sonra bir jestle, sonra da bir gün, ısrar edersek, usançla evet derdi. Şimdi ben aynı soruyu kendime soruyordum. "Onu tatmin ettim mi? Ona hak ettiği tüm hazzı verdim mi? İstedığımı aldığımı biliyordum, ama sadece bunu göz önüne almak kendini ve kadını aşağı görmektir. Kadın orgazm taklidi yapabilir ama bir erkek yapamaz derler. Ben her zaman erkeğin ancak kadına haz verebilirse haz alabileceğine inanmışımdır. Asunción, beni tatmin eden bu haz seni de doldurdu mu? Bunu bir kez daha soramayacağım için tahmin etmek, bedeninin sıcaklığını, inlemelerinin titreşimini, orgazmlarının gücünü ölçmek ve onu izlerken pubisinin açık küstahlığından, göbeğinin tıklı kaynağının oyuğundan, memelerinin rahat, yumuşak ve anaç dinginliğinin ortasında dimdik duran meme başlarının oyunculuğundan, Modigliani modellerininki gibi uzun boynundan, kolunun duruşunun gizlediği yüzünden, açık bacaklarının nefis müstehcenliğinden, baldırlarının beyazlığından, ayaklarının çirkinliğinden kalçalarının neredeyse besleyici titreşiminden keyif almak zorundaydım...

Tüm bunları görüyor ve hissediyordum, taptığım Asunción, ve artık daha önceki gibi hoşuna gitti mi aşkım diye sormadığım için, kendi hazzımın kesinliği ama onunkinin derin, açıklanamaz belirsizliğiyle baş başa kaldım. O da zevk aldı mı? Sen de benim kadar haz duydun mu hayatım? İstediğin ama bana söylemediğin bir şey var mı? İffetinin son bir kıymığı aşırı bir hareketi, fiziksel bir edepsizliği, sert ya da kaba bir sözcüğü benden istemeni engelliyor olabilir mi?

Aklıma Asunción'un yürek gibi atan bedeni, uzun, kara, parlak, dümdüz saçlarıyla pubisinin buruşuk suratı ve kısa yelesinin vahşi kördüğümü arasındaki zıtlık geldi, bir panterinkini andıran ataklığı ve yarasanın ele geçmezliğiyle beni korkutuyor, içeri kaçmaya, ondan kurtulmak için içine girmeye mecbur bırakıyordu, Asunción'un bacakları arasında uzayan Venüs kabarıklığına, oradan da bir sarmaşık gibi karnına tırmanıp göbeğine ulaşmaya, yaşamın kaynağını tırmalamaya can atan vahşi ormanını kendi tüylerimle gizlemek için içinde kaybolmak zorundaydım...

O gece, yapmam ya da söylemem gereken bir şey var mı, diye düşünerek yataktan kalktım. Asunción bana söylemezse nereden bilecektim? Peki birleşmeden hemen sonra bakışı kapanıyorsa bana bunu nasıl söyleyebilir, gerçekten tatmin olup olmadığını, daha fazla isteyip istemediğini ya da ortak sürdürdüğümüz bu yaşamda benim eksikliklerimi çok iyi bildiği için bir arzusunu kendine saklayıp saklamadığını nasıl öğreneceğim?

Dudaklarımızın birleşmesinin olduğumuz ve istediğimiz gerçeği bana vermesini umar gibi onu yeniden öptüm.

O sabah onu uzun uzun uyurken izledim.

Sonra elimi yatağın altına uzatarak boşu boşuna terliklerimi aradım.

Alışılmışın dışında orada değillerdi.

Elimi yatağın altına uzattım ve korkuyla çektim.

Elim yatağın altındaki bir başka ele değmişti.

Soğuk bir el, uzun, kaygan, camsı tırnaklar.

Derin bir soluk aldım ve gözlerimi kapattım.

Yatağa oturdum ve halıya bastım.

Gündelik rutinime başlamaya hazırlandım.

İşte o zaman o buz gibi elin sıkıca ayak bileğimi kavradığını hissettim, cam tırnaklarını ayak tabanıma batırarak kısık bir sesle:

“Uyu. Uyu. Henüz çok erken. Aceleyle gerek yok. Uyu. Uyu,” dedi.

Birinin odadan çıktığını hissettim.

VI

Odamda olduğumu ve birinin odadan çıktığını düşledim. Artık oda benimki değildi. Tanımadığım bir oda-ya dönüşmüştü çünkü biri dışarı çıkmıştı.

Karabasanın sarsıntısıyla gözlerimi açtım. Çalar saate baktım. Öğlen on ikiydi. Şakaklarım ağrıyordu. Gözlerimi ovuşturdum. İçimi suçluluk duygusu kapladı. İşe gitmemiştim. Görevimi aksatmışım. Bir bahane bularak haber bile vermemiştim.

İki kez düşünmeden telefonu alıp ofisinden Asunción’u aradım.

Açıklamalarımı hafife aldı ve neşeyle güldü.

“Sevgilim, yorgun olmanı anlıyorum,” dedi ve kıkırdadı.

“Sen değil misin?” uçarılığını taklit etmeye çalıştım.

“Hmmm, sanırım dün gece sen daha ağır çalıştın. Bedenini ne ele geçirdi öyle? Dinlen. Buna hakkın var aşkım. Bana bu kadar çok şey verdiğin için teşekkür ederim.”

“Bir şey var.”

“Ne?”

“Dün gece biz sevişirken birinin bizi izlediğini hissettim.”

“Keşke. O kadar haz alıyoruz ki. İmrenmişlerdir.”

Kızı sordum. Asunción katolik okulunun tatil olduğunu söyledi, resmi takvimlerde yer almayan bir tatil, Bakire Meryem’in yaşamdan semaya yükselişi. “Kamburcuk yani Chepina lakaplı Josefina Alcayaga’nın doğumgünüyle çakışıyor, mühendis Alcayaga ve eşi Maria de Lourdes’ın kızı, hatırlıyor musun? Neyse çocuklara parti verdiler, ben de Magdalena’yı erkenden götürdüm ve müşterin Kont’un evine inşa ettiği tünelin ücretini mühendise takdim etmek için fırsat yarattım...”

Suçlu sessizliğimi korudum.

“Asunción, bu senin azizen.”

“Bilirsin, dini takvimin bizim için önemi yoktur, sen pek aldırmazsın ve ben...”

“Asunción. Senin azizen.”

“Elbette öyle, yeter.”

“Bağışla aşkım.”

“Neden, Yves?”

“Seni zamanında tebrik edemedim.”

“Ne diyorsun sen? Ya dün geceki şölen? Bak, eminim ki beni tebrik etme yöntemin buydu. Öyle de oldu. Teşekkür ederim.”

Sessizce güldü.

“Neyse, sevgilim, her şey düzen içinde,” diye sonlandırdı Asunción. “Kızı akşamüzeri alacağım, akşam yemeğinde görüşürüz. İstersen azizeler azizesi Bakire Meryem’in göğe yükselişini yine kutlarız.”

Ofiste otomatik olarak takındığı profesyonel iş kadını sesini bir kenara bırakmadan koketçe güldü.

“Siz dinlenin, señor. Bunu hak ettiniz. Çav.”

Daha telefonu ancak kapatmıştım ki yeniden çaldı. Zurinaga'ydı.

"Pek uzun konuşuyorsunuz, Señor Navarro," dedi her zamanki kibarlığına uygun düşmeyen sabırsız bir tonda. "Saatlerdir size ulaşmaya çalışıyorum."

"On dakika konuştum, efendim," dedim kararlılıkla ve daha fazla açıklamada bulunmadan.

"Özür dilerim, Yves," normal tonu geri döndü. "Sizden bir iyilik istemek istiyorum."

"Zevkle, Don Eloy."

"Acil bir durum var. Bu gece Kont Vlad'ı ziyaret edin."

Böyle "aracılık" edilmesinin ne Don Eloy Zurinaga'nın kişiliğine ne de benimkine uygun düştüğünü iyice belirterek, "Neden beni kendi aramıyor?" dedim.

"Daha telefonu bağlanmadı..."

"O zaman sizi nasıl arıyor?" diye keyifsizce sordum, kendimi kirli, aşk yüzünden yapış yapış hissediyordum, yanaklarımda sakalım uzamıştı, koltuk altlarımda rahatsızlık veren bir terleme vardı ve kıvrıcık başım kaşınıyordu.

"Hizmetçisini yolladı."

"Borgo'yu mu?"

"Evet, onu gördünüz mü?"

"Tanıştınız mı?" değil. "Gördünüz mü?" demişti. Kendi kendime bir daha Kont Vlad'ın evine dönmemeye yemin etmiş olduğumu söyledim. Bu mesele kapanmıştı. Ünlü Kont bir Çingene'nin zarafetine bile sahip değildi. Ayrıca *pro forma* olsa da ofise gitmem gerekiyordu. Büyük patron Zurinaga'nın yokluğu zaten yeterince şaşırtıcıydı, ikincisinin, yani benim de aynı şeyi yapmamsa fazlasıyla tehlikeliydi... Zurinaga'nın sorusuna yanıt vermedim.

"Ofise uğramam gerek, Don Eloy, daha sonra müşteriye görmeye giderim," dedim kararlılıkla.

Zurinaga tek söz etmeden telefonu kapattı.

BMW'min direksiyonunda çevreyolunda sümüklü-böcek hızında ilerleyerek işe giderken Alcayagaların evinde olan Magdalena için endişelendim. Asunción'un anısı beni sakinleştirdi.

"Endişelenme sevgilim. Ben onu alacağım. Yemekte görüşürüz."

"Saat kaçta alacaksın?"

"Bu çocuk partilerinin nasıl olduğunu bilirsin. Uzarlar da uzarlar. Maria Lourdes'in gerçek bir oyun cephaneliği var; kuklalar, periler, Pamuk Prenses, saklambaç, aklına ne gelirse, sonra pançlar, pastalar, çörekler, börekler..."

Güldü, "Sen de bir zamanlar çocuktun, anımsamıyor musun?" diye sözlerini sonlandırdı.

VII

Kambur hizmetçi kapıyı açtı ve beni yakından, yüz-süzce süzdü. Yoğurt kokulu soluğunu hissettim. Beni tanıdı ve aşağılık bir tarzda eğildi.

"Girin, *maître*¹ Navarro. Efendim sizi bekliyor."

İçeri girdim ve boşuna mekânda Kont'u arandım.

"Nerede?"

"Yatak odasına çıkın."

Korkuluğu olmayan yarım daire biçimindeki merdiveni tırmandım. Hizmetçi merdivenin altında duruyordu, kibarlığıyla mı övünüyordu aşağılık tavrıyla mı bilmiyorum; beni kuşkuyla gözlüyor muydu bilmiyorum. Bir üst kata çıktım. Arkalarında odalar olması gereken tüm kapılar biri hariç kapalıydı. O kapıya yöneldim ve içinde

1. (Fr.) Efendi. (Ç.N.)

geniş bir yatak olan odaya girdim. Saat gece dokuzdu, nedense yatağın siyah satenle örtülü olduğunu fark ettim, efendinin gecesi için hiçbir hazırlık yapılmamıştı.

Odada ayna yoktu. Üzerinde her türden kozmetiklerle peruklar için tutamaçlar olan bir komodin vardı sadece. Efendi Kont saçını tarar ve üstüne çekidüzen verirken kendini görmeye ihtiyaç duymuyor olmalıydı...

Banyonun açık kapısından hafif bir buhar çıkıyordu. Müşterimin mahremiyetine tecavüz edeceğimi düşünerek bir an duraladım. Ama sesini duydum: "Girin, Señor Navarro, rahatça girin..."

Duştan gelen buharla dolu banyoya girdim. Üzerinde damlalar olan cilalı bir kâpının ardında Vlad banyo yapıyordu. Çevreme baktım. Aynası olmayan bir banyo. Merakım üstün geldi, alışıldık öteberi, fırçalar, taraklar, tıraş takımı, diş fırçası, diş macunu yoktu. Ama evin geri kalanı gibi her köşede mazgallar vardı.

Vlad duştan çıktı, kapıyı açtı ve şaşkın bakışıma aldırmadan cırılçıplak kendini gösterdi.

Peruğu ve sakalını çıkarmıştı.

Bedeninde tek bir tüy yoktu. Ne başında, ne çenesinde, ne göğsünde, ne koltuk altlarında, ne kasıklarında ne de bacaklarında tüy vardı.

Tümüyle tüysüzdü, bir yumurta gibi.

Ya da bir iskelet.

Derisi yüzülmüş gibiydi.

Ama yüzü solgun limon kabuğu gibi pürtüklü özelliğini koruyordu ve bakışı aynı kara gözlükle örtülüydü, neredeyse bir maske gibi zeytuni göz çukurlarına oturmuş ve fazlasıyla küçük, yara izleriyle bezeli kulaklarına yerleşmişti.

"Ah, Señor Navarro," diye ünledi kızıl ve geniş bir gülümsemeyle. "Sonunda birbirimizi olduğumuz gibi gördük..."

Olayları hafife almak istedim.

“Özür dilerim, Sayın Kont, ama ben giyimliyim.”

“Emin misiniz? Moda bizi kölesi yapıp hepimizi soymaz mı, ha?”

Canayakın gülümsemesinin uçlarında, bıyığı tarafından gizlenmeyince ve yakından bakınca yüzünün solgunluğunun insanın aklına getirdiği limon gibi sarı iki sivri köpekdişi göründü.

“Düşüncesizliğimi bağışlayın. Lütfen sabahlığımı verin. Orada asılı.” Uzakta bir yeri gösterdi ve aceleyle, “Akşam yemeğine ineceğiz,” dedi.

“Özür dilerim. Ailemle randevum var.”

“Eşinizle mi?”

“Evet, öyle.”

“Kızınızla mı?”

“Saat gecenin dokuzu. Çocuklarınızın nerede olduklarını biliyor musunuz?”

Ölü Didier’yi, Chepina’nın doğumgününe giden ve çoktan eve dönmüş olması gereken Magdalena’yı düşündüm. Bense bir aptal gibi bu çıplak, tüm tüylerini ağdayla almış, gülünç ve bana çocuklarınız nerede diye soran adamın odasında vakit öldürüyordum.

Kafam karışmıştı. “Evimi arayabilir miyim?” diye sordum.

Elimi başıma götürdüm. Zurinaga Kont’un evinde telefon olmadığını bana söylemişti. Neyse ki cep telefonumu yanıma alacak kadar önlem almıştım. Pantolonumun arka cebinden çıkardım ve evimin numarasını tuşladım. Yanıt yoktu. Kendi sesim beni yanıtladı. “Mesaj bırakın.” Bir şey konuşmamı engelledi, içimde büyüyen bir işe yaramazlık duygusu, özgürlük yoksunluğu, istemeden bu evin arkasındaki gibi bir yara sürüklenme, saf rastlantının egemenliği, özgür iradesi olmayan hükümlerlik...

Kendimi sakinleştirmek için, “Alcayagaların evinde olmalılar,” dedim.

“Bu mekâna tünel inşa etme işini üstlenen sevimli mühendis mi?”

“Evet, ta kendisi,” dedim sersemce.

Aceleyle numaralarını tuşladım.

“İyi günler, Maria de Lourdes ile mi görüşüyorum?”

“Evet...”

“Ben Yves, Yves Navarro... Magdalena’nın babası...”

“Ah, evet. Nasılsın, Yves?”

“Kızım... Evimde telefonu açan yok.”

“Kaygılanma. Kızın burada. Geceyi Chepina’yla geçirmek için yatıya kaldı.”

“Onunla konuşabilir miyim?”

“Yves. Zalim olma. Tkendiler. Bir saattir uyuyorlar...”

“Ama Asuncin, karım...”

“Ortalarda görünmedi. Magdalena’yı almaya gelmedi. Ofiste işi uzamış, doğrudan seninle buluşmaya, müşterinin evine gideceğini bildirmek için telefon etti. Adı neydi?”

“Kont Vlad...”

“O işte. Kont Falanca. Bu yabancı isimler benim için öyle zor ki! Onu orada bekle...”

“Ama, burada olduğumu nereden biliyor?”

Maria de Lourdes telefonu kapatmıştı. Vlad alayla bana bakıyordu. Tüyleri rpermiş gibi yaptı.

“Yves... Size adınızla hitap edebilir miyim?”

Düşünmeden evetledim.

“Ve hatırlatırım ki, dostlarım bana Vlad der. Yves, sabahlığım lütfen. Zatürree olmamı mı istiyorsunuz? Orada, soldaki dolapta.”

Uyurgezer gibi dolaba kadar gittim. Açtım ve tek bir giysiyle karşılaştım, brokarlı, eski, biraz yıpranmış, kurt

derisinden yakası olan ağır bir sabahlık. Ayak bileklerine kadar düğmeliydi, eski altın yaldızlı bordürleriyle bir Rus operasındaki çara yaraşır nitelikteydi.

Giysiyi aldım ve Kont Vlad'ın omuzlarına attım.

"Gardırobun kapısını kapatmayı unutmayın, Yves."

Gözlerimi tekrar gardıroba çevirdim (görünüşe göre Vlad Radu'nun bilmediği bir sözcüktü) ve ancak o zaman büyük başlı çivilerle kapağının içine tutturulmuş kadın resmini gördüm. Kucağında kızımız Magdalena'yla Karım Asunción'un fotoğrafıydı bu.

"Vlad, bana Vlad deyin. Dostlarım bana Vlad der."

VIII

O gece neden Vlad'la yemeğe kaldığımı henüz anlamış değilim. Mantık yürütüyorum. Beni kaygılandıracak bir şey yoktu. Kızım Magdalena Alcayagaların evinde uyuyordu ve iyiydi. Asunción sadece geç kalmıştı ve beni almaya buraya gelecekti. Yine de karımı cep telefonundan aradım, yanıt vermedi, ona malum mesajı bıraktım.

Fotoğrafi keşfetmem hakkında yorum yapmaktan kaçındım. Ona bu konu hakkında avantaj vermek istemiyordum. Onun karşısında sükûnetimi korumaktan başka savunmam yoktu, hiçbir şey hakkında açıklama istemek ve asla şaşkınlığımı göstermemek en doğrusuydu. İyi bir avukat farklı davranır mıydı? Elbette Zurinaga sürgündeki bu Balkan asilzadesine benim ve ailemin fotoğraflarını vermiş olmalıydı ki, bu uzak ve egzotik ülkede, Meksika'da, kimlerle muhatap olacağını görsün...

Bu açıklama beni rahatlattı.

Kont ve ben mat metalden bir masanın iki başına oturduk. Menü sadece sakatattan oluştuğu için -ciğer, böbrek, billur, işkembe- iştah açmaya pek uygun değildi... Hepsi annemin hoşuna giden eski Fransız tarifleri

sayesinde bildiğim soğan ve otlardan yapılma bir sosun içinde boğulmuştu: maydanoz, tarhun kuşkusuz, ama benim damağımın bilmediği başka baharatlar da vardı ve özellikle de sarmısağın eksikliği hissediliyordu.

“Sarmısak yok mu?” diye sordum. Kont’un şimşek gibi çakan bakışını, ani sessizliğini ve hemen ardından konuyu değiştirmesini hiç beklemiyordum.

“*Polvo de cerdo*¹, *maître* Navarro. Aziz Estiquio’nun yanlışlıkla yuttuğu şeytanı bir rahibenin içinden çıkarmak için kullandığı eski bir tarif.”

Şaşkın ifadem Vlad’ı eğlendirmiş gibi görünüyordu.

“Yani, benim toprağımın efsanesine göre, rahibe farkında olmadan Şeytan’ın üzerine oturmuş, ve o da, ‘Ne yapacağım? Bir bitkinin üzerine oturdu, ama o bendim...’ demiş.”

İğrenmemi çok iyi gizledim.

“Girişler ve çıkışlar, Señor Navarro. Yaşam buna indirgenir. Ya da barbarların dilinde söylendiği gibi, *exits and entrances*. Önden ve arkadan. Giren her şey çıkmak zorundadır. Çıkan her şey girmek zorundadır. Açlığın gelenekleri çok çeşitlidir. Bir halk için iğrenç olan ötekisi için lezizdir. Karınca, çekirge, kurtçuk yiyen Meksikalılar hakkında Fransızların düşündüklerini varın hayal edin. Ama aynı Fransızlar keyifle kurbağa ve kabuklu deniz hayvanlarını yemiyorlar mı? Bana *puebla* usulü sostan zevk alacak tek bir İngiliz gösterin. O acı biber, tavuk ve çikolata bulamacını düşünmek bile midesini ayağa kaldıracaktır. Peki sizler *huitlacoche*’ye, yani mısır mantarına bayılmıyor musunuz? Dünyanın geri kalanını iğrendiriyor ve domuzlara veriyorlar. Söz domuzdan açılmış-ken, İngilizler *lard* yani domuz yağı ile pişirilen, daha

1. Domuz eti ve çeşitli baharatlarla pişirilen bir yemek. (Ç.N.)

doğrusu berbat edilen yemeklere nasıl tahammül ediyorlar acaba? Damak zevkinden yoksun Kuzey Amerikalılardan bahsetmiyorum bile, zevkten parmaklarını yalayarak gazete kâğıdı bile yiyebilirler!”

Niyetini gizlemek istercesine zorla üst dudağını büzerek o kendine özgü, tuhaf tavrıyla güldü.

“Kurt gibi olmak gerek, Señor Navarro. Benim Alman *wulfuz*’uma dönüşen yaşlı Latin *lupus*’unki, ne bilgeliktir! Ne doğal ve ebedi bir bilgeliktir kurdunki, yazın ve sonbaharda, tatmin olmuşken zararsızdır, sadece açken, kışın ve ilkbaharda saldırır. Sadece karnı açken...”

Camsı tırnakları olan solgun eliyle emir veren bir işaret yaptı.

Kambur Borgo kâhya kılığına girmişti. Fazlasıyla ağır hareket eden bir başka hizmetçi, davet için kırmızısiyah çizgili ceket giymiş, sadece eski Fransız filmlerinde görülen türden papyon kravat takmış Borgo, aciliyeti hiçbir işe yaramayan parmak şaklatmalarına uyarak servis yapıyordu. Bu modası geçmiş üniformayla, koketçe, fiziksel bozulmasını telafi edeceğine inanıyordu. En azından memnun ve bazen de alçak bakışları bana bunu söylüyordu.

“Davetimi kabul ettiğiniz için size derin bir minnet duyuyorum, *maître* Navarro. Pardon, Yves demek istedim. Genellikle yalnız yiyorum ve bu hüznü düşünce-ler yaratıyor, *croyez-moi*¹.”

Hizmetkâr kırmızı şarap servisi yapmak için yaklaştı. Efendisine sunmadı. Vlad’ı bakışımla sorguya çekerek şerefe kadeh kaldırmak için kadehimi uzattım...

“Size söylemiştim...” Kont bana sevecen bir alayla baktı.

1. (Fr.) Bana inanın. (Ç.N.)

“Evet, şarap içmiyorsunuz.” Hafif ve içten olmak istedim. “Yalnızken içiyor musunuz?”

Dinleyicisinin sözüne kulak vermeme ve kendi açtığı konuya devam etme alışkanlığıyla Vlad şu yorumu yaptı:

“Gerçeği söylemek ölümlüler için dayanılmazdır.”

Açık bir kabalıkla ısrar ettim. “Sorum çok basitti. Yalnızken içiyor musunuz?”

“Gerçeği söylemek ölümlüler için dayanılmazdır.”

“Bilmiyorum. Ben ölümlüyüm ve avukatım. Bize okulda öğretilenler türünden bir düz mantığa benziyor. İnsanlar ölümlüdür. Sokrates bir insandır. Demek ki Sokrates ölümlüdür.”

Bana aldırmadan, “Çocuklar yalan söylemez,” diye devam etti, “ve ölümsüz olabilirler.”

“Pardon, anlamadım.”

Kara eldivenler giymiş bir kadın bana sakatat tabağını sundu. İğrendiğimi hissettim, ama kibarlıktan oradan bir karaciğer, buradan bir işkembe aldım.

“Teşekkür ederim.”

Bana servis yapan kadın hareket ettikçe etekleri hafifçe hışırıyordu. İğrenç etlerin arasından seçim yapmaya çalışırken gözlerimi ona doğru kaldırmadım. Kendi kendime gülümsedim. Kim servis yapan bir garsonun yüzüne bakar ki? Onu tabak elinde, sırtı dönük, uzaklaşırken gördüm.

“Bu nedenle çocukları severiz,” dedi Vlad, uzun, cam-sı tırnaklı eliyle beni yemeye başlamaya davet etmesine karşın kendi ağzına lokma koymamıştı. “Çocuklar küçük, tamamlanmamış bir Tanrı gibidir, biliyor musunuz?”

“Tamamlanmamış bir Tanrı mı?” dedim şaşkınlıkla. “Bu Şeytan’a daha uygun bir tanımlama olmaz mıydı?”

“Hayır, Şeytan düşmüş bir melektir.”

Şarabımdan iri bir yudum aldım, evsahibimle soyut

konular hakkında uzun ve arzulanmayan bir diyaloga karşı silahlandım. Neden karım beni kurtarmaya gelmiyordu ki?

“Evet,” diye sohbeti canlandırdı Vlad. “Tanrı’nın enginliği hâlâ tamamlanmamış olmasının bilincinden gelir. Tanrı tamamlanırsa, yaratımı da onunla nihayetine ermiş olur. Dünya ölü Tanrı’nın basit bir vasiyetinden ibaret olamaz. Emekli bir Tanrı, ununu elemiş eleğini asmış bir Tanrı. Bir düşünsenize. Dünya cesetlerden bir çembermiş, bir kül yığınıymış... Hayır, dünya tamamlanmamış bir Tanrı’nın henüz nihayetine ermemiş eseri olmalı.

Dilimin dolandığını fark ederek, “Bunun çocuklarla ne ilgisi var?” diye sordum.

“Bana göre, Señor Navarro, çocuklar Tanrı’nın tamamlanmamış kısmıdır. Tanrı’nın var olmaya devam etmek için çocukların gizli kudretine ihtiyacı vardır.”

“Ben...” diye mırıldandım giderek boğuklaşan bir sesle.

“Çocukları yaşlılığa mahkûm etmek istemezsiniz, değil mi, Señor Navarro?”

Güçsüz bir jestle isyan ettim, elimin darbesiyle kadehimde kalan şarap kurşuni masaya döküldü.

“Ben oğlumu kaybettim, ihtiyar sersem!”

Kont hiç ödün vermeksizin, “Bir çocuğu yaşlılığa terk etmek,” diye tekrarladı. “Yaşlılığa. Ve ölüme.”

Borgo kadehimi aldı. Başım metal masaya düştü.

“Size Dile Gelmezden bahsetmiyor muyum? Bırakınız çocuklar benden intikam alsınlar, öyle mi?”

IX

Sıçrayarak uyandım. Yolculuklarda olduğu gibi nerede olduğumu bilemedim. Yatağı, odayı tanıyamadım. Saatileme bakınca on iki olduğunu gördüm. Gece miydi?

Gündüz müydü? Bilmiyordum. Kaba yünlü kumaştan ağır perdeler camları örtüyordu. Korkunç bir baş ağrısıyla perdeleri açmak için kalktım. Tuğla duvarla karşılaştım. Kendime geldim. Kont Vlad'ın evindeydim. Tüm pencereler örülmüştü. Evin içinde geceyle gündüzü ayırt etmek olanaksızdı.

O lanet yemek sırasında üzerimde olan giysilerimleydim. Ne olmuştu? Kont ve hizmetçisi beni ilaçla uyutmuşlardı. Bunu yapan görünmeyen kadın mıydı yoksa? Asunción vaat ettiği gibi beni almaya gelmemişti. Magdalena Alcayagaların evindeydi. Hayır, eğer öğlen on ikiyse okulda olmalıydı. Bugün tatil değildi. Bakire'nin Semaya Yükselişi bayramı sona ermişti. İki kız, Magdalena ve Chepina birlikte okulda olmalıydılar, kesinlikle.

Başım dönüyordu, evdeki mazgalların çokluğu kendimi akan, kaybolan, yardan aşağı dökülen bir sıvı gibi hissetmeme neden oluyordu...

Yar.

Bazen tek bir sözcük bile bize bir ipucu verir, aklımızı başımıza getirir, eylemde bulunmak için harekete geçirir. Her zamankinden daha fazla değerlendirme yapmaya ve eyleme geçmeye ihtiyacım vardı, nasıl bu saçma ve açıklanamaz duruma düştüğümü düşünüp durmaktansa, bir an önce bu durumdan kurtulmam gerekiyordu, kendimi kurtarınca olanları anlayacaktım kuşkusuz.

Dediğim gibi, giyimliydim, bir gece önceki kıyafetlerim üstümdeydi. Onun "bir gece öncesi" bunun da "bir sonraki gün" olduğunu biliyordum, doğal ve istemsiz bir hareketle çenemi ve yanaklarımı okşayınca uzayan sakallımı hissettim, yirmi dört saattir tıraşsızdım...

Sabırsız ellerimi buruşuk pantolon ve ceketimde, kötü kokan gömleğimde, taranmamış saçlarımda gezdirdim. Gereksizce kravatımın düğümünü düzelттіm, tüm bunları yaparken evin üst katındaki odadan çıktım, bir-

biri ardına odaların kapılarını açtım, her odanın kusursuz düzenini gördüm, yataklar mükemmel yapıydı, birinin geceyi orada geçirdiğine dair hiçbir iz yoktu. Eğer ki, diye mantık yürütürken kayıp aklımın geceki uzun sürgününden geri dönmesine minnet duydum, eğer ki hepsi birden dışarı çıkmamışlarsa ve hamarat Borgo çıkmadan önce yatakları düzeltmediyse...

Bir oda dikkatimi çekti. Beni odaya çeken uzaklardan gelen bir ezgiydi. Tanıdım. Fransız çocuk şarkısı *Frère Jacques*'tı bu:

*Frère Jacques, frère Jacques,
Dormez-vous? Dormez-vous?
Sonnez les matines, sonnez les matines,
Ding-dang-dong, ding-dang-dong.¹*

Odaya girdim ve komodine yaklaştım. Şarkı küçük bir müzik kutusundan yayılıyordu, elinde sırığıyla XVIII. yüzyıl giysisi içinde minik bir çoban ve yanındaki kuzu dönüp duruyorlardı.

Buradaki her şey pembeydi. Perdeler, iskemlelerin sırtları, yastığın yanına özenle uzatılmış gecelik. Eteğinin çevresi kurdeleli, kısa bir kız çocuğu geceliği. Yine pembe terlikler. Ayna yoktu. Kusursuz ama içinde yaşanmayan bir oda. Birini bekleyen bir oda. Tek bir şey eksikti. Burada da çiçek yoktu. Ve aniden farkına vardım. Yastıklara yaslanmış altı tane kadar oyuncak bebek vardı. Topu da sarışındı ve pembe giysiliydi. Hiçbirinin bacağı yoktu.

Hiçbir fikir yürütemeyerek odadan çıktım ve Kont'un odasına girdim. Peruklar orada, sanki ölümcül bir gi-

1. Bu çocuk şarkısının bizdeki karşılığı şudur: "Tembel çocuk, tembel çocuk / Haydi kalk, haydi kalk / Artık sabah oldu, artık sabah oldu, / Gün doğdu, gün doğdu. (Y.N.)

yotini haber verir gibi yerlerindeydiler. Banyo kuruydu. Yatak bozulmamıştı.

Merdivenden sessiz salona indim. Hafif bir küf kokusu vardı. Mükemmel bir şekilde derlenip toplanmış yemek odasından geçtim, karmakarışık bir mutfağa girdim, pis kokuluydu, yere enine boyuna yayılmış bağırsaklardan ve dev gibi, tarif edilemez, benim bilmediğim bir hayvanın fayans masa üzerine parça parça yayılmış artıklarından tüten buğuyla sisliydi. Hayvanın başı kesilmişti.

Hayvanın kanı mutfağın mazgallarına doğru akmaktaydı hâlâ.

Dehşet içinde ağzımı ve burnumu kapattım. Bu kasıplığın tek bir zerresinin bedenime sızmasını istemiyordum. Hayvanın canlanıp bana saldırmasından korkar gibi küçük adımlarla geri geri gittim, sonunda üzerine yüklendiğim bir tür deri perde içe göçtü. Perdeyi açtım. Bir tünelin girişiydi.

Vlad'ın evle uçurumu birbirine bağlayacak tünel konusundaki ısrarını hatırladım. Artık duramazdım. Ellerimle duvarların arasındaki genişliği yokladım. Son derece dikkatli ilerledim, yaptığımı güvenmiyordum, boşuna çıkışı, kurtarıcı ışığı aradım, Vlad'ın konutunun her köşesini keşfetmeyi bana dayatan bilinçaltımın rehberliğine bıraktım kendimi.

Işık yoktu. Elimi *briquet*'ime¹ attım. Yaktım ve korktuğumu, kuşkulanmam gerekeni gördüm. Yoğun dehşet. Gizemin kendi kapsülü.

Tabut ardına tabut vardı, en azından bir düzine sanduka tünel boyunca diziliydi.

Sahneye sırtımı dönerek mekândan kaçma duygusu

1. (Fr.) Çakmak. (Ç.N.)

çok kuvvetliydi, ama öğrenme arzum, zararlı ve nefretlik merakım, yasal araştırmacı olarak mesleki deformasyonum daha güçlüydü, tabutları birbiri ardına açıp hepsinde bir miktar topraktan başka bir şey bulamayınca kendimi küçümsedim, sonunda müşterimin, Kont Vlad Radu'nun yattığı tabutu açtım, son derece huzurlu uzanmıştı, üzerinde siyah süveteri, pantolonu ve mokasenleri vardı, camsı tırnaklı ellerini göğsünde kavuşturmuştu, başı saçsızdı, kırmızı ipekten bir yastıktaydı, tabutun iç döşemesi de kırmızıydı.

Ona dikkatle baktım, uyandırıp açıklama istemeye muktedir değildim, bu karşılaşmanın dehşetiyle felç olmuştum, o anda keşfettiğim ayrıntılar nedeniyle hipnotize haldeydim, Vlad önümdeydi, güçsüzdü, merhame-time kalmıştı, yapabileceklerini bilmiyordu, vampir efsanesine, bu durumda ayrılmaz şekilde iç içe geçmiş batıl inancın ve bilimin yaydığı çarelere boyun eğiyordu. Sarmısaktan gerdanlık, haç, kazık...

Tünelin yoğun soğuğu açık ağzımdan buharlar söküp alıyor ama zihnimi aydınlatıyor, ayrıntılara dikkat etmemi sağlıyordu. Vlad'ın kulakları. Fazlasıyla küçük ve benim birbirini izleyen estetik ameliyatlara bağladığım yara izleriyle doluydular, aslında gecedен sabaha büyüyorlardı. Gözlerimin önünde uğursuz yarasa kanatları gibi genişlemek için mücadele veriyorlardı. Bu uğursuz yaratık akşam karanlığında dünyaya çıkmadan önce ne demeye kulaklarını kesiyor, gece yarattığı vampir kılığını gizliyordu ki? Vlad'ın tabutundan dayanılmaz bir koku yükseliyordu. Yarasa pisliği, vampir boku orada birikiyordu...

İğrenç kokulu bir damla başıma düştü. Gözlerimi kaldırdım. Tırnaklarıyla tünelin duvarına tutunmuş, baş aşağı asılı bir alay yarasa gördüm.

Vampir boku. Kont Vlad'ın kulakları. Başımın üzer-

rinde asılı kör fare müfrezesi. Tüm bunların en meşum ayrıntısının yanında ne önemi olabilirdi ki?

Vlad'ın gözleri.

Ebedi kara gözlüğü olmadan Vlad'ın gözleri.

İki boş çukur.

İki gözsüz göz.

Kıyıları etten ve derinlikleri kara kandan iki gölcük.

Orada anladım ki Vlad'ın gözleri yoktu. Gerçek gözleri kara gözlüğüydü. Görmesine gözlüğü olanak sağlıyordu.

Kont Vlad'ın uyuduğu tabutun kapağını hızla kapattığımda bana en çok ne dokundu bilmiyorum.

Dehşetin ta kendisi miydi? Bilmiyorum.

Şaşkınlık mıydı, onu oracıkta yok edecek araçların yokluğu muydu, harekete geçebilecek boş ellerim miydi? Bilmiyorum.

Evet, biliyorum.

Biliyorum ki karım Asunción, kızım Magdalena için duyduğum endişeydi. Normal mantık ne kadar reddetse de, bir şeyin Vlad'ın kaderini benim aileminkine bağlayabileceği kuşkusunun kendini dayatmasıydı ve durum buysa, hiçbir şeye dokunmaya, canavarın ölümcül huzurunu bozmaya hakkım yoktu.

Soluğumun normal ritmini kazanmasına uğraştım. Yüreğim korkuyla çarpıyordu. Nefes alınca Kont Vlad için hazırlanan bu yeraltı mezarının kokusunun farkına vardım. Bildik bir koku değildi. Boşu boşuna tanıdığım kokularla ilişkilendirmeye çalıştım. Tünele yayılan bu koku sadece ciğerlerime dolan herhangi bir kokudan farklı olmakla kalmıyordu. Başka yerden gelen bir kuydu. Çok uzak bir diyardan.

X

Saat bire doğru Pedregal de San Angel'deki evime dönebildim. Hizmetçimiz Candelaria beni yürek darlığıyla karşıladı.

"Ay, beyefendi! Ne kadar korktum! İlk kez kimse yatmaya eve gelmedi! Kendimi ne kadar yalnız hissettim!"

"Ne? Hanımefendi dönmedi mi? Peki kızım nerede?"

Bir kez daha aceleyle Señora Alcayaga'yı aradım.

"Nasılsın, Yves? Evet, Magdalena Chopina ile erkenden okula gitti. Hayır, kaygılanma. Kızın çok titiz, gerçek bir melek. Ben bizzat giysilerini ütülerken güzelce duşunu aldı. Okula Magdita'nın bugün üniformasız gideceğini açıkladım çünkü uyuyakalmıştı. Bay bay."

Asunción'un ofisini aradım. Sekreter dünden beri uğramadığını söyledi. Bir terslik mi vardı?

Duş aldım, tıraş oldum ve üstümü değiştirdim.

"Chilaquile yemek istemiyor musunuz, beyefendi? Bir fincancık kahve?"

"Teşekkürler, Candelaria. Acelem var. Hanımefendi gelirse buradan bir yere kımıldamamasını ve beni beklemesini söyle."

Evime göz attım. Çıkmadan önce her şeyin düzeninde olduğunu görmenin vazgeçilemez alışkanlığı. Hiçbir şey görmeyiz çünkü her şey yerli yerindedir. Huzurla çıkarız. Yerinde olmayan bir şey yoktu. Alışkanlık rahatlatır...

Evde çiçek yoktu. Asunción'un genellikle şefkatle ve neşeyle lobinin girişine, salona, çıkmak üzere bulunduğu yerden görünen yemek odasına yerleştirdiği buketler yerlerinde değildi. Evde çiçek yoktu.

"Candelaria, neden hiç çiçek yok?"

Hizmetçi çok ciddi bir yüz ifadesi takındı. Gözleri bir yakınmayı barındırıyordu.

“Hanımefendi onları çöpe attı, efendim. Dün çıkmadan önce bana kuruduklarını, su koymayı unuttuğunu söyledi ve hepsini attı.”

Şaşırtıcı derecede berrak bir sabahtı. Daha önceleri son derece şeffaf olan ama sonra hastalıklı bir sise bürünen vadimiz o aşırı temizliğine ve güzelim bulut kümelerine yeniden kavuşmuştu. Bu durum kaygı verici yeniliklerin bozduğu moralimin düzelmesine yetti.

Aceleyle ama dikkatle arabamı sürdüm. Her şeye rağmen tekrar kazandığım iyi alışkanlıklarım beni rahatlatmış, aklımın yerinde olduğu konusunda güven vermişti. Bir zamanların kentinin, “başkent” küçük, güvenli, gezilesi, soluk alınası, şaşırtıcı bulutlarla taçlanmış ve makasla kesilmiş dağlarla çevrili halinin bana geri dönmesini arzuladım...

Kaygımın geri dönmesi uzun sürmedi.

“Hayır,” dedi okulun müdürü, “Magdalena bugün gelmedi.”

“Ama arkadaşlarıyla, minik dostlarıyla, Chepina’yla konuşabilir miyim?”

Çocuklar dün Magdalena’yı hiçbir partide görmemişlerdi.

“Senin partindeydi, Chepina.”

“Parti yoktu ki, señor.”

“Senin doğumgünündü.”

“Hayır, señor, benim doğumgünüm Aziz Bakire’nin günündedir.”

“Bakire’nin Semaya Yükseliş gününde değil miydi?”

“Hayır, señor, benimki Bakire’ye Müjde gününde. Daha çok var.”

Küçük kız bana sabırsızlıkla baktı. Ders arasıydı ve onun değerli dakikalarını çalıyordum. Arkadaşları ona şaşkınlıkla bakıyorlardı.

Hemen bir kez daha Chepina’nın annesini aradım.

Öfkeyle protesto ettim. Neden bana yalan söylemişti?

“Lütfen,” dedi sarsılmış, kaygılı bir sesle. “Bana hiçbir şey sormayın. Lütfen. Bunu hayatım için sizden rica ediyorum, Señor Navarro.”

“Peki ya benim kızımın hayatı? Kızımınki!” dedim neredeyse bağırarak ve şiddetle telefonu kapattıktan sonra kendi kendime konuşmaya devam ederek.

Arabaya atladım ve bana kalan son çareye başvurmak için gaza bastım. Eloy Zurinaga’nın Colonia Roma’daki evine gidiyordum.

Trafığın yavaşlığı, sürücülerin insanı sinir etmesi, çoktan hurdaya çıkmış olması gereken kamyonların barbarlığı, kucaklarında çocuklarıyla nasırlı ellerini uzatan dilenci anneler, sadaka isteyen bedavacıların, körlerin ve kötürümlerin iğrençliği, boyalı yüzleri ve havada topraklarıyla palyaço çocukların hüznü, “çorba parası” için stratejik giriş ve çıkışlarda motosikletlerine dayanmış duran göbekli polislerin küstahlığı ve hantal müstehcenlikleri, camları karartılmış otomobillerindeki para babalarının küstah geçişleri, el yordamıyla yan sokaklarda karşıdan karşıya geçen ihtiyarların, yaşadıkları gibi tevekkülle ölecek olan ceviz suratlı, beyaz saçlı kadın ve erkeklerin ölümcül, içine kapanık, dalgın bakışları bana hiçbir zaman böylesine işkence etmemiştii. Arabaların, külotların, kusursuz bedenlerin, beyaz tenlerin ve sarı saçların, lüks dükkânların, doğruluğu sınanmış cennetlere yapılan büyümlü yolculukların sergilendiği devasa, gülünç reklam panoları.

Başka bir canavar olarak görmeye başladığım irinli sümüklü, çocuksu şeytan, tatlı ama sabırsız ufaklık Chepina’nın annesinin, rezillikte eşinden aşağı kalmayan yalancı Maria de Lourdes’in kocasının, Kont Vlad’in aşağılık uşağı mühendis Alcayaga’nın inşa ettiği labirent kadar uğursuz, betonarme tünellerden geçtim.

Patronum Don Eloy Zurinaga'nın evinin önünde sertçe fren yaptım. Yüz hatları hatırlanmaya değmeyecek bir hizmetçi bana kapıyı açtı, dizlerinde battaniyesiyle her zamanki gibi ateşin karşısında oturan, uzun ve beyaz parmaklarıyla koltuğunun yıpranmış derisini okşayan Zurinaga'nın karşısına dikildiğim, yalan ve dehşetten doğan belirsizlik karşısında giderek artan gücümün ve kararlılığımın farkına varmayarak içeri girmeme engel olmaya çalıştı.

Don Zurinaga beni görünce perdeli gözlerini açtı ama yüzünün geri kalanı oynamadı. İhtiyar adamın hızlı, artan yaşlanması beni şaşırttı. Zaten yaşlıydı, ama şimdi algımı ele geçiren bir nedenle hiç olmadığı kadar yaşlı görünüyordu, ihtiyarlığın ta kendisi gibi yaşlıydı: Bu patron artık yönetmiyordu, bu adam yenilmişti, iradesi kendisininkinden üstün bir güç tarafından ele geçirilmişti. Eloy Zurinaga hâlâ nefes alıyordu, ama dehşetin içini boşalttığı bir cesetti çoktan.

Patronum olan, benden asla talep etmediği şefkati değilse de sadakat duyduğum bir adamı böyle görmek beni korkuttu. Güçlü kişiliğine karşı her türlü saldırıyı savuşturan bir adamdı. Dürüsttü ya da değildi, söylemiştim ya: Bunu bilmiyordum. Ama becerikliydi, üstündü, dokunulmazdı. Kayıtsız davranmayı en iyi o bilirdi.

Ama artık öyle değildi. Şimdi enkazı andıran rengi çekilmiş yüzünde ateşin gölgeleri dans eden bir adama, mahrum kalmış birine; güzelliği ve erdemi olmayan, bahtsızlığa uğramış bir ihtiyara bakıyordum. Kurnazlığının ve numaracılığının hâlâ yerli yerinde olması beni şaşırttı kuşkusuz.

Neredeyse şeffaf elini uzattı.

"Biliyorum. Büroya giden şık pardösülü ve eski Stetson şapkalı adamın gerçekten ben olduğumu anladınız, bir dublör olmadığını tahmin ettiniz..."

Bakışım la sorguladım.

“Evet, bendim. Benim olmadığımı, evde olduğumu sanmanız için edilen telefondaki ses bir kayıttan ibaretti.”

Zorlukla gülümsemeye çalıştı.

“Bu nedenle o kadar kısaydı. Kesintiye izin veremezdim. Çabucak kapatmam gerekiydi.”

Gözleri bir anlığına tekrar kurnazlıkla parladı.

“Sorabilir miyim neden ofise gelmeme kuralıma karşı çıkarak iki kez ofise gelmek zorunda kaldım, Señor Navarro?”

Teatral bir duraklama.

“Çünkü her ikisinde de ancak benim bulabileceğim, çoktan unutulmuş belgelere bakmam gerekti.”

Bir sırrı aydınlatan ve araştırmaya son noktayı koyan biri gibi ellerini açtı.

“Nerede olduklarını sadece ben biliyordum. Bu gizemi bağışlayın.”

Aptal değildi. Bakışım, tüm davranışlarım ona bugünkü ziyaretimin nedeninin bu olmadığını, ancak unutulmuş numaracılığının beni gafil avladığını söylüyordu. Ama sağlam bir davacıydı. Ben şunları söyleyene kadar havlu atmadı.

“Benim yaşamımla oynadınız, Don Eloy, sevdiklerimin yaşamıyla. Benimle açıkça konuşmazsanız inanın ki yaptıklarım dan sorumlu olmayacağım.”

Bana yaralı bir babanın ya da dayak yemiş bir köpeğin zayıflığıyla baktı. Merhamet dileniyordu, ansızın, “Beni anlayabilirseniz, Yves,” dedi.

Ağzımdan tek sözcük çıkmadan, meydan okuyarak, öfke içinde karşısında dikildim. Bir şey demeye ihtiyaç yoktu.

“Bana yeniden gençlik vaat etti, ebedi yaşam.”

Zurinaga çökük gözlerini bana doğru kaldırdı.

“Eşittik, anlıyor musunuz? Onu tanıdığım da eşittik,

ikimiz de genç öğrencilerdik sonra aynı şekilde yaşlandı.”

“Ya şimdi?”

“Bir gece önce beni görmeye geldi. Onun için yaptıklarım nedeniyle teşekkür edeceğini sandım. Taşınmasını kolaylaştırmak. Yakarısına kulak vermek: ‘Taze kana ihtiyacım var!’ Hah!”

“Ne oldu?”

“Artık benim gibi değildi. gençleşmişti. Bana güldü. Ondan bir şey beklemememi söyledi. Ben yeniden genç olmayacaktım. Bir hizmetçi gibi, eski bir kundura gibi ona hizmet etmişim. Ben ihtiyarlayacak ve yakında da ölecektim. O benim naif işbirliğim sayesinde ebediyen genç kalacaktı. Bana güldü. Ben onun hizmetçisiydim. Bir hizmetçi daha. ‘Ben yaşıma seçecek güce sahibim. İstersem yaşlı görünürüm, istersem genç, istersem de yılların doğal akışını izlerim,’ dedi.”

Avukat bir tavuk gibi gıdaktı. Bana gözlerinde son bir ateşle baktı ve alev alev elimi tuttu. Onunki buz gibiydi.

“Vlad’ın evine gidin, Señor Navarro. Bu gece. Yakında hiçbir çare kalmayacak.”

Elinden kurtulmak istedim, ama Eloy Zurinaga kandırılmasının, hayal kırıklığının ve son nefesinin tüm gücünü avucunda yoğunlaştırmıştı.

“Benim çelişkimi anladınız mı?”

“Evet, patron,” dedim neredeyse tatlılıkla, teselli ihtiyacını hissederek. Şefkat, anılar ve hatta minnet beni de yaralamıştı.

“Acele edin. Bu belgeleri acilen okuyun.”

Elimi bıraktı. Kâğıtları aldım. Kapıya doğru yürüdüm. Uzaktan şöyle dediğini duydum:

“Vlad’dan her türlü kötülüğü bekleyin.”

Ve daha alçak bir sesle: “Benim vicdanım rahat mı

sanıyorsunuz? Benim ruhumda hiç mi huzursuzluk yok?"

Arkamı döndüm. Onu bir daha görmeyeceğimi biliyordum.

XI

1448 yılında, Eflak tahtına Vlad Tepeş¹ oturdu, bunun yatırımını yapan Kutsal Roma-Cermen imparatoru Lüksemburglu Zsigmond'du, başkentini Tuna'nın uzağında olmayan Tırgovişte İli'nde, Osmanlı İmparatorluğu'nun kıyısında kurdu, Hristiyanlardan aldığı yetkiyle Türkleri yenecekti, ama Sultan II. Murat'ın eline düşen Vlad derslerini hızlı bir şekilde ondan öğrendi: Ancak güç iktidarı elde tutar ve iktidar zalimliğinin gücünü gerektirir. Türklerden kaçan Vlad Eflak tahtını ikili oynayarak yeniden ele geçirdi: Türkler gibi Hristiyanlar da onu müttefikleri sandılar. Ama Vlad'ın tek müttefiki zalimliğinin gücüyle yine Vlad'dı. Tüm Transilvanya'da kaleleri ve köyleri yaktı. Dil öğrenmeye gelen genç öğrencileri bir odaya doldurarak yaktı. Bir adamı göbeğine kadar gömdü ve başının vurulmasını emretti. Başkalarını domuzlar gibi kızarttı ya da kuzular gibi boğazlattı. Transilvanya'nın yedi kalesini ele geçirdi ve halkını kırım kırım doğrattı. Geleneklerine ters düştüğü için asılmaya boyun eğmeyen Çingeneleri, aralarından birini seçip kazanda kaynatmaya sonra da yemeye mecbur etti. Aşıklarından biri Vlad'ı elinde tutmak için hamile olduğunu söyleyince doğru olup olmadığını görmek için kadının karnını bıçakla yardı. Niğbolu kentini ele geçirerek esirleri açlıktan ölene kadar saçlarından çiviletti. Fagaraş beylerinin başlarını vurdurdu, pişirtti ve halka yedirdi. Amlas'ta kadınların memelerini kestirerek kocalarına yedirtti. Broad'da bir sarayda tüm yoksulları, hastaları ve yaşlıları toplayarak onla-

1. III. Vlad Tepeş: XV. yüzyılda yaşamış Eflak Prensi. Kazıklı Voyvoda ve Kont Drakula diye de bilinirdi. (Ç.N.)

ra şarap ve yiyecek ikram etti, sonra istedikleri başka bir şey olup olmadığını sordu.

“Yok, memnunuz.”

“O zaman memnun ölmeniz ve bundan böyle hiçbir şeye ihtiyaç duymamanız için başınızı vurduracağım.”

Ama kendisi memnun değildi. Tarihte silinmez bir isim ve eylem bırakmak istiyordu. Her zaman kendisiyle birlikte anılacak bir araç buldu: kazık.

Benesti halkını ele geçirdi ve tüm kadınlarla çocukları kazığa oturttu. Eflak beylerini ve Saksonya elçilerini kazığa oturttu. Braşov’da Aziz Bartolome Kilisesi’ni yakmaya cesaret edemeyen bir yüzbaşıyı kazığa oturttu. Wuetzerland’ın tüm tüccarlarını kazığa oturtarak mallarına el koydu. Zeyding köyündeki çocukların başlarını vurdurarak annelerinin vajinalarına soktu ve kadınları öyle kazığa oturttu. Kazığa oturttuklarının eğilip bükülmelerini, kazıkta “kurbağalar” gibi dönmelerini izlemek hoşuna giderdi. Fransiskan bir keşişin başını, başı kesik bir eşeğin boynuna saplatıp sergiletti.

Vlad burunları, kulakları, cinsel organları, kol ve bacakları kesmekten zevk alırdı. Yakmak, kaynatmak, kızartmak, derisini yüzmek, çarmıha germek, canlı gömmek... Ekmeğini kurbanlarının kanına banardı. Tutsaklarının ayaklarını tuzla ovdurur ve yalamaları için hayvanları serbest bırakırdı.

Uzmanlığı, en çok zevkine uyan işkence çeşidi kazığa oturtmaktı. Kazık rektumdan, kalpten ya da göbekten girebilirdi. İmparator Vlad’ın hakimiyeti sırasında binlerce erkek, kadın ve çocuk böyle öldü, iktidar hırsı asla dinmedi. Kaprisinden kurtulan tek şey kendi ölümüydü. Takıntı ve arzuyla toprağının efsanelerini dinlerdi.

Moroniler anında dönüşüm geçirerek kedi, kurt köpeği, sinek ya da örümcek olabilirlerdi.

Nosferatular iki piçin çocuğu olup ormanın en derin yerlerinde saklanır, onları tüketip öldürene kadar cinsel orjiler yapar, gömülür gömülmez uyanır ve bir daha dönmek

üzere mezarlarını terk ederek kara köpekler, bokböcekleri ve kelebekler şeklinde gece dolaşırlardı. Kıskançlıkla zehirlenmiş oldukları için gerdek odalarında birden meydana çıkar, yeni evlileri kısırlaştırır, iktidarsızlaştırırlardı.

Lugosiler canlı cesetlerdi, mezarlık kenarlarında nekrofilik orjiler yaparlar, varlıkları tavuk ayaklarının izlerinden anlaşıldı.

Braila'nın *strigoilerinin* gözleri mezarlarında sürekli faltaşı gibi açıktı.

Varcolaciler vaftiz edilmemiş çocuklardı. Yüzleri solgun, derileri kupkuruydu, aya çıkıp onu yediklerini görmek için derin bir uykuya dalarlardı.

Kazıklı Voyvoda'nın, yani Vlad'ın ateşli arzusu buydu: Zalim politik iktidarını sihirli güce dönüştürmek, sadece zaman üzerinde değil, ebediyet üzerinde hüküm sürmek.

Dünyevi hükümdar Vlad 1457 yılına geldiğinde iktidarına meydan okuyan çok sayıda rakibi kıskırtmıştı bile. Tüccarlar ve yerel beyler. Çekişme halinde olan hanedanlıklar ve destekçileri: Habsburg Hanedanı ve kralı Ladislaus Postumus, Macar Hanedanı Hunyadisler, Eflak'ın güney sınırında Osmanlı güçleri. Bu sonuncular kendilerini "İsa'nın Haçı'nın düşmanı" ilan etmişlerdi. Hristiyan krallar Vlad'ı dinsizlikle suçlarken Osmanlılar da onu kendi açılarından Hristiyan dininin Kutsal İmparatorluğu'yla ilişkilendiriyorlardı.

Sonunda, çevik müttefik Basarab Laiota'nın isyancı grubu için yaptığı son savaşta yakalandı. Balkanlarda adet olduğu üzere, ne kadar birbirlerine muhalif olurlarsa olsunlar, tüm güçler oyunun içindeydi. Kazıklı Voyvoda Tırnava Nehri yakınındaki bir ordugâhta canlı gömülmeye mahkûm edildi, küçük düşürülmesi amacıyla oraya kadar sonsuz cinayetlerinden hayatta kalanların arasından götürüldü, ayaklarından zincirlenmiş Vlad bir atlı arabanın içinde mezarına götürülürken herkes sırtını döndü. Kimse son bakışıyla karşılaşmak istemiyordu.

Sadece bir kişi yüzüne baktı. Sadece bir kişi arkasını

dönmeyi reddetti. Vlad gözlerini bu varlığa dikti. Küçük bir kız çocuğuydu, on yaşından büyük değildi. Kazıklı'ya küstahlık, masumiyet, şefkat ve kin, vaat ve umutsuzluk karışımı etkileyici bir bakışla bakıyordu.

Voyvoda, yani prens unvanlı Kazıklı Voyvoda yaşamdaki ölüme ölümdaki canlıları hayal ederek gitti, *moroniler*, *nosferatular*, *strigoiler*, *varcolaciler*, vampirler: *Drakula*, tüm Transilvanya, Moldovya, Eflak, Karpatlar ve Tuna sakinlerinin gizlice cıra verdiği ad buydu...

Ölüme giderken sadece pembeler giymiş on yaşındaki bir kız çocuğunun mavi gözleri ona doğru baktı, sadece o küçük kız sırtını dönmedi, herkesin yaptığı gibi alçak sesle o meşum adı sadece o fısıldamadı: *Drakula*...

İşte bunlar, dostum Navarro, sadık ve güvenilir hizmetkârınızın size ulaştırabileceği –kısmi– sırlardır.

(imza) ELOY ZURINAGA

XII

Bu belgeyi BMW'min sürücü koltuğunda otururken okudum. Ancak bitirdiğimde motoru çalıştırdım. Olası duygularımı karantinaya aldım: nefret, şaşkınlık, kuşku, isyan, inanmazlık...

Colonia Roma'dan Chapultepec viyadüküne, Alcázar'ın 18. yüzyıla ait aydınlanmış gölgesinde, otomatik hareketlerle arabamı sürerek Paseo de Reforma'dan (eski adı Paseo de la Emperatriz) yukarı doğru tırmandım, Bosques de las Lomas'a doğru yöneldim. Hareketlerimin otomatik olmasına şükran duyuyordum çünkü içime kapanmış, kendimde alışık olmadığım düşüncelere dalmıştım, şu son bir kaç saatin deneyimlerine odaklanmışa benzeyen ve yolumun üzerindeki akşam ışıkları göz kırpan kedi gözleri gibi birer birer yandıkça doğaçlama fış-

pan kedi gözleri gibi birer birer yandıkça doğaçlama fışkıran düşüncelerdi bunlar.

Bana saldıran yoğun bir hüznün duygusuydu: Aşkın en iyi ânı, aynı zamanda hüznün, emin olamamanın ve kaybın da ânı mıydı acaba? Aşkın mevcudiyetini en çok, kıskançlığın saçmalıklarına, rutine, nezaketsizliğe, özen eksikliğine en az feda edilebilir olduğu zaman mı hissediyorduk? Karım Asunción'u hayal ettim ve bir an için çift olmanın bütünlüğüne, birlikte yaşamımıza yeniden kavuşarak hazzın bizi şaşırttığını kendime söyledim: Nasıl olabilirdi de tüm ruhum bir öpücüğün içinde eriyerek tüm dünyayı gözden yitirebilirdi, aşkım Asunción?

Aşkım ile böyle konuşuyordum çünkü vampirin evinde beni neyin beklediğini bilmiyordum. Şeytan çıkarır gibi umut sözcüklerini sıralıyordum: Aşk daima cömerttir, yenilmezdir, çünkü onu kışkırtan şey bütünüyle ve sonsuza dek sahip olma arzusudur, bu da mümkün olmadığından, tatminsizliğin ta kendisini arzusunun mahmuzuna dönüştürür ve bunu da hüznle, kaygıyla bizzat sonluluğun alkışlanmasıyla süsleriz, sevgili Asunción.

Beni bekleyeni tahmin edebiliyormuşum gibi boğazımdan bir hıçkırığın kurtulmasına izin vererek kendime şunu dedim, canım Asunción:

“Bu aşkın en iyi ânı.”

Kont Vlad'ın evine vardığımda karanlık çökmüştü. Kapıyı Borgo açarak bir kez daha geçişimi engelledi. Ona vurmaya kararlıydım ama kambur hizmetçi hemen atıldı:

“Çocuk arkada, bahçede.”

“Hangi bahçe?” diye sordum kaygılı, kızgın.

“Sizin yar dediğiniz yer. Ağaçların orada,” diyerek sakın parmağıyla işaret etti.

Vlad'ın konutunun yanından Borgo'nun bahçe diye

adlandırdığı, hatırladığım kadarıyla arazinin meylinde birkaç mariz söğüdün göze çarptığı, aslında bir yar olan yere doğru koşmak istemedim. Şaşkınlıkla ilk fark ettiğim ağaçların budanıp yontularak birer kazığa dönüştürülmüş olduklarıydı. Böyle iki kazığın arasında bir salınacak asılıydı.

Kızım Magdalena oradaydı.

Gördüğüm diğer şeylere kayıtsız kalarak onu kucaklamaya koştum.

“Kızım, canım benim, aşkım.” Onu öptüm, sarıldım, kıvırcık saçlarını, alev alev yanaklarını okşadım, sadece bir babayla kızının bilebileceği şekilde kucaklaşmanın bütünlüğünü hissettim.

Gülümseyerek benden ayrıldı.

“Bak, baba. Küçük dostum Minea.”

Öbür kız çocuğuna bakmak için döndüm, sözü geçen Minea Magdalenamın elini tutup onu benden uzaklaştırdı. Küçük kızım beyaz yakası ve yünlü kumaştan kırmızı kravatıyla denizci mavisini okul üniformasıyla taşıyordu.

Öbür kız çocuğu sabah ziyaret ettiğim odadaki oyuncak bebekler benzeri pespembe giyimliydi. Kemerine kumaştan yapılma güller dikilmiş geniş bir eteği olan, pililerle bezeli pembe bir elbisesi vardı, çorapları yine pembe renkli ve ayakkabıları siyah rugandı. Lüle lüle taranmış altın renkli bukleleri, başını taçlandıran dev bir pembe kurdelesini taşıyordu.

Başka bir çağa aitti, ama kızımın aynısıydı (kızım da, daha önce belirttiğim gibi, annesinin dayattığı resmi giyim tarzı nedeniyle modern görünümlü bir çocuk sayılmazdı).

Aynı duruş. Aynı yüz. Sadece kılıkları farklıydı.

“Ne yapıyorsun, Magda?” diye sordum şaşkınlığımdan sıyrılarak.

“Bak,” diye hendekteki kazıkları işaret etti.

Özel bir şey görmedim.

“Sincaplar, baba.”

Evet, ağaç gövdelerine inip çıkan, sinirli sinirli koşuşturan, tekrar yollarına gitmeden önce durup bize işlerine karışan yabancılarmışız gibi bakan sincaplar vardı.

“Çok sevimliler, kızım. Evimizin bahçesinde de sincaplar var, hatırladın mı?”

Magdalena elini ağzına götürerek küçük bir kız çocuğu gülüşüyle güldü. Minea’nın kendisinininkini kaldırdığı anda o da üniformasının eteğini kaldırdı. Minea elini çocuk külotunun önüne sokarak ellerinin arasında çırpıyan bir sincap çıkardı.

“Biliyor musun, baba, sincapların dişleri başlarını delip geçene kadar uzar...”

Kızım Minea’nın kendisine sunduğu sincabı aldı ve okul eteğinin altına, külotunun içine, pubisinin üzerine yerleştirdi.

Korkunun beni bozguna uğrattığını hissettim. Bakışlarım aşağı dönük, çocuklara bakarken Borgo’nun beni yakından izlediğini fark etmemiştim.

Hizmetçi kızıma yaklaşarak ensesini okşadı. İçimi iğrenme duygusu kapladı. Borgo güldü.

“Kaygılanmayın, *Monsieur* Navarro. Efendim bundan fazlasına izin vermez. *Il se reserve les petits choux bien pour lui...*”¹

Bunu boğazlamadan önce tavuğu okşayan aşçı edasıyla söylemişti. Bir eliyle barış isteyerek Magda’yı bıraktı. Bedenleri yavaşça platonun üstüne çöken bir gece gibi karardı.

“Minea’ya gelince, ev halkından olduğu için...”

Müstehcen hizmetçi öbür kızın pembe renkli pilili

1. (Fr.) Tatlı minikleri kendisine ayırır. (Ç.N.)

eteğini yüzünü gizleyecek kadar kaldırdıktan sonra, çocuksu memeleriyle göğsü ortaya çıkınca, önüne diz çökerek onları emmeye başladı.

“Ay, *Monsieur* Navarro!” dedi pis işine ara vererek, “Bu meme başlarının biçimleri ve lezzet çeşnisi! Nasıl da cinsel bir esrime duygusu bilerseniz!”

Yüzünü çekince Minea’nın göğsünden meme başlarının yok olduğunu gördüm.

Onu bu gördüklerinden uzaklaştırmak ister gibi kızımın bakışını aradım.

Ona nefretle bakan ben miydim, yoksa gözleriyle bana, “Senden nefret ediyorum. Bırak da keyifle oynayayım!” diyen o muydu, bilmiyorum.

“Hemen Vlad’ın evine gidin. Yakında hiçbir çare kalmayacak.”

Zurinaga’nın bu sözleri México platosunun bulanık ve yeni başlayan gecesinde, günün sıcağının bir anda gecenin soğuğuna boyun eğdiği bu yerde yankılandı.

XIII

Magdalena’yı terk etmedim. Bunu yapamazdım. Yardaki sahnenin beni altüst eden iğrenme duygusu, kesin kararımdan, canavarın karşısına çıkarak ailemi kurtarma niyetimden vazgeçiremedi.

Borgo’ya, Minea’ya ve kızıma sırtımı dönerek hendegin altındaki tünelin testi ağzına benzeyen girişini keşfettim, metal kapıyı iterek lanet Alcayaga tarafından yeni inşa edilmiş olan, ama sanki burada inşa edilmiş değil de Vlad Radu’nun anavatanı Eflak’ın uzak topraklarından buraya taşınmışçasına yüzyıllara ait bir küf kokusuna sahip tünele girdim.

Şehvetle yozlaşmış etlerin parfümü, çürüyüşlerinin tatlımsı kokusu.

kabuklu deniz hayvanları, tabutların gıcırtılı ahşabı ve paslı çivileri arasında kapalı kalmış, benim olmayan, çok uzaklardan gelen bir toprağın kumlu buğusu.

Hiç durmadan hızla ilerledim çünkü bu kasvetli ve seyyar mezarlığa ilişkin merakımı bu sabah gidermiştim. Soluk kesen bir çığlık beni durdurdu. Bir sandukanın ardından çıkan Vlad yolumu kesti.

Bir an için onu tanımadım. Bir pelerine sarınmıştı, kara ve parlak saçları omuzlarına dökülüyordu. Başındaki saçlar bu kez peruk değildi. Gençliğin saçlarıydı; yeniden doğmuş parlak, gür. Onu yüzünün şeklinden, kireç gibi solgunluğundan ve kanlı çukurları gizleyen güneş gözlüğünden tanıdım.

Zurinaga'nın acı sözlerini hatırladım: Vlad yaşını istediği gibi seçiyordu; genç, yaşlı görünebiliyor ya da yılların doğal akışını izleyerek hepimizi kandırabiliyordu...

"Bu kadar aceleyle nereye gidiyorsunuz, Señor Navarro?" diye sordu ağdalı ve derinden gelen sesiyle.

Soru aklımı karıştırdı. Kızımı yarda bıraktıysam, tek amacım Vlad'ın karşısına çıkmak olmalıydı.

İşte karşımdaydı, ama başka bir yanıt vermeye mecbur kaldım.

"Karımı arıyorum."

"Karınız beni ilgilendirmiyor."

"Bunu bilmek ne kadar iyi. Onu görmek ve Magdalena'yı götürmek istiyorum. Benim ocağımı dağıtamayacaksınız."

Vlad kanaryalarla kahvaltısını eden bir kedi gibi gülümsedi.

"Sana durumu açıklamama izin ver, Señor Navarro."

Tek darbeyle bir tabutu açtı, karım Asunción orada yatıyordu, solgundu, güzeldi, siyah giyimliydi, ellerini göğsünde kavuşturmuştu. İçgüdüsel olarak boynunu ara-

dım. İki morarmış iğne batığı, iki minicik kan toparlağı boyun atardamarının yukarılarında çiçek açmıştı.

Vlad'ın bizzat, bir gladyatör gücüyle, örümcek ellelerinden birini ağzıma kapatarak ötekisiyle de göğsüme bastırarak boğduğu bir çığlığı bastırdım.

“İyi bakın ve iyi anlayın. Karınız beni ilgilendirmiyor, Señor Navarro. Beni ilgilendiren kızınız. O Minea için ideal bir arkadaş. Neredeyse ikiz sayılırlar. Farkına vardınız mı? Benimkine en çok benzeyen kızı bulmak için Eflak'taki yıkıntı şatomda fotoğrafları tarayarak geçirdiğim uzun geceleri bir görseydiniz! Üstelik de México'da, tam da sizin adlandıracağınız şekilde yeni kurbanların olduğu yirmi milyonluk bir kentte! Polis güvenliği olmayan bir kent! Londra'da Scotland Yard'ı atlatmak için yapılması gerekenleri bir bilseniz! Ayrıca –tüm dünyada yeni dostluklar kurmuş olsam da– en eski, kadim dostum Zurinaga'nın kentinde. Her şey tereyağından kıl çeker gibi oldu, bir şekilde ifade etmek gerekirse! Yirmi milyon leziz Meksika sucuğu!

Vlad'ın durmadan dudaklarını yalamak gibi kötü bir huyu vardı.

“Neredeyse ikizler, farkına vardınız mı? Minea benim için yaşam pınarı oldu. Benim iyi duygularıma inanın, Señor Navarro. Siz ailenin kutsallığını biliyorsunuz, buna sahipsiniz. Bu kız çocuğu gerçekten benim biricik ve gerçek ailem.”

Duygusallıkla soluk aldı. Kont gücüyle bedenimi engellerken orada öylece duruyordum, bu adamın alaycılığıyla büyülenmişim.

“Minea'yla, señor, anladım, bilmediğimi öğrendim. Bir hayal edin, Tırnava Irmağı üzerindeki Sighișoara Kalesi'nde beş yüz yıl önce yaşamım başladığından beri sadece politik güç için mücadele ederek yaşadım, ortanca kardeşim Alexandru'ya, sonradan rahibe olan baba-

mın metresi Caktuna'ya, annesi gibi keşiş olan yarım kan kardeşim oğluna karşı m¼cadele ederek babam Vlad Dracu' nun mirası olan Eflak tahtını elimde tutmaya çalıştım, her ikisi de kilisenin kutsallığı kisvesiyle suç ortaklığı içindeydiler, hain, yoz kardeşim, Sultan Mehmet'in erkek haremının oğlanı Radu'nun yardımıyla krallığımı işgal eden T¼rklerle savaştım, ben de T¼rklerle esir d¼řt¼m, Seğor Navarro, işte orada en incelikli zalimlikleri ¼đrendim, Silistre'den Tismanya'ya kadar Tuna'nın t¼m¼n¼ kızıla boyayacak denli intikam zırhına b¼r¼nm¼řt¼m, Balreni bataklıklarının cesetlerle doldurdum, d¼řmanlarımın g¼zlerini dağladım, onları canlı canlı g¼md¼m, iktidarına kim karşı koyduysa ağzından, rektumundan, g¼beđinden kazığa oturttum, b¼ylece Kazıklı Voyvoda unvanını kazandım. Katolik Kilisesi'nin papalık b¼y¼kelisi Gabriele Rangone beni y¼z bin kadını ve erkeği kazığa oturtmakla suçladı, Papa'nın kendisi, "kutsal toprak senin bedenini kabul etmeyecektir" diye buyurduktan sonra beni Tırvana Irmağı'nın kıyısındaki bir mezarlıkta mezar taşsız, canlı canlı g¼m¼lmeye mahk¼m etti. Demirden bir mezarın gizli derinliğinde yaşayacaktım, mezarımın yeri bilinmeyecekti ve yaşarken g¼m¼l¼ olacaktım... İşte Dimbovişta Irmağı'yla Roterturn Geçidi arasındaki k¼ylerdeki doğru olmayan 'yaşayan ¼l¼ efsanem' de b¼yle doğdu: T¼m açıklanamayan ¼l¼mler, kayıplar, kaırılmalar bana mal edildi. Kazıklı Voyvoda, Yaşayan ¼l¼, Mezarsız, bu arada ben mağaramsı bir derinlikte k¼kleri ve toprağı, fareleri ve mağaranın tavanına asılan yarasaları, yılanları ve ¼r¼mcekleri yiyerek yatıyordum, canlı canlı g¼m¼lm¼řt¼m, Seğor Navarro, işlemediğim suçlar için aranıyor, işlediklerimin bedelini ¼d¼yordum, ¼lmediđime ve t¼m c¼r¼mlerin zanlısı olduğuma inanan Kutsal Engizisyon beni arıyordu ama nerede bulacaklardı ki? Tırnava kıyısında mermer kazık-

lar, taştan parmaklar gibi yükselen mezarlar arasında saklandığım yeri nasıl bulacaklardı? Çoktan ölmüş papalık elçisinin emriyle adsız, tarihsiz, mezar taşsız gömülmüştüm, dünyadan silinip gitmiştim, ama onu bozduğumdan kuşkulanılıyordu. Beni zorla sürgün ettikleri yeri ya Roma kıskançlıkla gizliyordu ya unutulmuştu ya da kayıptı, bilmiyorum. Papalık elçisi bu sırrı mezarına götürmüştü. İşte o zaman Eflak halkı atalardan kalma bir tavsiyeye kulak verdi. Çıplak bir kız çocuğu ata binerek bölgedeki tüm mezarları dört nala dolaşacaktı ve atın durduğu yer Vlad'ın gizli mezarı olacaktı ve tam orada Kazıklı'nın göğsüne bir kazık saplanacaktı... Sonunda bir gece uğursuz nal seslerini duydum. Kendime sarıldım. Sadece o gece korktum, Señor Navarro. Nal sesleri uzaklaştı. Birkaç saat sonra çıplak kız çocuğu hapsedildiğim yere geri döndü, Papalığın kararı olan hapishanemin demir savak kapaklarını açtı, "Adım Minea," dedi. "At gizlendiğin yerin üzerinde duracağı zaman onu mahmuzladım. Burada hapsedildiğini işte böyle anladım. Şimdi çık. Seni kurtarmaya geldim. Toprakla beslenmeyi öğrenmişsin. Gömülü yaşamayı öğrenmişsin. Senin av partin başladığı zaman masumiyetle gönüllü oldum. Kimse on yaşındaki bir kız çocuğundan kuşkulanmaz. Görünüşümden yararlandım, ama tam üç yüz yıldır geceleri arşınıyorum. Sana bir anlaşma öneriyorum. Bu hapishaneden çık ve bize katıl. Sana sonsuz hayat vaat ediyorum. Epeyce kalabalığız. Eşlikçini buldun. ödeyeceğin bedelse çok düşük." Kız çocuğu Minea boynuma atıldı ve dişlerini geçirdi. Eşlikçimi bulmuştum. Ben bir yaratıcı değilim, Señor Navarro; yaratıklardan biriyim sadece, anladınız mı? Tıpkı sizin gibi zamanımı yaşıyordum. Tıpkı sizin gibi vaktim dolunca ölmüş olacaktım. Çocuk beni zmandan çekip aldı ve sonsuzluğa doğru yol gösterdi..."

Beni boğuyordu.

“Bana şefkat duymuyor musunuz? Gözlerimi oydu, herkesinki gibi onları emdi ki gözlerim kandan başka ihtiyaç, geceden başka sevecenlik ifade edemesin...” Ağzıma gem vurarak beni bu inanılmaz ve uzak hikâyeyi dinlemeye mahkûm ettiği elini ısırmaya çalışırken bir yandan da aptal gibi vampirin kanıyla yaralanmanın bizzat Şeytan tarafından ayartılmak anlamına gelmesinden korktum.

“Çocuklar saf içsel güçtür, Señor Navarro. Her çocuğun içinde yaşamsal gücümüzün bir kısmı yoğunlaşmıştır, ama biz bunu boşuna harcarız, çocukluktan çıksınlar, birer yetişkin, işçi olsunlar, ‘topluma yararlı hale gelsinler’ isteriz.”

Korkunç bir kahkaha attı.

“Tarih! Size anlattığım öyküyü düşünün ve söyleyin bana, tüm bu yalanlar çöplüğü, liberal uğraşlar, politika, ekonomi, sanat ve hatta sanat adını verdiğimiz dehşetengiz ölümlülüğümüzün tüm bu paravanları, Señor Navarro, bizi salaklıktan ve ölümlülükten kurtarıyor mu, söyleyin bana! Benim deneyimim ne biliyor musunuz? Bırakın kızınız büyüsün, kadın bedenine bürünüp çekiciliğine ulaşınsın, ama asla çocuk olmayı, yaşam ve sağlık pınarı olmayı bırakmasın...”

İçinde bulunduğum kafa karışıklığını tahmin ederek, “Hayır, Minea asla büyümeyecek,” dedi. “O gecenin ebedi çocuğu.”

Ona yüzümü dönmemi sağlayarak alev alev dişetlerini, ayna gibi cilalı fildişini andıran köpek dişlerini gösterdi.

“Kızınızın büyümesini bekliyorum, Señor Navarro. Benimle kalacak. Benim eşim olacak. Gün gelecek karım olacak. Vampir olarak eğitilecek.”

Uğursuz canavarın yüzünde acı bir gülümseme şekillendi.

“Size torunlar verebilir miyiz, bilmiyorum...”

Beni serbest bıraktı. Kolunu uzatarak yolu gösterdi.

“Salonda karınızı bekleyin. Ve bir şeyi düşünün. Çocuğunuz büyürken onunla besleneceğim. Onu uzun süre tutmaya niyetim yok. Bana yararlı olduğu sürece. Açıkça söylemek gerekirse, onda neyi muhteşem bulduğunuzu görmüyorum. *Elle est une femme de ménage!*”

XIV

Uyurgezer gibi yürüdüm ve bir sürü mazgalın bulunduğu kara mobilyalı beyaz salonda oturarak bekledim. Karım siyah giysisi, açık saçları, hareketsiz bakışlarıyla ortaya çıktığı zaman hem sevecenlik hem antipati, hem çekim hem tiksinti, sonsuz bir şefkat ve aynı derecede büyük bir korku hissettim.

Ayağa kalktım ve yanıma gelmesi için elimi uzattım. Asunción davetimi reddederek karşıma oturdu, tarafsız bir bakış ele geçirmişti karımı, bana dokunmadı.

“Aşkım,” dedim bitiştiirdiğim ellerimle dizlerimi kavrayacak kadar başımı ve gövdemin üst kısmını öne doğru uzatarak. “Senin için geldim. Kızımız için geldim. Sanırım bunların hepsi bir kâbus. Magda’yı alalım, araba hemen dışarıda. Hemen buradan gidelim, hızla uzaklaşalım.”

Onun içeri girdiğini gördüğümde duyduklarımın aynılılarıyla, ama sadece benimkilerin yarısını hissederek bana baktı. Antipati, tiksinti ve korku. Bana tek bir kart bıraktı: dehşet.

“Kızımı mı istiyorsun?” dedi sanki kum yutmuş gibi çıkan yeni bir sesle ve bu zalim, soğuk mülkiyetçilikle beni paylaştığımız ebeveynliğin dışında bırakarak: kızım.

“Asunción, Magda,” diye bocalayabildim ancak.

“Asunción, Magda,” diye bocalayabildim ancak.

“Didier’yi hatırlıyor musun?”

“Asunción, o bizim oğlumuzdu.”

“HÂLÂ OĞLUM. Benim oğlum.”

“Bizim oğlumuz, Asunción. O öldü. Ona tapıyorduk. Onu anımsıyoruz. Ama artık yanımızda değil. Gitti.”

“Magdalena ölmeyecek,” diye bildirdi Asunción buz gibi bir dinginlikle. “Oğlum öldü. Kızım asla ölmeyecek. O acı bir daha asla yaşanmayacak.”

Bu yinelenen inanç karımın sesine ve bakışlarına sürekli yanan bir ateş gibi çoktan yerleşmişken nasıl “hepimiz öleceğiz” gibi bir laf edebilirdim ki?

“Kızım ölmeyecek. Onun yası tutulmayacak. Magdalena sonsuza dek yaşayacak.”

Fedakârlık bu muydu? Analık sevgisi buraya varır mıydı? Kendini böyle kurban ettiği için çocuklarımın annesine hayranlık mı duymalıyım?

Düşüncelerimi okumuş gibi, “Bu bir fedakârlık değil,” dedi. “Magda için buradayım. Ama burada olmaktan hoşlandığım için de buradayım. Bunu bilmeni istiyorum.”

Sadece daha iyi saldırmasını sağlamak için ensesinden şişlenen bir boğa gibi, konuşma yetimi geri kazandım.

“O meşum ihtiyar ile konuştum.”

“Zurinaga? Zurinaga’yla mı konuştun?”

Kafam karışmıştı.

“Evet, ama ben öbür ihtiyardan söz ediyorum, Vlad’ dan...”

Sözüne devam etti:

“Ben anlaşılmayı Zurinaga ile yaptım. Aracı Zurinaga’ydı. Vlad’a Magdalena’nın fotoğrafını o gönderdi. Vladimir adına bana anlaşılmayı o sundu...”

“Vladimir...” diyerek gülümsemeye çalıştım, “Zurinaga’yla dalgasını geçti. Ona ebedi yaşamı vaat etti sonra

da cehenneme gönderdi. Aynı şey sizlere de olacak sana ve...”

“Vladimir adına bana anlaşılmayı o sundu,” diye bana aldırmadan devam etti Asunción. “Kızım için ebedi hayat vaat etti. Zurinaga korkumu biliyordu. Bundan Vlad’a o söz etti.”

“Senin Vlad’la seks yapman karşılığında,” diye sözünü kestim.

İlk kez gülümsedi. Salyası çenesine doğru aktı.

“Hayır, kızım olmasaydı bile burada zevk aldığım için kalırdım...”

“Asunción,” dedim kaygıyla. “Taptığım Asunción, karım, aşkım...”

“Taptığın, sıkılmış aşkın,” dedi bakışlarında kara elmaslarla. “Gündelik sıkıntının tutsağı karın.”

“Aşkım,” dedim neredeyse umutsuzluk ve besbelli bir inanmazlıkla. “Tutku dolu anlarımızı hatırla. Neler söylüyorsun? Sen ve ben birbirimizi tutkuyla sevdik.”

“Bunlar çok çabuk unutulmuş anlar,” dedi yüzünde tek bir kas bile oynamadan. “Senin durmadan kendini tekrarlayan aşkın beni yordu, sadakatin beni sıktı, alma kapasitemi yıllardır Vladimir için kuluçkaya yatırmışım da haberim yokmuş. Bunların hiçbirisi senin sandığın gibi bir gün içinde olmadı...”

Yeni sözcüklerim olmadığından bildiklerimi yeniledim.

“Tutkumuzu hatırla.”

“Senin normalliğini istemiyorum,” diye tükürdü dudaklarının arasından çıkan köpükle birlikte.

“Asunción, korkuya gidiyorsun, dehşet içinde yaşayacaksın, seni anlamıyorum. Korkunç mutsuz olacaksın.”

“Evet, bana zarar verecek bir adam istiyorum. Ve sen fazla iyisin.”

Sözlerine haşinlikle ara verdi.

Şaşkınlığımı bir yana bıraktım, aşağılanmışlığımı yuttum, duyduğum bitmeyen aşk nedeniyle, sırf kendi sonluluğunu bildiği, ancak kendi kusurlarıyla sevebildiği için bu sözleri ettiğinden emin, yaralanmışlığımın üstesinden gelerek başka bir kart oynadım:

“Tüm bunları sana kızmam için söylüyorsun aşkım, acılaşmam, razı olup çekip gitmem için...”

“Hayır,” dedi parlak yelesini sallayarak, Vlad’ın yenden biten muhteşem saçlarına öylesine benziyordu ki şimdi. “Ben tutsak değilim. Ben senin hapisanenden kaçtım.”

Dilini sesini tizleştiren bir öfke ele geçirmiş, ağdalı salyası ağzında yayılıyordu.

“Vlad’la haz alıyorum. Bir kadının tüm zayıflıklarını anında bilebilen bir erkek...”

O ıslıklı ses, o yılan tıslaması Vlad’ın çekiciliğine karşı koyamadığını söylediği anda söndü. Vlad bizim can sıkıcı alışkanlıklarımızı kırmıştı.

“Beni kullandığını, aslında beni değil, kızımı istediğini bildiğim halde onun için kızışıyorum, öyle kalıyorum...”

Hemen başlamak üzere olan bir ağlamanın gözlerindeki parıltısını gizleyemedi.

“Git, Yves, beni ne kadar seviyorsan da git. Buna çare yok. İstersen sana zarar verdiğim halde sana saygı duymaya devam edeceğimi düşünebilirsin. Ama buradan çık git ve kendine şunu sorarak yaşa: Kim daha çok kaybetti? Kim kimi daha fazlasından mahrum bıraktı. Ben mi seni, sen mi beni? Bu soruya yanıt vermediğin sürece hakkımda hiçbir şey bilmeyeceksin...”

Edepsizce güldü.

“Git. Vlad’ın paylaşılan sadakatsizliklere hoşgörüsü yok.”

Başka sözcükler geldi aklıma, havlu atmak istemiyor-

dum, ne tür bir güce karşı savaştığımı anlayamıyordum.

“Benim için her zaman güzel, arzulanır olacaksın, Asunción...”

“Hayır,” başını eğdi, “Hayır, artık değilim, kimse için değilim...”

“Bu şefkatli aile sahnesini bölmekten hüznü duyuyorum,” dedi bir anda ortaya çıkan Vlad. “Ama gece ilerliyor, yapılması gerekenler var, sevgili Asunción.”

Tam o anda salondaki her mazgaldan kan fışkırmaya başladı.

Karım kalktı ve eteklerini kan gölcükleri arasında sürüyerek aceleyle salondan çıktı.

Vlad bana alaycı bir kibarlıkla baktı.

“Sizi kapıya kadar ‘geçirmeme izin verir misiniz, Señor Navarro.”

Aldığım eğitimin otomatikliği, ailemden gelen kibarlık tüm küçük karşı koymalarımı da alt etti. Ayağa kalktım ve Kont’un rehberliğinde Bosques de las Lomas konutunun kapısına doğru ilerledim.

Evin kapısıyla sokağa bakan çit kapısı arasında ilerledik.

“Daha fazla mücadele etmeyin, Señor Navarro, ölümün sonsuz kaynaklarından haberiniz yok. Elinizdekiyle yetinin. Sizin için gayet hayırlı olan çalışmanın lanetine geri dönün, bunu biliyorum ve anlıyorum. Siz hayatı yaşıyorsunuz. Ben onu *açgözlülükle arzuluyorum*. Bu önemli bir fark. Şu dünyada hepimiz her şeyi kullanıyoruz, kimilerimiz kaybederken kimilerimiz de kazanıyor, bizi birleştiren şey bu. Pes edin.”

Elini omzuma koydu. Tüylerimin ürperdiğini hissettim.

“Ya da bize katılın, Señor Navarro. Gezgin kabilemin bir parçası olun. Rüşvetle satın alınamayan ‘gururunuz’a karşın size ne sunduğuma bakın: Burada, ebediyen karınız

ve kızınızla kalın... Düşünün, öyle bir an gelecek ki, karınızla kızınız benden başka kimse için görünür olmayacak.”

Sokakla ev arısındaki çitin önündeydik.

“İlla ki öleceksiniz ve bir daha asla onları görmeyeceksiniz. İyi düşünün.”

Camsı tırnaklı ellerinden birini kaldırdı.

“Ve acele edin. Yarın burada olmayacağız. Giderse-
niz bizi bir daha görmeyeceksiniz. Ama şunun farkında
olun ki, benim namevcudiyetim yanıltıcıdır. Ben her za-
man sızacak bir zayıflık, bir çatlak bulurum. Sizin kadar
saygıya değer bulduğum bir dost beni çağırırsa, sizi te-
min ederim ki geri dönerim, ortaya çıkarım...”

Tüm varlığım, eğitimim, alışkanlıklarım, tüm yaşa-
mım beni işi, sağlığı, biz insanlara bahşedilen hazları seç-
meye itiyordu. Hastalığı. Ölümü. Ve her şeye karşın,
içimde bu zavallı varlığa karşı tahammül edilemez ve
tanımsız bir şefkat mücadele ediyordu. Kötülüğün köke-
ni o değildi. O bir kurbandı. Canavar doğmamıştı, onu
vampire dönüştürmüşlerdi... Kızı Minea'nın yaratığıydı,
bir başka kurbandı, zavallı Vlad...

Lanetli Kont son kartını oynadı.

“Karınız ve kızınız ebadiyen yaşayacak. Görünüşe
göre siz buna önem vermiyorsunuz. Oğlunuzun dirilme-
si hoşunuza gitmez miydi? Bunu da küçümser miydiniz?
Bana öyle bakmayın, Señor Navarro. Yaşam ve ölüm ko-
nularında şaka yapma alışkanlığım yoktur. Bakın, işte
arabanızı park ettiğiniz yer. İyi bakın ve bir an önce karar
verin. Buradan gitmekte acele ediyorum.”

Sorar gibi baktım.

“Buradan gidiyor musunuz?”

Vlad soğukça yanıt verdi:

“Siz burayı ve bugünü unutacaksınız. Siz hiçbir za-
man bu evde bulunmadınız. Asla.”

Uyuşmuş bir sesle, “México'dan gidecek misiniz?”

diye ısrar ettim.

“Hayır, Señor Navarro. México’da *kayboluyorum*, tıpkı daha önce Londra’da, Roma’da, Bremerhaven’de, New Orleans’ta, siz ölümlülerin hayal gücünün ve dehşetinin beni götürdüğü her yerde kaybolduğum gibi. Şimdi de dünyanın en kalabalık kentinde kayboluyorum. Gececi kalabalıkların arasına karışıyorum, taze kanın bolluğunun tadına varacağım ve ona sahip olacağım, susuzluğumla tarihin kökeninde var olan en kadim kurban etmenin susuzluğunu yenilemeye hazırım... Ama unutmayın. Dostlarım bana her zaman Vlad der.”

Vampire, dehşetine, kaderine arkamı döndüm. Evet, yüreğim sonsuza dek ölecek olsa da yaşamı ve işi seçecektim. Ve kutsal, o âna kadar gizlenen bir ses, ruhumun ta derininden kulağıma, dünyanın sırrının tamamlanmamış olmasından ileri geldiğini, çünkü Tanrı’nın kendisinin de tamamlanmadığını söyledi. Belki de tıpkı vampir gibi Tanrı da geceye ait ve gizemli bir varlıktı, henüz kendini göstermemiş, kendini anlama gayreti sona ermemiştii ve bu nedenle bize ihtiyacı vardı. Tanrı’nın ölmemesi için yaşamalıydık. Yaşayarak hevesli bir Tanrı’nın bitmemiş eserini tamamlamalıydık.

Son bir kez yana, kazıklara dönüşene kadar budanmış ormanın bulunduğu hendeğe baktım. Magda ve Minea gülüyor kazıkların arasında sallanarak şarkı söylüyorlardı:

*Sleep, pretty wantons, do not cry,
And I will sing a lullaby:
Rock them, rock them, lullaby...*¹

İçimdeki yaşam iradesinin çekildiğini, vampirin ko-

1. (İng.) Uyuyun, sevimli orospucuklar, ağlamayın, / Bir ninni söyleyeceğim size: / Salla onları, salla onları ninni... (Ç.N.)

İçimdeki yaşam iradesinin çekildiğini, vampirin konutundaki mazgallardan akan kan gibi süzülüp gittiğini hissettim. Vlad'ın sunduğu anlaşılmayı yapacak iradem bile yoktu. İşim, yaşamın ödülleri, hazları... Hepsi benden uzaklaşıyordu. Yarım kalan her şey beni alt ediyordu. Olmamış ve asla olmayacakların özlemi bana ıstırap veriyordu. Bu korkunç günde neyi yitirmiştim? Aşk değil, o her şeye rağmen sürüyordu. Aşk değil, umudu. Vlad beni umutsuz bırakmıştı, olup bitenlerin bir başkasının başına geldiğini hissetmekten başka tesellim yoktu, benim başıma gelmiş olsa da, her şeyin başka bir taraftan geldiği hissi: Ben bir elektim, ele gelmez, tutulmaz bir gizem içimden süzülüyor, bir yerden gelip başka bir yere gidiyordu... Ve kuşkusuz, ben kendim, içimde sonsuza dek değişmemiş miydim?

Sokağa çıktım.

Çitin kapısı ardımdan kapandı.

Kont Vlad'ın malikânesine son bir kez bakmama engel olamadım.

Olağanüstü bir şey meydana geldi.

Bosques de las Lomas'taki ev, havalı, modern cam cephesi, duru bir geometriye sahip çizgileri eriyorlarmışçasına gözümün önünde çözüldüler. Modern ev çözülmürken yerinde yavaş yavaş antikanın eskiye, camın taşa dönüştüğü, düz çizginin herhangi bir eğriyle değil, bir başkasının içinde eriyen bir şekille yer değiştirdiği bir başka ev belirdi.

Görünürdeki evin örtüsünün ardında eski, harabe, içinde oturulmayan, tünelin mezarlarındaki çürümüş kokuyla sarmalanmış, dengesiz, tekinsiz dağların arasına sıkışmış çok eski bir teknenin gövdesi gibi gıcırtilı bir şato görünmeye başladı; gözetleme kuleleri yıkık, mazgalları kurt yeniği içinde, yamaçlarında tehditkâr kuleleri olan, demir parmaklıkları paslı, hendekleri kuru ve

balçıklı bir şato; ve Vlad bir burçtan bana kara gözlüğüyle bakarak buradan gideceğini ve ona geri dönersem bir daha asla onu tanımayacağımı söyleyerek beni dönüp mezara girmeye çağırıyor, bir daha asla normal bir yaşantı süremeyeceğim konusunda uyarıyordu, tüm irademle mücadele ediyordum ama her şeyin bilincinde, her şeyin farkındaydım, yaşam gücüm sonsuza dek bir mezara gömülmüştü bile ve ben de nerede olursa olsun ebediyen vampirin mezarında yaşayacaktım, yaşam irademi kanıtlamaya çalışsam da çoktan ölüme mahkûmdum, çünkü Vlad'ın kara kabilesinin ölmemesi adına başıma gelenlerin farkında olarak yaşayacaktım.

Bunun üzerine burçtan beceriksizce uçarak çıktılar, varisli kanatları olan canavar farelerdi, kör yarasalar, geniş, tüylü, murdar kulaklarının gücünün rehberliğinde yeni mezarlara uçan yarasalar.

Karım Asunción ve kızım Magdalena da bu kör fareler sürüsüyle mi gidecekti?

Park ettiğim arabama doğru gittim.

Otomobilin içinde hareket eden bir şey vardı.

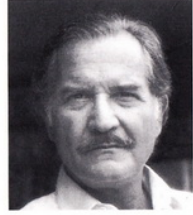
Tam olarak seçemediğim birisinin bedeniydi bu.

Sonunda onu tanıyınca korku ve sevinç karışımı bir çığlık attım.

Ellerimi gözlerime götürdüm, bakmama engel oldum ve sadece şöyle mırıldanabildim:

“Hayır, hayır, hayır...”

*Roman ve öyküleriyle olduğu
kadar, politik düşüncesi ve
denemeleriyle de çağımıza
damgasını vurmuş yazarlardan
biri, Carlos Fuentes.*

© Paulina Lavieva

Meksika'nın en saygın yazarlarından Carlos Fuentes, altı öyküden oluşan *Kaygı Veren Dostluklar* ile yaşam ve ölüm denen iki değişim arasında sıkışıp kalan varlıkların; hayaletler, vampirler, zebaniler, cadılar ve başka doğaüstü yaratıkların üzerinden okuyucuyu ülkesinin renkli kültür coğrafyasında büyüleyici bir yolculuğa çıkarıyor.

Kaygı Veren Dostluklar'da günlük yaşamlar iç içe geçen doğaüstü varlıklar beklenmedik şekillerde hayatlarına girdikleri insanların kaderlerini değiştiriyor. Bir yandan da Kazıklı Voyvoda'dan İkinci Dünya Savaşı'na, Shakespeare oyunlarından azizelerin rengârenk dünyasına uzanarak aşk, aile, cinsellik ve din gibi evrensel konular irdeleniyor.

Fuentes, fantastik edebiyata görkemli bir dönüş yaptığı *Kaygı Veren Dostluklar*'da hem Meksika'nın çağdaş kimliğinin geçmiş tarafından nasıl şekillendirildiğini inceleyerek nesiller, sınıflar ve cinsiyetler arasındaki, toplumun üzerine ölü toprağı gibi çöken yabancılaşmayı sorguluyor hem de okuyucuyu ölüm ve yaşamın hem tezatlarını hem de birbirine olan bağımlılığını keşfe davet ediyor; biraz ürküterek, biraz da şehvetle...

Kapak resmi: HIERONYMUS BOSCH

18 TL
KDV DAHİL

ISBN 978-975-07-1313-2

9 789750 713132